

Projekt

z dnia 10 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ PNIEWY**

z dnia 19 grudnia 2024 r.

**o zmianie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu
Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Rada Miejska Pniewy uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr VII/48/24 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 dotychczasowy załącznik otrzymuje nowe brzmienie, jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY PNIEWY NA LATA 2023-2033

Pniewy, 2023

OPRACOWANIE:

Urząd Miejski Pniewy

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki
i Rozwoju Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz
Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

mgr inż. Iwona Nowacka,

mgr Michał Hudak,

mgr inż. Joanna Mucha – koordynator projektu.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	5
2.	DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	7
3.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	19
3.1.	Wprowadzenie	19
3.2.	Struktura przestrzenno-funkcjonalna	19
3.3.	Przyczyny degradacji obszaru.....	26
3.3.1.	Sfera społeczna.....	26
3.3.2.	Sfera gospodarcza.....	33
3.3.3.	Sfera środowiskowa.....	35
3.3.4.	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	38
3.3.5.	Sfera techniczna	46
3.4.	Lokalne potencjały obszaru	47
3.5.	Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	52
4.	OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	55
5.	CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	57
6.	OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM	59
7.	OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	66
7.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	67
7.2.	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	83
8.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	88
8.1.	Kompleksowość programu	88
8.2.	Koncentracja programu	88
8.3.	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	89
8.3.1.	Komplementarność przestrzenna.....	90
8.3.2.	Komplementarność problemowa.....	92
8.3.3.	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	94

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa.....	95
8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	96
9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	98
10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	101
10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.....	101
10.2. Koszty zarządzania.....	103
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu	103
11. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI.....	105
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	110
12.1. Monitoring programu.....	110
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	111
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	112
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	114
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI 115	
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI.....	116
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	117
16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.....	117
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	117
17. ZAŁĄCZNIKI	118
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	118
Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.....	119
Spis tabel.....	120
Spis rysunków	122

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska 2023, ze względu na to, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w mieście nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w Gminie Pniewy były prowadzone za pośrednictwem Programu Rewitalizacji miasta i gminy Pniewy na lata 2017-2023. W celu zachowania ciągłości procesu rewitalizacyjnego podjęto decyzję o opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2023-2033.

W piśmie z dnia 24 listopada 2023 roku o sygnaturze WOO-III.410.1011.2023.MM.1 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodnił potrzebę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wraz z uzgodnieniem zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie. Wielkopolski Państwowy

Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 26 marca 2024 roku o sygnaturze DN-NS.9011.264.2024 odstąpił od zajęcia stanowiska w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla niniejszego projektu. Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 została opracowana i przyjęta wraz z niniejszym dokumentem.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych; inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej; podmioty, inne niż wymienione wyżej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Gmina i Miasto Pniewy położone są w zachodniej części powiatu szamotulskiego, w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Gmina Pniewy graniczy:

- od północy z gminą Wronki (pow. szamotulski),
- od wschodu z gminami: Ostroróg, Szamotuły, Kaźmierz i Duszniki (pow. szamotulski),
- od południa z gminą Lwówek (pow. nowotomyski),
- od zachodu z gminami Chrzypsko Wielkie i Kwilcz (pow. międzychodzki).

W 2021 r. Miasto i Gminę Pniewy zamieszkiwało łącznie 12 596 osób, co biorąc pod uwagę powierzchnię Gminy (158 km²) przełożyło się na gęstość zaludnienia wynoszącą blisko 80 os/km². Zdecydowanie najliczniej zamieszkiwaną miejscowością na terenie Gminy jest Miasto Pniewy. Zamieszkuje je 8 118 osób, co stanowi 64,5% ogółu populacji Gminy. Ponadto na terytorium Gminy składa się 21 sołectw: Chełmno, Dębina, Dęborzyce, Jakubowo, Karmin, Kikowo, Konin, Koninek, Koszanowo, Lubocześnica, Lubosina, Nojewo, Nosalewo, Orliczko, Podpniewki, Psarce, Psarskie, Rudka, Turowo, Zajączkowo i Zamorze.

W ujęciu geograficznym Gmina położona jest na obszarze mezoregionu Pojezierza Poznańskiego, makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego, podprovincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Obszar ten w związku z objęciem zlodowaczeniem północnopolskim charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu z dużą jeziornością. Deniwelacje widoczne na obszarze Gminy są znaczne, zwłaszcza w jej północnej części, gdzie sięgają 80 m.

Podstawę prawną dla wyznaczonego w Gminie Pniewy obszaru rewitalizacji stanowi uchwała Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy.

Zgodnie z metodą prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału Gminy Pniewy na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. W procesie prac nad podziałem Gminy na jednostki analityczne zważano na odzwierciedlenie specyfiki danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej oraz sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Wypracowany podział umożliwił dokonanie porównawczej analizy wskaźnikowej z uwzględnieniem wewnętrznego zróżnicowania przestrzennego Gminy. W przypadku sołectw wykorzystano istniejący podział na obręby ewidencyjne. W przypadku Miasta Pniewy dokonano pewnych modyfikacji, ze względu na wysoką gęstość zaludnienia obszaru. Należy zaznaczyć, że zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być zamieszkanym przez więcej niż 30% ludności. Tym samym należało dokonać podziału Miasta na mniejsze jednostki analityczne. Wydzielono następujące jednostki: „Pniewy-zachód”, obejmujące historyczne centrum miasta, „Pniewy-wschód”, „Pniewy-północ” i „Pniewy-południe”. Wykaz ulic zaliczonych do poszczególnych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy

Lp.	Jednostka analityczna	wykaz ulic
1	Pniewy-zachód	Adama Mickiewicza, Dworcowa, gen. Józefa Hallera, Grobla, Jeziorna, Kapłańska, Kowalska, Lwówecka, Międzychodzka, Młyńska, Nowa, Ogrodowa, Pocztowa, Powstańców Wlkp., Poznańska (część), Prosta, Rynek, Spichrzowa, Szkolna, Środkowa, Św. Ducha, Św. Urszuli Ledóchowskiej, Św. Wawrzyńca, Św. Floriana, Targowa, Wodna, Wolności, Zamorska,
2	Pniewy-wschód	Agrestowa, Akacyjowa, Borówkowa, Brzozowa, Bukowa, Cicha, Cisowa, Dębowa, dr. W. Felickiego, Grabowa, Halluin, I. Łukasiewicza, Jagodowa, Jakubowska (część), Jarzębinowa, Jasna, Jaworowa, J. Śniadeckiego, Jodłowa, Klonowa, Konińska, Kościarska, Krótka, Lipowa, Łąkowa, Malinowa, M. Kopernika, Miła, Modrzewiowa, Oba, Okrężna, Pogodna, Poziomkowa, Poznańska (część), Promienista, Radkowska, Radosna, Słoneczna, Sosnowa, Spacerowa, Spokojna, Sportowa, Strzelecka (część), Świerkowa, Tęczowa, Topolowa, Truskawkowa, Turowska (część), Wyzwolenia
3	Pniewy-północ	Azaliowa, Brzaskwiniowa, Czereśniowa, Fiołkowa, Frezjowa, Gerberowa, Hiacyntowa, Irysowa, Jagiellońska, Konwaliowa, Krokusowa, ks. M. Maciejewskiego, Lawendowa, Leśna, Liliowa, Łubinowa, Piastowska, Polna, Różana, Sasankowa, Słonecznikowa, Słowiańska, Stokrotkowa, Tulipanowa, Wiśniowa, Wroniecka, Wspólna, Żonkilowa
4	Pniewy-południe	Błękitna, Bolesława Prusa, H. Sienkiewicza, Jakubowska, Józefa I. Kraszewskiego, Krańcowa, Marii Konopnickiej, Poznańska (część), Strzelecka (część), Turowska (część), Władysława S. Reymonta, Zielona

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Jednocześnie, w przypadku kilku obrębów ewidencyjnych, zamieszkałych przez niewielką liczbę mieszkańców, zdecydowano się na ich połączenie w jedną jednostkę analityczną. Tym samym powstały następujące jednostki analityczne:

- „Zamorze” – utworzone z obrębów Zamorze i Pniewy-Zamek,
- „Lubosina, Przystanki” – utworzone z obrębów Lubosina i Przystanki,
- „Dębina, Buszewko” – utworzone z obrębów Buszewko i Dębina,
- „Dęborzyce, Buszewo” – utworzone z obrębów Dęborzyce i Buszewo.

Szczegółowe dane dotyczące utworzonych jednostek analitycznych przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy

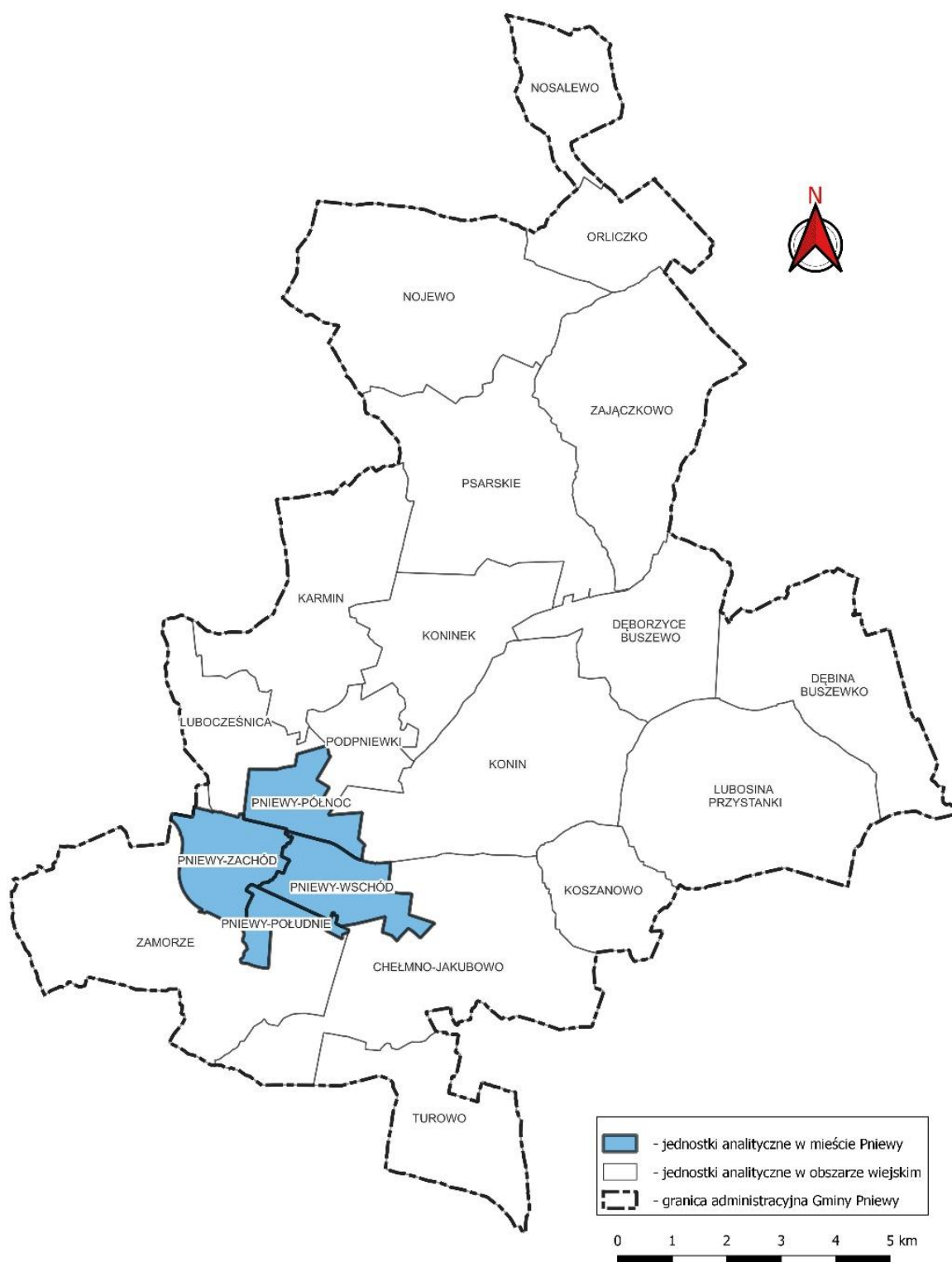
Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia (km ²)	Udział w ogólnej powierzchni (<20%)	Liczba mieszkańców (stałych i czasowych) wg stanu na 31.12.2021	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców (<30%)
1	Pniewy-zachód	3,01	1,9%	2451,6	19,5%
2	Pniewy-wschód	2,93	1,9%	3582,9	28,5%
3	Pniewy-północ	2,27	1,4%	1199	9,5%
4	Pniewy-południe	1,11	0,7%	884,5	7,0%
5	Chełmno-Jakubowo	13,75	8,7%	502	4,0%
6	Dębina, Buszewko	9,38	5,9%	369	2,9%
7	Dęborzyce, Buszewo	6,91	4,4%	355	2,8%
8	Karmin	9,47	6,0%	288	2,3%
9	Konin	13,38	8,5%	197	1,6%
10	Nojewo	13,73	8,7%	461	3,7%
11	Koninek	6,95	4,4%	142	1,1%
12	Koszanowo	4,3	2,7%	187	1,5%
13	Lubocześnica	4,37	2,8%	244	1,9%
14	Lubosina, Przystanki	12,75	8,1%	310	2,5%
15	Nosalewo	3,73	2,4%	75	0,6%
16	Orliczko	4,47	2,8%	159	1,3%
17	Podpniewki	2,8	1,8%	158	1,3%
18	Psarskie	11,42	7,2%	256	2,0%
19	Turowo	6,57	4,2%	280	2,2%
20	Zajączkowo	11,93	7,5%	252	2,0%
21	Zamorze	13,07	8,3%	223	1,8%

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Sporządzony podział Gminy na jednostki analityczne pozwala ponadto zachować spójność pod względem powierzchniowym i populacyjnym. Jest też tożsamy z podziałem przyjętym w Programie Rewitalizacji miasta i gminy Pniewy na lata 2017 – 2023, co daje możliwość prowadzenia analiz porównawczych, a także obserwacji zjawisk w dłuższym okresie czasu. Granice jednostek analitycznych przedstawia rysunek na następnej stronie.

Rysunek 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Poniższa tabela prezentuje wskaźniki wykorzystane w tym procesie, wraz z podziałem na sfery.

Tabela 3 Wskaźniki wykorzystane do zdiagnozowania zjawisk kryzysowych

SFERA SPOŁECZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
UBÓSTWO	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.

	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach, Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
KAPITAŁ LUDZKI	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu	Stymulanta	w 2021 r.
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
SFERA GOSPODARCZA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021

	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	w 2021 r.
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	w 2021 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	w 2021 r.
SFERA ŚRODOWISKOWA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
ŁAD PRZESTRZENNY	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2021
SFERA TECHNICZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021
	Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Pniewach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2021

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Na podstawie powyższych danych wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. Zgodnie z przyjętą metodyką,

do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak). Były to następujące jednostki: „**Pniewy-zachód**”, „**Koszanowo**”, „**Koninek**”, „**Dębina, Buszewko**”, „**Pniewy-wschód**”, „**Lubosina, Przystanki**”, „**Podpniewki**”, „**Nojewo**”, „**Konin**”, „**Psarskie**”. Szczegółowa analiza wskaźnikowa dotycząca każdej z analizowanych sfer została przedstawiona w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Poniżej znajdują się tabele, które stanowią element tejże diagnozy, ze wskazaniem wskaźnika syntetycznego dla wszystkich jednostek analitycznych oraz tych zaliczonych do obszaru zdegradowanego.

Tabela 4 Wyniki analizy wskaźnikowej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Pniewy-zachód	-0,542	0,985	1,023	0,571	-0,276
Pniewy-wschód	-0,241	-0,013	0,960	-1,324	-0,345
Pniewy-północ	0,194	0,655	1,074	-0,889	-0,558
Pniewy-południe	0,122	0,602	1,069	-0,866	-0,345
Chelmno-Jakubowo	0,097	-0,441	0,738	-0,532	0,673
Dębina, Buszewko	-0,339	-0,214	0,194	-0,356	-0,345
Dęborzyce, Buszewo	0,055	-0,694	-0,336	-0,211	0,673
Karmin	0,229	1,040	-0,346	0,099	-0,345
Konin	-0,016	-0,018	0,421	0,506	-0,622
Nojewo	-0,036	0,614	-0,025	0,149	-0,345
Koninek	-0,489	0,021	0,203	-1,056	-2,142
Koszanowo	-0,515	0,163	-0,085	0,801	-0,345
Lubocześnica	0,372	-0,358	-0,012	-0,031	0,673
Lubosina, Przystanki	-0,175	-0,236	-1,518	1,062	-0,150
Nosalewo	0,360	-0,617	-0,978	-0,620	0,673
Orliczko	0,355	-0,602	-0,280	0,560	0,673
Podpniewki	-0,113	0,339	-0,839	0,793	0,673
Psarskie	-0,006	0,030	-1,275	0,440	0,673
Turowo	0,064	-0,193	-0,111	0,146	-0,238
Zajęczkowo	0,178	-0,422	0,496	0,334	0,673
Zamorze	0,445	-0,640	-0,372	0,423	0,673

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Tabela 5. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pniewy, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział wśród całkowitej ludności gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Pniewy-zachód	-0,542	1	2 452	19,5%	3,01	1,9%
Koszanowo	-0,515	2	187	1,5%	4,3	2,7%
Koninek	-0,489	2	142	1,1%	6,95	4,4%
Dębina, Buszewko	-0,339	3	369	2,9%	9,38	5,9%
Pniewy-wschód	-0,241	3	3 583	28,5%	2,93	1,9%
Lubosina, Przystanki	-0,175	3	310	2,5%	12,75	8,1%
Podpniewki	-0,113	1	158	1,3%	2,8	1,8%
Nojewo	-0,036	2	461	3,7%	13,73	8,7%
Konin	-0,016	2	197	1,6%	13,38	8,5%
Psarskie	-0,006	1	256	2,0%	11,42	7,2%

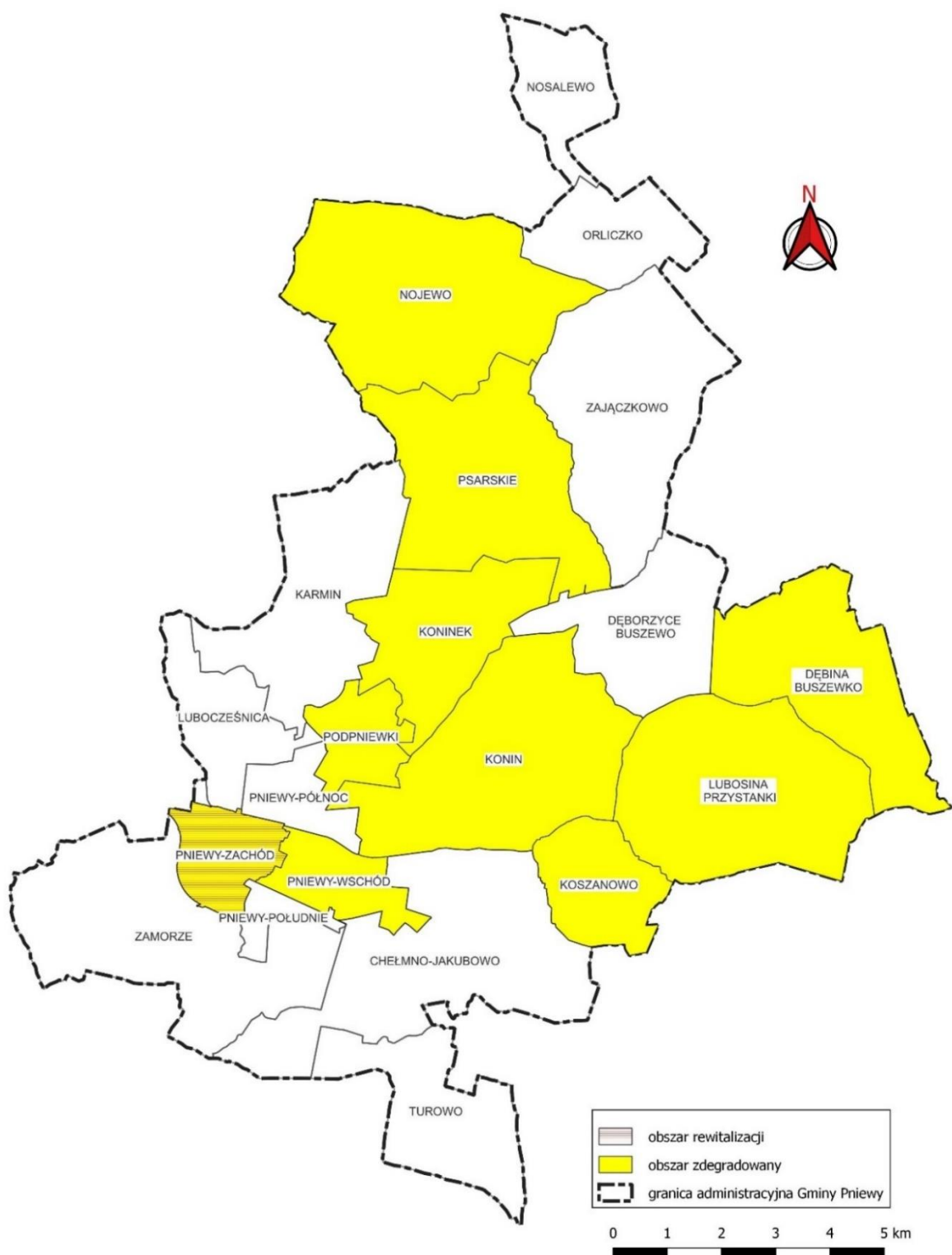
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania ich do obszaru zdegradowanego o powierzchni 51% oraz 64,4% ludności całej Gminy. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

Z tego względu, jako obszar rewitalizacji w Gminie Pniewy wyznaczono jednostkę analityczną **PNIEWY-ZACHÓD**, obejmującą swym zasięgiem następujące ulice: Adama Mickiewicza, Dworcową, gen. Józefa Hallera, Grobla, Jeziorną, Kaptańską, Kowską, Lwówecką, Międzychodzką, Młyńską, Nową, Ogrodową, Poczтовую, Powstańców Wielkopolskich, Poznańską (część), Prosta, Rynek, Spichrzową, Szkołną, Środkową, św. Ducha, św. Wawrzyńca, św. Urszuli Ledóchowskiej, św. Floriana, Targową, Wodną, Wolności i Zamorską. Jednostka ta charakteryzowała się zdecydowanie największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także występowaniem zjawisk kryzysowych w sferze technicznej.

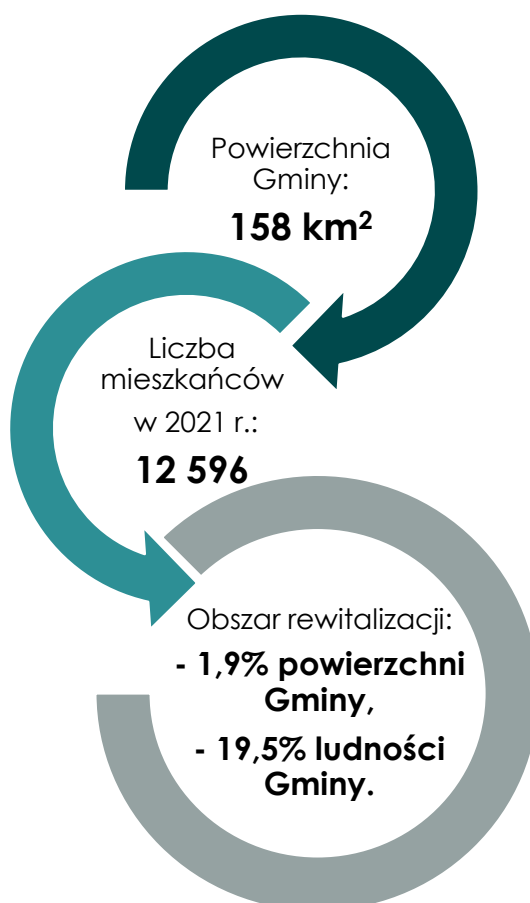

Rysunek 2. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Pniewy.

Źródło: opracowanie własne.

Zasięg terytorialny jednostki **Pniewy-zachód** obejmujący centralną oraz zachodnią część Miasta Pniewy, odgrywa z punktu widzenia rozwoju lokalnego, kluczową rolę. Jednostka swym zasięgiem obejmuje również historyczny układ średniowiecznego miasta wraz z rynkiem, który został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych. Znajduje się tam zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna, a także placówki handlowe i usługowe. Na zachód od miasta lokacyjnego zlokalizowane jest, w całości w granicach Miasta oraz rzeczonej jednostki analitycznej, jezioro Pniewskie. Akwen zajmuje blisko 60 ha powierzchni.

Jednostka **Pniewy-zachód** pełni ważną rolę ze względu na nagromadzenie określonych funkcji dla pozostałych terenów Gminy. W jej granicach znajdują się: Urząd Miejski Pniewy, Ośrodek Pomocy Społecznej, obiekty Zespołu Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Centrum Kultury Pniewy, Przedszkole Miś w Pniewach, Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach, Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach. Rynek miejski w Pniewach jest najważniejszą przestrzenią publiczną w Gminie – miejscem spotkań czy organizacji wydarzeń. W tym wypadku ma on wartość nie tylko historyczną, ale również stanowi miejsce tożsamościowe, wspierające kreowanie postaw rozwijających lokalność.

Spełnia ona również wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jej powierzchnia stanowi 1,9% (3,01 km²) powierzchni całej Gminy i jest zamieszkiwana przez 19,5% (2 452 osoby) mieszkańców całej Gminy.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy **obszaru rewitalizacji** przyjętego w uchwale Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Pniewy.

Celem diagnozy szczegółowej **jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

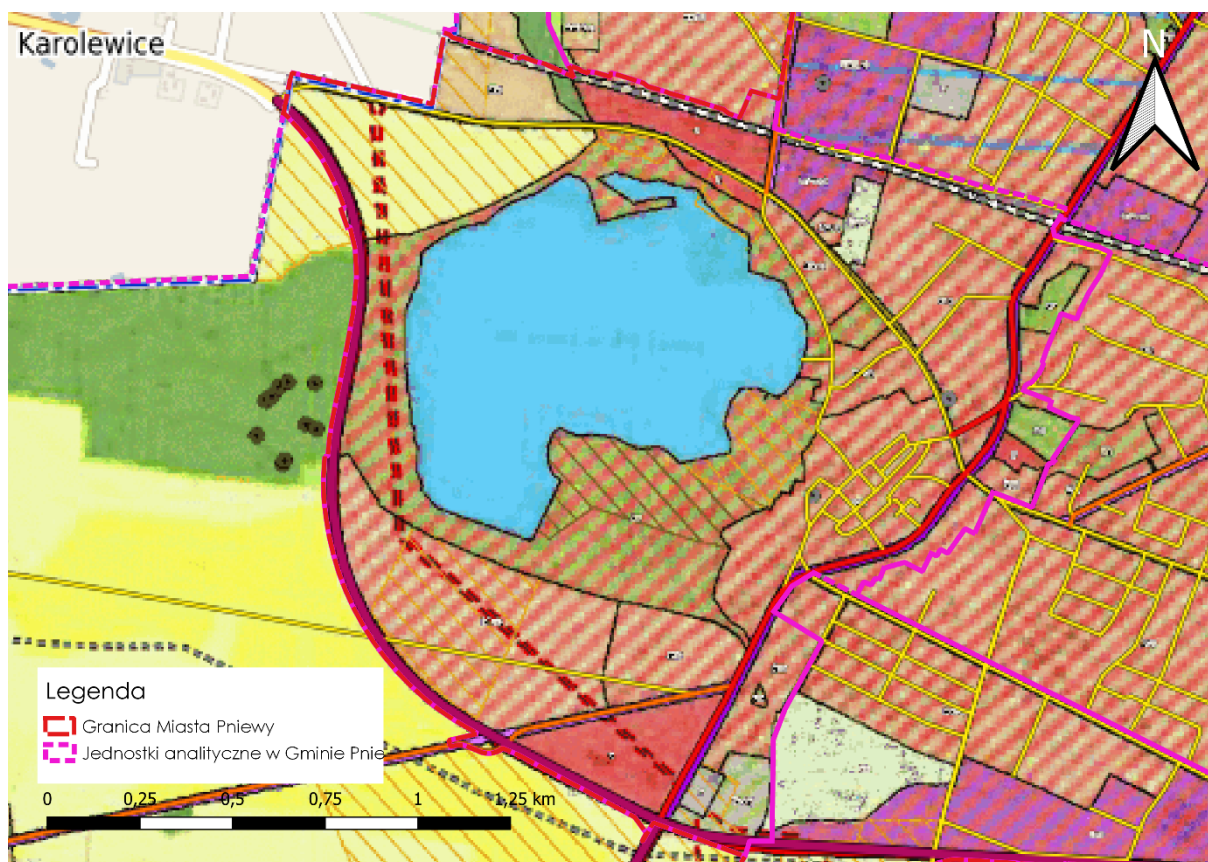
Obszar rewitalizacji, który wyznaczono na terenie Gminy Pniewy obejmuje obszar centrum Miasta, który w znacznej części obsługuje mieszkańców przedmiotowego terenu, jak i całej Gminy. Obszar ten ma charakter wielofunkcyjny. Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pniewy (przyjętym Uchwałą Nr LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r.) obszar rewitalizacji w przeważającej części został określony jako tereny wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Obszar ścisłego centrum Miasta charakteryzuje się wysoką intensywnością zabudowy (w ujęciu Miasta Pniewy) o dominującej funkcji mieszkaniowej. Tereny wokół jeziora Pniewskiego stanowiące zachodnią część obszaru rewitalizacji zostały z kolei wskazane jako tereny usług sportu, rekreacji, turystyki, kultury lub zieleni urządzonej. Obszar rewitalizacji jedynie częściowo jest pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zieleni wraz z terenem usług przy ul. Międzychodzkiej w Pniewach (przyjęty Uchwałą Nr XXI/217/2000 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 24 sierpnia 2000 r.) – dopuszcza lokalizację usług handlowych, gastronomicznych, sportu i rekreacji uzupełnionych o tereny zieleni;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej „Osiedle Rycerskie” Pniewy (przyjęty Uchwałą Nr XXV/255/2000 z dnia 28 grudnia 2000 r.) – dopuszcza lokalizację przede wszystkim zabudowy mieszkaniowej, uzupełnionej miejscowo o usługi lub inną aktywność gospodarczą;

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego miasta Pniewy w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką (przyjęty Uchwałą Nr XV/143/04 z dnia 25 lutego 2004 r.) – dopuszcza lokalizację przede wszystkim zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z nieuciążliwymi funkcjami usługowymi, a także tereny ogrodowe, zmieniony uchwałą w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pniewy – w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką w Pniewach (przyjętą Uchwałą Nr XL/376/2010 z dnia 26 października 2010 r.) – w ramach wprowadzonej zmiany ustala się przeznaczenie terenu pod zabudowę usługową w zieleni.

Rysunek 3. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SIP Urzędu Miejskiego Pniewy.

Ze względu na wysokie walory zabytkowe i architektoniczne ścisłe centrum Miasta Pniewy objęte jest strefą pełnej ochrony konserwatorskiej. Strefa ochrony obejmuje zabytkowy układ urbanistyczny miasta lokacyjnego z XIV w. Układ pierwotny ulegał przekształceniom na przełomie XVII i XVIII w. oraz w wieku XIX. W granicach objętych ochroną znajdują się:

- dawny kościół szpitalny usytuowany na południe od ścisłego centrum Miasta – obecnie Pensjonat Seniora „Jutrzenka” prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej,

- zespół Pniewy-Zamek obejmujący pałac, park i pozostałe zabudowania – obecnie Liceum Ogólnokształcące z towarzyszącym zespołem parkowym,
- XIX-wieczna zabudowa wzdłuż traktu Poznań-Berlin, w rejonie ulic Poznańskiej i Międzychodzkiej (m.in.: poczta konna, zajazd) – obecnie budynki częściowo przeznaczone na mieszkania socjalne,
- XIX-wieczna zabudowa miejska wzdłuż ulicy Wolności, obejmująca kościół ewangelicki, dawny budynek sądu i aresztu – obecnie kościół przekształcony został w parafię rzymskokatolicką, a budynki po sądzie i areszcie służą Zespołowi Szkół im. Emilii Szanieckiej w Pniewach,
- XIX-wieczna zabudowa miejska wzdłuż ulicy Dworcowej wiodąca do dworca kolejowego – obecnie linia kolejowa pozostaje nieużytkowana, a zabudowania towarzyszące dworcowi zostały częściowo skomercjalizowane (zawieszono wspólnoty mieszkaniowe), częściowo zaś pozostają pod zarządem Polskich Kolei Państwowych, które wynajmują je jako lokale mieszkalne.

Strefa ochrony konserwatorskiej rozciąga się zatem na całe założenie historyczne, tworzące wrzecionowatą formę przestrzenną, ograniczoną obecnymi ulicami:

- Pocztową, Wolności i Lwówecką od strony południowo-wschodniej,
- Dworcową, Józefa Hallera, św. Wawrzyńca i św. Ducha od strony północno-zachodniej.

Forma ta pozostaje wyraźnie zarysowana po stronie południowo-wschodniej, zaś w krańcach północno-zachodnich jej granica jest słabiej zaznaczona przestrzennie. Niemniej, układ historyczny Miasta Pniewy podlega ograniczeniom w użytkowaniu i sposobie zagospodarowania.

Miasto lokacyjne charakteryzuje się wysokim zagęszczeniem zabudowy, a także nieregularnie prowadzonymi, wąskimi uliczkami. W pierwotnej formie z Rynku Miejskiego poprowadzonych było sześć traktów wylotowych. W późniejszym okresie wytyczona została ulica Jeziorna, prowadząca w kierunku jeziora Pniewskiego. Wśród staromiejskiej zabudowy Pniew przeważają budynki pełniące funkcje mieszkalne. Są to przede wszystkim kamienice wielorodzinne, pozostające często w złym stanie technicznym. W przypadku Rynku Miejskiego i bezpośrednio do niego przyległych ulic, na parterach budynków rozlokowane są lokale usługowe. Jest ich jednak stosunkowo niewiele. Duże zagęszczenie zabudowań determinuje niewielką przestrzeń podwórzy kamienicznych, które najczęściej są utwardzone i zabudowane pomieszczeniami gospodarczymi lub użytkowane w celach postoju pojazdów samochodowych. Z tego też tytułu w strukturze funkcjonalno-przestrzennej centralnej części Miasta brakuje zieleńców czy skwerów dopełniających system zieleni miejskiej. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się dużą dostępnością terenów zieleni urządzonej (Park Miejski, „Park Niemiecki”, Łazienki Miejskie), jednak zauważalny jest brak wzajemnych powiązań między poszczególnymi obszarami. Tym samym, obecny system planowy jest dalece nieefektywny w ujęciu środowiskowym i determinuje potrzebę utworzenia systemu zielonych korytarzy również w południowo-wschodniej części obszaru rewitalizacji. W południowej i północnej części obszaru rewitalizacji widoczne niewielkie skupiska zabudowy przemysłowej. Z kolei zabudowa usługowa nie cechuje się szczególną

koncentracją przestrzenną, choć jej najbardziej dynamiczny rozwój obserwuje się we wschodniej części obszaru rewitalizacji.

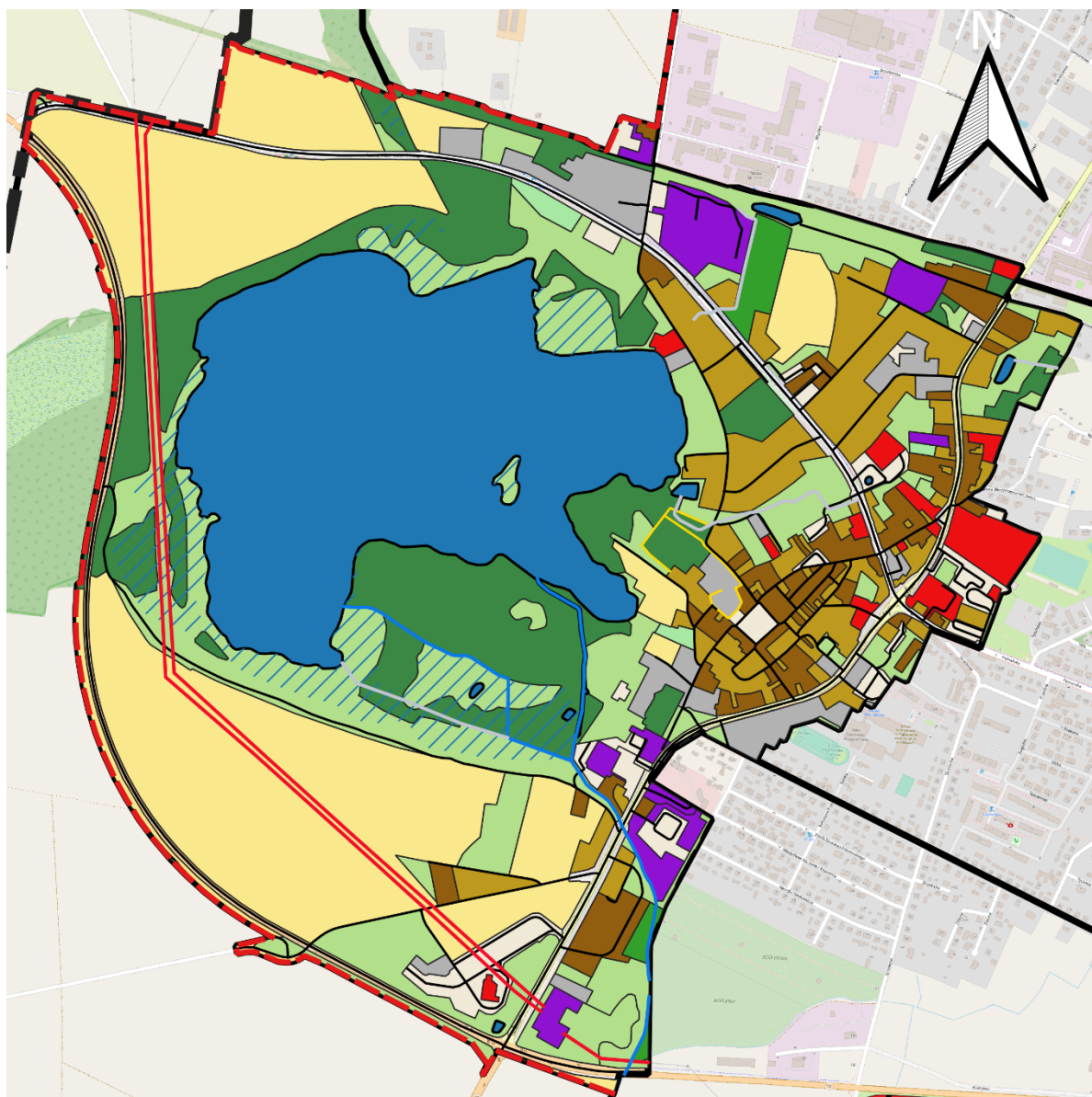
Na obszarze rewitalizacji zlokalizowana jest znaczna część **instytucji publicznych** obsługujących mieszkańców Gminy, tj.:

- Urząd Miejski Pniewy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Pensjonat Seniora „Jutrzenka”,
- Komenda Straży Miejskiej w Pniewach,
- Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Centrum Kultury Pniewy,
- Przedszkole Miś w Pniewach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach,
- Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach,
- Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Pniewach.
- Szkołę Podstawową im. Powstańców Wlkp. w Pniewach
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pniewach
- Rodzinny Dom Pomocy „Turkawka” w Pniewach

Na obszarze rewitalizacji nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Nie obserwuje się również obszarowych form ochrony przyrody ani pomników przyrody.

Rysunek 4. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Legenda

Granica Gminy Pniewy	Tereny zabudowy przemysłowej
Granica Miasta Pniewy	Tereny pozostałej zabudowy
Rowy melioracyjne	Przestrzeń publiczna
strumień Mogielnica	Tereny leśne
Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia	Ogrody działkowe
Drogi	Zieleń urządzona
Historyczny mur wokół kościoła św. Wawrzyńca	Grunty orne
Tereny podmokłe	Sady
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Woda powierzchniowa
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	
Tereny zabudowy usługowej	

0 100 200 300 400 500 m

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Wśród zasobów kulturowych Gminy Pniewy należy wyróżnić 26 obiektów objętych wpisem do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego. Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest 15 spośród wszystkich obiektów, które prezentuje poniższa tabela.

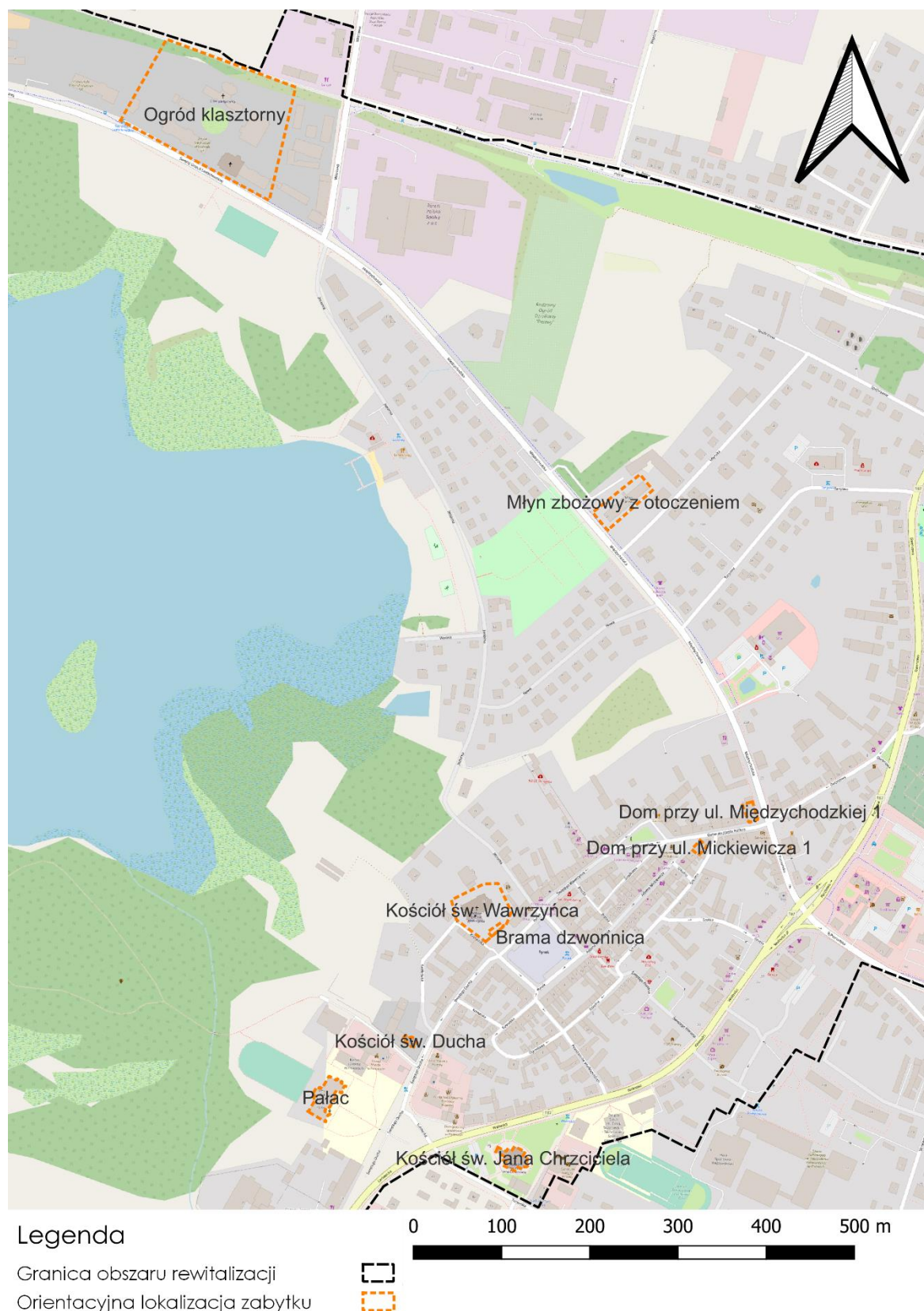
Tabela 6. Lista istniejących obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego na obszarze rewitalizacji

Lp.	Obiekt	Adres	Nr rejestru	Data wpisu
1.	Założenie urbanistyczne miasta lokacyjnego	-	2266/A	30.12.1992
2.	Kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca	Ul. Jeziorna 25	2452/A	21.12.1932
			203/Wlkp/A	5.11.2004
3.	Brama - dzwonnica	Rynek 17	769/A	15.11.1969
			203/Wlkp/A	5.11.2004
4.	Teren przykościelny	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
5.	Ogrodzenie z bramą od strony ul. Kapłańskiej	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
6.	Plebania	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
7.	Ogród Proboszczowski	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
8.	Kościół szpitalny p.w. św. Ducha	Ul. Św. Ducha 9	2453/A	21.12.1932
9.	Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela (niegdyś kościół ewangelicki)	Ul. Wolności 2	2205/A	7.05.1991
10.	Ogród klasztorny	Św. Urszuli Ledóchowskiej 1	2113/A	12.01.1987
11.	Pałac przy ul. 1 Maja	Ul. 1 Maja	320/A	21.10.1968
12.	Dom przy ul. Mickiewicza 1	Ul. Mickiewicza 1	771/A	14.11.1969
13.	Dom przy ul. Międzychodzkiej 1 (niegdyś zajazd)	Ul. Międzychodzka 1	2636/A	23.01.1998
14.	Młyn zbożowy	Ul. Międzychodzka 20	742/Wlkp/A	31.03.2009
15.	Otoczenie młyna	Ul. Międzychodzka 20	742/Wlkp/A	31.03.2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków województwa wielkopolskiego.

Rysunek 5 Poglądowa lokalizacja najważniejszych zabytków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków województwa wielkopolskiego.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w centrum Pniew obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, starzenia się społeczeństwa oraz wysokiej liczby osób ze szczególnymi potrzebami.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną.

Tabela 7. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji z obszarem całej Gminy.

Wskaźnik	obszar rewitalizacji	średnia dla Gminy
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,38	1,35
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,21	2,27
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	42%	45,73%
Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	0,9%	1,22%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	0,4%	0,1%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	4,1%	1,35%
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	9%	7,49%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,7%	0,56%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	18,4%	8,89%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,7%	0,65%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	8,1%	8,1%
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej	3 326,50 zł	2 001,96 zł
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	14 355,67 zł	5 955,97 zł
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	1 596,84 zł	787,34 zł
Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	0,67%	0,6%
Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	3,39%	2,32%
Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	7,34	10,86

Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi), w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	20,48	18,52
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,56%	0,75%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	2,8%	2,21%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	31,4%	30,55%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	3,1%	1,73%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	35%	27,27%
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	16,4%	22,6%
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	34%	29,63%
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	21,2%	17,63%
Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	3,1%	4,89%
Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	3,9%	4,94%
Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	54	49,02
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,49%	0,26%
Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,00%	0,02%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Pniewy.

Obszar rewitalizacji zamieszkiwały w 2021 roku 2 452 osoby, co stanowiło 19,5% ludności Gminy. Jest to drugi najgęściej zaludniony obszar w Gminie, z gęstością zaludnienia na poziomie 814 os./km².

Jednym z głównych problemów zidentyfikowanych w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji jest bezrobocie (wynoszące 1,38 osoby/100 mieszkańców), w tym odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. Na obszarze rewitalizacji z tego tytułu z pomocy społecznej korzysta 9 osób (tyle samo co łącznie w pozostałych jednostkach analitycznych). Bezrobocie długotrwałe również występuje częściej na obszarze rewitalizacji niż w pozostałych częściach Gminy (na obszarze rewitalizacji zameldowanych jest 14 osób długotrwale bezrobotnych, co stanowi ponad 20% wszystkich osób długotrwale bezrobotnych z terenu Gminy). Problemy te wskazywane były również podczas warsztatów rewitalizacyjnych przez interesariuszy rewitalizacji. Dodatkowo, zgromadzeni interesariusze zaznaczali, iż znacznym problemem wśród wskazanych osób bezrobotnych jest ich osobista niechęć do podjęcia pracy zarobkowej. Kwestia ta może być bezpośrednio związana z przyjęciem pewnej wyuczonej postawy życiowej, którą obecnie niezwykle trudno byłoby zmienić. Zintensyfikowane zjawisko bezrobocia ma jednak negatywne konsekwencje zarówno dla osoby bezrobotnej jak

i całej tkanki społecznej, w tym przede wszystkim rodziny i najbliższego otoczenia osoby dotkniętej tym problemem. Warto również zwrócić uwagę, iż wszystkie problemy natury społecznej tworzą związki przyczynowo-skutkowe. Pozostawanie bez pracy bezpośrednio powiązane jest z brakiem lub osiąganiem niewielkich dochodów (z tytułu ewentualnie przysługujących zasiłków), co z kolei prowadzi do problemu ubóstwa, czy wykluczenia społecznego. Takowa sytuacja bezpośrednio wiąże się również z problemami zdrowotnymi natury psychicznej jak depresja, popadanie w nałogi czy podejmowanie zachowań niezgodnych z prawem. Osiągnięta niezaradność życiowa w ujęciu długotrwałym nasila występowanie omówionych problemów i stwarza negatywne konsekwencje dla ogółu społeczności lokalnej na obszarze rewitalizacji. Niemniej, im dłużej dana osoba pozostaje dotknięta problemem bezrobocia, tym trudniej będzie zmienić jej postawę życiową. Problemy ze znalezieniem zatrudnienia lub też niechęć do podjęcia pracy zarobkowej determinują wzmożone występowanie zjawiska ubóstwa również na obszarze rewitalizacji. Wskazują na to przytoczone wskaźniki dotyczące odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, a także kwoty przeznaczane na wypłacanie właściwych zasiłków. Na obszarze rewitalizacji z tytułu ubóstwa z pomocy społecznej korzysta o blisko 10 pkt.% więcej mieszkańców niż w przypadku średniej dla Gminy. Z kolei na przysługujące zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców wydawane jest ponad dwa razy więcej środków finansowych. Przeliczając wydatkowane środki na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej średnio na obszarze rewitalizacji wydatkowane jest na jedną rodzinę o 1 300 zł więcej niż wskazuje średnia dla Gminy. W przeliczeniu na jedną osobę stanowi to dwukrotność średniej gminnej. Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie również w sytuacji nieletnich zamieszkujących obszar rewitalizacji. W przypadku odsetka uczniów otrzymujących stypendium socjalne jest on porównywalny na obszarze rewitalizacji do średniej gminnej (odpowiednio 0,67% do 0,6%). Problem jednak uwiadamia kwestia związana z korzystaniem z posiłków finansowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, gdzie w przypadku obszaru rewitalizacji z takiego wsparcia korzysta 3,39% uczniów (średnia dla Gminy: 2,32%).

Dzieci i młodzież pochodzące z dysfunkcyjnych rodzin, mogą przejmować zachowania wyuczone w domu i przyjmować podobną, bierną życiową postawę. Dziedziczenie ubóstwa i bezrobocia jest stosunkowo częstym zjawiskiem, które wpływa na społeczeństwo zarówno w ujęciu teraźniejszym jak i przyszłym. W wyniku obserwacji rodziców oraz pewnych wzorców zachowań, dziecko bezwiednie zaczyna implikować je do swojego życia. Osoby, które w okresie dorastania w dysfunkcyjnych rodzinach nie zostały objęte żadnym wsparciem najczęściej prezentują podobne postawy w samodzielnym życiu, do tych wyniesionych z domu rodzinnego. Oferowane wsparcie powinno zatem obejmować całe rodziny, u których można by wypracować nowe wzorce.

Brak środków finansowych na zaspokajanie podstawowych potrzeb powiązany jest ze wzrostem przestępczości, głównie w przypadku popełnianych wykroczeń. W tym wypadku promil popełnianych przestępstw i wykroczeń (z wyłączeniem zdarzeń drogowych i przestępstw gospodarczych), w tym czyny karalne nieletnich wyniósł 20,48 na obszarze rewitalizacji (średnia dla Gminy: 18,52 promila). Głównym problemem w Pniewach, zarówno według osób uczestniczących w warsztatach rewitalizacyjnych jak

i przedstawiciele Urzędu Miejskiego jest wandalizm. Z tytułu powtarzających się licznych dewastacji czasowo zawieszono działanie Pniewskiego Roweru Gminnego, który cieszył się dużą popularnością wśród mieszkańców Gminy. Zachowania agresywne, drobne kradzieże czy wyłudzenia skutecznie obniżają poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Pniewy. Współwystępowanie przytoczonych problemów na określonych obszarach determinuje jego obraz w oczach innych mieszkańców. Przykładami takiej przestrzeni w Pniewach może być Rynek Miejski, gdzie szczególnie w pobliżu klombów gromadzą się osoby borykające z uzależnieniami, ubóstwem czy kryzysem bezdomności. Kształtowany tym samym obraz głównego placu miejskiego nie wpływa korzystnie na postrzeganie go przez pozostałych mieszkańców Gminy Pniewy. Zubożenie lub też frustracja towarzysząca trudnej sytuacji życiowej powoduje potrzebę rozładowania kumulowanego wewnątrz napięcia, która często przyjmuje formę przemocy stosowanej wobec innych lub samoprzemocy. Poprzez samoprzemoc rozumieć można popadanie w uzależnienia, w tym od alkoholu czy narkotyków, samookaleczanie czy podejmowanie zachowań ryzykownych. Osoby długotrwale stosujące środki odurzające często tracą panowanie nad swoimi czynami i dopuszczają się aktów przemocy wobec innych, w tym często wobec członków rodziny. Oczywiście, akty przemocy nie zawsze muszą być powiązane ze stosowanymi używkami. Konsekwencją występowania tego typu zachowań jest wyższa na obszarze rewitalizacji niż średnia dla Gminy liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców (odpowiednio 1,56% i 0,75%). Interesariusze rewitalizacji podczas warsztatów zwracali uwagę, iż problem wandalizmu czy spożywania alkoholu dotyczy również nieletnich zamieszkujących na terenie Gminy. Miejscem gromadzenia dzieci i młodzieży najczęściej są tyły budynku Liceum Ogólnokształcącego, gdzie dochodzi do spożywania alkoholu oraz aktów wandalizmu w postaci graffiti, zanieczyszczania przestrzeni odpadami czy uszkodzania elementów budynku.

Rysunek 6. Przykłady aktów wandalizmu oraz puste stacje roweru gminnego na obszarze rewitalizacji.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Osoby obecne na warsztatach rewitalizacyjnych wskazywały również, że dzieci i młodzież mają mocno ograniczony dostęp do zajęć pozalekcyjnych w związku z brakiem miejsca gdzie mogłyby na nie poczekać. Tym istotniejsze wydaje się być stworzenie adekwatnej przestrzeni zarówno w szkołach jak i na terenie obszaru rewitalizacji, gdzie dzieci oraz młodzież mogłyby oczekiwać na zajęcia dodatkowe czy po prostu bezpiecznie spędzać czas w swoim gronie.

Poruszając aspekty życia społecznego w Gminie Pniewy szczególną uwagę należy poświęcić wsparciu kierowanemu do osób ze szczególnymi potrzebami. Jako osoby ze szczególnymi potrzebami rozumie się zgodnie z zakresem dostępności, zdefiniowanym w programie rządowym Dostępność Plus na lata 2018-2025:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się,
- osoby niewidome i słabowidzące,
- osoby z niepełnosprawnością słuchu,
- osoby głuchoniewidome,
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną,
- osoby starsze i osłabione chorobami,
- kobiety w ciąży,
- osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi,
- osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego),
- osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci),
- osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

Obszar ten badany był w oparciu o odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców oraz ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej. W przypadku osób z niepełnosprawnością wskaźniki na obszarze rewitalizacji były zbliżone do średniej gminnej. W odniesieniu do ogółu mieszkańców wskaźnik na obszarze rewitalizacji wyniósł 2,8% (średnia dla Gminy: 2,21%), z kolei w odniesieniu do ogółu osób korzystających z pomocy społecznej wyniósł on 31,4% (średnia dla Gminy: 30,55%). Większe rozbieżności między obszarem rewitalizacji, a średnią gminną odnotowano

w przypadku osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ich odsetek w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł 3,1% na obszarze rewitalizacji (średnia dla Gminy: 1,73%), z kolei w odniesieniu do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej wyniósł on 35% (średnia dla Gminy: 27,27%). Osoby z niepełnosprawnością często ulegają wykluczeniu społecznemu, co utrudnia ich codzienne funkcjonowanie zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej. Przy implementacji odpowiednich działań, w tym związanych z likwidacją barier architektonicznych można jednak skutecznie aktywizować również tą grupę społeczną. W przypadku osób dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą należy z kolei przedsięwziąć działania zmierzające do rozwoju opieki wytchnieniowej i paliatywnej, która w sposób efektywny odpowie na społeczne zapotrzebowanie na tego typu usługi.

Kapitał społeczny to szerokie pojęcie z pogranicza socjologii i ekonomii odnoszący się do ogółu stosunków społecznych zachodzących w określonej zbiorowości, umożliwiający w przyszłości dalsze nawiązywanie konstruktywnych relacji. Mówiąc o kapitale społecznym nie sposób nie brać pod uwagę takich aspektów społecznych jak demografia, zmiany zachodzące w określonych grupach ekonomicznych, czy zastępowalność pokoleń na rynku pracy, a także jakość kształcenia. Kapitał bowiem odnosi się do pewnych zasobów obecnych w społeczeństwie oraz możliwości jego rozwoju w przyszłości. W tym ujęciu pozostaje niematerialny, odnosząc się do aspektów związanych z zasobami ludzkimi, twórczością kreatywną, zdolnością do wytwarzania innowacji, czy know-how. Kapitał ludzki w Gminie Pniewy również zbadano z wykorzystaniem wskaźników. W okresie między 2015 a 2021 rokiem liczba ludności na obszarze rewitalizacji nieznacznie wzrosła (o 19 osób) podczas, gdy w Gminie liczba ludności delikatnie spadła (o 23 osoby). Dynamika zmian liczby ludności w badanym okresie dla obszaru rewitalizacji wyniosła 100,76%, co potwierdza powolny wzrost liczby ludności. Niemniej, zaznaczyć należy iż w tożsamym okresie dla Miasta Pniewy odnotowano dynamikę 101,11%. Analizy demograficzne wskazują jednoznacznie, że spada liczba ludności zamieszkująca obszary wiejskie (dynamika 97,55%) natomiast rośnie liczba ludności zamieszkująca Miasto Pniewy (dynamika 101,11%). Zważając jednak na tempo zachodzących zmian w ujęciu Gminnym liczba ludności powoli spada (dynamika 99,82%). Skupiając się jednak na obszarze miejskim Gminy należy zauważyć, iż wyludnia się jej wschodnia i południowa część, a zatem tereny położone w pobliżu jeziora, a także tereny związane z rozwojem rolnictwa. Z kolei liczba ludności gwałtownie wzrasta na obszarze jednostki „Pniewy-północ” w ciągu ulicy Wronieckiej. Związane jest to z pewnością z dostępem do ośrodka powiatowego, a także wojewódzkiego, bowiem ulica Wroniecka stanowi część drogi wojewódzkiej łączącej Pniewy z Szamotułami. Tym samym, również wzrost liczby ludności na obszarze rewitalizacji należy rozważać w kontekście dostępności. Na obszarze rewitalizacji sytuacja wygląda niekorzystnie w przypadku struktury wieku ludności. Zaobserwować bowiem można przewagę osób w wieku poprodukcyjnym (21,22%) nad osobami w wieku przedprodukcyjnym (16,37%), co świadczy o stopniowym starzeniu się społeczeństwa. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż w przypadku Gminy sytuacja stopniowo się pogarsza, jednak znacznie wolniej niż w centralnej części Miasta Pniewy. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie wyniósł bowiem 22,6%, podczas gdy udział osób w wieku poprodukcyjnym 17,63%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają na obszarze rewitalizacji 34 osoby w wieku

poprodukcyjnym, podczas gdy w Gminie było to niespełna 30 osób. Na obszarze rewitalizacji dzieci do 3 roku życia stanowiły jedynie 3,1% ogółu ludności, podczas gdy w Gminie średnio było to 4,89%. Niewiele korzystniej wygląda sytuacja w grupie dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat), bowiem ich odsetek na obszarze rewitalizacji wyniósł 3,9% podczas gdy średnio w Gminie było to 4,94%. Zmiany zachodzące w strukturze społecznej, nie tylko na obszarze rewitalizacji, wymagają podejmowania odpowiednich kroków zarówno adaptacyjnych jak i zapobiegawczych. W tym wypadku poprzez adaptację rozumie się rozwój usług senioralnych, a także aktywizację społeczną seniorów, natomiast poprzez działania zapobiegawcze rozwój oferty opiekuńczo-edukacyjnej, która zachęci nowych mieszkańców do osiedlania się w Gminie, a także pomoże zatrzymać odpływ mieszkańców.

Nie tylko dostęp do placówek opiekuńczych jest istotny w budowaniu kapitału społecznego, ale również poziom edukacji oferowany w szkołach na terenie Gminy. Za edukację na poziomie podstawowym odpowiadają na terenie Gminy Pniewy następujące placówki:

- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach,
- Szkoła Podstawowa w Nojewie,
- Szkoła Podstawowa w Chełmnie.

W przypadku obszaru rewitalizacji, dzieci rejonowo kierowane są do Szkoły w Pniewach, która osiąga średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów) wyższe niż średnia dla Gminy (odpowiednio 54% i 49,02%).

Kolejnym istotnym problemem wskazanym przez mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych jest niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz niski poziom integracji mieszkańców. Wskazywano przede wszystkim na brak oferty dedykowanej osobom w wieku średnim, które są aktywne zawodowo. Na obszarze rewitalizacji funkcjonują placówki oraz organizowane są zajęcia zrzeszające seniorów, młodzież i dzieci. Jedną z głównych instytucji działających w tym obszarze jest Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy. W ramach tej instytucji prowadzony jest Pniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Organizowane są zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne i inne. Porównując z kolei liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten wyniósł 0,49%, podczas gdy średnia dla Gminy to ledwie 0,26%. Na obszarze rewitalizacji widoczny jest zatem potencjał, który z powodu niewystarczającej liczby atrakcyjnych i ogólnodostępnych miejsc sprzyjających integracji nie jest w pełni wykorzystany. Właśnie brak właściwych, integrujących miejsc i przestrzeni jest główną przyczyną gromadzenia się nieletnich na tyłach budynku Liceum, czy pozostawiania w domach osób dorosłych. Najbardziej aktywną społecznie grupę zdają się tworzyć seniorzy. Tym bardziej istotne wydaje się integrowanie lokalnej społeczności, również w ujęciu międzypokoleniowym, aby przekazywać pozytywne postawy społeczne również młodszym pokoleniom. Jedną z głównych barier rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Pniewach poza integracją jest też niski poziom włączenia obywateli w proces współzarządzania, a co za tym idzie niski poziom poczucia odpowiedzialności za dobra wspólne. Przykładem potwierdzającym tą tezę jest Pniewski Rower Gminny. Gmina Pniewy stanowi pozytywny przykład

wieloletniego zaangażowania w budowanie poczucia lokalnej tożsamości i odpowiedzialności społecznej, jednak wciąż pozostaje do wykonania wiele działań. Poza odpowiednimi przestrzeniami problemem wydaje się również być brak odpowiedniej współpracy między istniejącymi organizacjami pozarządowymi, które skupiają się jedynie na swoich wąskich dziedzinach działań. Brakuje aktywistów społecznych, którzy w sposób holistyczny podjęliby próbę zintegrowania społeczeństwa Gminy. Pojedyncze inicjatywy, a także pojedyncze osoby w nie zaangażowane nie stanowią wystarczającego kapitału ludzkiego do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Współtworzenie i współodpowiedzialność za kreowanie i zarządzanie przestrzeniami wspólnymi jawi się zatem jako wyzwanie w procesie wdrażania kolejnych inicjatyw w Gminie Pniewy.

3.3.2. Sfera gospodarcza

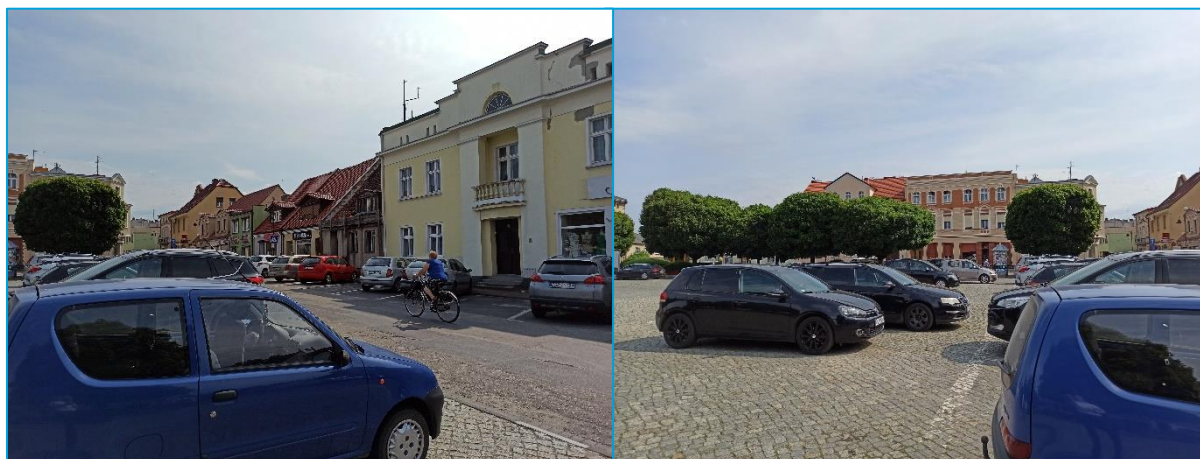
Analiza wskaźnikowa wykazała, że aktywność gospodarcza, mierzona liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, na obszarze rewitalizacji jest większa niż średnia gminna. Wartości tego wskaźnika wyniosły odpowiednio 21,06 dla obszaru rewitalizacji i 10,69 dla całej Gminy. W odniesieniu do 100 osób jedynie w wieku produkcyjnym, sytuacja kształtuje się jeszcze korzystniej, bowiem wskaźnik dla obszaru rewitalizacji wynosi 33,75 (średnia dla Gminy: 17,85). Rezultat ten wynika m.in. z objęcia przez obszar rewitalizacji centrum miasta, w którym koncentrują się usługi. Centra miast stanowią atrakcyjne miejsca lokalizacji działalności usługowych, ze względu na ich dogodnie położenie, często w obszarach dużego zaludnienia i dobrej dostępności komunikacyjnej. Z tego też względu w Pniewach zaobserwować można zagęszczenie funkcji handlowo-usługowych w pobliżu niedawno utworzonego centrum przesiadkowego. Z relacji przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Pniewach wynika jednak, że Miasto poza Rynkiem nie wytworzyło nigdy ulic handlowych, skupiających drobnych przedsiębiorców. Również obecnie, ciężko w strukturze funkcjonalnej wyodrębnić typowo gospodarcze ulice. Niemniej, wciąż rejestrowane są nowe działalności gospodarcze na obszarze rewitalizacji co obrazuje wskaźnik dotyczący liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców, który wyniósł 0,95 (średnia dla Gminy: 0,57). Z kolei w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym wskaźnik wyniósł 1,52 (średnia dla Gminy: 0,95). W 2021 roku na obszarze rewitalizacji wyrejestrowano z kolei 0,53 działalności gospodarczej na 100 mieszkańców (średnia dla Gminy: 0,43), co w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym dało 0,85 (średnia dla Gminy: 0,71). Reasumując, łącznie w 2021 roku na obszarze rewitalizacji zarejestrowano 23 podmioty gospodarcze, a wyrejestrowano 10.

Pomimo większej atrakcyjności centrum Miasta dla prowadzenia działalności gospodarczej, wizja lokalna wykazała obecność pustych lokali, oczekujących na wynajem. Należy zaznaczyć, że opuszczone niewykorzystywane lokale, w związku z brakiem bieżącego utrzymania, z upływem czasu niszczej, co dodatkowo obniża ich atrakcyjność dla potencjalnych najemców i zwiększa koszty przywrócenia dobrego stanu technicznego. Opuszczanie lokali usługowo-handlowych może być wynikiem niedostosowania wcześniejszej oferty do potrzeb lokalnego rynku, skutkując niską liczbą klientów i niemożliwością osiągnięcia progu opłacalności. W Pniewach dotychczas nie obserwuje się powstawania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych

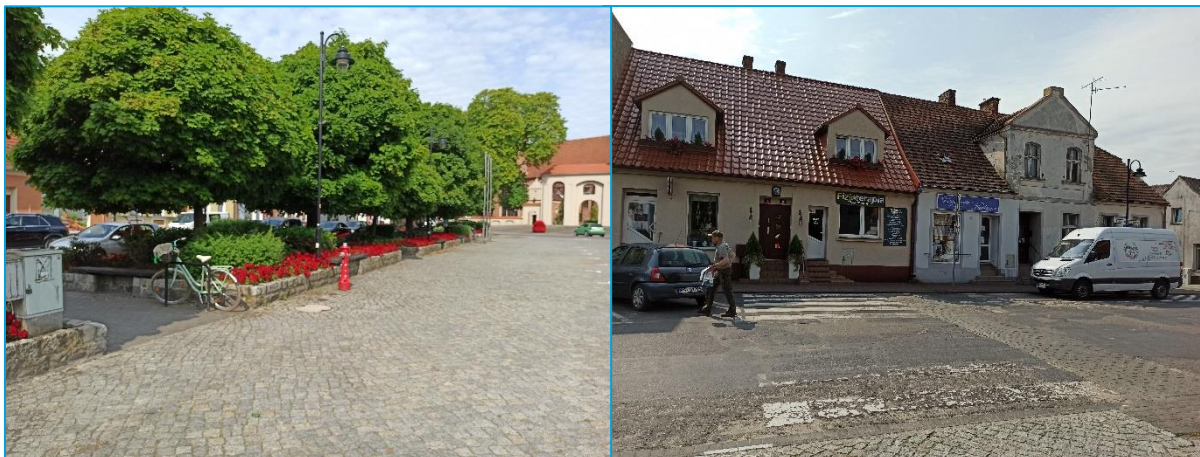
(z wyłączeniem marketów i dyskontów spożywczych), co pozwala wierzyć w możliwość przywrócenia atrakcyjności gospodarczej ścisłego centrum Miasta. Główny plac miejski we wtorki, piątki oraz soboty służy jako targowisko miejskie, co stanowi pewną tradycję i jest głęboko wpisane w świadomość społeczną mieszkańców. We wspomniane dni na placu rozstawiane są stoiska handlowe oraz samochody dostawcze, z których bezpośrednio sprzedawane są towary. Jednak nieograniczona architektonicznie możliwość przejazdu przez Rynek samochodem spowodowała, że kierowcy obecnie traktują tę przestrzeń jako skrót, skutecznie przeganiając pieszych. Przestrzeń ta uległa zawłaszczeniu i całkowitemu dostosowaniu do pełnienia jedynie okazjonalnej funkcji targu miejskiego. W żadnym sensie nie stanowi natomiast wizytówki Miasta, ani miejsca spotkań dla mieszkańców. W związku z przyjętą formą wykorzystywania Rynku, wokół niego wytworzyły się jedynie drobne usługi czy nieliczne sklepy, co obrazuje potrzebę kameralizacji i rearanżacji przestrzeni. Warto wspomnieć, iż lokale usługowe w Pniewach do wynajęcia, bądź zakupu można stosunkowo łatwo odnaleźć korzystając z popularnych stron z ogłoszeniami w Internecie. Również prezentowane w ogłoszeniach ceny najmu nie są zbyt wygórowane¹. Mimo to, ogłoszenia figurują jako dostępne od marca 2023 roku. Oznacza to, że nie są one szczególnie atrakcyjne dla potencjalnych najemców. W związku z opuszczeniem Rynku przez pieszych, częściowo również przez przedsiębiorców i jego okazjonalnym wykorzystywaniem stał się on atrakcyjnym miejscem dla gromadzenia się osób dotkniętych problemami społecznymi, w tym alkoholizmem, bezdomnością, ubóstwem. To jeszcze mocniej zaburza poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i powoduje niechęć do przebywania w tym miejscu. Rynek z najważniejszej przestrzeni publicznej w Gminie, stał się obszarem odwiedzanym tylko przy okazji targu.

Rysunek 7. Rynek w Pniewach.

¹ Źródło: <https://pniewy.nieruchomosci-online.pl/lokale-uzytkowe/>; <https://www.olx.pl>; dostęp na dzień: 17.07.2023 r.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Na sytuację gospodarczą obszaru rewitalizacji oddziałują nie tylko przedsiębiorstwa zlokalizowane na jego terenie, ale również więksi pracodawcy działający w Gminie, do których należą m.in.:

- Postęp sp. z o.o. – producent szerokiego asortymentu mebli wykonywanych z drewna, płyt MDF oraz płyt wiórowych, współpracujący m.in. z firmą IKEA,
- Karl Knauer Poland sp. z o.o. – producent opakowań uszlachetnionych i materiałów reklamowych oraz największy pracodawca w obrębie Gminy Pniewy,
- Rörets Polska sp. z o.o. – jeden z największych w Europie producent desek do prasowania, suszarek do ubrań oraz asortymentu związanego z utrzymaniem porządku i czystości w garderobie,
- AVK Polska sp. z o.o. – firma zajmująca się dystrybucją i sprzedażą produktów grupy AVK na terenie Polski, grupa zajmuje się produkcją zaworów i zasuw do wody, gazu, kanalizacji, ochrony przeciwpożarowej oraz do przemysłu,
- ABP Poland – jeden ze światowych liderów przetwórstwa mięsa, dostawca wysokiej jakości wołowiny.

W Pniewach nie ma wyznaczonej specjalnej strefy inwestycyjnej, a oferta skierowana do potencjalnych inwestorów nie jest *stricte* sformalizowana. Niemniej, celem zachęcenia i wsparcia rozwoju działalności gospodarczych prowadzonych na terenie Gminy, podjęto Uchwałę w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości podatników tworzących nowe inwestycje przemysłowe. Mimo braku dużego pracodawcy na terenie Gminy, Pniewy rozwijają się harmonijnie w oparciu o mniejszych, stabilnych przedsiębiorców. Jest to sytuacja o tyle korzystna, iż Gmina dywersyfikuje rozwój społeczno-gospodarczy w oparciu o istniejące przedsiębiorstwa i nie jest zależna ekonomicznie od stabilności finansowej jednej firmy.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa służąca delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej brała pod uwagę jedynie liczbę budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców oraz powierzchnię

materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców. Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców w granicach obszaru rewitalizacji wynosiła 0,49, czyli znacznie mniej niż średnia dla Gminy (1,22). W przypadku powierzchni materiałów zawierających azbest przypadającej na 100 mieszkańców wskaźnik ten wyniósł na obszarze rewitalizacji wartość 587,23 m, natomiast średnia dla Gminy wyniosła 5 224,92 m. Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji pozwoliła jednak wyodrębnić problemy w sferze środowiskowej przyczyniające się do jego degradacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, Gmina Pniewy znajduje się w strefie wielkopolskiej (kod strefy: PL3003) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

W poniższej tabeli przedstawiono stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 8. Stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej w 2021 roku.

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A

klasa A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych

klasa B – stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji

klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2021”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, Gmina Pniewy znajduje się w strefie wielkopolskiej (PL3003). Lista zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie dokonywanej pod kątem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi obejmuje: dwutlenek siarki (SO₂), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony PM10 i PM2,5 oraz występujące w pyłach zawieszonych PM10: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni) i benzo(a)piren (B(a)P).

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, w strefie wielkopolskiej stwierdzono jedynie przekroczenie stężenia benzo(a)pirenu w pyłach zawieszonych PM10.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 jako główne zagrożenie dla jakości powietrza w Gminie wskazuje zanieczyszczenia powstałe w ramach tzw. „niskiej emisji”, czyli z palenisk indywidualnych. Głównym problemem jest nieefektywność źródeł ciepła na paliwa stałe, w tym ich zużycie i powstałe nieszczelności, które determinują powstawanie czadu lub wydzielanie się substancji powstających w wyniku niecałkowitego spalania materiału palnego. Ponadto domowe paleniska wciąż bywają wykorzystywane do spalania odpadów lub innych nieodpowiednich do tego materiałów. Aktywne czynności w tym zakresie podejmuje Straż Miejska, która dokonuje okresowych kontroli, zwłaszcza w okresie grzewczym, celem wyeliminowania zjawiska palenia śmieciami.

Na terenie Gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Mimo tego, podczas warsztatów rewitalizacyjnych mieszkańcy sygnalizowali powstawanie dzikich wysypisk śmieci, głównie w zakresie materiałów poremontowych i porozbiórkowych w okolicach jeziora Pniewskiego. Dzikie wysypiska śmieci stanowią zagrożenie poprzez możliwość przenikania substancji toksycznych do gleby, wód i powietrza, co może doprowadzić do skażenia środowiska naturalnego. Ponadto, często stanowią one przyczyny pożarów w okresie letnim, a także ranią przemieszczające się dziko żyjące zwierzęta i ptaki. Gmina w przypadku identyfikacji dzikiego składowiska odpadów niezwłocznie podejmuje działania celem jego usunięcia, jednak generuje to dodatkowe koszty związane z utylizacją odpadów. Ponadto, należy pamiętać iż najpierw dzikie wysypisko musi zostać zgłoszone przez świadków do odpowiednich instytucji. Powstawanie dzikich wysypisk śmieci może być powiązane z niską świadomością ekologiczną mieszkańców Gminy, a także chęcią uniknięcia opłat za oddanie odpadów do PSZOK-u w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Należy bowiem pamiętać, iż PSZOK nieodpłatnie przyjmuje odpady od osób fizycznych, w przypadku przedsiębiorców natomiast są naliczane stosowne opłaty.

Podczas wizji lokalnej zidentyfikowano również problem z odpowiednim zbieraniem odpadów w przestrzeniach publicznych. W wyniku aktów wandalizmu część koszy miejskich uległa uszkodzeniu. Tym samym zaobserwowano niedobór pojemników na odpady w przestrzeniach publicznych i związane z tym powstanie lokalnych zanieczyszczeń. Problem ten jest bezpośrednio powiązany ze sferą społeczną i ogólną troską mieszkańców o dobra wspólne. Władze gminne znajdując uszkodzone kosze na śmieci w przestrzeni publicznej muszą je okresowo demontować. Działania te wiążą się z ponoszeniem dodatkowych kosztów na gospodarkę odpadami w Gminie, a także determinują problemy w odpowiednim zaopatrzeniu przestrzeni gminnych w kosze.

Rysunek 8. Przykłady zaśmieconych miejsc na ul. św. Ducha i Dworcowej.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Kolejnym zidentyfikowanym problemem natury środowiskowej jest dostępność i forma utrzymania terenów zielonych. Ich większe kompleksy położone są peryferyjnie względem skupiska zwartej zabudowy w obszarze rewitalizacji i obejmują Park Miejski, jezioro Pniewskie (w zachodniej części obszaru rewitalizacji) oraz „Park Niemiecki” (również w zachodniej części obszaru rewitalizacji). Między zwartymi kwartałami zabudowy śródmiejskiej brakuje zieleni uzupełniającej, w tym zieleni wysokiej stanowiącej naturalny filtr powietrza. Potencjał środowiskowy terenów zieleni urządzonej jest znacząco obniżony poprzez brak zastosowania systemu korytarzy zieleni, które zwiększyłyby zdolności retencyjne obszaru i zapobiegały suszy. Niski udział powierzchni biologicznie czynnych oraz postępujące zmiany klimatu, którym coraz częściej towarzyszą deszcze nawalne mogą prowadzić do niewydolności kanalizacji deszczowej oraz lokalnych podtopień. Pniewy, jako małe miasto, w którym powstają nowe osiedla mieszkalne powinny zmierzać do systematycznego rozwoju zieleni miejskiej, w tym zieleni wysokiej. Wprowadzenie zieleni urządzonej do centralnej i wschodniej części obszaru rewitalizacji zdaje się być priorytetem do dalszego rozwoju funkcjonalnego systemu zieleni w Gminie. Należy bowiem pamiętać, że zieleń miejska do pełnienia prawidłowo swoich funkcji: rekreacyjnej, ekologicznej, zdrowotnej, regulacyjnej czy wreszcie estetycznej musi tworzyć system powiązanych ze sobą obszarów. Jej nieregularne rozrzucenie w różnych punktach Miasta, przy niewielkim udziale w ogólnej strukturze użytkowania gruntów nie będzie bowiem miało większego znaczenia dla kształtowania środowiska w Pniewach.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sytuację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na etapie delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji przeanalizowano na podstawie danych obrazujących dostęp do określonych obiektów infrastruktury publicznej tj.: liczby obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców i liczby ogólnodostępnych placów zabaw na 100 mieszkańców, z pominięciem szkolnych placów zabaw.

Na terenie całej Gminy w 2021 roku funkcjonowało 26 obiektów infrastruktury sportowej tj. boiska, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne. 4 obiekty zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców daje 0,17 (średnia dla Gminy: 0,33). Biorąc z kolei pod uwagę liczbę ogólnodostępnych placów zabaw (poza szkolnymi) w przeliczeniu na 100 mieszkańców, w obszarze rewitalizacji wskaźnik wynosił 0,13, przy średniej dla Gminy 0,32. Obszar rewitalizacji jest drugim najgęściej zaludnionym obszarem w Gminie, co determinuje potrzebę rozwoju infrastruktury zarówno sportowej jak i zabawowej dla dzieci. Z tego też tytułu na jedną taką przestrzeń przypada więcej potencjalnych użytkowników.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są najważniejsze instytucje publiczne pełniące funkcje administracyjne, komunikacyjne, kulturalno-oświatowe czy bezpieczeństwa i porządku publicznego w Gminie. Na obszarze rewitalizacji mieszczą się takie instytucje jak: Urząd Miejski Pniewy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Pensjonat Seniora „Jutrzenka”, Komenda Straży Miejskiej w Pniewach, Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Centrum Kultury Pniewy, Przedszkole Miś w Pniewach, Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach, Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach, Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Pniewach. Są to punkty orientacyjne, niezwykle istotne z perspektywy mieszkańców.

Znajdują się tu również ważne obiekty i przestrzenie publiczne, do których zaliczyć należy przede wszystkim Rynek Miejski, Pałac będący siedzibą Liceum Ogólnokształcącego wraz z Parkiem Miejskim, Łazienki oraz budynek dawnej poczty konnej. Krótka charakterystyka tychże miejsc prezentuje się następująco:

Rynek Miejski – główny plac miejski, którego podstawową funkcją historycznie i współcześnie jest handel. Rynek okala zabudowa kamieniczna, jedno- lub dwukondygnacyjna powstała przeważnie w XVIII w. Rynek stanowi prostokątny plac, bez zlokalizowanej nań zabudowy ani innych budowli.

Pałac Szoldrskich, obecna siedziba Liceum Ogólnokształcącego wraz z Parkiem Miejskim – pałac będący najstarszym zabytkiem świeckim w Pniewach datowany jest na I poł. XVIII w. Powstał na planie litery „C” poprzez wychodzące od korpusu budynku boczne skrzydła. Główne wejście zdobi ryzalit prezentujący łódź, znak rodowy Szoldrskich. Elewację od strony ogrodu uświetnia balkon wsparty na czterech kwadratowych filarach, który stanowi przedłużenie dawnej sali balowej. Całość uzupełniają trzy wysokie okna, doświetlające wnętrze pałacu, z których jednocześnie rozpościera się wspaniały widok na Park Miejski. Podczas prac restauracyjnych związanych z odnowieniem elewacji Pałacu, rewaloryzacji został poddany częściowo również Park Miejski.

Łazienki Miejskie – jest to teren rekreacyjno-wypoczynkowy usytuowany bezpośrednio przy jeziorze Pniewskim. W Łazienkach zlokalizowana jest scena plenerowa, na której odbywają się wydarzenia gminne w okresie letnim, a także strzeżone kąpielisko, wypożyczalnia sprzętu pływającego oraz zaplecze sanitarne. Całość kompleksu uzupełniona została o siłownię zewnętrzną oraz lokale gastronomiczne.

Budynek dawnej poczty konnej – budynek pochodzący z XIX w. mieścił pomieszczenia służące obsłudze pocztowej wraz z nieistniejącymi już stajniami, gdzie bytowały konie.

Architektura budynku sprawia, iż jest on jednym z najbardziej charakterystycznych zabytków Pniew, przypominającym o powodach rozwoju gospodarczego Gminy. Stało się to bowiem, dlatego iż Pniewy zlokalizowane były przy rozwidleniu dwóch znaczących szlaków handlowych i komunikacyjnych. Tym samym stanowiły wyśmienitą lokalizację dla placówki pocztowej, o której randze świadczy okazała siedziba. Przy budynku, ze względu na mnogość podróży powstała również gospoda wraz z miejscami noclegowymi. Pniewy, jako ośrodek tranzytowy miały okazję gościć wówczas znamienitych gości, którymi według relacji historycznych byli m. in.: Słowacki, Mickiewicz czy Kraszewski.

Zarówno Łazienki Miejskie jak i Liceum Ogólnokształcące wraz z Parkiem Miejskim zlokalizowane są w niewielkiej odległości od Rynku. W przypadku Liceum dotarcie do niego z rynku zajmie ok. 5 min pieszo (450 m), z kolei w przypadku Łazienek będzie to ok. 8 min pieszo (700 m). Miasto Pniewy ze względu na swoje niewielkie rozmiary jest korzystne dla pieszego przemieszczania się lub też przemieszczania się z wykorzystaniem alternatywnych środków transportu (rowery, hulajnogi) o czym świadczy duże zainteresowanie Pniewskim Rowerem Gminnym.

Interesariusze rewitalizacji podczas warsztatów zwracali uwagę na brak kompleksowej rewaloryzacji Parku Miejskiego oraz brak połączenia go z Łazienkami Miejskimi. Są to dwa główne tereny rekreacyjne wykorzystywane przez mieszkańców Miasta, ale również Gminy Pniewy. Ich połączenie dawałoby nowe przestrzenie spacerowe, rekreacyjne i wypoczynkowe, a także skracало drogę dotarcia z Parku do terenu kąpieliska. Łazienki to obszar wyposażony w infrastrukturę rekreacyjno-sportową, a także lokale gastronomiczne i węzeł sanitarny. Strzeżone kąpielisko gminne, a także pobliska scena stanowią idealne miejsce plenerowe do spędzania długich letnich dni. Park Miejski z kolei jest bezpośrednio powiązany z istniejącym pałacem, bowiem wchodził w skład rezydencji. Niemniej, mieszczą się w nim również historyczne zabytki pochodzące z początków istnienia Miasta. W sąsiedztwie jeziora znajduje się grodzisko stożkowe z XI w. zwane również „szwedzkimi górami” oraz zachowane fragmenty fosy. Dalsza rewaloryzacja Parku oraz poprowadzenie ścieżki wiodącej do Łazienek miałoby charakter nie tylko funkcjonalno-przestrzenny, ale cechowałoby się też walorami historycznymi, krajobrazowymi i przyrodniczymi. Jezioro Pniewskie charakteryzuje się stosunkowo czystą wodą (badania sanitarne wykazują, iż jest zdatna do kąpeli), jednak mętną ze względu na płytkość zbiornika. Jezioro Pniewskie zlokalizowane jest w zachodniej części obszaru rewitalizacji.

Zabudowę wielorodzinną obszaru rewitalizacji stanowią przede wszystkim zabudowania kamieniczne. Są to niskie kamienice, najczęściej dwukondygnacyjne, usytuowane ściśle wzdłuż ulic miejskich. Najczęściej zarówno budynki główne jak i oficyny boczne pozbawione są większych akcentów zdobniczych, co świadczy o ich utylitarnym charakterze. Również podwórza towarzyszące kamienicznej zabudowie są stosunkowo małe i służą głównie jako miejsca postojowe dla samochodów. Zwartość zabudowy oraz gabaryty podwórek w znacznym stopniu ograniczają ich możliwość zagospodarowania do pełnienia innych funkcji. Kwartály zabudowy zazwyczaj są ściśle domknięte i prowadzi do nich brama wejściowa. Przestrzenie te przyjmują charakter prywatny i służą lokalnym mieszkańcom. Zabudowa śródmiejska w znacznej części dotknięta jest degradacją, co bezpośrednio wpływa na jej walory estetyczne.

Reprezentacyjną zabudowę Miasta tworzą przede wszystkim obiekty sakralne lub postsakralne, których przykładami są kościół pw. św. Ducha, kościół pw. św. Wawrzyńca, czy budynek dawnej synagogi przy ul. A. Mickiewicza 14. Szczególną wartość kulturowo-architektoniczną posiada również osiedle kolejowe wraz z budynkiem dawnego dworca kolejowego. Powstałe w XIX w. budynki służące do obsługi podróżnych, a także niewielkie osiedle mieszkaniowe służące pracownikom kolei stanowi przykład charakterystycznej dla tamtego okresu industrialnej zabudowy z czerwonej, nietynkowanej cegły. Oficjalnie pociągi przestały kursować przez stację Pniewy w 1999 r., a w 2002 roku podjęto plan likwidacji linii. Powiat szamotulski nie zdecydował się wówczas na przejęcie zarządu nad linią kolejową, co spowodowało iż w dalszym ciągu znajduje się ona we władaniu Polskich Kolei Państwowych. Tym samym, obszar dworca został włączony do terenów zamkniętych, ustanowionych przepisami odrębnymi. Obecnie nie są podejmowane żadne prace związane z przywróceniem połączeń kolejowych do Pniew, aczkolwiek nie można takich działań wykluczyć w przyszłości. Nie ma zatem szans na pozyskanie terenu dworca przez władze gminne ani poddanie tego obszaru działaniom rewitalizacyjnym, gdyż decyzja o zamknięciu terenu została utrzymana w mocy. Budynki, które służyły pracownikom kolei zostały poddane komercjalizacji, zawiązano wspólnoty mieszkaniowe. W ramach działań gminnych udało się jedynie doprowadzić do remontu drogi dojazdowej.

W Pniewach oferta spędzania czasu wolnego jest mocno ograniczona ze względu na brak lokali gastronomicznych i niewielki udział małych biznesów w ogóle działalności gospodarczej, co można było zaobserwować podczas wizji lokalnej. Małe punkty handlowe zlokalizowane wokół Rynku stały się nieatrakcyjne ze względu na ustanie ruchu pieszego w tej okolicy. Mieszkańcy obecni na warsztatach rewitalizacyjnych zgodnie wskazywali, iż nie uważają pieszego przemieszczania się w obrębie Rynku za bezpieczne, a tym bardziej za komfortowe. Stan ten powodowany jest przez samochody, które ze względu na brak ograniczeń przestrzennych traktują płytę Rynku jako parking lub skrót w drodze do miejsca docelowego podróży. Tym samym, oferta handlowa czy usługowa zdaje się skupiać m. in. w okolicy węzła przesiadkowego, gdzie powstał park handlowy. Wywiad pogłębiony przeprowadzony z pracownikami Urzędu Miejskiego wykazał z kolei, że dalsze potrzeby realizowane są w Poznaniu lub w podpoznańskich parkach handlowych, np. w Swadzimiu. Wokół Rynku funkcjonują zatem jedynie usługi podstawowe jak piekarnie, a obszar ożywia się w dni targowe przypadające we wtorki, piątki i soboty. Z pewnością korzystnym dla obszaru rewitalizacji jest rozlokowanie instytucji publicznych, w tym usług kulturalnych oferowanych przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy czy Ośrodek Sportu i Rekreacji Pniewy.

Gmina Pniewy jest korzystnie położona komunikacyjnie, a dzięki przebiegowi drogi krajowej nr 92 i nr 24 ruch tranzytowy nie odbywa się w centrum Miasta. Ponadto, planowane jest utworzenie wschodniej obwodnicy Pniew w przebiegu drogi krajowej nr 92 i dróg wojewódzkich: nr 187 i nr 116. Korzystny układ drogowy pozwala na aktywne pozyskiwanie nowych inwestorów, mogących prowadzić działalność na obszarze Gminy.

Historycznie wytyczone w ramach miasta lokacyjnego ulice charakteryzują się jednak niską przepustowością, przez co są podatne na kongestie drogowe. Nieprawidłowo

poruszające się pojazdy stanowią potencjalne zagrożenie dla innych użytkowników dróg, a także pieszych. Wystające poza obrys wyznaczonego miejsca postojowego samochody ograniczają z kolei widoczność, obniżając jeszcze bardziej poczucie bezpieczeństwa w ruchu pieszym. Utrudniona jest też realizacja dostaw towarów do funkcjonujących w obrębie rynku działalności gospodarczych.

Rysunek 9 Ulice w centrum Pniew

Źródło: Materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Według danych z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji opartego na danych udostępnionych przez Komendę Główną Policji w Warszawie, w latach 2017-2021 na terenie Gminy Pniewy zarejestrowano 467 zdarzeń drogowych, z czego 246 miało miejsce na obszarze rewitalizacji – jest to blisko 53% wszystkich wypadków drogowych na terenie Gminy. Wśród najniebezpieczniejszych ulic na terenie Miasta Pniewy wymienić z kolei można: ul. Poznańską (23,98%, ulica częściowo na obszarze rewitalizacji), ul. Wolności (7,49%, ulica na obszarze rewitalizacji), ul. Lwówecką (7,07%, ulica na obszarze rewitalizacji).

Tabela 9. Najniebezpieczniejsze ulice pod względem liczby zdarzeń drogowych na obszarze rewitalizacji w latach 2017-2021.

Ulica	Liczba zdarzeń drogowych	Udział w ogólnej liczbie zdarzeń drogowych w %
POZNAŃSKA	112	23,98

WOLNOŚCI	35	7,49
LWÓWECKA	33	7,07
WRONIECKA	30	6,42
DWORCOWA	24	5,14
JAKUBOWSKA	22	4,71
MIĘDZYCHODZKA	21	4,50
STRZELECKA	19	4,07
POCZTOWA	18	3,85
RYNEK	18	3,85
TUROWSKA	11	2,36
WIŚNIOWA	11	2,36
TARGOWA	10	2,14
KONIŃSKA	9	1,93
POLNA	9	1,93
ŚW. URSZULI LEDÓCHOWSKIEJ	9	1,93
ZAMORSKA	7	1,50
PROMIENISTA	6	1,28
NIEZNANA	6	1,28
POGODNA	4	0,86
KOŚCIERSKA	4	0,86
WSPÓLNA	4	0,86
SŁONECZNA	3	0,64
BUKOWA	3	0,64
SPORTOWA	3	0,64
SPICHRZOWA	3	0,64
SPOKOJNA	3	0,64
SPACEROWA	3	0,64
ŚW. DUCHA	3	0,64
OSIEDLE WYZWOLENIA	2	0,43
SZKOLNA	2	0,43
PRUSA	2	0,43
KAPŁAŃSKA	2	0,43
MIŁA	2	0,43
AZALIOWA	2	0,43
JODŁOWA	2	0,43
JEZIORNA	2	0,43
SŁOWIAŃSKA	1	0,21
MORELOWA	1	0,21
MACIEJEWSKIEGO	1	0,21
DĘBOWA	1	0,21
GEN.HALLERA	1	0,21
ŚRODKOWA	1	0,21

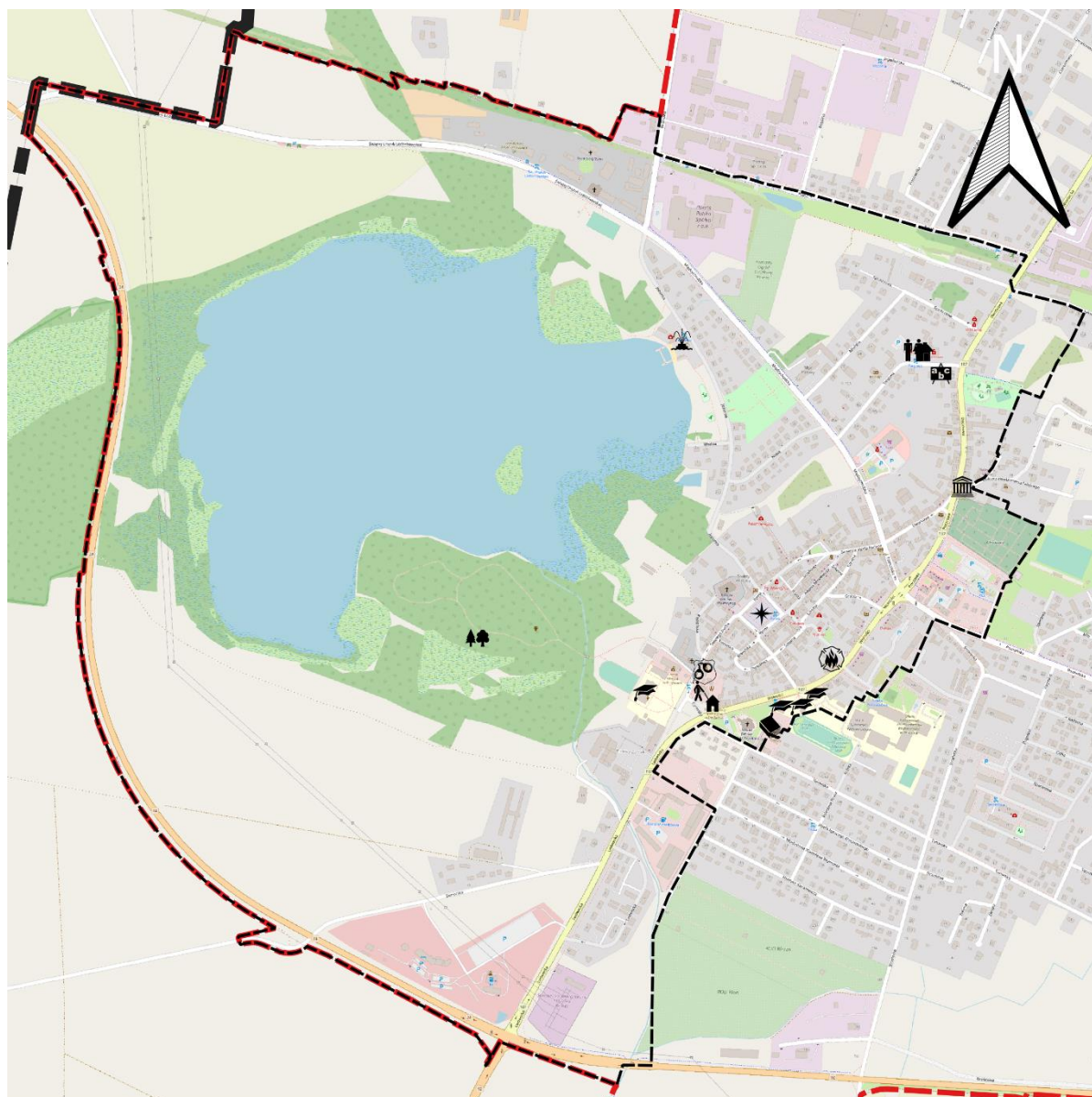
ŚW. WAWRZYŃCA	1	0,21
RÓŻANA	1	0,21
OBSZAR REWITALIZACJI OGÓŁEM	246	52,68
POZOSTAŁY OBSZAR GMINY	221	47,32
SUMA	467	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.sewik.pl/search>.

Dane statystyczne jednoznacznie obrazują, iż na obszarze rewitalizacji zachodzi realny problem związany z zapewnieniem bezpieczeństwa na drogach. Spośród zdarzeń drogowych, które miały miejsce na obszarze rewitalizacji, aż 18 odbyło się z udziałem pieszych.

Rysunek 10 Wybrane elementy kompozycji urbanistycznej obszaru rewitalizacji.

Legenda

- Granica Gminy Pniewy
- Granica Miasta Pniewy
- Granica obszaru rewitalizacji
- Komenda Straży Miejskiej
- Rynek
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Centrum Integracji Społecznej
- Przedszkole Publiczne Miś
- Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury
- Pensjonat seniora Jutrzenka

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach
- Łazienki Miejskie
- Park Miejski
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pniewach
- Zespół Szkół im. E. Sczanieckiej w Pniewach
- Urząd Miejski Pniewy

0 100 200 300 400 500 m

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Analiza sfery technicznej oparta była o odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie obiektów komunalnych oraz liczbę obiektów w przestrzeni publicznej będących w złym stanie technicznym przypadających na 100 mieszkańców.

Wśród obiektów użyteczności publicznej istotnych dla rozwoju lokalnego na obszarze rewitalizacji wskazać można m.in. Urząd Miejski Pniewy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach czy Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy.

Obiekty, w których mieszczą się instytucje publiczne na obszarze rewitalizacji przeważnie wymagają poprawy stanu technicznego. Jak wskazała przeprowadzona analiza, ponad 93% z nich wymaga bowiem remontu. Oczywiście, obiekty te znajdują się w zróżnicowanym stanie, jednak wymagają czy to remontu elewacji, pokrycia dachowego czy wnętrza lub też wykonania prac adaptacyjnych do pełnienia swoich funkcji. Kompleksowego remontu obejmującego zarówno elewację budynku, poszycie dachowe, stolarkę drzwiową i okienną jak i wewnątrz wymagają z pewnością budynki byłej poczty konnej wraz z zajazdem. Przykłady takich budynków znajdują się jednak nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również w jego najbliższym sąsiedztwie, gdzie wskazać można skomunalizowany budynek niegdyś służący jako posterunek policji. Ponadto, celem kontynuacji założeń poczynionych przez Gminę należy wyremontować i dostosować wnętrza pałacu do dalszego pełnienia funkcji oświatowych. Również budynki Zespołu Szkół zlokalizowane przy ul. Wolności wymagają przeprowadzenia prac adaptacyjnych. Uwagę zwraca też niedostosowanie budynku obecnego Przedszkola „Miś”, które jest przepiękne i wymaga przebudowy. W tym celu planowane są prace adaptacyjne w obecnie niewykorzystywanym wschodnim skrzydle Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich, które miałyby pomieścić kilka dodatkowych oddziałów przedszkolnych.

W przypadku większości obiektów komunalnych pełniących funkcje publiczne można również mówić o problemie z ich efektywnością energetyczną. Budynki nie posiadają odpowiedniej izolacji i ocieplenia, a w części z nich funkcjonują przestarzałe instalacje grzewcze, przez co odznaczają się niską efektywnością energetyczną i dużymi stratami energii cieplnej. Nieszczelności występują również w pokryciach dachowych, przestarzałych oknach i drzwiach. Technologie budowlane i grzewcze w budynkach dodatkowo uniemożliwiają odpowiednie ogrzanie i osuszenie wnętrza. Brak odpowiedniej izolacji powoduje ponadto, że część ciepła wydostaje się na zewnątrz, co powoduje straty ciepła i konieczność dalszego dogrzewania pomieszczeń, aby utrzymać odpowiednią temperaturę. Przekłada się to na wysokie koszty ogrzewania, a w konsekwencji wysokie koszty utrzymania instytucji publicznych oraz jakość usług świadczonych na rzecz mieszkańców. Jest to również powiązane z ogólną estetyką śródmieścia i odbiorem wizualnym obszaru rewitalizacji zarówno przez mieszkańców jak i osoby odwiedzające Gminę.

W przypadku wielu budynków użyteczności publicznej w Pniewach należy zwrócić uwagę również na ich niedostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przykład może stanowić m.in. jeden z budynków mieszczących Ośrodek Pomocy Społecznej, do którego prowadzą jedynie schody. Budynki te z reguły są kilkupiętrowe, brakuje natomiast wind czy podjazdów, schody często są strome, a wejścia i korytarze wąskie. Powoduje to konieczność udzielania pomocy przy poruszaniu się w budynku osobom ze szczególnymi potrzebami przez inne osoby. Wpływa to znacząco na poczucie samodzielności oraz własnej wartości osoby ze szczególnymi potrzebami.

Obszar rewitalizacji wymaga zatem zwłaszcza w przypadku budynków użyteczności publicznej, przeprowadzenia kompleksowej interwencji, która znacząco wpłynie na jakość świadczonych usług oraz estetyczny odbiór Gminy. Zważając iż znaczna część obiektów służy prowadzeniu usług z zakresu edukacji, działania związane z ich standardem technicznym uznawać należy za priorytetowe.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Pniewy działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury, rozrywki, aktywnych form spędzania czasu oraz wspierają osoby potrzebujące, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. W Pniewach funkcjonują następujące jednostki, stanowiące duży potencjał dla możliwości rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka organizacyjna Gminy Pniewy. Siedziba Ośrodka mieści się przy ul. Wolności 1 w Pniewach. Jednostka realizuje zadania własne i zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej. Działalność Ośrodka wspiera osoby i rodziny w działaniach zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie do usamodzielnienia i umożliwienia funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Wśród świadczeń pomocy społecznej wyróżnia się świadczenia pieniężne (np. zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne) oraz świadczenia niepieniężne (np. praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, usługi opiekuńcze). Ośrodek odpowiedzialny jest również za prowadzony Pensjonat Seniora „Jutrzenka”.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy – instytucja mieści się przy ul. Wolności 6 w Pniewach, w budynku poddanym rewitalizacji i wykonanym w technologii budownictwa pasywnego. Wśród zadań realizowanych w ramach prowadzonej biblioteki jest propagowanie czytelnictwa, również wśród najmłodszych, a także organizowanie spotkań autorskich, spotkań dyskusyjnych czy konkursów. W ramach Centrum Kultury

prowadzone są z kolei rozmaite zajęcia: muzyczne, taneczne, plastyczne czy rzemieślnicze, dedykowane zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Placówka odpowiada również za organizację zajęć związanych z Pniewskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, którego celem jest aktywizacja oraz rozwój nowych kompetencji wśród seniorów.

Zespół Szkół im. Emilii Szchanieckiej w Pniewach – jednostka organizacyjna z siedzibą przy ul. Wolności 10. Zespół Szkół tworzy: liceum ogólnokształcące z dostępnymi klasami o profilu prawno-administracyjnym, matematycznym, mundurowym i biologiczno-chemicznym, technikum o profilach: żywienia i usług gastronomicznych, logistyczne, ekonomiczne i mechatroniczne oraz szkoła branżowa kształcąca w zawodach: operatora obrabiarek skrawających, stolarza oraz monteru zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” – instytucja zlokalizowana przy ul. Targowej 14 w Pniewach. Podstawowym celem CIS jest reintegracja zawodowa oraz społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tym samym działania Centrum są skierowane przede wszystkim na pomoc osobom zmagającym się z uzależnieniami, kryzysem bezdomności, niepełnosprawnościami intelektualnymi i ruchowymi, zwolnionym z zakładu karnego czy uchodźcom. W ramach prowadzonego wsparcia realizowane są zajęcia warsztatowe z krawiectwa, ogrodniczo-porządkowe i stolarsko-remontowo-budowlane, a ponadto oferowane jest wsparcie psychologiczne oraz z zakresu doradztwa zawodowego.

Dużym potencjałem w sferze społecznej jest aktywność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Pniewy. Ich przedmiotowa działalność najczęściej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu pomocy społecznej, aktywizacji seniorów, sportu, kultury, oświaty, rekreacji i edukacji historycznej. Do elementarnych zadań stowarzyszeń i organizacji pozarządowych należy kształtowanie wśród mieszkańców świadomych postaw prospołecznych, działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz krzewienie aktywności fizycznej i kulturalnej. Zadania te realizowane są poprzez organizację, współorganizację czy promocję wydarzeń odbywających się na terenie Gminy czy w regionie.

Wśród stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy można wymienić m.in.: Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych „NADZIEJA”, Kurkowe Bractwo Strzeleckie, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Powiatu Szamotulskiego „Tacy Sami”, Stowarzyszenie Kupców Pniewskich, Fundacja „Czyń coś powinien, będzie co może” im. Stanisława i Wandy Niegolewskich, Stowarzyszenie Miłośników Koni i Sportów Konnych „LUZAK”, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Nojewo „NOJEWIAK”, Koło Gospodyń Wiejskich w Zajączkowie, Klub Sportowy „SOKÓŁ” Pniewy, Pniewski Klub Sportowy „Orły”, Uczniowski Klub Sportowy „PNIEWIAK”, Pniewski Klub Morsa „Bractwo Morsów”, a także Ochotnicze Straże Pożarne w: Zamorzu, Koszanowie, Nojewie, Turowie, Zajączkowie, Lubosinie, Kikowie, Koninie, Lubocześnicy, Psarskiem i Rudce. Część organizacji pozarządowych działa na obszarze rewitalizacji, co stanowi duży potencjał społeczny. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 10 Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji

Nazwa podmiotu	Zakres działalności
Koło Śpiewackie „LIRA”	Działalność w zakresie krzewienia pieśni chóralnej, kształtowania postaw patriotycznych i obywatelskich, upowszechniania kultury muzycznej
Stowarzyszenie Krzewienia Pedagogicznej i Duchowej Myśli św. Urszuli	Prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych, w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży
Stowarzyszenie Na Rzecz Rodziny i Osób Niepełnosprawnych "Pomocna Dłoń"	Działalność w zakresie wsparcia rzeczowego podopiecznych rodzin osób chorych, leżących, niepełnosprawnych, prowadzenia szkoleń zdrowotnych, fizycznych, zagospodarowania czasu wolnego (wycieczki, spotkania, leśne pikniki), organizacji spotkań integracyjnych (z dorosłymi, z dziećmi), współpracy ze szkołami, innymi organizacjami, DPS, prowadzenia kroniki, wydawania kwartalników "PD", prowadzenia terapii zajęciowej, wydawania gazetki PD
Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego	Działalność w zakresie dbałości o tradycję, dobre imię i rozwój szkoły, integrację absolwentów i kreowanie pozytywnego wizerunku szkoły, a także upowszechnianie wiedzy o szkole
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego	Działalność w zakresie integracji i wsparcia emerytów, rencistów i osób z niepełnosprawnościami
Stowarzyszenie Pniewskich Amazonek "Razem Razniej"	Reprezentowanie interesów osób po leczeniu raka piersi i innych chorób onkologicznych oraz pełna rehabilitacja psychofizyczna. Prowadzenie działalności statutowej na rzecz ogółu społeczeństwa, w tym szczególnie kobiet dotkniętych chorobami nowotworowymi
Stowarzyszenie Rowerzystów "ODJECHANI-TEAM PL"	Działalność w zakresie sportu, turystyki i kultury
Pniewskie Stowarzyszenie "Perspektywa"	Działalność w zakresie pomocy społecznej oraz wsparcia osób starszych
Ochotnicza Straż Pożarna w Pniewach	Działalność w zakresie ochrony przeciwpożarowej
Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Pniewska Liga Futsalu Red Dragons Pniewy	Działalność w zakresie sportu i rozwoju kultury fizycznej
Klub Biegowo Sportowy "Aktywni w Pniewach"	Działalność w zakresie sportu i rozwoju kultury fizycznej
Uczniowski Klub Sportowy KYOKUSHIN KARATE	Działalność w zakresie sportu i rozwoju kultury fizycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Pniewy.

Na obszarze rewitalizacji w Gminie Pniewy funkcjonują stowarzyszenia i fundacje działające w różnych sferach życia społecznego, co jest niewątpliwym atutem. Dzięki różnorodności w zakresie działalności możliwe jest zawiązywanie szerokiej współpracy między Urzędem Miejskim Pniewy, a organizacjami pozarządowymi. Stworzone zostaje pole dla rozwoju podstaw społeczeństwa obywatelskiego w duchu zarządzania wielopoziomowego (MLG). Istotą zaangażowania społecznego poza transparentnością decyzji podejmowanych przez władze lokalne jest bowiem również ich lepsze rozumienie, a także poczucie współkształtowania rzeczywistości lokalnej.

Wśród lokalnych potencjałów należy również wymienić działania podejmowane w zakresie włączenia społecznego, w tym aktywizacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Podstawą tego procesu jest działalność Centrum Integracji Społecznej „Ostoja”, które stanowi jednostkę organizacyjną Gminy. W odpowiedzi na zmiany w zakresie struktury demograficznej społeczeństwa prowadzony jest także Pniewski Uniwersytet III Wieku, który wyposaża seniorów w nowe kompetencje, a także pomaga w utrzymaniu zdrowia psychicznego i fizycznego. Drugą płaszczyzną funkcjonowania Uniwersytetu, być może nawet ważniejszą jest zacieśnianie więzi, budowanie długotrwałych relacji i zmniejszanie poczucia anonimowości, co wspiera budowanie poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie wśród osób starszych.

Gmina Pniewy to także miejsce zbudowane na lokalnych legendach, tradycjach i historii. Niegdyś słynne miasto tranzytowe, do którego rozwoju przyczyniło się dobre położenie komunikacyjne, a także przebieg szlaków handlowych słynęło również z działającej wówczas powozowni wielkopolskiej. Budowane i rekonstruowane tam wozy konne służyły jako filmowe rekwizyty, trafiały do muzeów oraz na areny mistrzostw świata w powożeniu. Aspekt ten był jedną z wizytówek Gminy w owym okresie.

Etymologia nazwy „Pniewy” nie została jednoznacznie określona, bowiem dopuszcza się możliwość, iż oznacza ona tyle co „pień” wskazując na pierwotną zabudowę Miasta powstałą z drewna lub też ul pszczeli, który w staropolszczyźnie określany był właśnie tym terminem. To z kolei wskazywałoby na tradycje pszczelarskie i bartnicze, które obecne były niegdyś w tej okolicy. Między innymi do nazwy i tradycji nawiązują miejskie legendy, z których dwie w skondensowanej formie przytoczono poniżej.

Jak Pniewy zbudowano?

Legenda głosi, iż teren obecnych Pniew niegdyś porastał niezwykle bujny i urodzajny las, bogaty w zwierzyinę łowną oraz inne zasoby niezbędne do życia. To przyciągało nowych mieszkańców, którzy osiedlali się na tym terenie. Wreszcie Właściciel puszczy wydał zgodę na zbudowanie grodu. Rozpoczęto wycinkę drzew oraz budowanie drewnianych konstrukcji służących za domostwa, kramy i spichrze. Wówczas okazało się jednak, że mimo wybudowania wszystkich potrzebnych budynków, a także obwarowań zostało bardzo dużo niewykorzystanego drewna. Miasto przez walające się wszędzie pnie było nieatrakcyjne dla przyjezdnych, a Właściciel groził karą tym którzy dopuścili do powstania owej sytuacji. Wtem, chłopiec imieniem Bartek zapuścił się głęboko w lasy okalające Miasto, do znanego mu pustelnika, który parał się bartnictwem. Wówczas za podpowiedzią starca wymyślił, iż z pozostałych pni można wykonać ule dla pszczół i w ten sposób je wykorzystać, aby już nie oszpecały Miasta leżąc bezużytecznie. Na pamiątkę rozwiązania tego problemu gród zyskał nazwę „Pniewy”, a Właściciel przyjął nazwisko „Pniewski” i choć po ulach do dnia dzisiejszego nie pozostał żaden ślad to nazwa Miasta i Gminy przetrwała.

Zatopione miasto Pniewy

Ponoć niegdyś Pniewy rozciągały się w miejscu jeziora Pniewskiego. Z powodu dobrobytu mieszkańcy jednak zapomnieli o Bogu, za co spotkała ich kara. Miasto zatopiono pod falami jeziora. Minęły stulecia. Powstały nowe Pniewy obok jeziora. O dziejach grodu nie

pamiętał nikt, łącznie z dwójką starszaków: Zofią i Maciejem. Pewnego dnia podczas wędkowania Maciejowi ukazały się jednak żelazne wrota, które powiedziały Maciejowi jak może on zdjąć klątwę ze starego miasta. Maciejowi jednak nie udało się ściągnąć klątwy. Drzwi przygniotły plecy Macieja, lecz starcowi udało się dotrzeć z nimi do kościoła św. Wawrzyńca. Mężczyzna nigdy jednak nie odzyskał sprawności i resztę życia spędził w łóżku. Żelazne wrota zaś według legendy po dziś dzień znajdują się w kościele w przejściu z zakrystii do ołtarza. Według innych zaś relacji zostały one wmurowane w ścianę kościoła.

Pniewy to Gmina z bogatą historią sięgającą XII w. oraz z wielowiekowymi tradycjami niesienia pomocy ubogim i wspierania edukacji dzieci i młodzieży. W Mieście zlokalizowane jest Sanktuarium św. Urszuli Ledóchowskiej oraz dom macierzysty Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego. Zgromadzenie aktywnie realizuje swoje założenia prowadząc publiczne liceum ogólnokształcące. Sanktuarium stanowi również miejsce licznych pielgrzymek, co generuje ruch turystyczny w obrębie Gminy. Zastępową działalność społeczną i narodowościową jest także działająca w regionie Emilia Szczaniecka, która została patronką pniewskiego Zespołu Szkół. Gmina Pniewy jest jednostką z wykształconą tożsamością lokalną i wrażliwością na kwestie społeczne.

Ponadto w granicach obszaru rewitalizacji istnieją przestrzenie i obiekty, które potencjalnie mogą sprzyjać integracji mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, a także aktywności mieszkańców w różnych grupach wiekowych, jednak obecnie nie są w pełni wykorzystywane. Wśród takich miejsc można wyróżnić:

Rynek Miejski – główna przestrzeń publiczna w mieście, która jak wykazała diagnoza pogłębiona jest istotnie zdegradowana w sferze społecznej i technicznej, a dodatkowo przez mieszkańców uważana jest za niebezpieczną.

Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach – zespół szkół, w skład którego wchodzi liceum, technikum oraz szkoła branżowa. Szkoła mieści się w zabytkowych budynkach: pałacu, dawnego sądu i aresztu. Przestrzenie te dają niepowtarzalne możliwości do kreowania unikalnego klimatu miejsc, ich unikatowości, jednak wymagają działań remontowo-adaptacyjnych celem zapewnienia komfortowych i wysokojakościowych warunków kształcenia.

Budynek po dawnym komisariacie policji – skomunalizowany i nieużytkowany klasyczny budynek dwukondygnacyjny pochodzący z początków XX w. Jest to budynek wolnostojący, dysponujący działką przynależną do nieruchomości. Stwarza to potencjał do adaptacji tej przestrzeni dla pełnienia nowych funkcji, a także wykorzystania gruntu pod wkomponowanie nowej zieleni miejskiej.

Wśród potencjałów gospodarczych należy zaznaczyć, iż w Pniewach nie zlokalizowano dotychczas żadnego dużego centrum handlowego, co wciąż stwarza możliwości do rozwoju dla drobnych przedsiębiorców. W przypadku uwzględnienia rozwiązań przywracających Rynek na potrzeby pieszych i wygospodarowania przestrzeni rekreacyjnej i gastronomicznej w jego obrębie istnieją duże szanse na ożywienie gospodarcze obszaru.

Gmina Pniewy, zważając na swoje dotychczasowe osiągnięcia i historię związaną z działalnością społeczną i patriotyczną powinna jednak za największy swój atut uznać społeczność tworzącą warunki i perspektywy rozwojowe dla jednostki samorządu terytorialnego. W oparciu o nią natomiast kreować należy wychodzenie ze stanu kryzysowego i wspieranie osób dotkniętych kryzysami dla wyrównywania warunków społeczno-bytowych ludności Gminy.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji potwierdza zasadność jego wyznaczenia. Na obszarze tym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, które znacząco hamują rozwój obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy. Obszar rewitalizacji stanowi centrum Miasta i Gminy Pniewy, które odgrywa istotne znaczenie pod względem usługowym, rekreacyjnym, reprezentacyjnym i kulturowym. Pomimo tego zauważalne są problemy dotyczące aktywności społecznej i gospodarczej. Na wyznaczonym obszarze zidentyfikowano w szczególności: niewystarczającą liczbę miejsc integracji dla mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, problemy związane z wandalizmem i brakiem poszanowania własności wspólnej, zły stan techniczny tkanki miejskiej, w tym budynków użyteczności publicznej, dużą liczbę barier architektonicznych, rosnące problemy alkoholizmu i narkomanii, wysoki poziom bezrobocia, ubóstwa, przemocy w rodzinie, starzenie się społeczeństwa, niską konkurencyjność gospodarczą i usługową lokalnych przedsiębiorstw, niski udział terenów biologicznie czynnych, umiarkowaną jakość powietrza atmosferycznego i problemy w składowaniu odpadów.

Potrzeba rewitalizacji wynika nie tylko z nagromadzenia negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji, ale również z ich wzajemnego oddziaływania i powiązania. Akty wandalizmu (problem w sferze społecznej) wynikają częściowo z niewystarczającej liczby miejsc integracji dla mieszkańców (sfera przestrzenno-funkcjonalna). Zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji problemy są zatem ze sobą powiązane nie tylko wewnątrz w ramach danej sfery, ale również między sferami. Konkludując, sfera społeczna jest niezdolna do prawidłowego funkcjonowania nawet jeżeli posiada podstawy ku temu o ile nie zostanie zaopatrzona w przestrzenie sprzyjające i budujące tożsamość, środowisko i gospodarkę.

W odpowiedzi na negatywne zjawiska zachodzące w sferze społecznej samorządowe instytucje społeczno-kulturalne winny stale dostosowywać i poszerzać swoją ofertę. Działalność takowych placówek wpływa bowiem na możliwość zaspokojenia potrzeb wyższego rzędu – duchowych, estetycznych, rekreacyjnych, co przekłada się na jakość życia w Gminie. Są one również odpowiedzialne za wzmacnianie kapitału ludzkiego poprzez zasoby którymi dysponują, a przez które rozumie się zbiory materialne i niematerialne, w tym wiedzę. Domeną dzisiejszego świata jest nieustający postęp technologiczny, który jest wymagany na każdym etapie podejmowanych działań, niezależnie od dziedziny. Biernie udostępnianie zbiorów poprzez wykład czy wystawę jest

formą współcześnie dalece nieatrakcyjną, a zatem wdrażane są formy alternatywne, często integracyjne. Ich ogromną zaletą jest rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich, w tym współdziałania, które łatwiejsze jest tam, gdzie wyższe są zasoby kapitału społecznego, zdefiniowanego jako sieci powiązań społecznych łączących jednostki i grupy społeczne z podobnych lub różnych środowisk, którym towarzyszą normy zaufania i wzajemności.

W obliczu ciągłych zmian przestrzenno-demograficznych na obszarach miejskich i wiejskich, istotnym jest by samorządy potrafiły jednocześnie stworzyć atrakcyjne przestrzenie użytkowe, które mają służyć integracji i rozwojowi rekreacji wśród mieszkańców. Należy jednak pamiętać, że nawet najbardziej starannie zaprojektowane miejsce stworzone w nieodpowiedniej lokalizacji lub przeznaczone dla zbyt wąskiej grupy mieszkańców może pozostać niezauważone, niewykorzystane lub niechciane, dlatego że nie jest odpowiedzią na realne zapotrzebowanie konkretnych użytkowników. Istotnym jest również by dopasować ofertę miejsca do skali potrzeb lokalnych społeczności, szczególnie osób ze szczególnymi potrzebami. Działania włączające osoby zmagające się z nałogami czy niepełnosprawnością są niezbędne dla budowania zrównoważonego społeczeństwa. Włączenie to powinno odbywać się w oparciu o system umożliwiający spokojne przywracanie danej osoby do społeczeństwa, a także zaopatrzenie jej we wszystkie niezbędne zdolności do samodzielnego gospodarowania i zarządzania swoim życiem. Seniorzy stanowią doskonały przykład grupy społecznej, która w Pniewach działa aktywnie i wykazuje się zaangażowaniem społecznym. Dzięki odpowiednio dostosowanej ofercie spędzania czasu wolnego i opieki, osoby starsze pozostają pełne chęci do dalszego uczestnictwa w procesach zmian i rozwoju Gminy.

Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowanego w swej podstawie wynikać musi z odpowiedniej edukacji. Właśnie dlatego podstawowym krokiem ze strony władz samorządowych powinno być zwiększenie jakości funkcjonowania przedszkola i szkół gminnych. Są to działania czynione u podstaw.

Kształtowanie tożsamości lokalnej nie będzie z kolei możliwe bez ratowania miejsc historycznie istotnych i przywracania im dawnej świetności. Działania te nieuzupełnione o integracyjne formy poznawania korzeni Miasta oraz różnych okresów jego historii mogą okazać się niewystarczające. Dlatego też tworzenie miejsc celebrujących lokalne historie i tradycje wspiera tworzenie więzi z miejscem urodzenia czy zamieszkania.

Do miejsc historycznie istotnych zaliczyć należy też Rynek Miejski. Jest on miejscem centralnym miejskiego układu urbanistycznego, które winno pełnić rolę wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej. W obecnej formie służy on jednak głównie jako obszar postoju pojazdów oraz targowisko miejskie. Ponadto, stanowi miejsce gromadzenia się osób uzależnionych i bezdomnych. Zmiana charakteru jego zagospodarowania służyć będzie rozwojowi integracji międzyludzkiej, a także wsparciu środowiska poprzez uzupełnienie systemu zieleni miejskiej i rozwiązanie występujących problemów związanych z postojem pojazdów.

Z kolei w związku z zanieczyszczeniem powietrza na obszarze rewitalizacji należy brać również pod uwagę potrzeby termomodernizacyjne budynków oraz zwiększenie stopnia

wykorzystywania alternatywnych źródeł energii przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne. W tym celu należy także zadbać o utworzenie i poprawę zagospodarowania zieleni urządzonej, która zdolna będzie do odpowiedniego oczyszczania powietrza i przewietrzania Miasta. Kluczowym działaniem zdaje się być zatem dalsze prowadzenie działań rewitalizacyjnych w Parku Miejskim. Wśród głównych problemów wskazać należy również problemy z gospodarką odpadami na terenie Gminy. Nieczystości pochodzenia zwierzęcego, rozrzucone śmieci czy dzikie wysypiska negatywnie wpływają na całokształt środowiska przyrodniczego, w tym na jego estetykę. Utworzenie wybiegu dla psów, montaż fotopułapek czy rozwój sieci monitoringu mają przyczynić się do ograniczenia zaobserwowanych zjawisk. Niemniej, u podstaw ponownie dochodzi się do aspektu edukacji i potrzeby kształtowania wiedzy ekologicznej i kultury osobistej już od najmłodszych lat.

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolę wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinny utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, zdefiniowano wizję obszaru rewitalizacji w 2033 r.:

Centrum Pniew to obszar tętniący życiem, który umożliwia spędzanie wolnego czasu na wiele sposobów. Bogata oferta edukacyjna, kulturowa i rozrywkowa sprawia, że jest to miejsce przyjazne dla wszystkich grup społecznych. Społeczeństwo uzupełnia się w podejmowanych aktywnościach na rzecz Gminy, nie wykluczając nikogo.

Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych mieszkańcy Gminy Pniewy stanowią odpowiedzialne i zintegrowane społeczeństwo, troszczące się o dobra wspólne. Rynek po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych stanowi centrum życia społecznego, będąc miejscem spotkań mieszkańców również spoza obszaru rewitalizacji. Instytucje publiczne stały się dostępne dla wszystkich osób, także tych ze szczególnymi potrzebami i z niepełnosprawnością. Ich szeroka oferta kulturalna trafia do licznie zainteresowanych mieszkańców będąc przyczynkiem do dalszego rozwoju.

Doposażone i wyremontowane szkoły dbają o wysoki poziom edukacji nowych pokoleń, a uczniowie korzystający z nowych sal mogą rozwijać swoje pasje.

Mieszkania chronione pomagają przywracać do społeczeństwa kolejne osoby, a sąsiedni ogród sensoryczny rozwija i wspomaga nie tylko osoby z niepełnosprawnościami, ale również pozostałych mieszkańców Gminy.

Otwarta Izba Historyczna oraz szlak pieszy przyciągają turystów oraz mieszkańców słabiej zaznajomionych z historią Gminy, rozbudzając ciekawość i motywując do poznawania swoich korzeni.

Obszar rewitalizacji stał się miejscem przyjaznym do życia, czystym, bezpiecznym i zrównoważonym, w którym chce się przebywać.

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Stanowią one również kontynuację celów i kierunków działań określonych Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Pniewy na lata 2017-2023, co umożliwia zapewnienie spójnego i komplementarnego podejścia do prowadzonego procesu rewitalizacji w Gminie Pniewy.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnane poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 7. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rysunek 11. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 12 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo	
Kierunek 1.1.	Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
Kierunek 1.2.	Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej
Kierunek 1.3.	Aktywizacja i pobudzanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw oddolnych
CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców	
Kierunek 2.1.	Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej
Kierunek 2.2.	Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym miejsc opieki nad dziećmi
Kierunek 2.3.	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością
Kierunek 2.4.	Organizacja cyklicznych wydarzeń rozrywkowych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych integrujących lokalną społeczność
Kierunek 2.5.	Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi
CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy	
Kierunek 3.1.	Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie
Kierunek 3.2.	Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców
Kierunek 3.3.	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
Kierunek 3.4.	Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Pniewy. W poniższej tabeli przedstawiono opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 11. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Dokumenty na poziomie krajowym
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. W SOR przedstawiono nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Podejście to opiera się na indywidualnym potencjale terytorialnym, inwestycjach, innowacjach, rozwoju, eksporcie oraz wysoko przetworzonych produktach. Fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu. W SOR wyznaczono trzy cele szczegółowe: <u>I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</u> <u>II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</u> <u>III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</u>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL) Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza cztery cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.

Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.

Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)

Celem głównym SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR.

Cel główny SRKS 2030 jest doprecyzowany przez trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.

Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel szczegółowy 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

W dokumencie nakreślono wizję rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku: Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Powyższą wizję odzwierciedlają następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.

1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.

- 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia.
- 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.
- 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.
 - 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie.
 - 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.
 - 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.
- 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
 - 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.
 - 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
 - 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.
- 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.
 - 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.
 - 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+

Model rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych stanowią podstawę wyznaczenia celów polityki przestrzennej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, realizując wymiar terytorialny polityki rozwoju, przyjmuje cel generalny Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020:

„Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

Dla realizacji modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego określa się osiem celów polityki przestrzennej, które pozostają spójne z celami strategicznymi Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020. Jest to:

- 1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej
- 2. Ochrona walorów przyrodniczych
- 3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego
- 4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji
- 5. Zrównoważony rozwój rolnictwa
- 6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
- 7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej
- 8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szamotulskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.

Program Ochrony Środowiska zawiera podstawowe informacje dotyczące komponentu środowiska oraz ich aktualnego stanu, a także odnosi się do problemów i zagrożeń występujących w strefie środowiskowej na terenie powiatu. Głównym celem programu

jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju powiatu przy zachowaniu jego cennych wartości przyrodniczych. Wśród celów strategicznych wskazano z kolei:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
 - 1.1. Poprawa jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
 - 2.1. Uciążliwości hałasu dla mieszkańców
3. Pola elektromagnetyczne
 - 3.1. Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko
4. Gospodarowanie wodami
 - 4.1. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód
5. Gospodarka wodno-ściekowa
 - 5.1. Optymalizacja zużycia wody
 - 5.2. Racjonalna gospodarka ściekowa
6. Zasoby geologiczne
 - 6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
7. Gleby
 - 7.1. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego użytkowania powierzchni ziemi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - 8.1. Racjonalna gospodarka odpadami
9. Zasoby przyrodnicze
 - 9.1. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie walorów przyrodniczych powiatu
10. Zagrożenia poważnymi awariami
 - 10.1. Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szamotulskim na lata 2021-2035

Strategia wyznacza cele strategiczne i operacyjne, które pozwalają na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Wdrożenie przewidzianych działań powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych lub zminimalizowania ich skutków.

Strategia zawiera cele operacyjne przyporządkowane do celów strategicznych:

Cel strategiczny 1 – Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania i rozwoju systemu pieczy zastępczej

- 1.1. Efektywna ochrona i profesjonalne wsparcie dla dzieci w postaci stabilnego, solidnego i rodzinnego środowiska wychowawczego
- 1.2. Profesjonalne wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- 1.3. Organizowanie kompleksowego systemu pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do rodzinnych form pieczy zastępczej
- 1.4. Wspieranie i organizowanie pomocy w procesie usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze

Cel strategiczny 2 – Poprawa warunków życiowych osób z niepełnosprawnościami

- 2.1. Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności
- 2.2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- 2.3. Poprawa standardów usług świadczonych w Domach Pomocy Społecznej

Cel strategiczny 3 – Poprawa warunków życia seniorów

- 3.1. Wspieranie tworzenia miejsc dziennego pobytu dla osób starszych
- 3.2. Wszechstronne wsparcie seniorów

Cel strategiczny 4 – Wsparcie osób znajdujących się w sytuacji kryzysu

4.1. Rozwój systemu poradnictwa dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie

4.2. Rozwój działalności Punktu Interwencji Kryzysowej

4.3. Organizacja Ośrodka Interwencji Kryzysowej

4.4. Pomoc w integracji cudzoziemców

Cel strategiczny 5 – Realizacja przez PCPR pozostałych zadań ustawowych

5.1. Kontynuacja i rozwój poradnictwa specjalistycznego

5.2. Współpraca z innymi podmiotami, zajmującymi się problematyką społeczną na terenie Powiatu

5.3. Zwiększenie potencjału kadr pomocy społecznej na terenie Powiatu

5.4. Zwiększenie świadomości wśród mieszkańców Powiatu Szamotulskiego na temat działalności PCPR w zakresie poszczególnych zakresów pomocy oraz grup docelowych

5.5. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin, i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033

Powyższa Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2033 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

W Strategii wskazano misję:

Misją Gminy Pniewy jest rozwój w harmonii z naturą oraz stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia dla wszystkich mieszkańców, zapewniając wysoki poziom bezpieczeństwa i umożliwiając dbałość o zdrowie.

oraz wizję Gminy:

Gmina Pniewy w 2033 roku jest miejscem na dobrej drodze – bezpiecznym, nowoczesnym, szanującym tradycję, wspierającym rozwój i aktywność mieszkańców oraz wyróżniającym się wysoką wrażliwością społeczną.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Gmina Pniewy – zadbana, bezpieczna i dostępna
 - 1.1. Dobrze skomunikowana i bezpieczna infrastruktura drogowa
 - 1.2. Wysoka jakość urządzeń sieciowych
 - 1.3. Uregulowana polityka przestrzenna
 - 1.4. Odporna na zmiany klimatu i dbająca o środowisko
2. Gmina Pniewy – przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i turystów
 - 2.1. Atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej
 - 2.2. Wysoka rozpoznawalność Gminy w oparciu o rozwiniętą funkcję rekreacyjną i turystyczną
3. Gmina Pniewy – wrażliwa na potrzeby mieszkańców
 - 3.1. Wysoka jakość edukacji
 - 3.2. Oferta kulturalno-sportowa odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców
 - 3.3. Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętym usługom społecznym

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy zostało przyjęte uchwałą Nr LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy.

Uwzględniając uwarunkowania wynikające z cech zagospodarowania i zainwestowania terenów, a także warunków naturalnych, odmiennych form i kierunków rozwoju oraz prognoz demograficznych SUIKZP wprowadza standardy ogólne dla całego terenu objętego studium:

- maksymalne wykorzystanie istniejącej zabudowy i obszarów zainwestowanych, w szczególności wartościowej tkanki miejskiej i wiejskiej oraz funkcjonujących urządzeń technicznych i komunikacyjnych,
- położenie danego terenu względem sieci transportowej i infrastruktury technicznej,
- położenie w odniesieniu do obszarów atrakcyjnych i cennych przyrodniczo i kulturowo,
- niekonfliktowość lokalizacji przedsięwzięcia,
- wzajemne uzupełnianie i dopełnianie się funkcji,
- skupienie się na inwestycjach aktywizujących gospodarkę gminy Pniewy, które tworzą nowe miejsca pracy i podnoszą dochód gminy,
- wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz dla celów turystyki.

Ponadto w SUIKZP wyszczególnione są również wskazania, którymi należy się kierować przy zabudowie i zagospodarowywaniu terenów:

- w zakresie historycznej zabudowy należy zachować istniejące obszary przestrzeni publicznej, zwłaszcza w strefie śródmiejskiej miasta Pniewy oraz należy dążyć do tworzenia wysokojakościowej nowej przestrzeni służącej społeczności lokalnej, m.in. place, pasaże, skwery, parki, bulwary, a także ogólnodostępne kąpieliska;
- w zakresie rozwoju usług należy dokonywać przekształceń jakościowych już istniejących obiektów i obszarów usługowych oraz ich otoczenia, poprzez poprawę walorów architektonicznych, standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną, zastosowanie ułatwień dla klientów,
- pożądanymi kierunkami rozwoju działalności produkcyjnej w Gminie będzie rozwój małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- w zakresie rozwoju funkcji turystycznych wskazuje się stworzenie sieci szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych i wodnych, w tym szlaków turystycznych o znaczeniu międzygminnym,
- nowe tereny zieleni urządzonej, również jako zieleni towarzyszącej i izolacyjnej, postuluje się wprowadzić na obszary o zróżnicowanym sposobie zagospodarowania i użytkowania, na tereny położone nad jeziorami oraz przy tranzytowych i często uczęszczanych szlakach transportowych,
- wskazuje się zachowanie wszelkich istniejących terenów zieleni urządzonej wraz z ich strefami ochronnymi.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Na dzień opracowania niniejszego dokumentu (wrzesień 2024 r.) Gmina Pniewy nie posiada obowiązującej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Objaśnienie: podkreślone cele i kierunki działań wykazują spójność z celami i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Pniewy zostały zaplanowane tak, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się cztery podstawowe projekty zintegrowane oraz pięć projektów uzupełniających (pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne). Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekty uzupełniające mają charakter głównie infrastrukturalny, niemniej jednak zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji, a ich realizacja również przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Pniewy we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

Prowadzenie robót budowlanych przy obiektach lub na obszarach wpisanych do rejestru zabytków wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego, zgodnie z art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.). Projekty planowanych robót na terenach objętych ochroną konserwatorską należy opracować z uwzględnieniem konieczności zachowania istniejącego drzewostanu. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w granicach „stref ochrony stanowisk archeologicznych” podczas prac ziemnych związanych z zabudowaniem bądź zagospodarowaniem przedmiotowego terenu należy prowadzić badania archeologiczne. W przypadku stanowisk archeologicznych

wpisanych do rejestru zabytków istnieje zakaz prowadzenia wszelkich działań naruszających strukturę gruntu, a prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 12. Opis projektu zintegrowanego nr 1.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
W Pniewach pnjemy się po szczeblach edukacji Rewitalizacja to przede wszystkim proces długi, złożony i niejednokrotnie skomplikowany. Dokładnie tak jak ścieżka edukacji obowiązująca każde dziecko. Społeczeństwo w tym procesie jest jednak najważniejszym czynnikiem i chcąc jego harmonijnego rozwoju należy zadbać przede wszystkim o edukację kolejnych pokoleń. Wyprowadzanie społeczeństwa ze stanu kryzysowego, niwelowanie problemów związanych z uzależnieniami czy bezrobociem, a także kreowanie aktywnego społeczeństwa możliwe jest w oparciu o zajęcia edukacyjne, warsztatowe i kreatywne. W tym celu, poza odpowiednimi mentorami, niezbędne jest również funkcjonalne i nowoczesne zaplecze infrastrukturalne. Zarówno pałac mieszczący Liceum jak i budynki przy ul. Wolności będące siedzibą dla szkół zawodowych takim zapleczem obecnie nie są. Szkoły zawsze stanowiły generatory społecznego zainteresowania, zatem wokół nich i w nich efektywniej przebiegnie aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy. Również szkoły mają służyć przykładem niwelując zjawisko wykluczenia społecznego czy ucząc przedsiębiorczości. W Pniewach zabytkowe budynki Zespołu Szkół posłużą edukacji i integracji wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy
Potencjalni partnerzy
Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
Obszar rewitalizacji: Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano szereg problemów społecznych w zakresie wandalizmu, przestępczości, niskiego poziomu integracji wśród mieszkańców, bezrobocia czy ubóstwa, co wykazała przeprowadzona analiza pogłębiona. Szereg

z tych problemów dotyczy również dzieci i młodzieży, co z kolei ujawniły przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne.

Wnętrze budynku Liceum Ogólnokształcącego mieszczącego się przy ul. św. Ducha 11 znajduje się w złym stanie technicznym. Obecnie w kilku salach brakuje sufitów, poddasze budynku jest z kolei nieużytkowe. Na wyposażenie sal składają się jedynie podstawowe meble. Taki stan rzeczy negatywnie wpływa zarówno na warunki i standard kształcenia w szkole jak i na sam zabytkowy budynek. Zniszczone wnętrza pałacu nie zachęcają do szczególnej troski o nie, co przekłada się na zachodzące akty wandalizmu. Ponadto, słabo wyposażone pracownie, niedostosowane stoły i krzesła, czy panująca wilgoć negatywnie wpływają na zdrowie psychiczne i fizyczne młodych osób pobierających naukę w placówce.

Budynki służące Technikum i Szkole Branżowej zlokalizowane przy ul. Wolności 10 również posiadają braki w wyposażeniu. Głównym problemem jest brak właściwie wyposażonej przestrzeni do rozwoju zawodowego młodzieży, a także organizacji zajęć czy spotkań dla większych grup. We wszystkich trzech budynkach: „A”, „B” i „C” zlokalizowane są jednak nieużytkowe poddasza, które stanowią potencjał w tym zakresie.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 1 jest wzrost jakości kształcenia, a także poszerzenie i rozwój usług społecznych w tym o działania edukacyjne i warsztatowe. Przeprowadzone w budynkach prace umożliwią wielofunkcyjne wykorzystanie obiektów, obejmujące m. in. działalność komercyjną. Nie zmienia to faktu, iż podstawowym celem projektu jest wzrost poziomu kształcenia, a także rozwój zaplecza infrastrukturalnego na potrzeby Zespołu Szkół.

Wyremontowane i doposażone sale przy ul. św. Ducha oraz zaadaptowane poddasza na cele edukacyjne w budynkach „A” i „B” przy ul. Wolności 10 umożliwią poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych np. o zajęcia z programowania, ale potencjalnie pozwolą też wprowadzić zdalne zajęcia pozalekcyjne. Szkolne sale posłużą do organizacji cyklicznych zajęć edukacyjnych i warsztatowych z zakresu np. radzenia sobie z emocjami czy stresem. Tym samym przeprowadzone prace i działania pozytywnie wpłyną na stan psychiczny i fizyczny młodzieży szkolnej. Nowe przestrzenie mogą służyć również edukacji innych grup wiekowych, a także integracji społeczności lokalnej. Projekt odpowie zatem na potrzeby mieszkańców przede wszystkim w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej i technicznej.

Zakres realizowanych zadań

Zakres rzeczowy projektu obejmuje dwa moduły. Pierwszy z nich poświęcony jest *stricto* pracom infrastrukturalnym przy obiektach użytkowanych przez Zespół Szkół w Pniewach. Drugi moduł poświęcony jest dalszemu planowi działań społecznych, kulturalnych i gospodarczych w oparciu o wyremontowaną infrastrukturę.

Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego wnętrza obiektów oraz elewacji w przypadku budynków przy ul. Wolności, a także ich przystosowanie do pełnienia funkcji oświatowych.

Działania inwestycyjne w pałacu przy ul. św. Ducha 11 obejmą m.in.:

- Rozbiórkę i odtworzenie ścian działowych, sufitów, a także renowację posadzek wraz ze schodami,

- Częściową wymianę źródeł oświetlenia i wentylacji,
- Wprowadzenie rozwiązań architektonicznych poprawiających dostępność infrastrukturalną dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Wprowadzenie rozwiązań technicznych zwiększających bezpieczeństwo użytkowników, np. czujników przeciwpożarowych,
- Remonty pomieszczeń, zakup sprzętu i wyposażenia, w szczególności dla utworzenia pracowni tematycznych i sal komputerowych.

Działania inwestycyjne w budynku „A” i „B” przy ul. Wolności 10 obejmą m.in.:

- Kompleksową renowację elewacji budynków „A” i „B” obejmującą czyszczenie cegły, uzupełnienie spoinowania oraz ewentualnych ubytków,
- Adaptację poddaszy poprzez przebudowę i zmianę sposobu użytkowania na cele edukacyjne,
- Remonty pomieszczeń, zakup sprzętu i wyposażenia, w szczególności dla utworzenia pracowni tematycznych i sal komputerowych, a także zakup sprzętu niezbędnego do prowadzenia praktycznej nauki zawodu,
- Renowację posadzek, klatek schodowych, schodów,
- Wprowadzenie rozwiązań architektonicznych poprawiających dostępność infrastrukturalną dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Wymianę okien, drzwi zewnętrznych i wewnętrznych,
- Rozbiórkę i odtworzenie ścian działowych.

Przeprowadzone działania inwestycyjne pozwolą na kompleksowe wykorzystanie obiektów, umożliwiając efektywną realizację zadań oświatowych, społecznych, a także komercyjnych, co znacząco wpłynie na jakość kształcenia, interdyscyplinarny rozwój i zdrowie uczniów.

Ze względu na objęcie obiektów przy ul. Wolności 10 wpisem do ewidencji zabytków, a Pałacu przy ul. św. Ducha 11 wpisem do ewidencji oraz rejestru zabytków prowadzenie robót budowlanych przy obiektach wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego (art. 36 pkt 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności

Działania w zakresie drugiego modułu będą obejmowały stworzenie oferty edukacyjnej, społecznej i kulturalnej skierowanej do uczniów i społeczności lokalnej. W ramach modułu drugiego planuje się:

- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów Zespołu Szkół, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi przedsiębiorcami, służących rozwojowi nowych kompetencji,
- Organizację warsztatów tematycznych dla uczniów, w tym szczególnie ukierunkowanych na aspekt zdrowia psychicznego, behawioralny i umiejętności społecznych we współpracy m.in.: z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, organizacjami pozarządowymi,
- Realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla wyrównywania dysproporcji powstałych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych.

Poza zajęciami przewidzianymi dla dzieci i młodzieży planuje się również udostępnianie sal w godzinach pozalekcyjnych dla prowadzenia zajęć dla osób dorosłych przez inne jednostki organizacyjne Gminy, m.in. w zakresie wzmocnienia funkcji rodziny, czy aktywizacji zawodowej. Przewiduje się również możliwość czasowego wynajęcia sal przez podmioty prywatne.

Stworzenie takiej oferty będzie wymagało stworzenia i udostępnienia grafiku, umożliwiającego zapoznanie się z bieżącą ofertą zajęć dla uczniów oraz osób dorosłych. Harmonogram będzie udostępniony na stronie Zespołu Szkół oraz stronie Urzędu Miejskiego Pniewy. Przedstawione formy współpracy nie stanowią zamkniętego katalogu – współpraca ma być odpowiedzią na aktualne zapotrzebowanie mieszkańców Gminy. W związku z tym, zgłoszone uwagi, propozycje czy opinie mieszkańców odnośnie prowadzonych zajęć, ich tematyki czy wymiaru czasowego będą rozpatrywane i w miarę możliwości uwzględniane.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z obiektu i świadczonych w nim usług jak największej liczbie osób. Przestrzeń będzie dostępna dla osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna) oraz dla osób starszych, osób z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp. Tematyka spotkań i zajęć będzie uwzględniać kwestię przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kierunek 1.2. Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej

Kierunek 1.3. Aktywizacja i pobudzanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw oddolnych

CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców

Kierunek 2.1. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej

Kierunek 2.2. Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym miejsc opieki nad dziećmi

Kierunek 2.3. Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością

Kierunek 2.4. Organizacja cyklicznych wydarzeń rozrywkowych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych integrujących lokalną społeczność

Kierunek 2.5. Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8 000 000,00 zł	- Budżet Gminy Pniewy	Moduł I: 2024-2028

Moduł II: 2 000 000,00 zł łącznie: 10 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)	Moduł II: 2028-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
• zapewnienie bezpłatnej i atrakcyjnej oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, • pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, • tworzenie poczucia przynależności do danej grupy społecznej i miejsca, • poprawa wyglądu, estetyki, trwałości i zachowania unikatowych elementów dziedzictwa lokalnego i obiektów zabytkowych.		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych pracom remontowo-adaptacyjnym	3 szt.	Protokół odbioru
Liczba zaadaptowanych pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	2 szt.	Protokół odbioru
Liczba cyklicznych imprez, warsztatów, kursów i spotkań zorganizowanych w budynkach	25 szt./rok	Informacje od organizatorów
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób biorących udział w organizowanych imprezach, warsztatach, kursach i spotkaniach zorganizowanych w budynkach	500 os./rok	Prowadzona lista uczestników
Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach edukacyjnych	200 os./rok	Prowadzona lista uczestników

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 2.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Przedszkole pozytywnego rozwoju W Gminie Pniewy obecnie jedyne przedszkole zmagają się z problemami lokalowymi. Gmina dostrzegając wagę problemu chce zapewniać opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym w możliwie komfortowych i sprzyjających rozwojowi malców warunkach. Socjalizacja jest niezwykle ważnym czynnikiem w rozwoju dzieci, dlatego już od najmłodszych lat należy zapewniać im wystarczającą ilość bodźców i możliwości do poznawania świata i zasad jego działania. Wszystko powinno się odbywać w bezpiecznym środowisku, wśród innych maluchów cechujących się podobnym stopniem ciekawości.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy
Potencjalni partnerzy
Przedszkole Publiczne „Miś”
Lokalizacja przedsięwzięcia
Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23 Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji, podobnie jak na terenie całej Gminy Pniewy wydatny problem stanowi niewystarczająca liczba miejsc przedszkolnych. Niski dostęp do opieki nad dziećmi powyżej lat 3 determinuje fakt częstszego wybierania przez rodziców form nieinstytucjonalnych opieki, tj. niania, dziadkowie, czy samodzielna opieka nad dzieckiem. Z samodzielną opieką nad dzieckiem wiąże się z kolei bezpośrednio rezygnacja z pracy lub wykorzystanie urlopu wychowawczego, czego konsekwencją jest wycofanie z życia społeczno-zawodowego. Powstałe na tym tle dylematy realnie obniżają jakość życia mieszkańców, a przede wszystkim kobiet, które częściej muszą wybierać między rodzicielstwem a karierą zawodową. Projekt ten stanowi odpowiedź na trudną sytuację rodziców na terenie Gminy Pniewy. Jego realizacja zabezpieczy zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi i umożliwi rodzicom powrót na rynek pracy.
Cel przedsięwzięcia
Celem projektu zintegrowanego nr 2 jest adaptacja budynku przy ul. Strzeleckiej 11a – obecnie nieużytkowanego, wschodniego skrzydła w budynku Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach na placówkę opiekuńczą. Ponadto celem jest przebudowa i adaptacja budynku przy ul. Dworcowej 23 – obecna siedziba Przedszkola Publicznego do dalszego pełnienia swojej funkcji. Obecnie Przedszkole boryka się z problemem przepełnienia i niedostosowania części pomieszczeń do opieki nad dziećmi. Przebudowa budynku przy ul. Dworcowej 23 oraz adaptacja budynku przy ul. Strzeleckiej 11a pozwoli na przeniesienie kilku oddziałów przedszkolnych, a tym samym poprawę warunków lokalowych panujących obecnie w Przedszkolu Publicznym.

Zakres realizowanych zadań

Przedmiotem projektu jest kompleksowa modernizacja obiektu przy ul. Dworcowej oraz adaptacja wschodniego skrzydła budynku przy ul. Strzeleckiej.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje dwa moduły:

Moduł I: Prace modernizacyjne/adaptacyjne

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego obiektów. W przypadku budynku przy ul. Dworcowej zakłada się przebudowę budynku oraz prace adaptacyjne wewnątrz, które wpłyną na funkcjonalność oraz dostępność obiektu. Przed rozpoczęciem prac związanych z rozbudową konieczne jest przeprowadzenie kontroli stanu technicznego budynku wraz z przygotowaniem dokumentacji projektowej. W przypadku wnętrza obu budynków również niezbędne będzie przygotowanie adekwatnych projektów, celem funkcjonalizacji przestrzeni i jej pełnego dostosowania do potrzeb najmłodszych.

Prace związane z przebudową budynku przy ul. Dworcowej będą obejmować:

- remont ścian wewnętrznych i zewnętrznych, w tym malowanie elewacji,
- ocenę i modernizację instalacji: wodno-kanalizacyjnej, grzewczej i elektrycznej wraz z oceną efektywności zastosowania rozwiązań proekologicznych i ich ewentualnym wprowadzeniem,
- wykonanie robót blacharskich (wymiana orynnowania, parapetów),
- odnowę lub wymianę stolarki drzwiowej i okiennej,
- remont i adaptację pomieszczeń (tynkowanie, malowanie, prace wykończeniowe, w tym np. zabezpieczenie kontaktów, klamek okiennych itp.),
- wyposażenie obiektu w sprzęt pozwalający sprawować opiekę nad dziećmi powyżej 3 roku życia,
- dostosowanie budynku do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Prace związane z adaptacją wschodniego skrzydła budynku przy ul. Strzeleckiej będą obejmować:

- odnowę lub wymianę stolarki drzwiowej i okiennej,
- zmianę sposobu użytkowania wraz z przebudową i rozbudową (wraz z niezbędnymi pracami tj.: tynkowanie, malowanie, prace wykończeniowe, w tym zabezpieczenie kontaktów, klamek okiennych itp.),
- dostosowanie budynku do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. poprzez budowę zewnętrznej windy osobowej.

Zwieńczeniem działań podejmowanych w ramach pierwszego modułu będzie poprawa dostępności do usług opiekuńczych sprawowanych nad dziećmi powyżej 3 roku życia.

Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw

Działania w zakresie drugiego modułu mają za zadanie zagospodarowanie przestrzeni przy budynku przy ul. Strzeleckiej 11a na potrzeby utworzenia placu zabaw.

Prace związane z zagospodarowaniem przestrzeni będą obejmować:

- ogrodzenie wyznaczonego terenu placu zabaw,

- usunięcie nasadzeń potencjalnie trujących/toksycznych dla dzieci i uzupełnienie ich nasadzeniami bezpiecznymi,
- wyposażenie terenu w urządzenia zabawowe,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury,
- montaż oświetlenia obiektu,
- montaż kamer monitoringu na placu zabaw.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcje zagospodarowania obu budynków będą zakładały rozwiązania umożliwiające dostęp do obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przestrzenie wewnątrz budynku, w tym przede wszystkim sale pobytu dzieci będą natomiast w pełni dostosowane do ich potrzeb (np. niskiego wzrostu).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kierunek 1.2. Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej

CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców

Kierunek 2.1. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej

Kierunek 2.2. Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym miejsc opieki nad dziećmi

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 3 000 000,00 zł Moduł II: 500 000,00 zł Łącznie: 3 500 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Pniewy - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2023-2025 Moduł II: 2023-2025

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zwiększenie oferty i poprawa dostępności usług społecznych,
- pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej,

• nadanie nowych funkcji wschodniemu skrzydłu budynku przy ul. Strzeleckiej 11a.		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych przebudowie i adaptacji	2 szt.	Protokół odbioru
Liczba utworzonych placów zabaw	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba nowych elementów małej architektury	10 szt.	Protokół odbioru
Powierzchnia zagospodarowanych terenów	1000 m ²	Protokół odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba dzieci powyżej 3 roku życia korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	100 os./rok	Prowadzona lista dzieci zapisanych do przedszkola

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 14. Opis projektu zintegrowanego nr 3.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Gród Pniewy został założony w XII w. i stanowił ważny punkt na trasie przecięcia się dwóch istotnych szlaków handlowych. W głównej mierze był to czynnik decydujący o harmonijnym rozwoju osady. Z czasem drewnianą zabudowę zastępowano kamienną, a Miasto oraz okoliczne osady się rozwijały. O ówczesnym tranzytowym charakterze jednostki świadczy okazały budynek poczty konnej wraz z zajazdem. Z kolei najstarszymi zabytkami miejskimi są majestatyczne kościoły. O różnorodności społeczeństwa świadczyć może budynek dawnej synagogi. Wielowiekowa historia Miasta pozostawiła współczesnym pokoleniom zabytki oraz świadectwa niematerialnego dziedzictwa lokalnego. Współcześnie centrum Miasta Pniewy utraciło swoje funkcje i nie przyciąga mieszkańców ani przedsiębiorców. Park Miejski wykorzystany jest jedynie w niewielkim fragmencie, bowiem jego zaniedbane części nie są atrakcyjne dla mieszkańców. Historia miasta i gminy wciąż zaś pozostaje szerzej nieznaną.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy
Potencjalni partnerzy
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy Organizacje pozarządowe Partnerzy prywatni Pasjonaci historii
Lokalizacja przedsięwzięcia

Obszar rewitalizacji: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach

Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia

Centrum Miasta Pniewy stało się nieatrakcyjne do spotkań towarzyskich czy prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na nieuporządkowanie ruchu samochodowego oraz niewłaściwe zagospodarowanie płyty Rynku. Opuszczona przestrzeń publiczna została z kolei „przejęta” przez osoby bezdomne i uzależnione od alkoholu, co przyczyniło się do dalszej stygmatyzacji miejsca. Obecnie jest ono postrzegane jako niebezpieczne i nieatrakcyjne, co wskazywali interesariusze rewitalizacji podczas warsztatów rewitalizacyjnych. Podobnie dzieje się z Parkiem Miejskim, który jedynie częściowo został zrewitalizowany. To sprawia, iż coraz mniej mieszkańców zapoznaje się z historią Gminy i Miasta, co przekłada się na poczucie tożsamości lokalnej, prezentowaną aktywność społeczną i poczucie odpowiedzialności za przestrzeń i własności wspólne.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 3 jest przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności. Centrum Gminy powinno stanowić miejsce spotkań, rozrywki i kultury dla wszystkich grup wiekowych zapewniając również rozwój gospodarczy tego obszaru.

Celem jest również rozwijanie kompetencji kulturalnych, społecznych i osobistych wśród mieszkańców Gminy.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zintegrowany nr 3 składa się z czterech modułów, gdzie pierwszy z nich obejmuje wszelkie prace związane z Parkiem Miejskim, drugi – prace związane z Rynkiem Miejskim, natomiast trzeci – utworzenie szlaku pieszego o szczególnych walorach historyczno-kulturowych z wykorzystaniem powstałej infrastruktury. Moduł czwarty obejmuje rozszerzenie oferty społeczno-kulturalnej.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje następujące moduły:

Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha

Działania w zakresie pierwszego modułu mają za zadanie kontynuację rewitalizacji Parku Miejskiego, która zapoczątkowana została w ramach realizacji poprzedniego programu rewitalizacji. Prowadzone działania mają być zwrócone ku ożywieniu społecznemu obszarowi oraz poprawie stanu środowiska przyrodniczego w obrębie obszaru rewitalizacji. Zakres prac będzie obejmował:

- odtworzenie i regulację ścieżek parkowych,
- pielęgnację zieleni niskiej i wysokiej oraz nowe nasadzenia uzupełniające,
- wykonanie placu zabaw dla dzieci,
- utworzenie wybiegu dla psów w ramach działki o numerze ewidencyjnym 927, wraz z niezbędnymi pracami towarzyszącymi,
- wyposażenie obszaru w elementy małej architektury.

Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego

Działania w zakresie drugiego modułu mają za zadanie zagospodarowanie przestrzeni Rynku Miejskiego oraz uporządkowanie ruchu samochodowego w jego obrębie poprzez prace prowadzone na ulicach przylegających do Rynku i św. Wawrzyńca. Podstawowym zadaniem jest natomiast społeczne i gospodarcze ożywienie obszaru. Zakres prac będzie obejmował:

- wykonanie prac na płycie Rynku i ulicach przylegających do Rynku oraz ulicy św. Wawrzyńca zgodnie ze sporządzoną kompleksową koncepcją architektoniczną, obejmującą:
 - wymianę nawierzchni jezdni z bitumicznej na kostkę brukową typu starobruk,
 - wymianę nawierzchni chodników z płytek betonowych, betonu i przemysłowej kostki brukowej na kostkę brukową typu starobruk,
 - wydzielenie miejsc parkingowych,
 - przebudowę sieci energetycznych, gazowych i telekomunikacyjnych w miejscach występowania kolizji oraz tzw. „białych plam”,
 - uzupełnienie nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej, wraz ze zwiększeniem udziału powierzchni biologicznie czynnej,
 - przebudowę kanalizacji deszczowej,
 - przebudowę sieci oświetleniowej, a także montaż monitoringu, celem zwiększenia bezpieczeństwa publicznego,
 - wyposażenie terenu w obiekty małej architektury, w tym fontanny, ławki, kosze na odpady.

W ramach modułu dopuszcza się możliwość utworzenia ogródków gastronomicznych, co jednak będzie związane z rozwojem funkcji gospodarczych na obszarze i zapewnieniem bezpieczeństwa pieszym.

Ze względu na objęcie wpisem do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego układu urbanistycznego Pniew prowadzenie robót budowlanych przy obiektach wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego (art. 36 pkt 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej

Działania w zakresie trzeciego modułu będą skupione wokół przygotowania oferty kulturowej w oparciu o poczynione działania infrastrukturalne. Planuje się utworzenie Izby Historycznej w budynku Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach oraz ścieżki edukacyjno-kulturowej prowadzącej przez najważniejsze miejsca i zabytki w Mieście Pniewy. Tym samym, zakres prac będzie obejmował:

- prace przygotowawcze (przygotowanie ekspozycji w oparciu o zbiory gminne oraz zbiory prywatne mieszkańców, którzy zdecydują się przekazać eksponaty do Izby),
- budowę kładki widokowej wiodącej poprzez jezioro Pniewskie i tzw. Borek, łączącej Łazienki Miejskie z ul. Kapłańską,
- opracowanie koncepcji ścieżki edukacyjno-turystycznej z punktem początkowym w Izbie Historycznej uwzględniającej najważniejsze obiekty

w Mieście Pniewy, jak: Rynek Miejski, Pałac wraz z Parkiem Miejskim, Łazienki Miejskie, zabytkowe kościoły (wybór obiektów i trasy którą ma dokładnie przebiegać, opracowanie sposobu oznakowania obiektów w terenie, wykorzystanie nowoczesnych technologii umożliwiających interaktywne przemierzanie ścieżki),

- Wyposażenie punktów węzłowych na szlaku w obiekty małej architektury, tablice informacyjne i węzły sanitarne (w tym remont toalet publicznych przy ul. Jeziornej).

Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych

W ramach modułu czwartego planuje się przede wszystkim rozszerzenie oferty społecznej i kulturalnej. Poczynione działania infrastrukturalne pozwolą na prowadzenie działań w następujących obszarach:

- Kultury, poprzez:
 - ✓ udostępnienie wystawy stałej w Izbie Historycznej,
 - ✓ organizację wystaw czasowych w drugiej Sali Izby,
 - ✓ organizowanie spacerów wytyczonym szlakiem wraz z przewodnikiem,
 - ✓ organizację spotkań z autorami, twórcami i znawcami sztuki i historii,
 - ✓ organizację koncertów tematycznych i wydarzeń patriotycznych,
 - ✓ wprowadzenie nowych imprez cyklicznych organizowanych na rynku miejskim, w tym jarmarku św. Wawrzyńca;
- Edukacji, poprzez:
 - ✓ organizację prelekcji dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w oparciu o zgromadzone eksponaty,
 - ✓ organizację zajęć technicznych, rękodzielniczych;
- Gospodarki, poprzez:
 - ✓ możliwość wynajęcia sali przez podmioty komercyjne,
 - ✓ możliwość organizacji wystawy czy zwiedzania zamkniętego,
 - ✓ udostępnianie przestrzeni Izby Historycznej na potrzeby wykonania sesji zdjęciowych.

Katalog przedstawionych działań nie stanowi zbioru zamkniętego. Prowadzone zajęcia warsztatowe czy edukacyjne mają odpowiadać na potrzeby mieszkańców. W związku z tym, zgłoszone uwagi, propozycje czy opinie mieszkańców odnośnie prowadzonych zajęć, ich tematyki czy wymiaru czasowego będą rozpatrywane i w miarę możliwości uwzględniane.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcje zagospodarowania budynku będą zakładały rozwiązania umożliwiające dostęp do obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Stworzona ścieżka będzie w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością słuchu i wzroku, a także ruchu.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kierunek 1.2. Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej

CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczył, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców

Kierunek 2.1. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej

Kierunek 2.3. Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością

Kierunek 2.4. Organizacja cyklicznych wydarzeń rozrywkowych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych integrujących lokalną społeczność

Kierunek 2.5. Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8 000 000,00 zł Moduł II: 23 000 000,00 zł Moduł III: 4 000 000,00 zł Moduł IV: 500 000,00 zł Łącznie: 35 500 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Pniewy - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2024-2027 Moduł III: 2024-2028 Moduł IV: 2028-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zwiększenie oferty i poprawa dostępności usług społecznych,
- pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej,
- funkcjonalizacja przestrzeni rynku,
- ożywienie gospodarcze i społeczne rynku,
- poprawa oferty spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji,
- budowanie tożsamości lokalnej,
- poprawa spójności i dostępności głównych przestrzeni publicznych,
- poprawa bezpieczeństwa drogowego.

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
--------------------	---------------------------	------------------------------

Liczba nowych elementów małej architektury	20 szt.	Protokół odbioru
Powierzchnia zagospodarowanych terenów	1000 m ²	Protokół odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób odwiedzających Izbę Historyczną	100 os./rok	Prowadzona lista odwiedzających
Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach edukacyjnych	50 os./rok	Prowadzona lista uczestników
Spadek liczby zdarzeń drogowych na ulicach dojazdowych do rynku	O 10%/rok	System Ewidencji Wypadków i Kolizji
Liczba mieszkańców odwiedzających rynek	5 000 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 15. Opis projektu zintegrowanego nr 4.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4
Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Mieszkania chronione wspierane i treningowe są jedną z form pomocy społecznej przygotowującą osoby zamieszkujące w nich do samodzielnego życia lub wspomagające je w codziennym funkcjonowaniu (w przypadku osób starszych lub z niepełnosprawnością). Mieszkaniec znajduje się wówczas pod opieką specjalistów, służących radą i pomocą. Mieszkania chronione treningowe stanowią pomost między codziennością podporządkowaną zasadom panującym w danej instytucji a kształtowaniem własnych zasad w samodzielnym życiu. W Gminie Pniewy obecnie nie ma mieszkań treningowych, co stanowi wydatną przeszkodę w procesie włączania społecznego. Wyposażenie Gminy w takowe lokale uzupełni system świadczonej opieki społecznej. Z kolei mieszkania chronione wspierane posłużą osobom starszym lub z niepełnosprawnością do samodzielnej egzystencji bez potrzeby zinstytucjonalizowanej placówki wsparcia. Panujące w mieszkaniach domowe warunki wydatnie przyczyniają się do wzrostu komfortu życia oraz poprawy zdrowia psychicznego osób je zamieszkujących.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy
Potencjalni partnerzy
Ośrodek Pomocy Społecznej
Lokalizacja przedsięwzięcia
Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy związane z bezrobociem, ubóstwem czy uzależnieniami często dotyczą osób, które nie poradziły sobie w procesie usamodzielnienia i nie otrzymały należytego wsparcia ze strony rodziny, bliskich. Młodzi

dorośli opuszczający zakłady dla nieletnich, system pieczy zastępczej czy młodzieżowe ośrodki narażeni są na szereg zagrożeń. Nie inaczej jest w przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi czy cudzoziemcami. Systemowe wsparcie w postaci mieszkania chronionego treningowego stanowić będzie działanie zapobiegawcze, przystosowujące i wspierające włączenie społeczne. Umożliwi zatem rozwiązywanie opisanych problemów u załóżków ich istnienia. Starzenie się społeczeństwa, a także wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami determinuje z kolei potrzebę utworzenia mieszkań chronionych wspieranych. Predykcje demograficzne wskazują bowiem, iż osób starszych będzie przybywać, a zatem coraz więcej osób będzie też wymagało pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 4 jest aktywne wspieranie włączenia społecznego poprzez zapewnienie kompleksowej pomocy w tym procesie wśród osób potencjalnie zagrożonych.

Celem projektu jest również prowadzenie działań prewencyjnych, zapobiegających eskalacji problemów w sferze społecznej w przyszłości.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zintegrowany nr 4 składa się z dwóch modułów, gdzie pierwszy z nich obejmuje wszelkie prace związane z budynkiem komunalnym niegdyś służącym jako komisariat policji, drugi – prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje następujące moduły:

Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego obiektu oraz jego adaptację do pełnienia nowych funkcji. Zakres prac będzie obejmował:

- rozbudowę, przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku (m.in.: ocieplenie i remont elewacji, docieplenie stropu dachowego i wymianę poszycia dachu, izolację fundamentów, wymianę lub renowację stolarki okiennieo-drzwiowej, wymianę wszelkich obróbek blacharskich),
- adaptację wewnątrz budynku do pełnienia nowych funkcji (m.in.: wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej, grzewczej i elektrycznej, tynkowanie i malowanie ścian),
- wyposażenie budynku w dźwig osobowy,
- montaż systemów bezpieczeństwa (czujniki przeciwpożarowe, monitoring).

Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku

Działania w zakresie drugiego modułu mają za zadanie zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku na potrzeby utworzenia ogrodu sensorycznego. Będą one obejmować:

- adaptację pomieszczeń gospodarczych do pełnienia funkcji integralnej części ogrodu,
- utworzenie nowych nasadzeń i instalacji spełniających założenia sensoryczne (o wyrazistych kolorach, zapachach lub wyjątkowe w dotyku czy smaku),

- posadowienie domków dla owadów,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury.

Ogrody sensoryczne oddziałując na każdy ludzki zmysł pozwalają na wyjątkowy kontakt z przyrodą. Mają zastosowanie terapeutyczne i edukacyjne. Tym samym, nawet miniaturowa realizacja służyć będzie zarówno lokatorom mieszkań chronionych w wyciszeniu się podczas tego stresującego doświadczenia jak i pozwoli ukoić nerwy pozostałych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ogród będzie również stanowił uzupełnienie systemu zieleni miejskiej.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcja zagospodarowania budynku będzie zakładała rozwiązania umożliwiające dostęp do obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Stworzony ogród znajdzie zastosowanie terapeutyczne dla wszystkich grup społecznych.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców

Kierunek 2.5. Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 5 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Łącznie: 6 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Pniewy - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2024-2026

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zwiększenie oferty i poprawa dostępności usług społecznych,
- wspieranie włączenia społecznego,
- poprawa oferty spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji,

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba nowych elementów małej architektury	3 szt.	Protokół odbioru
Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba zagospodarowanych terenów zieleni	300 m ²	Protokół odbioru
Liczba utworzonych mieszkań chronionych	10 szt.	Protokół odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych	14 os./3 lata	Prowadzona lista osób usamodzielniających się
Liczba osób korzystających z ogrodu sensorycznego	30 os./rok	Wartość szacunkowa na podstawie monitoringu

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 16. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Podmiot realizujący
Gmina Pniewy
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1
Charakterystyka przedsięwzięcia
Projekt zakłada prace związane z termomodernizacją budynków ze względu na pełnione przez nie funkcje publiczne. Budynek przy ul. Targowej 14 stanowi siedzibę dla Centrum Integracji Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy czy Podstacji Pogotowia Ratunkowego. Z kolei w budynku przy ul. św. Ducha 17 mieści się Komenda Straży Miejskiej, czy Centrum Profilaktyki Uzależnień, a w budynku przy ul. Wolności 1 mieści się siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej. W związku z widocznymi ubytkami w elewacji, a także niskim standardem izolacji termicznej, budynki te są nieefektywne energetycznie. Głęboka termomodernizacja oraz wprowadzenie rozwiązań z zakresu odnawialnych źródeł energii wpłynie pozytywnie zarówno na aspekt środowiskowy, techniczny, ale i gospodarczy ograniczając koszty eksploatacji. Poprawie ulegnie również estetyka budynków.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 1 500 000,00 zł

Dotacje UE: 3 500 000,00 zł

Łącznie: 5 000 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2

Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”

Podmiot realizujący

Gmina Pniewy

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska

Charakterystyka przedsięwzięcia

Projekt zakłada budowę parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej, co pozwoli mieszkańcom Gminy na dotarcie w pobliże centrum Pniew samochodem. Parking stanowić ma uzupełnienie do projektu uporządkowania zasad parkowania w obrębie rynku. Szczególne zastosowanie będzie on miał w dni targowe: wtorki, piątki i soboty.

Nawierzchnia parkingu zostanie wykonana z kostki brukowej. Na wskazanej działce powstanie ponad 100 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, z uwzględnieniem miejsc dla osób z niepełnosprawnością.

W ramach przebudowy ulic zostaną wykonane prace związane z wymianą nawierzchni oraz kompleksową modernizacją i przebudową sieci: wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej. Wydzielone zostaną miejsca postojowe, a ponadto ulice zostaną wyposażone w nowe punkty świetlne.

Przeprowadzone prace w sposób znaczący wpłyną na bezpieczeństwo pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu drogowego, pozwolą ograniczyć emisję liniową, a także poprawią estetykę obszaru rewitalizacji.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 3 300 000,00 zł
Dotacje UE: 7 700 000,00 zł
Łącznie: 11 000 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3

Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci

Podmiot realizujący

Gmina Pniewy

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji: okolice jeziora Pniewskiego

Charakterystyka przedsięwzięcia

Wśród zidentyfikowanych problemów na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej wskazywano na powstające dzikie wysypiska śmieci w okolicach jeziora Pniewskiego. Jest to największy teren rekreacyjno-wypoczynkowy na obszarze rewitalizacji, a także popularne miejsce wśród mieszkańców całej Gminy. Składowane odpady stanowią zatem potencjalne zagrożenie nie tylko dla środowiska, ale również licznych odwiedzających. Projekt zakłada zakup, rozmieszczenie oraz obsługę trzech fotopułapek służących do znajdowania nielegalnych składowisk odpadów w okolicach jeziora Pniewskiego. Urządzenia mają służyć identyfikacji osób odpowiedzialnych za nielegalne wyrzucanie odpadów. Fotopułapki wspomogą też lokalizowanie powstałych wysypisk, co pozwoli na szybsze ich usuwanie.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 6 000,00 zł

Dotacje UE: 14 000,00 zł

Łącznie: 20 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4

Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego

Podmiot realizujący

Gmina Pniewy

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji

Charakterystyka przedsięwzięcia

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano miejsca niebezpieczne, pozbawione monitoringu, w których notorycznie dochodzi do aktów wandalizmu czy gromadzenia się osób spożywających wspólnie alkohol. Obecność takich przestrzeni negatywnie wpływa na ogólne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze rewitalizacji oraz wpływa na jego postrzeganie.

Z tego względu w ramach powyższego przedsięwzięcia planuje się montaż nowych kamer, które umożliwią objęcie monitoringiem, m.in.: nowopowstałej ścieżki historyczno-edukacyjnej, ogrodu sensorycznego, czy budynku poczty konnej.

Efektom przeprowadzonych działań będzie wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, a sam projekt poprzez powiązania przestrzenne z innymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, stanowić będzie integralną część, wpływającą na poprawę stanu obszaru śródmieścia Pniew.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 90 000,00 zł

Dotacje UE: 210 000,00 zł

Łącznie: 300 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5

Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach

Podmiot realizujący

Gmina Pniewy

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji: ul. Poznańska 13

Charakterystyka przedsięwzięcia

Budynek Starej Poczty i Hotelu w Pniewach stanowi jeden z najbardziej charakterystycznych zabytków na terenie Gminy. Obecnie niszczący oraz jedynie częściowo użytkowany obiekt stanowi wydatny wyraz degradacji w sferze technicznej obszaru rewitalizacji. Zakres prac będzie obejmował działania mające na celu poprawę stanu technicznego obiektu oraz jego adaptację do pełnienia funkcji apartotelu, w szczególności poprzez:

- przebudowę, rozbudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku poczty konnej i zajazdu (ocieplenie i remont elewacji, docieplenie stropu dachowego i wymiana poszycia dachów, izolacja fundamentów, wymiana lub renowacja stolarki okienneo-drzwiowej, wymiana wszelkich obróbek blacharskich), wraz z zagospodarowaniem terenu wokół,
- przebudowę, rozbudowę i zmianę sposobu użytkowania wnętrz budynków wraz z ich adaptacją do pełnienia funkcji apartotelu (wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, grzewczej i elektrycznej, tynkowanie i malowanie ścian),
- montaż systemów bezpieczeństwa (czujniki przeciwpożarowe, monitoring),
- przebudowę ścian wewnętrznych.

Przeprowadzone działania mają służyć ochronie zabytkowej tkanki urbanistycznej stanowiącej element dziedzictwa materialnego Gminy Pniewy, a także ożywieniu gospodarczemu obszaru rewitalizacji.

Ze względu na objęcie wpisem do ewidencji zabytków prowadzenie robót budowlanych przy obiektach wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego (art. 36 pkt 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 3 000 000,00 zł

Dotacje UE: 7 000 000,00 zł

łącznie: 10 000 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięcie kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Pniewy zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze technicznej. Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk również w sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej.

Większość podstawowych oraz wszystkie uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Jednak z uwagi na dostępne zasoby w bliskim sąsiedztwie wyznaczonego obszaru, część przedsięwzięć będzie realizowana poza wyznaczonymi granicami obszaru rewitalizacji. Rozwiązanie to przełoży się jednak na rozwiązanie problemów występujących w śródmieściu Pniew. Rozwiązania te przyjęto ze względów ekonomicznych i funkcjonalnych.

Wykorzystanie nieużytkowanego skrzydła w budynku Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich jest rozwiązaniem zdecydowanie bardziej efektywnym finansowo niż budowa nowego budynku przedszkola. Ponadto, dzieci uczęszczające do przedszkola będą mogły częściowo korzystać również z zaplecza szkolnego, co wpłynie na

ograniczenie kosztów eksploatacyjnych. Dzielenie się zasobami jest rozwiązaniem korzystnym zarówno pod kątem finansowym jak i środowiskowym biorąc pod uwagę cykl życia produktu, co wykazują badania i udowadniają propagowane idee współdzielenia.

Ulokowanie w budynku szkolnym Izby Historycznej wpłynie pozytywnie na częstotliwość jej wykorzystania. Dzieci w wieku przedszkolnym czy szkolnym będą mogły z niej korzystać w ramach prowadzonych lekcji historii. Ponownie, zaadaptowane do pełnienia nowych funkcji zostanie pomieszczenie we wschodnim, nieużytkowanym skrzydle Szkoły.

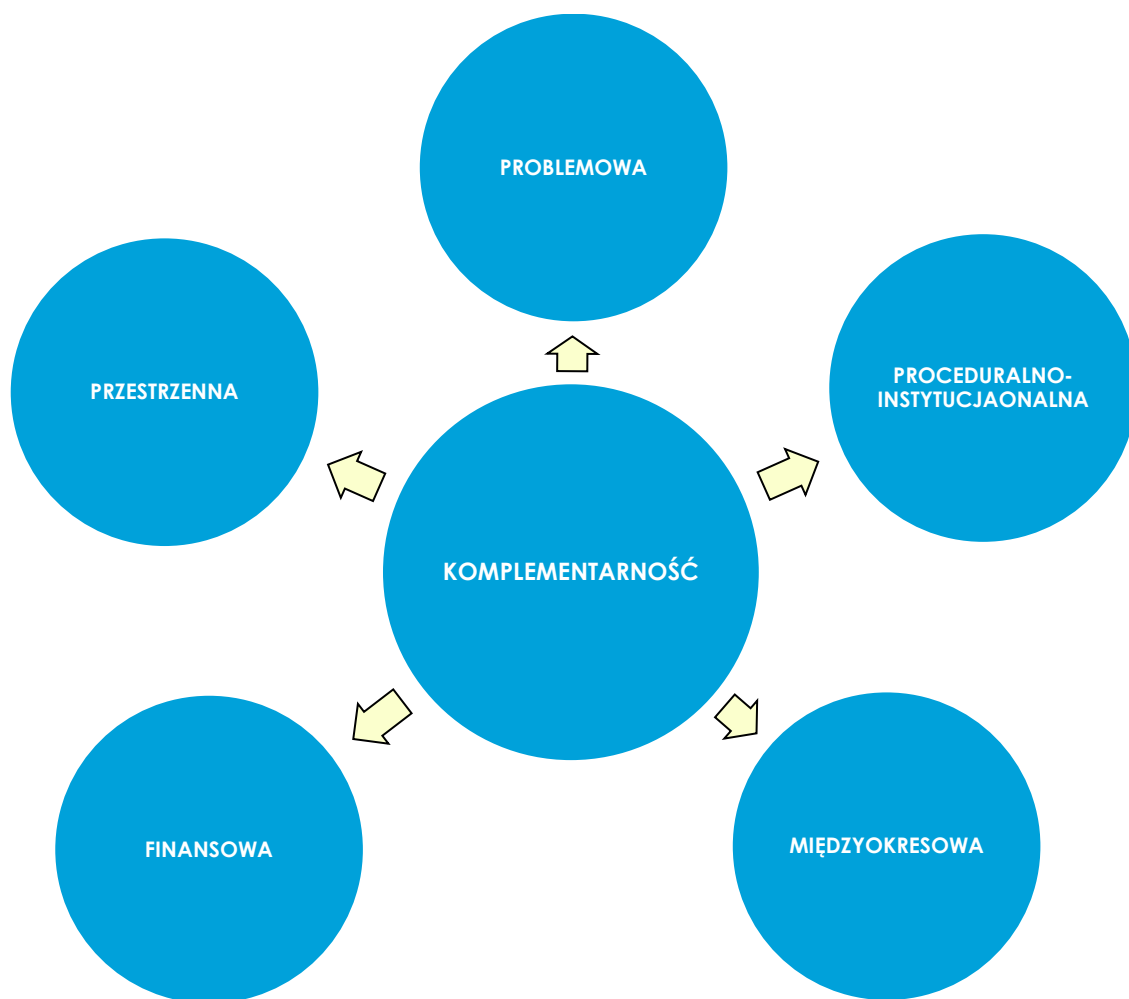
Adaptacja obiektu pełniącego niegdyś rolę komisariatu policji na potrzeby utworzenia mieszkań chronionych również jest rozwiązaniem korzystniejszym finansowo niż budowa nowego budynku. Ponadto, takie rozwiązanie pozostawia do dyspozycji również działkę niezabudowaną, znajdującą się stosunkowo blisko centrum Pniew. Realizacja założeń ogrodu sensorycznego nie byłaby możliwa w ścisłym śródmieściu, ze względu na gęstość zabudowy i brak wolnej działki. Gmina Pniewy nie dysponuje obiektem zlokalizowanym na obszarze rewitalizacji, który spełniałby założenia projektu. Mieszkania chronione prowadzone będą jednak przez Ośrodek Pomocy Społecznej, którego siedziba zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji, co tworzy powiązania funkcjonalne i społeczne.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w większości w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Biorąc pod uwagę zasoby, którymi dysponowała Gminy, a także optymalizację działań pozwalającą na osiągnięcie efektu synergii, zdecydowano się na rozszerzenie zakresu przestrzennego dwóch przedsięwzięć. Ich realizacja poza granicami wyznaczonego obszaru rewitalizacji, znacząco wpłynie na rozwiązanie problemów w centrum Miasta Pniewy. Dotyczy to następujących przedsięwzięć:

1. Projekt zintegrowany nr 2: Przedszkole pozytywnego rozwoju – celem projektu jest zapewnienie opieki nad dziećmi powyżej lat 3 nie tylko na obszarze rewitalizacji,

ale również w całej Gminie Pniewy. Celem wykorzystania istniejących zasobów lokalowych podjęto decyzję o przebudowie budynku przy ul. Targowej (na obszarze rewitalizacji) oraz adaptacji nieużytkowanego wschodniego skrzydła budynku mieszczącego Szkołę Podstawową (poza obszarem rewitalizacji). To pozwoli na utworzenie i przeniesienie kilku oddziałów przedszkolnych do budynku szkolnego. Dodatkowym atutem takiego rozwiązania będzie optymalizacja wykorzystania zasobów infrastrukturalnych, co przyniesie efekty gospodarcze i środowiskowe. Z kolei w ujęciu społecznym, dla rodzin wielodzietnych wielkie ułatwienie będzie stanowić transport wszystkich dzieci do jednego budynku, który będzie stanowił kompleksowe zaplecze wychowawczo-oświatowe;

2. Projekt zintegrowany nr 3: Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję – projekt zakłada utworzenie Izby Historycznej, która miałaby się mieścić w budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Strzeleckiej 11a. Lokalizacja ta jest o tyle istotna, iż Izba w znacznej części ma pełnić funkcje edukacyjne i tożsamościowe, przez co sąsiedztwo szkoły i przedszkola oraz towarzyszący im ruch społeczny może sprzyjać. Odbierając dzieci z placówek rodzice, dziadkowie czy opiekunowie będą mogli odwiedzić Izbę. Ponadto, dzięki takiemu rozwiązaniu niewykorzystywanemu pomieszczeniu w budynku szkoły zostanie nadana nowa funkcja. Usytuowanie Izby ze względu na lokalizację będzie również sprzyjało wytyczeniu trasy szlaku edukacyjno-kulturowego;
3. Projekt zintegrowany nr 4: Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione – projekt zakłada utworzenie mieszkań chronionych, w których osoby będą się uczyć samodzielnego życia z pomocą specjalistów lub będą wspierane w samodzielnym funkcjonowaniu. Jego lokalizacja poza obszarem rewitalizacji wynika z dostępu do nieużytkowanego budynku wraz z niezabudowaną działką. W ścisłym śródmieściu, Gmina nie dysponuje lokalem który przy zaangażowaniu podobnych środków finansowych pozwoliłby na stworzenie mieszkań chronionych. Dzięki zasobowi w postaci działki istnieje z kolei możliwość utworzenia mini ogrodu sensorycznego, który będzie stanowił cenne wsparcie terapeutyczne w procesie usamodzielnienia. Dodatkowo, będzie on pełnił funkcje edukacyjne i środowiskowe. Warto zwrócić bowiem uwagę, iż proces usamodzielniania jest stresujący i wyczerpujący, dlatego komfortowe warunki i możliwość rozładowania towarzyszącego napięcia jest niezbędna. Ogrody sensoryczne stanowią miejsca pobudzenia wszystkich zmysłów, co pozwala nawiązać głębszy kontakt z naturą działając odśrodkowo i łagodząco w stanach napięcia emocjonalnego.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna, czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (uzupełniających) z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 7.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy Pniewy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 17. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ nr 1	W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji					
PZ nr 2	Przedszkole pozytywnego rozwoju					
PZ nr 3	Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!					
PZ nr 4	Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione					
PU nr 1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej					
PU nr 2	Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”					

PU nr 3	Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci					
PU nr 4	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego					
PU nr 5	Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach					

Źródło: opracowanie własne.

Przedsięwzięcia zintegrowane składają się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki. Ma to przeciwdziałać fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Poszczególne przedsięwzięcia podstawowe są również powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (uzupełniających), które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PZ nr 4
PZ nr 1	W Pniewach priemy się po szczeblach edukacji				
PZ nr 2	Przedszkole pozytywnego rozwoju				
PZ nr 3	Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!				
PZ nr 4	Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione				
PU nr 1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej				
PU nr 2	Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”				

PU nr 3	Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci				
PU nr 4	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego				
PU nr 5	Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach				

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Gminy Pniewy odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Miejskiego Pniewy, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 poddany został analizie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opinia RDOŚ z dnia 24 listopada 2023 roku o nr WOO-III.410.1011.2023.MM.1 wykazała potrzebę przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Również Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny poddał analizie niniejszy projekt pod względem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W piśmie z dnia 22 listopada 2023 r. o nr DN-NS.9011.1265.2023 organ stwierdza, że nie jest organem właściwym do zajęcia stanowiska w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących działania budowlane prowadzone na terenie wpisanym do rejestru zabytków lub w obiektach indywidualnych wpisanych do rejestru zabytków, będzie poprzedzona uzyskaniem pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu

osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013 oraz 2014-2020 oraz kolejnej perspektywie. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań.

Tabela 19. Wykaz wybranych projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Pniewach	12 538 821,53 zł	8 040 089,41 zł	Gmina Pniewy
Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Budowa infrastruktury dla terenów inwestycyjnych w rejonie ul. Poznańskiej w Pniewach	2 320 631,43 zł	1 095 764,16 zł	Gmina Pniewy
2.	Nauka-zabawa-doświadczenie	950 928,60 zł	808 289,31 zł	Gmina Pniewy
3.	Zakup sprzętu specjalistycznego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Pniewach	679 320,00 zł	543 456,00 zł	Gmina Pniewy
4.	Pokonujemy trudności! Stawiamy na zdolności!	204 602,70 zł	173 912,30 zł	Gmina Pniewy
5.	Pokonaj trudności! Postaw na zdolności!	200 118,52 zł	170 100,74 zł	Gmina Pniewy
6.	Odkrywczy na bezludnej wyspie – nowoczesne strategie edukacyjne dla dzieci 5 letnich.	49 986,70 zł	42 488,70 zł	Gmina Pniewy
7.	Naucz czytać swego misia – nowoczesne strategie	49 971,70 zł	42 475,95 zł	Gmina Pniewy

	edukacyjne dla dzieci 4 letnich.			
8.	Wyznaczenie kierunków działań o charakterze energooszczędnym i ekologicznym poprzez opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pniewy wraz z niezbędnymi elementami	36 285,00 zł	30 842,25 zł	Gmina Pniewy
9.	Aktywność szansą na zmiany	500 210,52 zł	425 178,94 zł	OPS w Pniewach
Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Rewitalizacja miasta Pniewy – etap I	15 764 805,99 zł	9 432 267,58 zł	Gmina Pniewy
2.	Głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	10 781 350,78 zł	6 911 203,91 zł	Gmina Pniewy
3.	Wdrażanie zrównoważonej, kompleksowej mobilności miejskiej na terenie Gminy Pniewy w ramach strategii niskoemisyjnej	6 620 957,12 zł	3 345 971,45 zł	Gmina Pniewy
4.	Centrum Integracji Społecznej moją szansą na aktywność zawodową	790 560,04 zł	671 976,03 zł	Gmina Pniewy
5.	Wspólna sprawa w Gminie Pniewy	682 923,09 zł	580 484,62 zł	Gmina Pniewy
6.	Kształcimy praktycznie – Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach	427 486,84 zł	363 363,81 zł	Gmina Pniewy
7.	Budowa infrastruktury pomocniczej oraz zakup urządzeń na potrzeby realizacji zadań z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez CIS „Ostoja” w Pniewach	628 864,33 zł	360 739,69 zł	Gmina Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa wielkopolskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski na lata 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

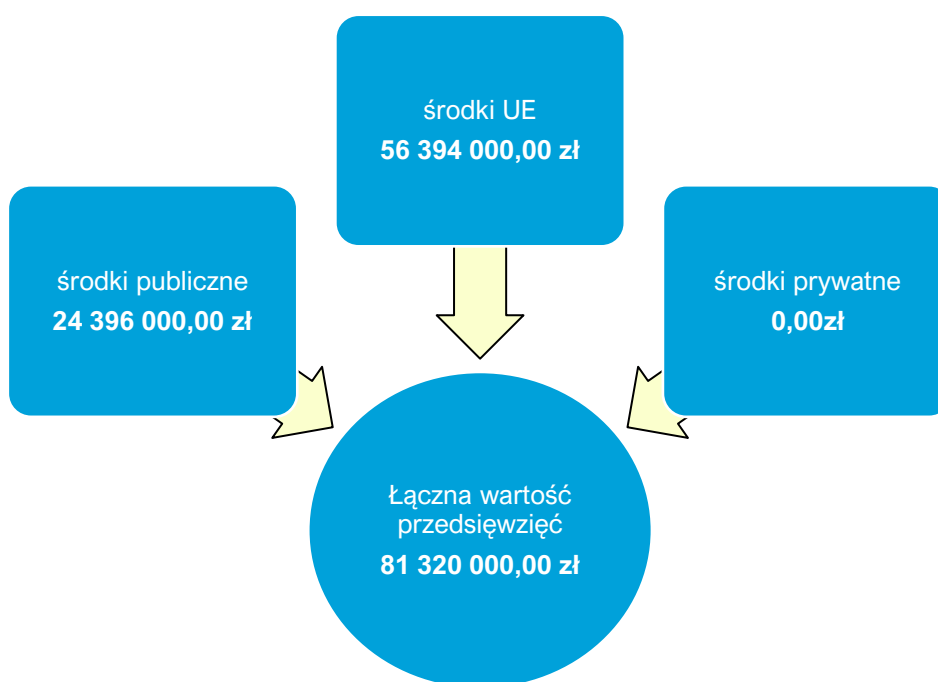
Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów zintegrowanych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki własne z budżetu Gminy Pniewy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 81,320 mln zł, z czego 24,396 mln zł wydatkowana zostanie ze środków publicznych, 56,924 mln zł finansowana będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 70% dofinansowania), a pozostała kwota ze środków prywatnych.

Rysunek 12. Szacunkowe zestawienie wartości podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Pniewy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów zintegrowanych.

Tabela 20. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
PZ nr 1	W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji	Gmina Pniewy	10 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	7 000 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)
PZ nr 2	Przedszkole pozytywnego rozwoju	Gmina Pniewy	3 500 000,00 zł	1 050 000,00 zł	2 450 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PZ nr 3	Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!	Gmina Pniewy	35 500 000,00 zł	10 650 000,00 zł	24 850 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)
PZ nr 4	Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione	Gmina Pniewy	6 000 000,00 zł	1 800 000,00 zł	4 200 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Pniewy	5 000 000,00 zł	1 500 000,00 zł	3 500 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 2	Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”	Gmina Pniewy	11 000 000,00 zł	3 300 000,00 zł	7 700 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 3	Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci	Gmina Pniewy	20 000,00 zł	6 000,00 zł	14 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)

PU nr 4	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego	Gmina Pniewy	300 000,00 zł	90 000,00 zł	210 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 5	Renowacja Starej Poczty i Hotelu w Pniewach	Gmina Pniewy	10 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	7 000 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)
Ogółem			81 320 000,00	24 396 000,00	56 924 000,00	0,00	-

Źródło: opracowanie własne.

10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta Pniewy. Będzie on pełnił rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane będą we współpracy z Referatem Środków Zewnętrznych odpowiedzialnym za koordynację procesu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Ponadto do zadań Referatu należeć będzie:

- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w Gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

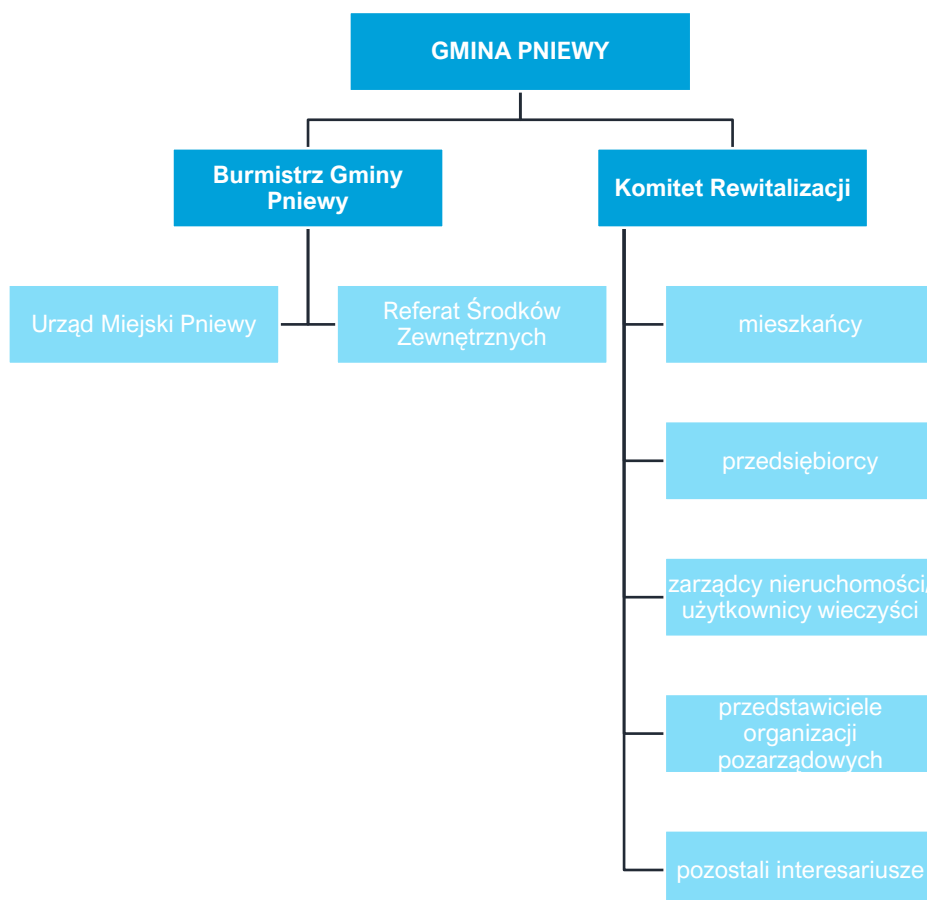
Istotnym wymiarem pracy Referatu będzie zapewnienie właściwej koordynacji między przedsięwzięciami „twardymi”, a „miękkimi” (służyć ona będzie wykorzystaniu w maksymalnym stopniu infrastruktury wzniesionej lub zmodernizowanej dla działań dążących do zmian społecznych) oraz należyte kierunkowanie i definiowanie priorytetów dla przedsięwzięć „miękkich” (co do zasady otwartych dla wszystkich mieszkańców Gminy Pniewy, jednak działania Referatu we współpracy z innymi jednostkami w pierwszej kolejności mają zapewnić realizację zidentyfikowanych potrzeb w odniesieniu do osób z obszaru rewitalizacji, aby dążyć do pełnego zaspokojenia tych potrzeb).

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miejska zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Pniewy. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Dodatkowo, Komitet, stanowiący swego rodzaju łącznik między Urzędem Miejskim a mieszkańcami obszaru rewitalizacji, wypracowywać będzie sposoby i modele zwiększania efektywności działań oraz proponować idee nowych projektów w ramach postępu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033.

Rysunek 13. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Koszty zarządzania

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Pniewy ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Urzędu Miejskiego i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników Urzędu Miejskiego Pniewy w 2021 roku wyniosło 6 370,44 zł, co stanowiło ponad 76 tys. zł całkowitych wydatków na pracownika w skali roku. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą pracownicy Referatu Środków Zewnętrznych (dwie osoby). Wynika z tego, że roczne koszty zarządzania Programem wyniosą około 155 tys. zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji będą nieco niższe.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 11 lat. Rok 2023 jest rokiem kończącym prace nad przygotowywaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliuguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 21. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.

2023	2023-2025	2026-2028	2029-2031	2032-2033
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Czwarty okres realizacji GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2023-2025	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2026-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2031	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2032-2033

Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2023 (do 31 marca 2024 r.), 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2026 (do 31 marca 2027 r.), 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2029 (do 31 marca 2030 r.), 2030 (do 31 marca 2031 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2032 (do 31 marca 2033 r.), 2033 (do 31 marca 2034 r.)
	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2023-2025 (do 30 kwietnia 2026 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2026-2028 (do 30 kwietnia 2029 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2029-2031 (do 30 kwietnia 2032 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2032-2033 (do 30 kwietnia 2034 r.)

Źródło: opracowanie własne.

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- spacer studyjne,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Pniewy,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy Pniewy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy Pniewy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy. Od 20 marca 2023 roku do 21 kwietnia 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli bowiem zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały wraz z załącznikami, zamieszczono minimum 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 13 marca 2023 roku w następujących formach:

- na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://bip.pniewy.wlkp.pl/>),
- na stronie internetowej Gminy (<https://www.pniewy.wlkp.pl/>),
- na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim Pniewy, ul. Dworcowa 37, 62-045 Pniewy,
- w mediach społecznościowych.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy, dostępne były na stronie internetowej Gminy Pniewy, na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim Pniewy. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kolejną formą konsultacji była ankieta oraz spotkanie konsultacyjne, na którym omówiono główne założenia rewitalizacji oraz metodykę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia własnych wniosków, a także swobodny udział w dyskusji nad określeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas konsultacji społecznych nie zgłoszono uwag i propozycji zmian projektu.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 10 lipca 2023 roku odbyła się wizja lokalna, podczas której przedstawiciel Urzędu Miejskiego Pniewy oprowadził zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

W dniu 10 lipca 2023 roku odbyły się również warsztaty z interesariuszami rewitalizacji m.in. przedstawicielami Urzędu Miejskiego Pniewy, radnych, jednostek organizacyjnych w tym jednostek oświatowych Gminy Pniewy, a także przedstawicielami różnych grup społecznych, w tym przedsiębiorców czy seniorów. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie płynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?”, „Mamy potencjał!” oraz „Działamy na obszarze!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji, a następnie zaproponowali propozycje działań rewitalizacyjnych.

Na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Rysunek 14. Warsztaty diagnostyczne przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: dokumentacja fotograficzna warsztatów przeprowadzonych z interesariuszami w dniu 10 lipca 2023 roku.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym. Konsultacje trwały od dnia 3 listopada 2023 roku do dnia 3 grudnia 2023 roku.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, zamieszczono 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 27 października 2023 roku:

- na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej,
- na stronie internetowej Gminy Pniewy,
- na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim Pniewy.

Jedną z form konsultacji społecznych było spotkanie konsultacyjne z interesariuszami procesu rewitalizacji, które odbyło się w dniu 20 listopada 2023 roku o godzinie 10.00 za pośrednictwem zdalnych środków łączności. Podczas spotkania przedstawione zostały główne założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033. Zapewniona została możliwość przedstawienia wniosków oraz swobodnego udziału w dyskusji na temat przyjętych w dokumencie rozwiązań.

W ramach prowadzonych konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi. W badaniu ankietowym w wyznaczonym terminie odpowiedzi udzieliło jedynie 3 respondentów. Szczegółowe informacje na temat prowadzonych konsultacji społecznych zawierają „Informacje podsumowujące przeprowadzone konsultacje społeczne” opublikowane niezwłocznie po zakończeniu procesu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej podmiotowej Gminy.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania Programu poprzez funkcję doradczą, opiniującą i monitorującą sprawowaną przez Komitet Rewitalizacji. Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Pniewy w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Pniewy prowadzone były od dnia 5 stycznia 2024 roku do dnia 8 lutego 2024 roku. Konsultacje społeczne projektu uchwały zostały przeprowadzone w następujących formach:

- w formie formularza zgłaszania uwag,
- w formie spotkania konsultacyjnego, które odbyło się 16 stycznia 2024 roku o godzinie 10.00 w Urzędzie Miejskim Pniewy,
- w formie ankiety konsultacyjnej.

Informacja podsumowująca przebieg konsultacji została opublikowana niezwłocznie po ich zakończeniu za pośrednictwem strony internetowej Gminy, Biuletynu Informacji Publicznej Gminy. Dodatkowo, była ona dostępna do wzglądu na żądanie osób zainteresowanych w Urzędzie Miejskim Pniewy.

W trakcie prac nad dokumentem, działania partycypacyjne były realizowane w sposób otwarty, umożliwiający udział wszystkich partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Chęć zaangażowania partnerów w proces prac nad projektem wyrażała się m.in. poprzez otwarte zaproszenia na warsztaty rewitalizacyjne, otwarty nabór przedsięwzięć oraz możliwość udziału w konsultacjach społecznych.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie poszczególnych działań oraz grupami odbiorców, którzy będą z nich korzystać.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej Gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy. Istotne będzie również edukowanie interesariuszy rewitalizacji na temat zasad funkcjonowania procesów rozwoju lokalnego oraz możliwości włączenia się w dyskusję o kierunkach rozwoju Gminy Pniewy.

Partnerzy społeczno-gospodarczy, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji były zapraszane do współpracy na każdym z etapów prac oraz będą włączone w realizację Programu w sposób opisany w niniejszym rozdziale. Wśród wspomnianych interesariuszy, uczestniczących w pracach nad dokumentem oraz wskazanych jako potencjalni partnerzy w realizacji przedsięwzięć wyróżnić można: Stowarzyszenie Na Rzecz Rodziny i Osób Niepełnosprawnych "Pomocna Dłoń", Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego, Koło Śpiewackie „LIRA”, Stowarzyszenie Krzewienia Pedagogicznej i Duchowej Myśli św. Urszuli, a także pozostałe organizacje pozarządowe wymienione w rozdziale 3.4. pn. Lokalne potencjały obszaru.

12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

12.1. Monitoring programu

System monitorowania procesu rewitalizacji prowadzony będzie przez powołany Referat Środków Zewnętrznych we współpracy z Komitetem Rewitalizacji i obejmował będzie zarówno monitoring cząstkowy przeprowadzany rokrocznie oraz końcową ewaluację założeń Programu. Monitoring procesu rewitalizacji polega na systematycznym gromadzeniu danych pozwalających określić stopień realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wpływ realizacji tych przedsięwzięć na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru rewitalizacji.

Prowadzony on będzie w trzech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu;
3. monitorowanie stopnia realizacji celów oraz skutków realizacji Programu za pomocą wskaźników produktu i rezultatu dotyczących przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszego dokumentu oraz wskaźników oddziaływania.

Analiza wartości wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na uzyskanie informacji o stopniu realizacji danego przedsięwzięcia, natomiast wskaźniki oddziaływania wskażą w jakim stopniu przeprowadzony proces rewitalizacji wpłynął na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do wskaźników oddziaływania zaliczono część wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Pniewy oraz wskaźniki identyfikujące kluczowe problemy na obszarze rewitalizacji. Monitoring realizacji celów Programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w roku bazowym	Wartość docelowa na koniec roku 2030
1. Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	4,1%	1,35%

	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	9%	7,49%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,7%	0,56%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	14 355,67 zł	5 955,97 zł
	Liczba osób objętych procedurą „niebieskiej karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,56%	0,75%
	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w spotkaniach i zajęciach integracyjnych, edukacyjnych	0	50
	Liczba osób włączonych społecznie	0	6
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,49%	0,75%
2. „Czego Jaś się nie nauczył, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców	Liczba zaadaptowanych pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	0	3
	Liczba utworzonych mieszkań chronionych	0	10
	Liczba imprez, warsztatów, kursów, spotkań, wydarzeń sportowych, w tym cyklicznych zorganizowanych w przywróconych do użytku budynkach	0	25
	Liczba nowopowstałych przestrzeni służących zaspokajaniu aktywności mieszkańców	0	2
	Liczba osób biorących udział w wydarzeniach organizowanych w wyremontowanych obiektach	0	1120
3. Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizerunkowo Gminy Pniewy	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	516,4	530
	Liczba punktów monitoringu na obszarze rewitalizacji	34	50
	Roczna liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	7,34	6,00
	Liczba fotopułapek na obszarze rewitalizacji	0	3

Źródło: opracowanie własne.

12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Burmistrza Gminy Pniewy przy pomocy Referatu Środków Zewnętrznych. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

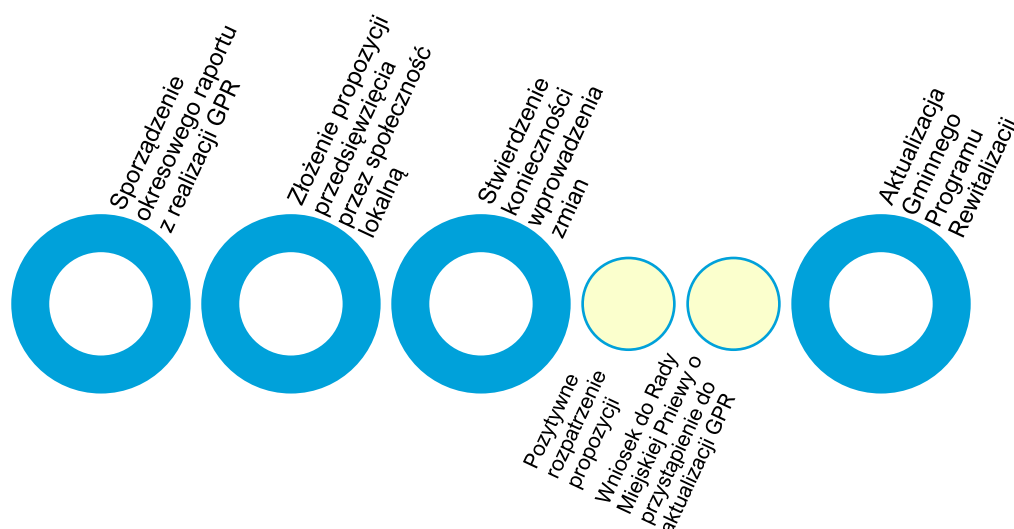
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Gminy Pniewy wraz z Referatem Środków Zewnętrznych w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Referat Środków Zewnętrznych odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Referat. Na podstawie zebranych wniosków, Referat będzie mógł wnioskować do Burmistrza Gminy Pniewy i Rady Miejskiej Pniewy o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Rysunek 15. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.

Źródło: opracowanie własne.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Pniewy są to:

- Uchwała nr XXIX/236/21 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Pniewy na lata 2021-2025”;
- Uchwała nr XXIV/202/20 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Pniewy.

Z uwagi na zakres planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji została przyjęta uchwała nr LXIII/503/24 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Nie został jednak jeszcze powołany Komitet Rewitalizacji, dlatego też zgodnie z art.7 ust. 5 ustawy o rewitalizacji nie przewiduje się wprowadzenia zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdą się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty czy przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

W celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na całym obszarze rewitalizacji przewiduje się ustanowienie na okres 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Miejskiej Pniewy.

Rada Miejska Pniewy uchwałą nr LIII/420/23 z dnia 27 kwietnia 2023 r. wyznaczyła obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy. W § 2 niniejszej uchwały ustanowiono na rzecz Gminy Pniewy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w przypadku gdy w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie uchwały dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji z zastosowaniem prawa pierwokupu, nie weszła w życie uchwała dot. Specjalnej Strefy Rewitalizacji, ww. uprawnienia tracą moc. Z tego względu konieczne będzie podjęcie wspomnianej uchwały przed terminem 1 czerwca 2025 r., kiedy to wygasa zapis o prawie pierwokupu z uchwały delimitacyjnej (uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji weszła w życie po 14 dniach od daty jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego, która miała miejsce w dniu 18 maja 2023 r.).

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Pniewy objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pniewy, przyjętym Uchwałą Nr LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, gdyż projektowane przedsięwzięcia są zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte na podstawie poniższych uchwał:

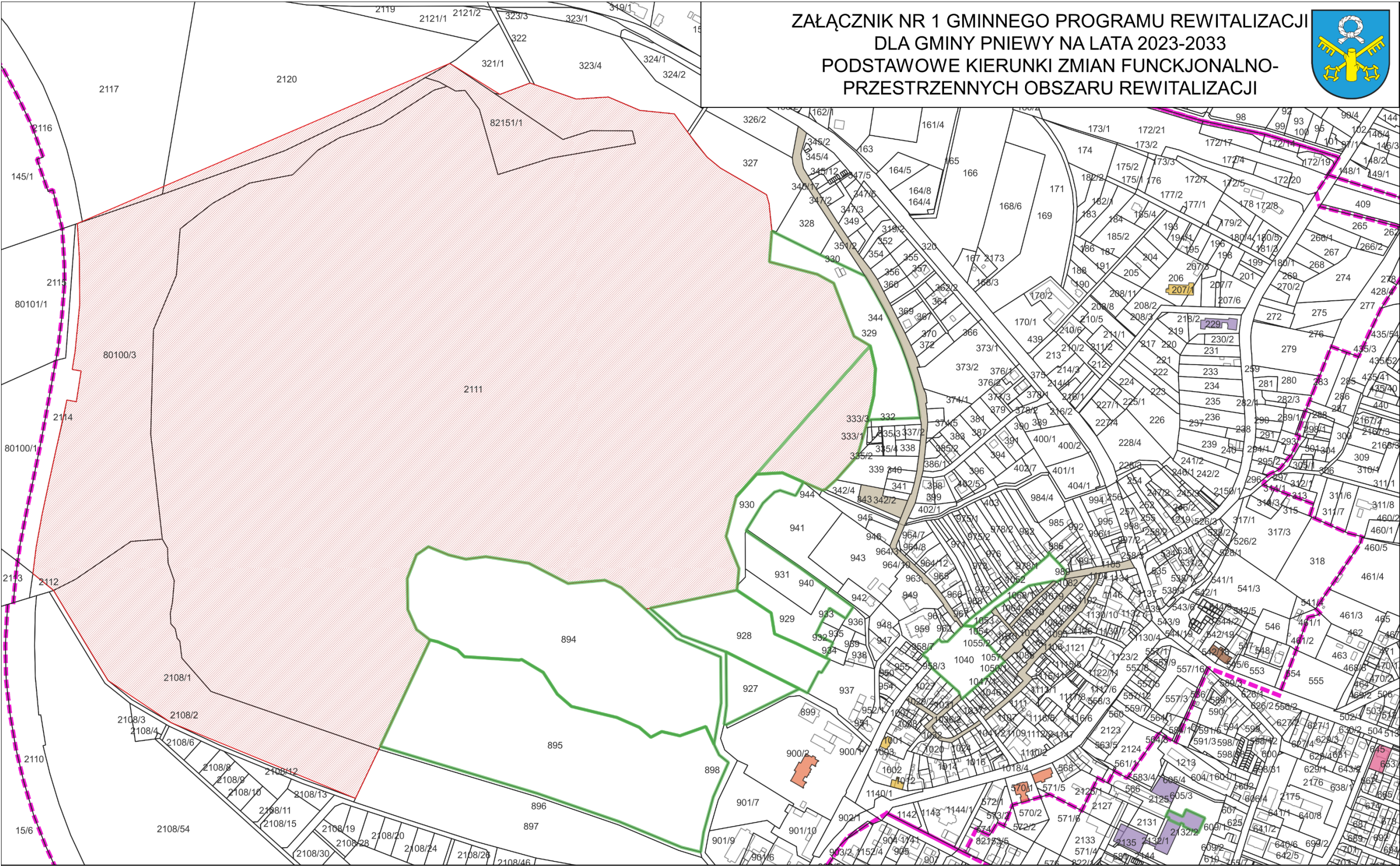
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zieleni wraz z terenem usług przy ul. Międzychodzkiej w Pniewach (przyjęty Uchwałą Nr XXI/217/2000 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 24 sierpnia 2000 r.);
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej „Osiedle Rycerskie” Pniewy (przyjęty Uchwałą Nr XXV/255/2000 z dnia 28 grudnia 2000 r.);
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego miasta Pniewy w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką (przyjęty Uchwałą Nr XV/143/04 z dnia 25 lutego 2004 r.) – zmieniony uchwałą w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pniewy – w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką w Pniewach (zmiana przyjęta Uchwałą Nr XL/376/2010 z dnia 26 października 2010 r.).

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany powyższych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tych dokumentach.

17. Załączniki

Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

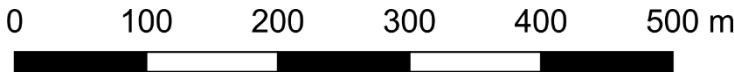

Legenda

Projekt zintegrowany nr 1	Przedsięwzięcie uzupełniające nr 1
Projekt zintegrowany nr 2	Przedsięwzięcie uzupełniające nr 2
Projekt zintegrowany nr 3	Przedsięwzięcie uzupełniające nr 3

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 4 realizowane będzie na całym obszarze rewitalizacji.

Skala 1:5000

Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna		Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.
Partnerzy		Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.
Miejsce realizacji		Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.
Aktualny status projektu		Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu		Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.
Rezultaty projektu		Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu		Wskaż całkowitą wartość projektu
Poniesione koszty		Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu
Dofinansowanie UE		Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych
Program wsparcia		Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt

Spis tabel

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy	8
Tabela 2 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy	9
Tabela 3 Wskaźniki wykorzystane do zdiagnozowania zjawisk kryzysowych	11
Tabela 4 Wyniki analizy wskaźnikowej w poszczególnych jednostkach analitycznych.....	15
Tabela 5. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pniewy, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.	16
Tabela 6. Lista istniejących obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego na obszarze rewitalizacji.....	24
Tabela 7. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji z obszarem całej Gminy.....	26
Tabela 8. Stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej w 2021 roku.	36
Tabela 9. Najniebezpieczniejsze ulice pod względem liczby zdarzeń drogowych na obszarze rewitalizacji w latach 2017-2021.	42
Tabela 10 Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji.....	49
Tabela 11. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.	59
Tabela 12. Opis projektu zintegrowanego nr 1	67
Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 2.....	72
Tabela 14. Opis projektu zintegrowanego nr 3.....	75
Tabela 15. Opis projektu zintegrowanego nr 4.....	80
Tabela 16. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	83
Tabela 17. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	92
Tabela 18. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	93
Tabela 19. Wykaz wybranych projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.....	95
Tabela 20. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	99
Tabela 21. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.....	103

Tabela 22. Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.	110
--	-----

Spis rysunków

Rysunek 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy.....	10
Rysunek 2. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Pniewy.....	17
Rysunek 3. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy.	20
Rysunek 4. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.	23
Rysunek 5 Poglądowa lokalizacja najważniejszych zabytków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.	25
Rysunek 6. Przykłady aktów wandalizmu oraz puste stacje roweru gminnego na obszarze rewitalizacji.	29
Rysunek 7. Rynek w Pniewach.	34
Rysunek 8. Przykłady zaśmieconych miejsc na ul. św. Ducha i Dworcowej.....	38
Rysunek 9 Ulice w centrum Pniew	42
Rysunek 10 Wybrane elementy kompozycji urbanistycznej obszaru rewitalizacji.	45
Rysunek 11. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.	57
Rysunek 12. Szacunkowe zestawienie wartości podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	98
Rysunek 13. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.	102
Rysunek 14. Warsztaty diagnostyczne przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.	107
Rysunek 15. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.	112

Załącznik
do Gminnego Programu Rewitalizacji
dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY PNIEWY NA LATA 2023-2033

OPRACOWANIE:

Marta Tokarska
.....

mgr Marta Tokarska

Wrocław, 11 lipca 2024 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....	5
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	8
2.1. Przedmiot opracowania	8
2.2. Powiązania z innymi dokumentami	12
3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	19
4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PROWADZENIA.....	21
5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	25
6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	26
6.1. Stan środowiska na obszarach objętych Programem oraz jego przewidywanym oddziaływaniem	26
6.1.1. Elementy środowiska objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	26
6.1.2. Klimat i jakość powietrza	41
6.1.3. Wody powierzchniowe i podziemne	47
6.1.4. Ukształtowanie terenu, budowa geologiczna i zasoby kopalin	63
6.1.5. Powierzchnia ziemi i gleby.....	64
6.1.6. Klimat akustyczny.....	65
6.1.7. Zabytki i krajobraz kulturowy	67
6.1.8. Pola elektromagnetyczne	70
6.2. Zidentyfikowane problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	71
6.3. Zagrożenia wynikające z braku realizacji projektowanego dokumentu	74
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE	77

7.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym.....	77
7.2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym.....	79
8. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, W TYM BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE.....	82
8.1. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru i pozostałe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	83
8.2. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	87
8.3. Oddziaływanie na ludzi.....	92
8.4. Oddziaływanie na klimat i powietrze	96
8.5. Oddziaływanie na krajobraz, powierzchnię ziemi, wodę i zasoby naturalne	100
8.6. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	106
8.7. Wzajemne oddziaływanie między poszczególnymi elementami środowiska i oddziaływanie skumulowane	109
9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	111
10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM WYBORU I OPISEM METOD ICH OCENY LUB WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	116
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	118
12. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	121
12.1. Publikacje i akty prawne	121
12.2. Źródła internetowe	122

1. WSTĘP. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Niniejsze opracowanie stanowi **Prognozę oddziaływania na środowisko** (zwaną dalej **Prognozą**) dla projektu **Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033**.

Podstawą prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), zwana dalej ustawą ooś. Art. 46 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 47 ust. 1 tej ustawy wskazuje projekty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a należą do nich m.in. „polityki, strategie, plany i programy (...) wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym na potrzeby przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji danego dokumentu (polityki, strategii, planu lub programu).

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Dokument ten powinien również określać, analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto, prognoza oddziaływania na środowisko powinna przedstawiać:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 (zwanego dalej **Programem**) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Zarówno projekt Programu jak

i Prognoza podlegają konsultacjom społecznym celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zakres i stopień szczegółowości przedmiotowej Prognozy został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 24 listopada 2023 r. znak: WOO-III.410.1011.2023.MM.1 i spełnia wymagania art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy ooś. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, pismem z dnia 26 marca 2024 r. znak: DN-NS.9011.264.2024 odstąpił od zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Przedmiot opracowania

Podstawę dla opracowania niniejszej Prognozy stanowi projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, będący dokumentem o charakterze strategicznym, którego celem jest diagnoza zagadnień społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i infrastrukturalnych wraz ze wskazaniem obszarów kryzysowych w Gminie Pniewy i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

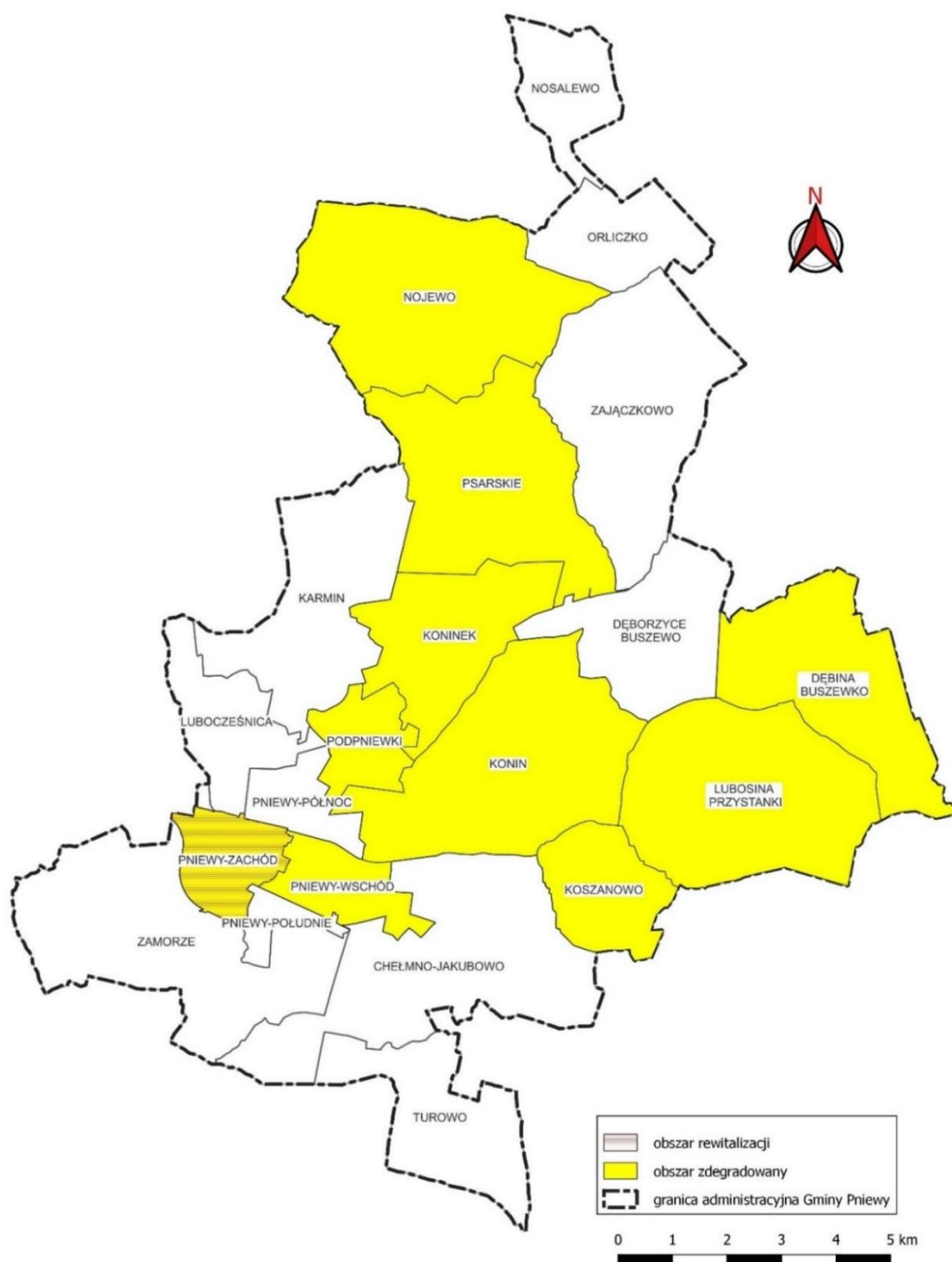
Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy.

Obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie diagnozy delimitacyjnej i potwierdzony w toku prowadzonych konsultacji społecznych. Jako obszar rewitalizacji w Gminie Pniewy wyznaczono jednostkę analityczną **PNIEWY-ZACHÓD**, obejmującą swym zasięgiem następujące ulice: Adama Mickiewicza, Dworcową, gen. Józefa Hallera, Grobla, Jeziorną, Kapłańską, Kowalską, Lwówecką, Międzychodzką, Młyńską, Nową, Ogrodową, Pocztową, Powstańców Wielkopolskich, Poznańską (część), Prosta, Rynek, Spichrzową, Szkolną, Środkową, św. Ducha, św. Wawrzyńca, św. Urszuli Ledóchowskiej, św. Floriana, Targową, Wodną, Wolności i Zamorską. Jednostka ta charakteryzowała się zdecydowanie największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także występowaniem zjawisk kryzysowych w sferze technicznej.

Zasięg terytorialny jednostki Pniewy-zachód, obejmujący centralną oraz zachodnią część Miasta Pniewy, odgrywa z punktu widzenia rozwoju lokalnego kluczową rolę. Jednostka swym zasięgiem obejmuje również historyczny układ średniowiecznego miasta wraz z rynkiem, który został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych. Znajduje się tam zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna, a także placówki handlowe i usługowe. W zachodniej części miasta zlokalizowane jest jezioro Pniewskie, położone w całości w granicach Miasta oraz rzeczonyj jednostki analitycznej.

Rysunek 1. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Pniewy

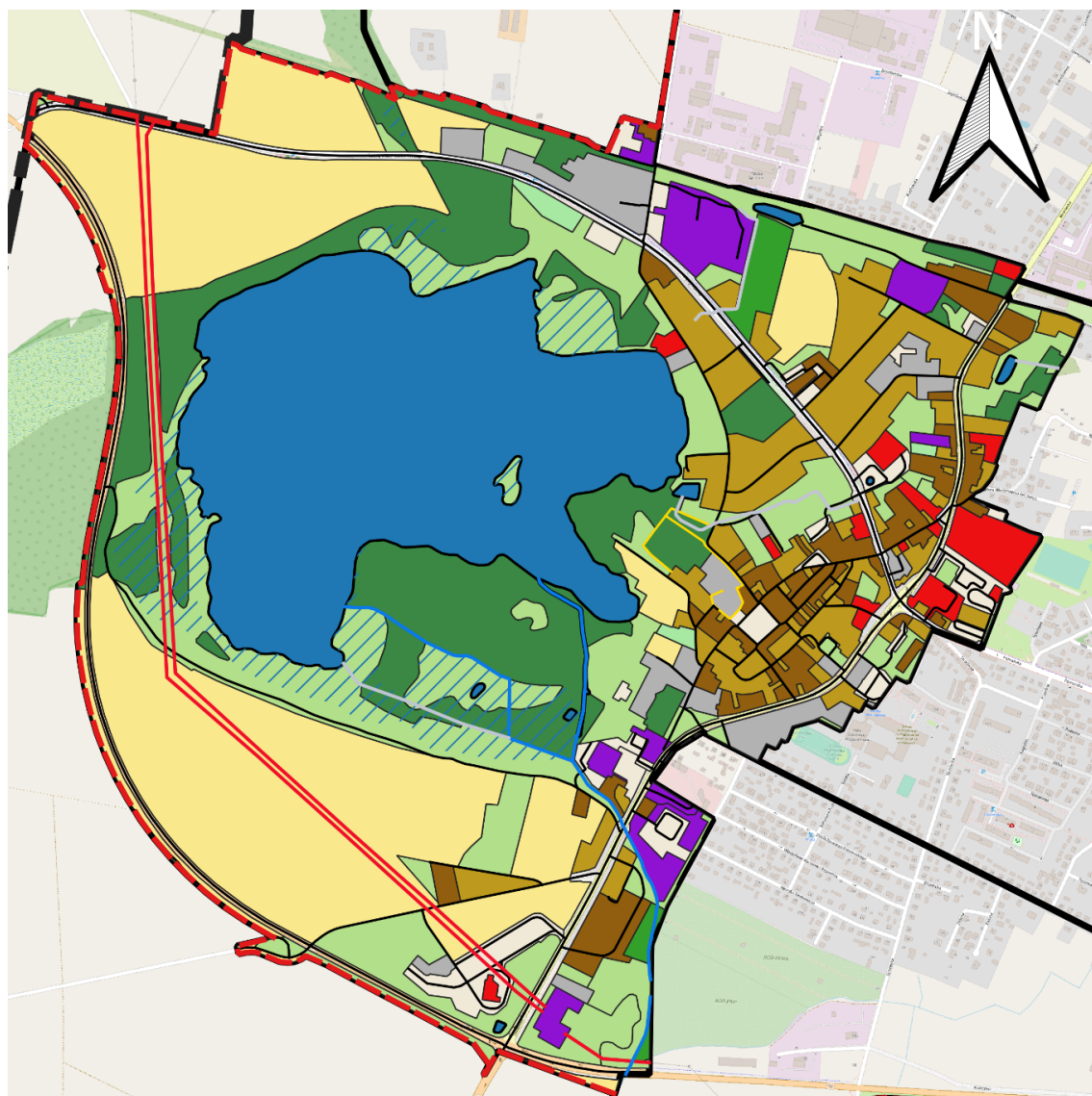

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033

Jednostka Pniewy-zachód pełni ważną rolę ze względu na nagromadzenie określonych funkcji dla pozostałych terenów Gminy. W jej granicach znajdują się: Rynek miejski w Pniewach, Urząd Miejski Pniewy, Ośrodek Pomocy Społecznej, obiekty Zespołu Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Centrum Kultury Pniewy, Przedszkole Miś w Pniewach, Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach oraz Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach.

Rysunek 2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy

Legenda

	Granica Gminy Pniewy		Tereny zabudowy przemysłowej
	Granica Miasta Pniewy		Tereny pozostałej zabudowy
	Rowy melioracyjne		Przestrzenie publiczne
	strumień Mogielnica		Tereny leśne
	Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia		Ogrody działkowe
	Drogi		Zieleń urządzona
	Historyczny mur wokół kościoła św. Wawrzyńca		Grunty orne
	Tereny podmokłe		Sady
	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej		Woda powierzchniowa
	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej		
	Tereny zabudowy usługowej		

0 100 200 300 400 500 m

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych, zdefiniowano **wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji**, która brzmi następująco:

Centrum Pniew to obszar tętniący życiem, który umożliwia spędzanie wolnego czasu na wiele sposobów. Bogata oferta edukacyjna, kulturowa i rozrywkowa sprawia, że jest to miejsce przyjazne dla wszystkich grup społecznych. Społeczeństwo uzupełnia się w podejmowanych aktywnościach na rzecz Gminy, nie wykluczając nikogo.

Dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji obszaru rewitalizacji, określono **3 cele rewitalizacji i 12 odpowiadających im kierunków działań**.

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo	
Kierunek 1.1.	Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
Kierunek 1.2.	Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej
Kierunek 1.3.	Aktywizacja i pobudzanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw oddolnych
CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców	
Kierunek 2.1.	Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej
Kierunek 2.2.	Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym miejsc opieki nad dziećmi
Kierunek 2.3.	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnościami
Kierunek 2.4.	Organizacja cyklicznych wydarzeń rozrywkowych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych integrujących lokalną społeczność
Kierunek 2.5.	Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi
CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy	
Kierunek 3.1.	Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2.	Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców
Kierunek 3.3.	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
Kierunek 3.4.	Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

W Programie zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się cztery podstawowe **projekty zintegrowane** (PZ):

PZ nr 1: W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji;

PZ nr 2: Przedszkole pozytywnego rozwoju;

PZ nr 3: Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!

PZ nr 4: Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione;

oraz pięć **projektów uzupełniających** (PU):

PU nr 1: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;

PU nr 2: Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”;

PU nr 3: Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci;

PU nr 4: Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego;

PU nr 5: Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach.

2.2. Powiązania z innymi dokumentami

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w obrębie Gminy Pniewy.

Przedmiotowy Program stanowi samodzielny dokument, jednocześnie wykazując spójność z pozostałymi programami obowiązującymi w Gminie Pniewy oraz z dokumentami wyższego rzędu i wyznaczając ramy dla kolejnych dokumentów strategicznych Gminy. Warto podkreślić, iż komplementarność celów wyznaczonych w Programie z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na efektywność realizacji dokumentu.

W poniższej tabeli przedstawiono powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Podkreślone cele i kierunki działań wykazują spójność z celami i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033.

Tabela 1. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033

Dokumenty na poziomie krajowym
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. W SOR przedstawiono nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Podejście to opiera się na indywidualnym potencjale terytorialnym, inwestycjach, innowacjach, rozwoju, eksporcie oraz wysoko przetworzonych produktach. Fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu. W SOR wyznaczono trzy cele szczegółowe: <u>I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</u> <u>II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</u> <u>III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</u>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL) Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza cztery cele szczegółowe: <u>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</u> <u>Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</u> <u>Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</u> <u>Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.</u>
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS) Celem głównym SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR. Cel główny SRKS 2030 jest doprecyzowany przez trzy cele szczegółowe: <u>Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.</u> <u>Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.</u>

Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel szczegółowy 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

W dokumencie nakreślono wizję rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku: Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Powyższą wizję odzwierciedlają następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.

1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.

1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia.

1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.

2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.

2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie.

2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.

2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.

3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.

3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.

3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.

3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.

4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.

4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+

Model rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych stanowią podstawę wyznaczenia celów polityki przestrzennej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, realizując wymiar terytorialny polityki rozwoju, przyjmuje cel generalny Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020:

„Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

Dla realizacji modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego określa się osiem celów polityki przestrzennej, które pozostają spójne z celami strategicznymi Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020. Jest to:

1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej
2. Ochrona walorów przyrodniczych
3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego
4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji
5. Zrównoważony rozwój rolnictwa
6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej
8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szamotulskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.

Program Ochrony Środowiska zawiera podstawowe informacje dotyczące komponentu środowiska oraz ich aktualnego stanu, a także odnosi się do problemów i zagrożeń występujących w strefie środowiskowej na terenie powiatu. Głównym celem programu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju powiatu przy zachowaniu jego cennych wartości przyrodniczych. Wśród celów strategicznych wskazano z kolei:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
 - 1.1. Poprawa jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
 - 2.1. Uciążliwości hałasu dla mieszkańców
3. Pola elektromagnetyczne
 - 3.1. Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko
4. Gospodarowanie wodami
 - 4.1. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód
5. Gospodarka wodno-ściekowa
 - 5.1. Optymalizacja zużycia wody
 - 5.2. Racjonalna gospodarka ściekowa
6. Zasoby geologiczne
 - 6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
7. Gleby
 - 7.1. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego użytkowania powierzchni ziemi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - 8.1. Racjonalna gospodarka odpadami
9. Zasoby przyrodnicze
 - 9.1. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie walorów przyrodniczych powiatu
10. Zagrożenia poważnymi awariami
 - 10.1. Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szamotulskim na lata 2021-2035

Strategia wyznacza cele strategiczne i operacyjne, które pozwalają na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Wdrożenie przewidzianych działań powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych lub zminimalizowania ich skutków.

Strategia zawiera cele operacyjne przyporządkowane do celów strategicznych:

Cel strategiczny 1 – Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania i rozwoju systemu pieczy zastępczej

- 1.1. Efektywna ochrona i profesjonalne wsparcie dla dzieci w postaci stabilnego, solidnego i rodzinnego środowiska wychowawczego
- 1.2. Profesjonalne wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- 1.3. Organizowanie kompleksowego systemu pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do rodzinnych form pieczy zastępczej
- 1.4. Wspieranie i organizowanie pomocy w procesie usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze

Cel strategiczny 2 – Poprawa warunków życiowych osób z niepełnosprawnościami

- 2.1. Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności
- 2.2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- 2.3. Poprawa standardów usług świadczonych w Domach Pomocy Społecznej

Cel strategiczny 3 – Poprawa warunków życia seniorów

- 3.1. Wspieranie tworzenia miejsc dziennego pobytu dla osób starszych
- 3.2. Wszechstronne wsparcie seniorów

Cel strategiczny 4 – Wsparcie osób znajdujących się w sytuacji kryzysu

- 4.1. Rozwój systemu poradnictwa dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie
- 4.2. Rozwój działalności Punktu Interwencji Kryzysowej
- 4.3. Organizacja Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- 4.4. Pomoc w integracji cudzoziemców

Cel strategiczny 5 – Realizacja przez PCPR pozostałych zadań ustawowych

- 5.1. Kontynuacja i rozwój poradnictwa specjalistycznego
- 5.2. Współpraca z innymi podmiotami, zajmującymi się problematyką społeczną na terenie Powiatu
- 5.3. Zwiększenie potencjału kadr pomocy społecznej na terenie Powiatu
- 5.4. Zwiększenie świadomości wśród mieszkańców Powiatu Szamotulskiego na temat działalności PCPR w zakresie poszczególnych zakresów pomocy oraz grup docelowych
- 5.5. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin, i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2016-2023

Powyższa Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2023 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

W Strategii wskazano misję:

Dążenie do zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego, zapewniającego poprawę warunków życia mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału Gminy Pniewy: atrakcyjnego położenia, aktywnego społeczeństwa, otwartości lokalnego samorządu i przyjaznego klimatu inwestycyjnego;

oraz wizję Gminy:

Gmina Pniewy, dzięki umocnieniu swojej pozycji w regionie, poprzez otwartość na innowacje, rozwój turystyki i poszanowanie środowiska naturalnego, jest miejscem przyjaznym mieszkańcom i inwestorom, wyróżnia się nowoczesną infrastrukturą, zadbanymi przestrzeniami publicznymi oraz komfortowymi warunkami życia.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Świadome i usatysfakcjonowane z poziomu życia społeczeństwo
 - 1.1. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia, opieki oraz bezpieczeństwa publicznego
 - 1.2. Wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz kulturalno-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży
 - 1.3. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego; wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją
 - 1.4. Aktywizacja i integracja społeczna oraz umacnianie poczucia przynależności regionalnej
 - 1.5. Rozwój elektronicznych usług publicznych
2. Aktywni przedsiębiorcy efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał Gminy
 - 2.1. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości
 - 2.2. Promocja oferty inwestycyjnej oraz turystycznej
 - 2.3. Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz zasoby dziedzictwa kulturowego
 - 2.4. Rozwój rekreacji
 - 2.5. Wspieranie oraz promocja nowoczesnych metod rolnictwa oraz rolnictwa ekologicznego
3. Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura i przestrzeń publiczna
 - 3.1. Zagospodarowanie obszaru Gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz ładu społecznego
 - 3.2. Modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej
 - 3.3. Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej
 - 3.4. Rewitalizacja obiektów o wysokich walorach kulturowych oraz miejsc zdegradowanych
 - 3.5. Modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury użyteczności publicznej
4. Czyste środowisko naturalne
 - 4.1. Wdrożenie gospodarki niskoemisyjnej, w tym wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii
 - 4.2. Zabezpieczenie obszaru Gminy przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami oraz likwidacja skutków klęsk żywiołowych
 - 4.3. Edukacja ekologiczna oraz promocja proekologicznych zachowań wśród mieszkańców
 - 4.4. Zachowanie walorów środowiska naturalnego, zapobieganie emisji zanieczyszczeń.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy zostało przyjęte uchwałą Nr LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy.

Uwzględniając uwarunkowania wynikające z cech zagospodarowania i zainwestowania terenów, a także warunków naturalnych, odmiennych form i kierunków rozwoju oraz prognoz demograficznych SUIKZP wprowadza standardy ogólne dla całego terenu objętego studium:

- maksymalne wykorzystanie istniejącej zabudowy i obszarów zainwestowanych, w szczególności wartościowej tkanki miejskiej i wiejskiej oraz funkcjonujących urządzeń technicznych i komunikacyjnych,
- położenie danego terenu względem sieci transportowej i infrastruktury technicznej,
- położenie w odniesieniu do obszarów atrakcyjnych i cennych przyrodniczo i kulturowo,
- niekonfliktowość lokalizacji przedsięwzięcia,
- wzajemne uzupełnianie i dopełnianie się funkcji,
- skupienie się na inwestycjach aktywizujących gospodarkę gminy Pniewy, które tworzą nowe miejsca pracy i podnoszą dochód gminy,
- wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz dla celów turystyki.

Ponadto w SUIKZP wyszczególnione są również wskazania, którymi należy się kierować przy zabudowie i zagospodarowywaniu terenów:

- w zakresie historycznej zabudowy należy zachować istniejące obszary przestrzeni publicznej, zwłaszcza w strefie śródmiejskiej miasta Pniewy oraz należy dążyć do tworzenia wysokojakościowej nowej przestrzeni służącej społeczności lokalnej, m.in. place, pasáže, skwery, parki, bulwary, a także ogólnodostępne kąpieliska;
- w zakresie rozwoju usług należy dokonywać przekształceń jakościowych już istniejących obiektów i obszarów usługowych oraz ich otoczenia, poprzez poprawę walorów architektonicznych, standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną, zastosowanie ułatwień dla klientów,
- pożądanymi kierunkami rozwoju działalności produkcyjnej w Gminie będzie rozwój małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- w zakresie rozwoju funkcji turystycznych wskazuje się stworzenie sieci szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych i wodnych, w tym szlaków turystycznych o znaczeniu międzygminnym,
- nowe tereny zieleni urządzonej, również jako zieleni towarzyszącej i izolacyjnej, postuluje się wprowadzić na obszary o zróżnicowanym sposobie zagospodarowania i użytkowania, na tereny położone nad jeziorami oraz przy tranzytowych i często uczęszczanych szlakach transportowych,
- wskazuje się zachowanie wszelkich istniejących terenów zieleni urządzonej wraz z ich strefami ochronnymi.

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033

Mając na uwadze wyżej wykazane powiązania, realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają zgodne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 została opracowana zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustalającymi zakres i stopień szczegółowości Prognozy.

Informacje zawarte w przedmiotowej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz dokumentów z nim powiązanych. Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy ooś, uwzględniono również informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Przy sporządzaniu niniejszej Prognozy zastosowano głównie metody analityczne, opisowe, porównawcze, a także prognozowanie w zakresie przewidywanych zmian stanu środowiska. Obecny stan środowiska Gminy Pniewy oraz problemy z zakresu ochrony środowiska zidentyfikowano w oparciu o analizy przeprowadzone na potrzeby sporządzenia przedmiotowego Programu, a także z wykorzystaniem ogólnodostępnych materiałów gminnych oraz publikacji i dokumentów wymienionych w wykazie materiałów źródłowych na końcu opracowania.

Materiałem wyjściowym do analizy był projekt Programu przekazany wykonawcy niniejszej prognozy. Równolegle przeanalizowano ustalenia obowiązujących dokumentów strategicznych i planistycznych istotnych z punktu widzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Wyszczególniono także cele z zakresu ochrony środowiska, a treść dokumentów przeanalizowano pod kątem sposobów w jakich te cele zostały uwzględnione w Programie.

W ramach Prognozy zidentyfikowano przedsięwzięcia wyznaczone w projekcie Programu, których realizacja może oddziaływać na środowisko oraz przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji tych zamierzeń. W celu określenia wpływu i przewidywanych skutków planowanych działań na stan środowiska, przeprowadzono szczegółową analizę oddziaływania poszczególnych zadań na komponenty środowiska wymienione w art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy ooś, tj. różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.

Strategiczna ocena oddziaływania odnosi się do szerokiego spektrum zagadnień. W odróżnieniu od oceny oddziaływania dla konkretnych przedsięwzięć nie jest możliwe odniesienie się do szczegółowych rozwiązań technicznych, ponieważ poziom szczegółowości niniejszej Prognozy odpowiada poziomowi szczegółowości Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033.

Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy opierają się przede wszystkim na opisowej i jakościowej identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z wdrażaniem Programu. Szczegółowa analiza konkretnych działań i przedsięwzięć może być przeprowadzona jedynie na etapie postępowań administracyjnych (np. na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzji udzielającej pozwolenia na budowę). Jednakże, biorąc pod uwagę charakter i skalę planowanych inwestycji, projekt analizowanego dokumentu nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 z późn. zm.).

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PROWADZENIA

Istotnym aspektem przy wdrażaniu założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 jest poddawanie przebiegu tego procesu odpowiedniemu systemowi monitorowania i analizy skutków jego realizacji. Celem monitoringu tego procesu jest ocena stopnia realizacji poszczególnych działań, identyfikacja rozbieżności pomiędzy założonymi efektami a ich rzeczywistą realizacją oraz ewentualna modyfikacja i aktualizacja katalogu zaproponowanych przedsięwzięć. Jednocześnie monitorowanie Programu umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych i interesariuszy o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i ewentualnych planowanych zmianach. W analizowanym projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji określone zostały zasady monitorowania i ewaluacji efektów realizacji założeń tego dokumentu.

System monitorowania procesu rewitalizacji prowadzony będzie przez powołany Referat Środków Zewnętrznych we współpracy z Komitetem Rewitalizacji i obejmował będzie zarówno monitoring cząstkowy przeprowadzany raz w roku oraz końcową ewaluację założeń Programu. Monitoring procesu rewitalizacji polega na systematycznym gromadzeniu danych pozwalających określić stopień realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wpływ realizacji tych przedsięwzięć na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru rewitalizacji.

Prowadzony on będzie w trzech płaszczyznach:

1. Monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. Bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu;
3. Monitorowanie stopnia realizacji celów oraz skutków realizacji Programu za pomocą wskaźników produktu i rezultatu dotyczących przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszego dokumentu oraz wskaźników oddziaływania.

Analiza wartości wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na uzyskanie informacji o stopniu realizacji danego przedsięwzięcia, natomiast wskaźniki oddziaływania wskażą w jakim stopniu przeprowadzony proces rewitalizacji wpłynął na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do wskaźników oddziaływania zaliczono część wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Pniewy oraz wskaźniki identyfikujące kluczowe problemy na obszarze rewitalizacji. Monitoring realizacji celów Programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w roku bazowym	Wartość docelowa na koniec roku 2030
1. Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	4,1%	1,35%
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	9%	7,49%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,7%	0,56%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	14 355,67 zł	5 955,97 zł
	Liczba osób objętych procedurą „niebieskiej karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,56%	0,75%
	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w spotkaniach i zajęciach integracyjnych, edukacyjnych	0	50
	Liczba osób włączonych społecznie	0	6
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,49%	0,75%
2. „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców	Liczba zaadaptowanych pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	0	3
	Liczba utworzonych mieszkań chronionych	0	10
	Liczba imprez, warsztatów, kursów, spotkań, wydarzeń sportowych, w tym cyklicznych zorganizowanych w przywróconych do użytku budynkach	0	25
	Liczba nowopowstałych przestrzeni służących zaspokajaniu aktywności mieszkańców	0	2
	Liczba osób biorących udział w wydarzeniach organizowanych w wyremontowanych obiektach	0	1120
3. Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	516,4	530
	Liczba punktów monitoringu na obszarze rewitalizacji	34	50

wizytówką Gminy Pniewy	Roczna liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	7,34	6,00
	Liczba fotopułapek na obszarze rewitalizacji	0	3

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Burmistrza Gminy Pniewy przy pomocy Referatu Środków Zewnętrznych. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w uzasadnionych przypadkach.

W momencie, gdy Burmistrz Gminy Pniewy wraz z Referatem Środków Zewnętrznych w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, Burmistrz wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku wymagane jest załączenie opinii, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Referat Środków Zewnętrznych odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Referat. Na podstawie zebranych wniosków, Referat będzie mógł wnioskować do Burmistrza Gminy Pniewy i Rady Miejskiej Pniewy o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Mając na względzie zapisy art. 55 ust. 5 ustawy o oś, proponuje się także monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko polegający na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska. Monitoring powinien obejmować przynajmniej stan jakości powietrza atmosferycznego na podstawie corocznych raportów GIOŚ w zakresie oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim oraz stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych na podstawie wyników monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych publikowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Ponadto ocena wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną zgodnie z ustaleniami przyjętego dokumentu prowadzona będzie każdorazowo po zakończeniu ostatniego etapu realizacji danego działania.

5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt 3 ustawy ooś, przeprowadza się w przypadku stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji przedsięwzięć, projektów, polityk, strategii, planów lub programów.

Ze względu na rodzaj zaplanowanych działań i znaczną odległość od granic państwa, skutki realizacji założeń przedmiotowego Programu nie będą powodować transgranicznego oddziaływania na środowisko. Minimalna odległość granic administracyjnych Gminy Pniewy od granicy państwa wynosi ok. 100 km. Działania określone w Programie realizowane będą jedynie na obszarze rewitalizacji obejmującym centralną oraz zachodnią część Miasta Pniewy, a ich zasięg będzie lokalny. Należy również podkreślić, że zaplanowane działania w dużej mierze mają charakter organizacyjny lub edukacyjny.

6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 skupia się na wskazaniu celów i kierunków działań stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Stanowią one również kontynuację celów i kierunków działań określonych Programie Rewitalizacji Gminy Pniewy na lata 2017-2023, co umożliwi zapewnienie spójnego i komplementarnego podejścia do prowadzonego procesu rewitalizacji w Gminie Pniewy.

Realizacja wyznaczonych w Programie celów i kierunków działań może w różnym stopniu oddziaływać na środowisko. W związku z tym, szczegółowa charakterystyka obecnego stanu środowiska na terenie Gminy Pniewy staje się fundamentem analizy przewidywanego wpływu realizacji założeń Programu. Charakterystyka ta umożliwia identyfikację kluczowych elementów środowiska, które mogą ulec zmianie w wyniku wprowadzenia zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, co pozwoli ocenić nie tylko bezpośrednie skutki tych działań, ale także ich długoterminowe konsekwencje. Jest to również punkt wyjścia dla określenia potencjalnych zmian środowiskowych w przypadku braku realizacji projektowanego Gminnego Programu Rewitalizacji.

6.1. Stan środowiska na obszarach objętych Programem oraz jego przewidywanym oddziaływaniem

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 obejmuje swoim zasięgiem tereny położone w granicach administracyjnych Gminy Pniewy. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę Gminy Pniewy obejmującą identyfikację aktualnego stanu poszczególnych elementów środowiska na jej terenie.

6.1.1. Elementy środowiska objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Formami ochrony przyrody, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.) są:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na potrzeby rozpoznania obszaru rewitalizacji pod kątem występującej fauny i flory zawnioskowano do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o udostępnienie informacji w następującym zakresie:

- stanowisk gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną gatunkową, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408);
- siedlisk przyrodniczych i gatunków z załącznika I i IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. L 206 z 22.7.1992, str. 7) – tzw. Dyrektywy Siedliskowej;
- gatunków zagrożonych wyginięciem (znajdujących się na regionalnej czerwonej liście) lub rzadkich

zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji gminy Pniewy „PNIEWY-ZACHÓD”.

Zgodnie z odpowiedzią udzieloną pismem z dnia 11 lipca 2024 r. znak: WOP.402.271.2024.SCh, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu nie jest w posiadaniu kompletnych i aktualnych danych dotyczących występowania na terenie gminy Pniewy wskazanych we wniosku gatunków roślin, grzybów i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych. W związku z powyższym na obecnym etapie nie można jednoznacznie stwierdzić, że w obrębie planowanego przedsięwzięcia nie stwierdza się gatunków objętych ochroną gatunkową, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), a także gatunków z załącznika IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. L 206 z 22.7.1992, str. 7) – tzw. Dyrektywy Siedliskowej, oraz gatunków zagrożonych wyginięciem, znajdujących się na regionalnej czerwonej liście lub rzadkich.

Jednakże, analizowany obszar rewitalizacji nie jest objęty formami ochrony przyrody w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.), nie należy również do terenów cennych przyrodniczo i w znacznej mierze stanowi obszar przekształcony antropogenicznie, co pozwala z dużym prawdopodobieństwem założyć brak występowania ww. gatunków i siedlisk. W celu dokładnego rozpoznania terenu pod kątem zasobów przyrodniczych znajdujących się w jego obrębie, przed przystąpieniem do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie przeprowadzona wizja danego obszaru pozwalająca na wytypowanie potencjalnych miejsc występowania chronionych gatunków i ich siedlisk. Przeprowadzenie lokalnych wizji na etapie bezpośrednio poprzedzającym realizację danego przedsięwzięcia pozwoli na bieżącą ocenę walorów przyrodniczych danego obszaru, które na obszarze takim jak „PNIEWY-ZACHÓD”, przekształconym antropogenicznie, może ulegać dynamicznym zmianom.

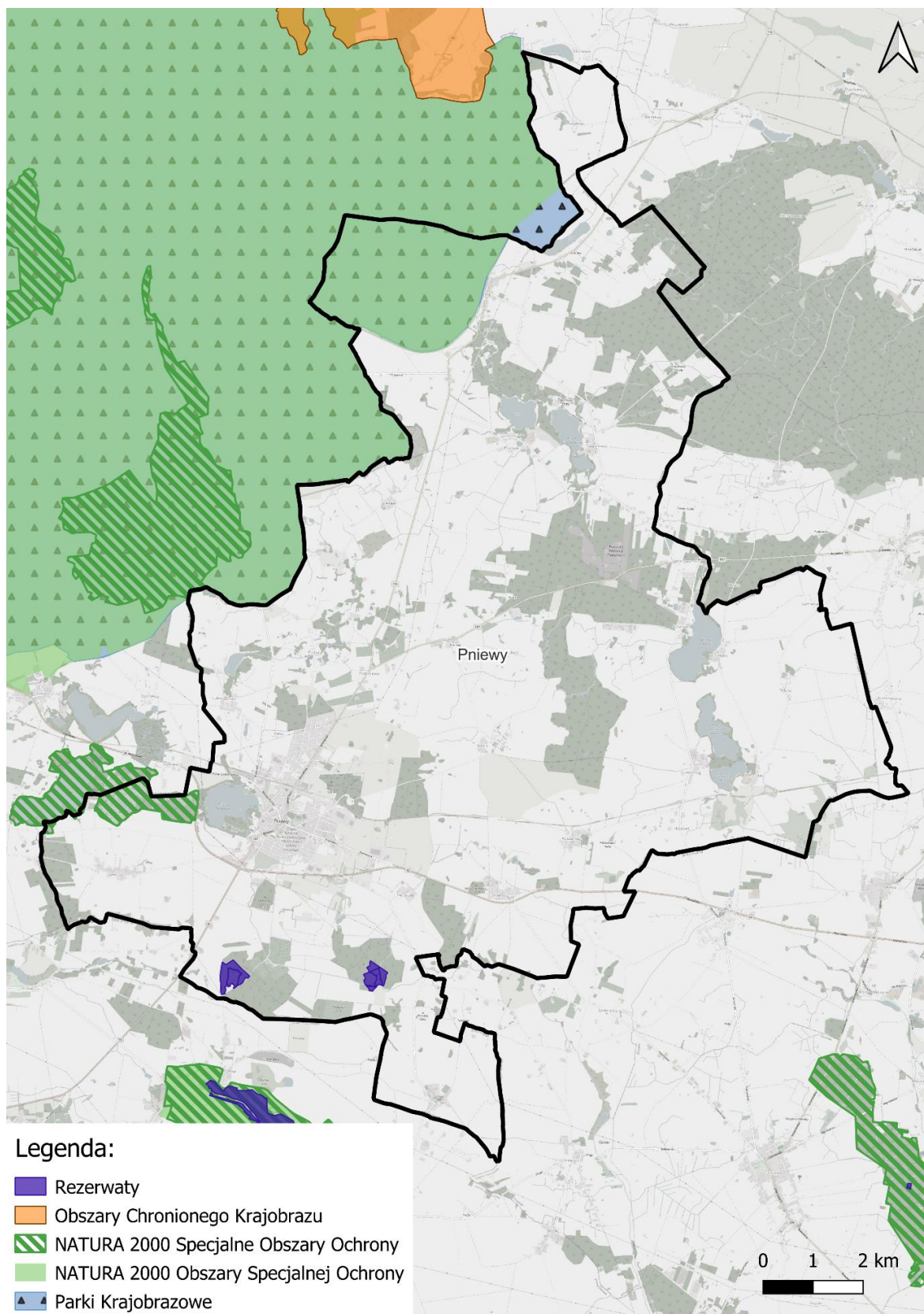
Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Pniewy znajdują się następujące obszary chronione stanowiące formy ochrony przyrody:

- Sierakowski Park Krajobrazowy
- Rezerwat przyrody „Las Grądowy nad Mogilnicą”
- Rezerwat przyrody „Jakubowo”
- Obszary specjalnej ochrony Natura 2000 Puszcza Notecka (PLB300015)
- Specjalny obszar ochrony Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036)
- Specjalny obszar ochrony Natura 2000 Ostoja Międzychodzko-Sierakowska (PLH300032)
- 16 pomników przyrody będących gatunkami drzew: dąb szypułkowy *Quercus robur*, cis pospolity *Taxus baccata*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, świerk pospolity *Picea abies*, wiąz górski *Ulmus glabra* (*Ulmus montana*, *Ulmus scabra*).

Żadne z powyższych obszarów chronionych nie obejmuje swoim zasięgiem obszaru rewitalizacji, tj. PNIEWY-ZACHÓD. Wszystkie wymienione formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy Pniewy opisano poniżej.

Rysunek 3. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

Sierakowski Park Krajobrazowy

Sierakowski Park Krajobrazowy, położony w zachodniej części Polski, w województwie wielkopolskim, jest wyjątkowym obszarem chronionym, którego głównym celem jest ochrona i zachowanie unikalnego krajobrazu pojeziernego z jego charakterystyczną różnorodnością biologiczną i geomorfologiczną. Park obejmuje malownicze tereny Pojezierza Sierakowskiego, charakteryzujące się bogactwem form terenowych wykształconych przez lodowiec, w tym liczne jeziora, wydmy, lasy oraz torfowiska.

Kluczowym elementem parku jest jego imponująca sieć hydrograficzna – region bogaty jest w jeziora o różnorodnej morfologii i bogatym świecie roślinnym oraz zwierzęcym. Wody te są środowiskiem życia wielu gatunków ryb, a ich brzegi stanowią siedlisko dla licznych ptaków wodno-błotnych. Obszar ten jest również ważnym miejscem przystankowym dla ptaków migrujących.

Tereny Sierakowskiego Parku Krajobrazowego porastają głównie lasy mieszane i sosnowe, które stanowią naturalną oazę i są domem dla różnorodnych gatunków fauny, w tym dla wielu chronionych. Obszary leśne są przeplatane z naturalnymi łąkami, torfowiskami oraz cennymi ekosystemami leśnymi, takimi jak starodrzewia bukowe czy dębowe, które są świadkami dawnych, nienaruszonych przez człowieka ekosystemów.

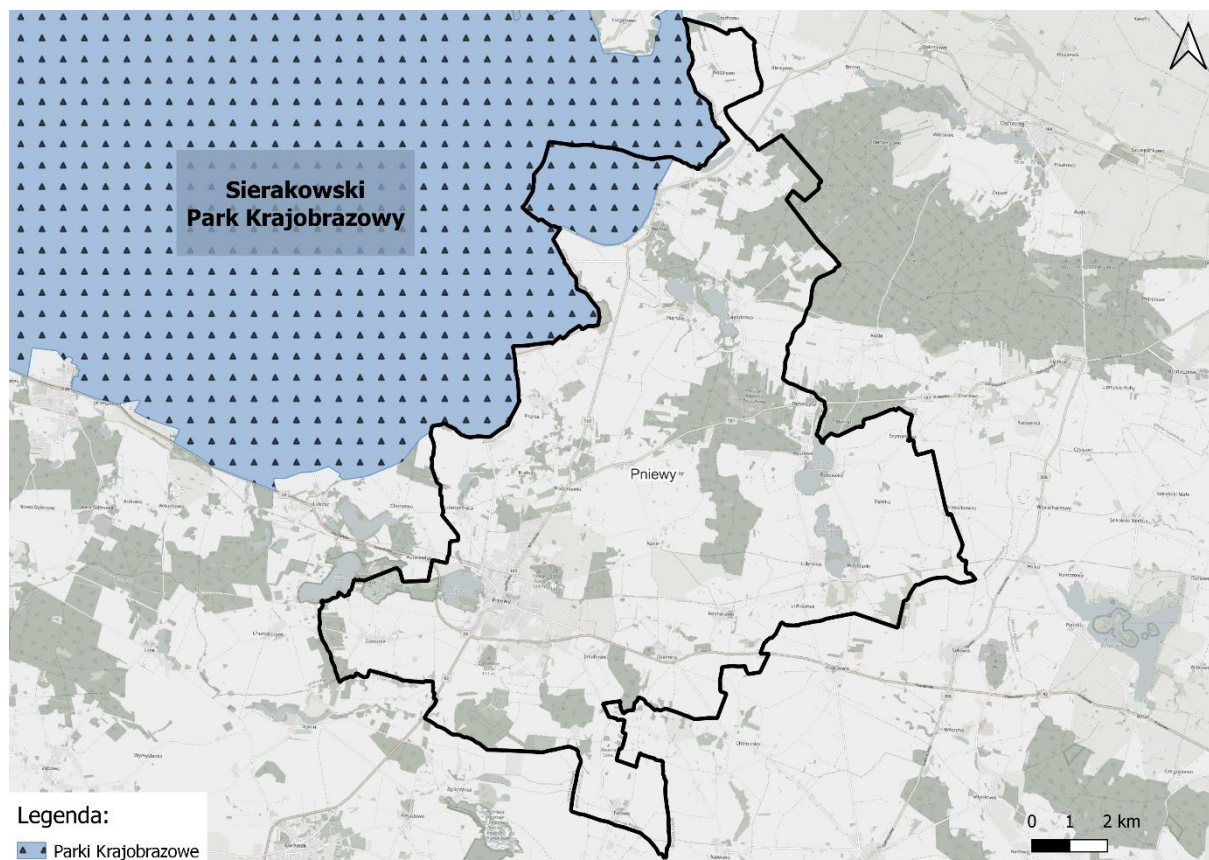
Park krajobrazowy nie tylko chroni krajobraz i bioróżnorodność, ale także kultywuje i chroni lokalne dziedzictwo kulturowe, które jest nierozdzielnie związane z naturą i historią regionu. Są to między innymi tradycyjne formy użytkowania ziemi, zabytki architektury, a także dziedzictwo materialne i niematerialne lokalnych społeczności.

Dla odwiedzających Sierakowski Park Krajobrazowy oferuje nie tylko możliwość obcowania z naturą i relaksu w pięknych krajobrazach, ale również szerokie możliwości aktywnego wypoczynku, takie jak piesze i rowerowe szlaki turystyczne, miejsca do kąpieli oraz obserwacji przyrody. Edukacja ekologiczna i promowanie zrównoważonego rozwoju są również ważnymi aspektami działalności parku, mającymi na celu podnoszenie świadomości ekologicznej odwiedzających i mieszkańców regionu.

Sierakowski Park Krajobrazowy, będąc cennym obszarem przyrodniczym i kulturowym, odgrywa kluczową rolę w ochronie naturalnego krajobrazu Pojezierza Sierakowskiego, stanowiąc zarazem miejsce rekreacji i edukacji dla ludzi w harmonii z przyrodą.

Rysunek 4. Sierakowski Park Krajobrazowy na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska

Rezerwat przyrody „Las Grądowy nad Mogilnicą”

Rezerwat przyrody „Las Grądowy nad Mogilnicą” to wyjątkowe miejsce ochrony przyrody, którego głównym celem jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych unikalnego fragmentu lasu grądowego wraz z bogatą florą i fauną. Znajduje się w Polsce, często w regionie charakteryzującym się różnorodnością biologiczną i krajobrazową, gdzie lasy grądowe stanowią cenne ekosystemy leśne, będące domem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, w tym gatunków rzadkich i chronionych jak na przykład lilii złotogłówn (Lilium martagon)¹.

„Las Grądowy nad Mogilnicą” charakteryzuje się przede wszystkim zróżnicowanym drzewostanem, gdzie dominują takie gatunki jak dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.), buk (*Fagus* L.), grab (*Carpinus* L.), lipa drobnolistna (*Tilia cordata* Mill.), klon jawor (*Acer pseudoplatanus* L.), klon pospolity (*Acer platanoides* L.), wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*), wiąz polny (*Ulmus minor* Mill.), sosna (*Pinus* L.), modrzew (*Larix* Mill.) i świerk (*Picea A. Dietr.*)².

¹ Zarządzenie nr 14/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 5 października 2009 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Las Grądowy nad Mogilnicą”

² <https://pniewy.poznan.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody>

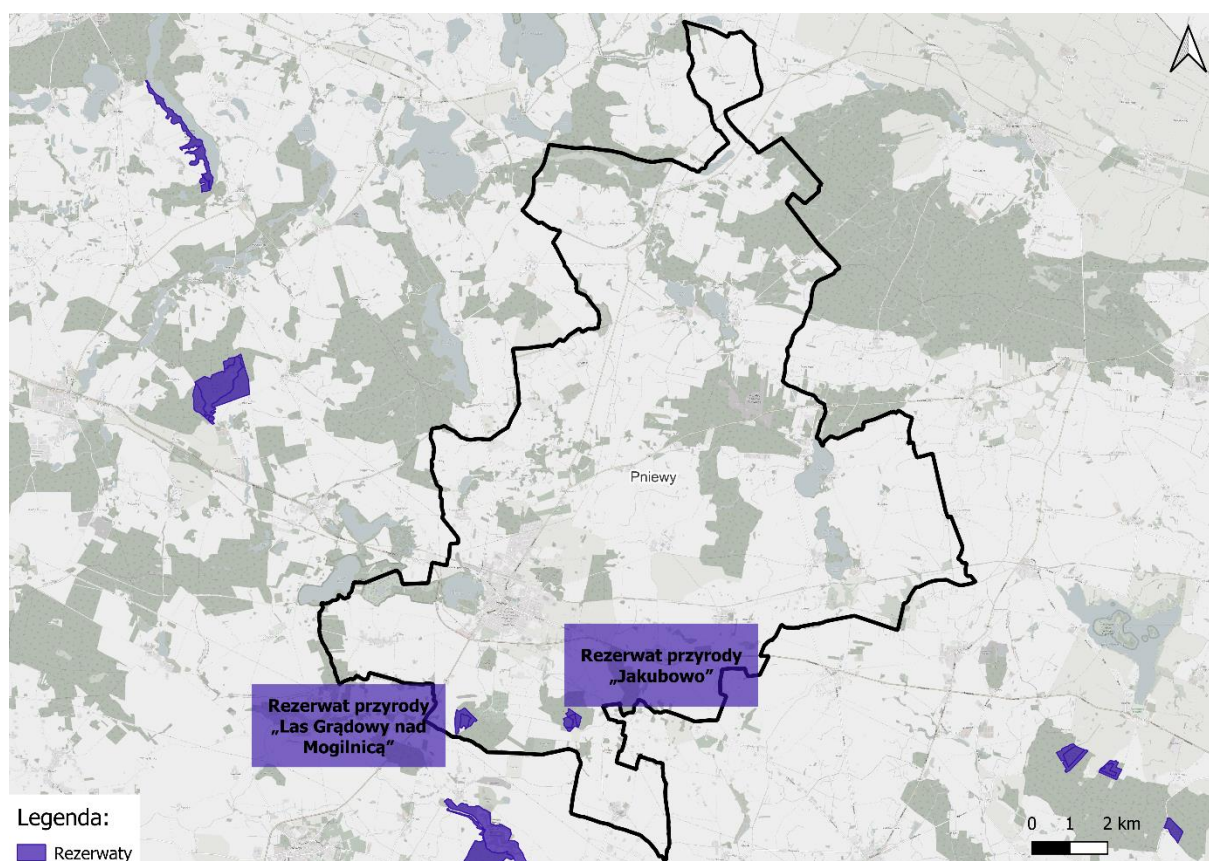
Podszycie jest bogate w krzewy, a runo leśne wiosną pokrywają liczne kwiaty, w tym chronione gatunki roślin. Rezerwat pełni ważną funkcję w ochronie bioróżnorodności oraz stanowi obszar badań naukowych i edukacji przyrodniczej.

W rezerwacie „Las Grądowy nad Mogilnicą” szczególną wartość mają także tereny bagienne i torfowiskowe, które są siedliskiem dla unikatowych gatunków roślinności wodnej i bagiennych. Obszar ten jest ważnym miejscem dla ptaków lęgowych oraz stanowi przystanek dla wielu gatunków ptaków migrujących.

Zarządzanie rezerwatem skupia się na zachowaniu jego naturalnego charakteru, ochronie siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt. Działania te obejmują między innymi monitorowanie stanu przyrody, ochronę przed nielegalnymi ingerencjami, a także prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców w celu podnoszenia świadomości na temat znaczenia i potrzeby ochrony przyrody.

„Las Grądowy nad Mogilnicą” stanowi ważny element regionalnego krajobrazu naturalnego, będąc jednocześnie atrakcyjnym miejscem dla turystyki przyrodniczej i naukowej. Jego ochrona przyczynia się do zachowania cennych przyrodniczo terenów, które są nie tylko świadectwem naturalnej różnorodności, ale także istotnym elementem lokalnej tożsamości i dziedzictwa przyrodniczego.

Rysunek 5. Rezerваты przyrody „Las Grądowy nad Mogilnicą” i „Jakubowo” na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

Rezerwat przyrody „Jakubowo”

„Jakubowo” to rezerwat leśny o powierzchni 4,02 ha utworzony 1959 roku dla ochrony jednego z najpiękniejszych w Wielkopolsce fragmentów zespołu grądu niskiego, który tworzy tu stary las dębowo-grabowy z dużą domieszką buków i pojedynczymi brekiniami. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie wielogatunkowego lasu liściastego w stanie zbliżonym do naturalnego ze stanowiskiem jarzębu brekinii *Sorbus torminalis*. Wokół rezerwatu „Jakubowo” na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 marca 2015 roku utworzono otulinę o powierzchni 12,23 ha³.

Obszar specjalnej ochrony Natura 2000 Puszcza Notecka (PLB300015)

Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Natura 2000 "Puszcza Notecka" (PLB300015) jest jednym z najbardziej wyjątkowych i cennych ekosystemów w Polsce, położonym w międzyrzeczu Noteci i Warty, stanowiącym część pradoliny Eberswaldzko-Toruńskiej. Charakteryzuje się rozległymi, zwartymi kompleksami leśnymi dominowanymi przez monotonne, jednowiekowe lasy sosnowe, które stanowią 92% drzewostanu. Historia obszaru jest ściśle związana z intensywnymi nasadzeniami sosny, przeprowadzonymi w okresie międzywojennym jako odpowiedź na wielką klęskę spowodowaną przez szkodniki owadzie. W rezerwatach, takich jak Cegliniec, zachowały się jednak pozostałości naturalnych drzewostanów.

"Puszcza Notecka" jest również znana z największego w Polsce obszaru wydm śródlądowych, z wydmami o wysokościach głównie w zakresie 20-30 m, sięgającymi maksymalnie do 98 m n.p.m. Teren ten charakteryzuje się unikalną topografią z wałami o przebiegu południkowym i parabolicznym kształcie wydm w części wschodniej.

Na obszarze ostoi znajduje się ponad 50 płytkich jezior pochodzenia wytopiskowego, które często są obiektem zakwitów glonów, oraz tereny torfowiskowe, zazwyczaj w pewnym stopniu przekształcone przez działalność człowieka.

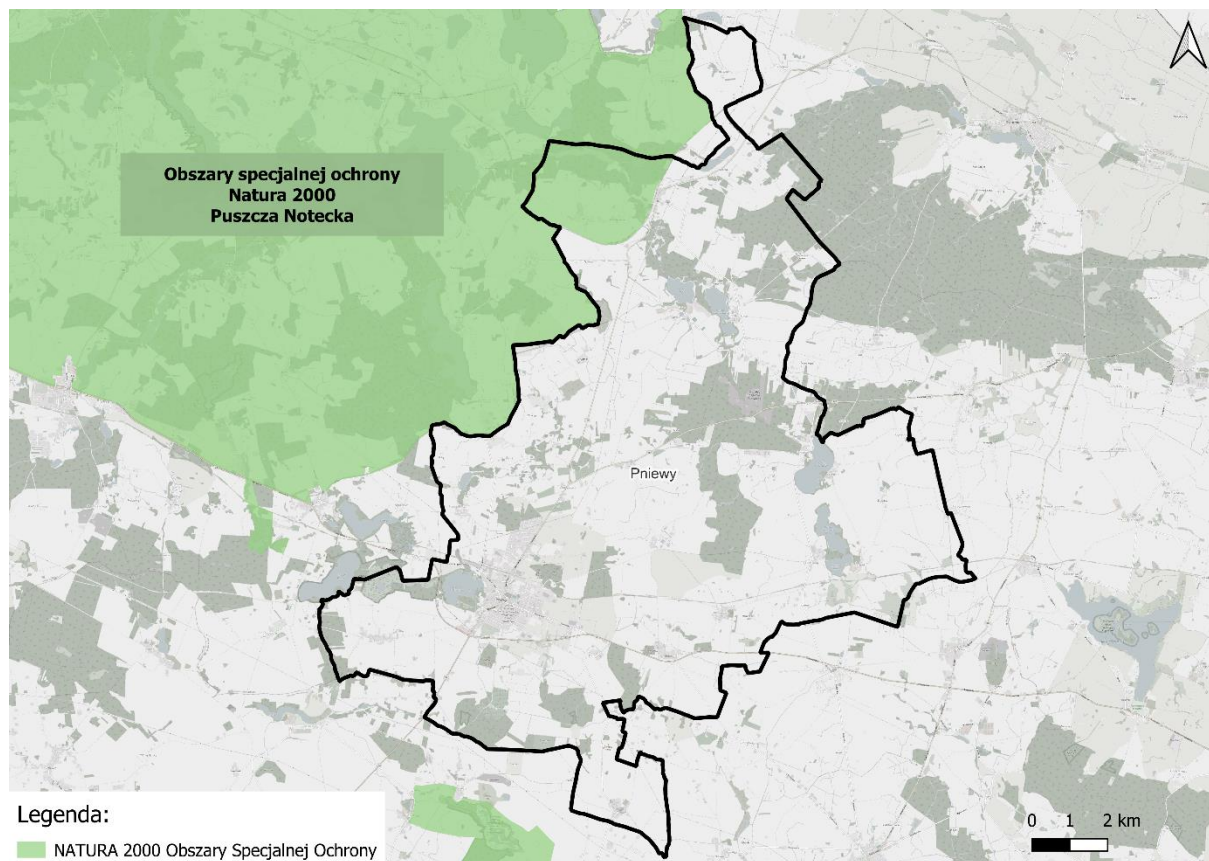
Istotę obszaru podkreśla obecność co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi, co świadczy o jego ogromnym znaczeniu dla ochrony ptactwa w skali krajowej i międzynarodowej. Obszar ten jest lęgowiskiem dla powyżej 2% populacji krajowej takich gatunków jak bielik, kania czarna i kania rudej, oraz stanowi miejsce zimowania dla co najmniej 1% populacji szlaku wędrownego bielika. Ponadto, obszar ten jest ważnym siedliskiem dla gatunków takich jak bąk (*Botaurus stellaris*), podgorzałka (*Aythya nyroca*), puchacz (*Bubo bubo*), rybołów (*Pandion haliaetus*), trzmielojad (*Pernis apivorus*), gągoł (*Bucephala clangula*), nurogęś (*Mergus merganser*), a także stanowi teren z wysoką liczebnością bociana czarnego (*Ciconia nigra*), błotniaka łąkowego (*Circus pygargus*), ortolana (*Emberiza hortulana*) i żurawia (*Grus grus*).

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Obszar Specjalnej Ochrony ptaków "Puszcza Notecka" jest zatem kluczowym elementem sieci Natura 2000, zapewniającym ochronę i zachowanie unikalnych ekosystemów leśnych oraz bogatej i zróżnicowanej fauny ptaków, mającym nieocenione znaczenie dla zachowania bioróżnorodności na terenie Polski i Europy⁴.

Rysunek 6. Obszary Specjalnej Ochrony NATURA 2000 na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

Specjalny obszar ochrony Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036)

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 "Zamorze Pniewskie" (PLH300036) przedstawia się jako wyjątkowy ekosystem położony w regionie Wielkopolski, obejmujący zarówno tereny wodne, jak i torfowiska, otoczone bujnymi lasami liściastymi. Centralnym punktem tego obszaru jest pojeziorne torfowisko mszarne znajdujące się między Jeziorem Dobrzyczno (Lubosz Wielki) a Jeziorem Pniewskim, z których to pierwsze wchodzi w skład obszaru Natura 2000, zaś drugie pozostaje poza nim. Terytorium to charakteryzuje się wyjątkową różnorodnością biologiczną i dużym znaczeniem dla ochrony bioróżnorodności.

⁴ Na podstawie informacji zawartych w standardowym formularzu danych Natura 2000 dla obszaru PLH300015 "Puszcza Notecka", dostępnym na stronie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (<https://crfop.gdos.gov.pl>)

Jezioro Zamorze, będące częścią tego obszaru, jest płytkim jeziorem ramienicowym o powierzchni około 2 ha i maksymalnej głębokości 1,5 m, charakteryzującym się umiarkowanym stanem troficznym. Jego ekosystem cechuje się zaawansowanym procesem wypłykania i zarastania, z dominacją łąk ramienicowych. W jego wodach obserwuje się bogate zbiorowiska roślinne, w tym wielkopowierzchniowe płaty nenufarów i grzybieni, co podkreśla jego unikalność jako rzadkiego typu humusowego zbiornika.

Wokół Jeziora Zamorze rozciąga się bogata roślinność szuwarowa i mszarna, tworząc kompleks torfowisk przejściowych i niskich. Wśród roślinności wodnej i bagiennych zbiorowisk roślinnych stwierdzono obecność 16 typów siedlisk, z których wiele uznaje się za rzadkie i zagrożone w skali regionalnej. Na uwagę zasługuje szczególnie bogata flora mszaków i roślin naczyniowych, w tym liczne gatunki zagrożone i chronione.

Jezioro Dobrzyczno, drugi kluczowy element obszaru "Zamorze Pniewskie", jest eutroficznym zbiornikiem o rozległych płycznach, zasiedlonym przez unikalne gatunki ramienic, w tym bardzo rzadkie i globalnie zagrożone *Lychnothamnus barbatus*. Stanowi to ewenement w skali kraju i podkreśla znaczenie tego jeziora dla ochrony globalnej różnorodności biologicznej.

Obszar "Zamorze Pniewskie" jest wyjątkowym miejscem pod względem bioróżnorodności, ze szczególnym uwzględnieniem swojej roli w ochronie siedlisk naturalnych i gatunków zagrożonych. Jego ochrona i zachowanie stanowią kluczowy element strategii ochrony przyrody w regionie, podkreślając wartość ekosystemów wodnych i torfowiskowych dla zachowania bioróżnorodności na poziomie lokalnym i globalnym⁵.

Specjalny obszar ochrony Natura 2000 Ostoja Międzychodzko-Sierakowska (PLH300032)

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 "Ostoja Międzychodzko-Sierakowska" (PLH300032) znajduje się na północnych obrzeżach Wielkopolski, na pograniczu Kotliny Gorzowskiej (stanowiącej część Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej) i Pojezierza Poznańskiego. To teren o wyjątkowym znaczeniu dla ochrony bioróżnorodności, który reprezentuje niemal wszystkie typy form terenu charakterystyczne dla obszarów młodoglacjalnych Wielkopolski, z dominującymi różnego typu utworami polodowcowymi.

Obszar ten charakteryzuje się dużą różnorodnością siedlisk przyrodniczych, w tym bogatymi ekosystemami leśnymi, gdzie szczególną wartość reprezentują jedno z największych skupień lasów bukowych przy wschodniej granicy ich zasięgu. Grądy i buczyny, znajdujące się głównie na stromych zboczach, stanowią dominującą grupę zespołów lasów liściastych, z dużym kompleksem buczyn lokalizowanym we wschodniej części Pojezierza nad jeziorem Białokoskim.

Ważnym elementem krajobrazu są także dobrze zachowane łągi, w tym źródłiskowe, które są uznane za siedliska priorytetowe. Łączy się to z obecnością licznych stanowisk lasów

⁵ Na podstawie informacji zawartych w standardowym formularzu danych Natura 2000 dla obszaru PLH300036 "Zamorze Pniewskie", dostępnym na stronie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (<https://crfop.gdos.gov.pl>)

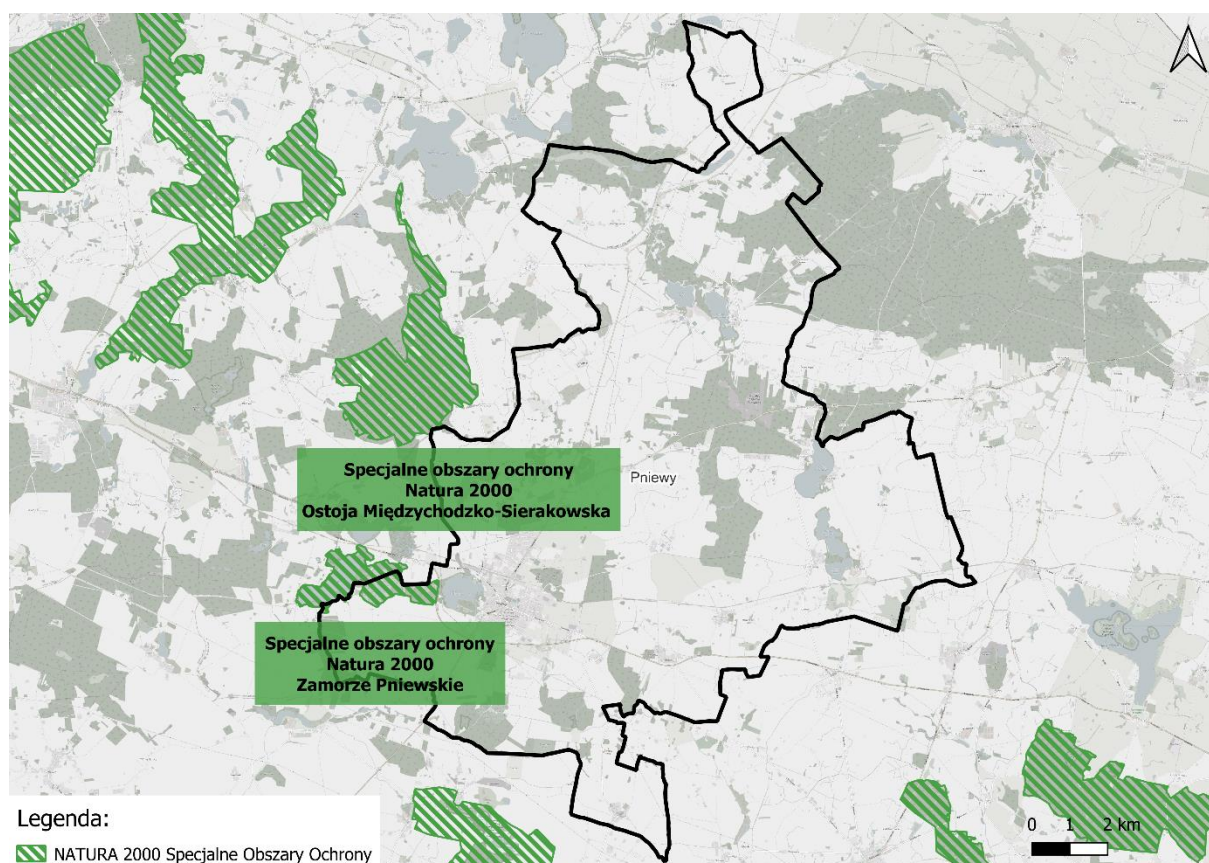
łęgowych, co dodatkowo podkreśla znaczenie obszaru dla ochrony ekosystemów wodnych i bagiennej bioróżnorodności.

Duża różnorodność siedliskowa obejmuje 9 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, co czyni ten obszar niezwykle ważnym z punktu widzenia zachowania różnorodności siedlisk w skali europejskiej. Ponadto, na terenie ostoi stwierdzono występowanie stanowisk 3 gatunków zwierząt z załącznika II tejże dyrektywy, a obszar jest jednocześnie żerowiskiem nocka dużego *Myotis myotis*, co może wskazywać na bliskość kolonii lęgowej w Sierakowie.

Bogactwo flory roślin naczyniowych na terenie ostoi, z ponad 800 taksonami, dodatkowo podkreśla jej wyjątkową wartość przyrodniczą. Mimo znacznego udziału terenów zagospodarowanych rolniczo, mozaika różnorodnych siedlisk, w tym stawy rybne na dnie rynien polodowcowych, współczesne utwory akumulacji rzecznej oraz obszary źródliskowe z towarzyszącą im roślinnością, tworzy unikalny krajobraz o wysokiej wartości ekologicznej.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 "Ostoja Międzychodzko-Sierakowska" jest więc kluczowym miejscem dla zachowania i ochrony bioróżnorodności na terenie Wielkopolski, stanowiącym ważny element sieci ekologicznej Natura 2000 w Polsce.

Rysunek 7. Specjalne Obszary Ochrony NATURA 2000 na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Pniewy znajduje się 16 pomników przyrody, są nimi takie gatunki drzew jak: dąb szypułkowy (*Quercus robur*), cis pospolity (*Taxus baccata*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), świerk pospolity (*Picea abies*), wiąz górski (*Ulmus glabra*) (*Ulmus montana*, *Ulmus scabra*).

Tabela 3. Pomniki przyrody na terenie Gminy Pniewy

Lp.	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj twor	Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]
1	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	29	116	364
2	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	29	115	361
3	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	30	155	487
4	1987-01-15	Jednoobiektowy	drzewo	Wiąz górski - <i>Ulmus glabra</i> (<i>Ulmus montana</i> , <i>Ulmus scabra</i>)	31	140	440
5	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	38	102	320
6	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	32	13	421
7	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	30	102	320
8	1987-01-15	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	33	142	446

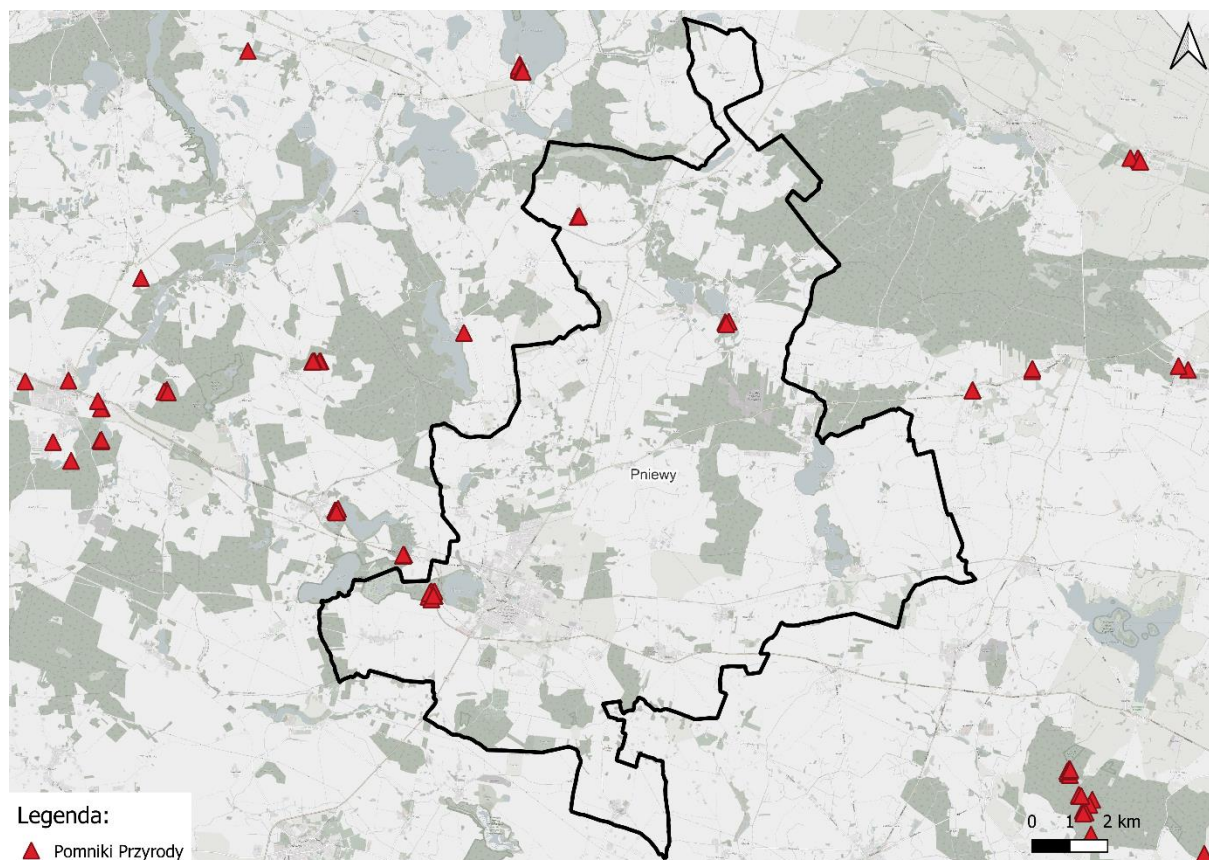

Lp.	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Gatunek drzewa	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]
9	1987-01-15	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	30	163	512
10	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	34	113	355
11	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	34	96	302
12	1987-01-15	Jednoobiektowy	drzewo	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	29	109	342
13	1987-01-15	Jednoobiektowy	drzewo	Świerk pospolity - Picea abies	35	106	333
14	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	30	116	364
15	1987-01-15	Jednoobiektowy	drzewo	Cis pospolity - Taxus baccata	17	47	148
16	2000-10-11	Jednoobiektowy	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	34	133	418

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

Rysunek 8. Pomniki przyrody na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska

Inne gatunki prawnie chronione na terenie Gminy Pniewy

Prawie cała powierzchnia gminy leży w granicach Nadleśnictwa Pniewy, na terenie którego występuje ok. 50 gatunków roślin chronionych, z których część podlega ochronie ścisłej. Najcenniejsze gatunki roślin to m.in:

- obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*),
- lipiennik Loesela (*Liparis loeseli*),
- Nasieżał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*),
- rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*),
- kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*),
- lilia złotogłów (*Lilium martagon*),
- buławnik czerwony (*Cephalanthera rubra*),
- jarząb brekinia (*Sorbus torminalis*).

Obuwik pospolity, klasyfikowany jako gatunek krytycznie zagrożony na czerwonej liście roślin naczyniowych Wielkopolski, jest autentyczną rzadkością na obszarze Nadleśnictwa Pniewy. Jego obecność na terenie Nadleśnictwa, a konkretnie w rezerwacie Huby Grzebieniskie, przyczynia się do uznania tego gatunku za nieoficjalny symbol Nadleśnictwa oraz stanowi istotny element lokalnej bioróżnorodności.

Analiza fauny regionu objętego Nadleśnictwem ujawnia istnienie 277 gatunków zwierząt podlegających ochronie prawnej, w tym 14 gatunków bezkręgowców, 12 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 220 gatunków ptaków i 26 gatunków ssaków. Na szczególną uwagę zasługuje rzęsorek rzeczek (*Neomys fodiens*), będący nie tylko najmniejszym ssakiem rezydującym w Polsce, ale także gatunkiem o znaczącej wartości przyrodniczej z uwagi na jego rzadkość.

W ramach działań ochronnych Nadleśnictwo Pniewy kontynuuje systematyczny monitoring chronionych gatunków oraz wyznacza specjalne strefy ochronne, mające na celu ochronę miejsc lęgowych i obszarów bytowania rzadkich gatunków ptaków objętych ochroną gatunkową. Aktualnie, na terenie Nadleśnictwa wydzielono 17 takich stref ochronnych dla ptaków, w tym obszary ochronne dla kani rudej (*Milvus milvus*), kani czarnej (*Milvus migrans*), bociana czarnego (*Ciconia nigra*) oraz bielika (*Haliaeetus albicilla*), co świadczy o zobowiązaniach nadleśnictwa do zachowania cennej bioróżnorodności i zapewnienia ciągłości ekologicznej regionu⁶.

Korytarze ekologiczne

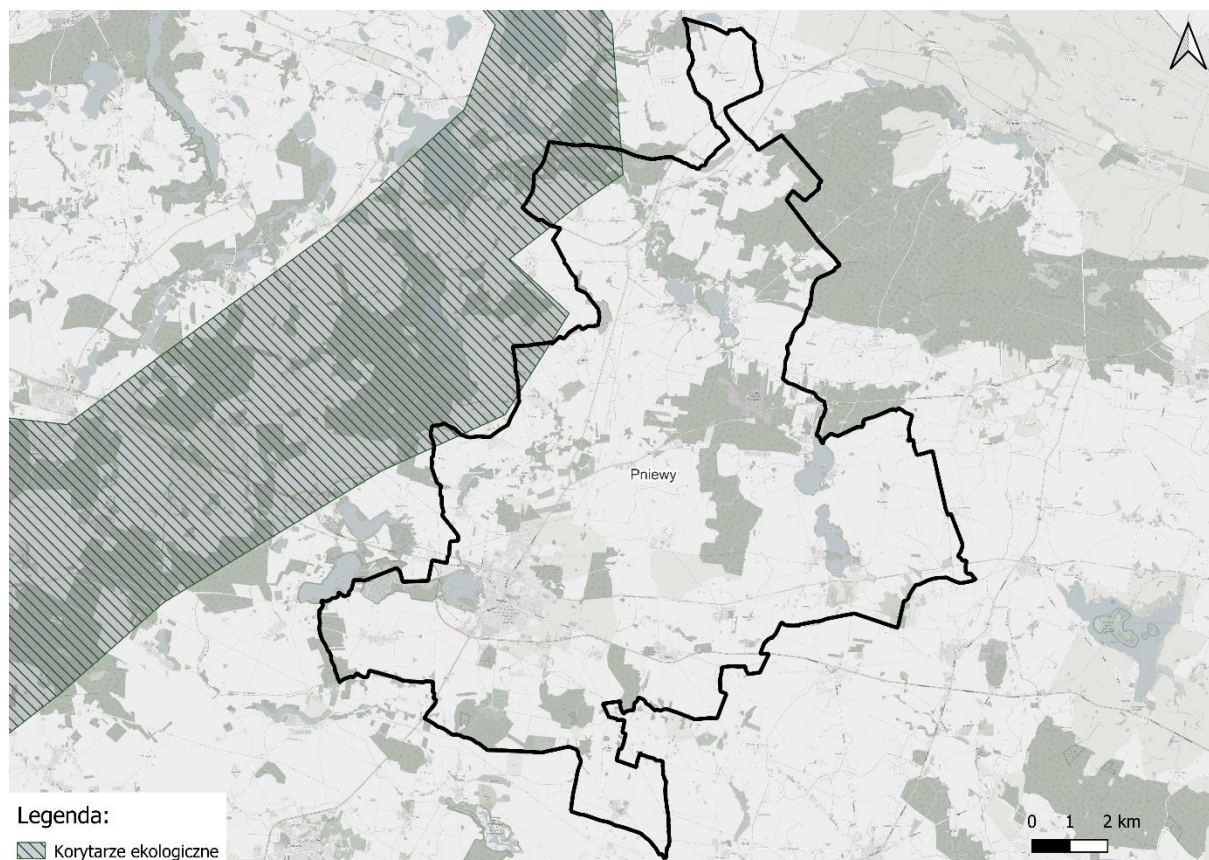
Z inicjatywy Ministerstwa Środowiska w 2005 roku opracowano „Projekt korytarzy ekologicznych, które łączą sieć Natura 2000 w Polsce”. Projekt ten miał na celu identyfikację sieci terenów, które zagwarantowałyby ciągłość ekologiczną na poziomie krajowym oraz międzynarodowym, umożliwiając swobodne przemieszczanie się zwierząt, innych żywych organizmów oraz swobodny przepływ genów między wydzielonymi wartościowymi obszarami przyrodniczymi, w tym obszarami sieci Natura 2000. W rezultacie projektu utworzono spójną sieć obejmującą kluczowe obszary przyrodnicze oraz korytarze, które łączą te obszary w jeden system ekologiczny, znanym jako sieć korytarzy ekologicznych. Korytarze te mają kluczowe znaczenie dla poprawy funkcji środowiska naturalnego na wszelkich poziomach przestrzennych, od skali lokalnej do skali ponadregionalnej. Ich głównym zadaniem jest ułatwienie migracji organizmów. Może to zachodzić albo przez stopniowe kolonizowanie terenów wzdłuż korytarza i pokoleniowe przemieszczanie się populacji, co jest charakterystyczne dla roślin i mniejszych zwierząt, albo poprzez wykorzystanie korytarzy jako tras migracyjnych przez poszczególne osobniki lub grupy w poszukiwaniu lepszych siedlisk. Poza umożliwieniem migracji i przyczynianiem się do zwiększenia bioróżnorodności, korytarze ekologiczne pełnią szereg innych funkcji. Zapewniają schronienie dla wielu gatunków zwierząt nieadaptowanych do życia poza korytarzami, tworzą barierę dla niektórych rodzajów szkodników, moderują siłę wiatru, podwyższają poziom wilgoci i filtrują zanieczyszczenia z powietrza.

Przez północno-zachodni obszar Gminy Pniewy przebiega niewielki fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym: Lasy zachodniej Wielkopolski (KPnC-19A). Przebieg tego korytarza zobrazowano poniżej.

⁶ <https://pniewy.poznan.lasy.gov.pl/ochrona-gatunkowa>

Rysunek 9. Korytarze ekologiczne na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych na stronie <https://mapa.korytarze.pl/>

6.1.2. Klimat i jakość powietrza

Klimat

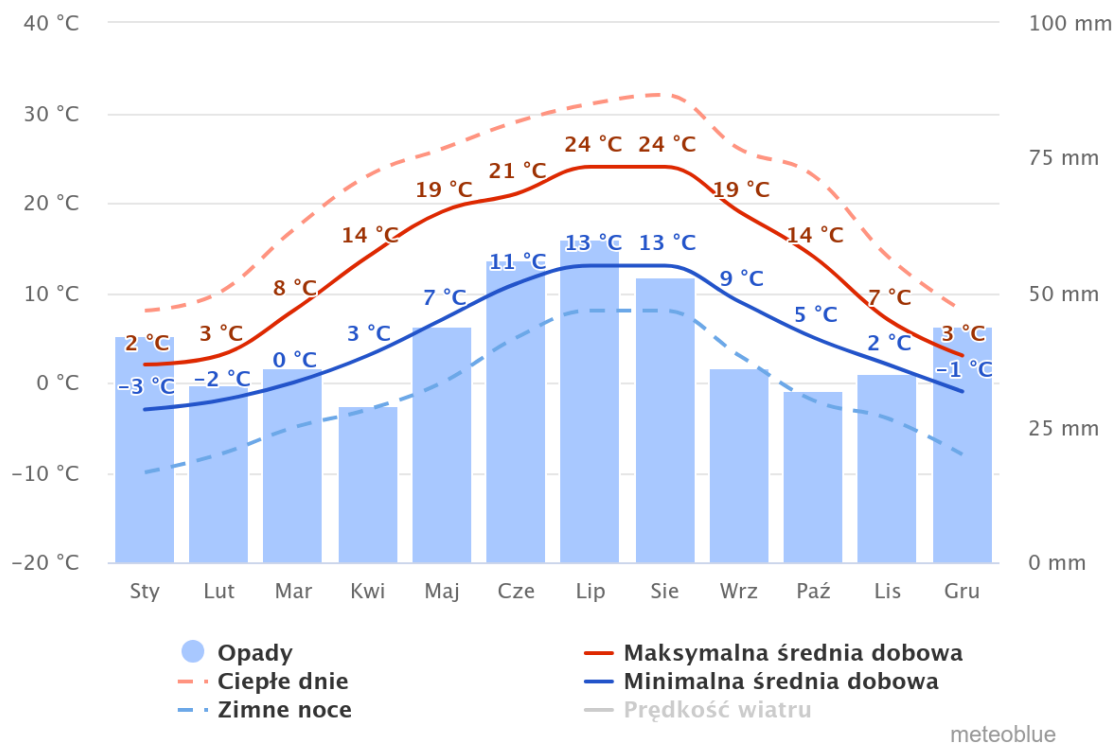
Warunki klimatyczne na obszarze Gminy Pniewy należą do umiarkowanych przejściowych i podlegają głównie wpływom mas powietrza morskiego i kontynentalnego. Zgodnie z regionalizacją klimatyczną A. Wosia (1994), Gmina miejsko-wiejska Pniewy znajduje się w trzech regionach klimatycznych: XIII – Dolnej Warty (od północy), XIV – Lubuski (od południa) oraz XV – Środkowowielkopolski (od wschodu). Granice między różnymi regionami w tej strefie są nieostre. Klimat tego obszaru ogólnie kształtowany jest przez przepływ mas powietrza, które przeważnie napływają z północnego Atlantyku i rejonu Morza Śródziemnego, przy jednocześnie mniejszym wpływie mas powietrza o charakterze kontynentalnym. W rezultacie, różnice temperatur są tutaj mniejsze w porównaniu do średnich wartości dla Polski, co skutkuje wcześniejszym nadejściem wiosny i lata. Zimy są z reguły łagodne i krótkie, a śnieg nie utrzymuje się długo. Długość okresu wegetacyjnego wynosi około 220 dni.

Do określenia charakterystycznych miar elementów klimatu posłużono się 30-letnim normatywem opartym na godzinowych modelach symulacji pogody. Rozkład temperatur i opadów w ciągu roku przedstawiono na poniższym wykresie. „Maksymalna średnia dobowa” (czerwona linia ciągła) pokazuje maksymalną temperaturę przeciętnego dnia dla każdego miesiąca (analogicznie jest przy „minimalnej średniej dobowej” - niebieska

linia ciągła). Gorące dni i zimne noce (czerwone i niebieskie przerywane linie) pokazują średnią temperaturę najgorętszych dni i najzimniejszych nocy każdego miesiąca w ciągu ostatnich 30 lat. Najcieplejszymi miesiącami w Gminie Pniewy jest lipiec i sierpień i są to również miesiące z największą liczbą opadów. Roczna suma opadów to około 500-600 mm.

Rysunek 10. Wykres średnich temperatur i opadów w ciągu roku dla Gminy Pniewy

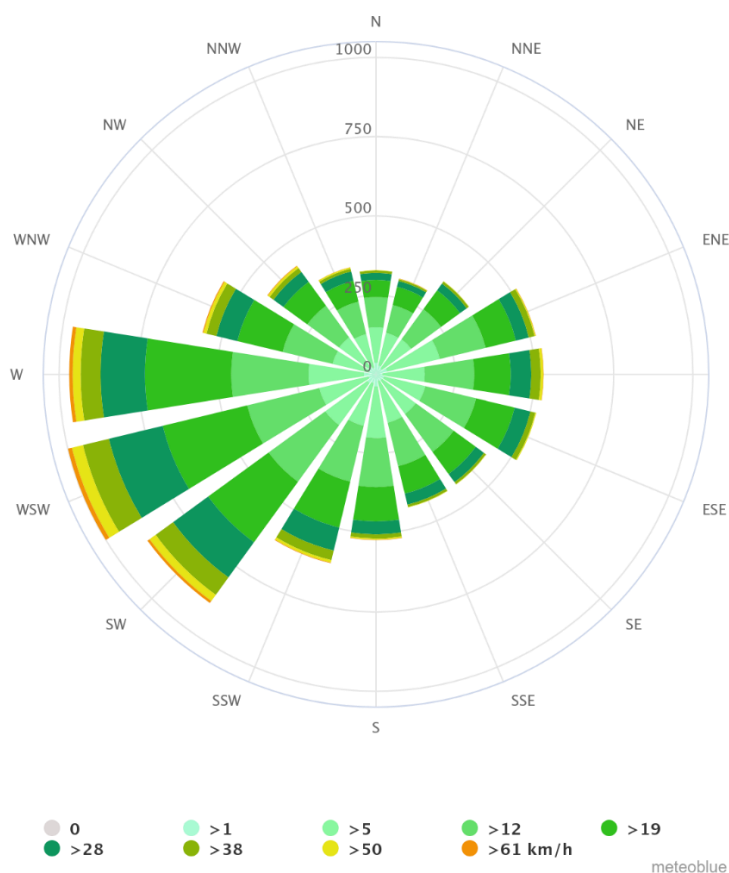

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Dominujące kierunki wiatrów to zachodni i południowo-zachodni. Różę wiatrów przedstawiono poniżej.

Rysunek 11. Róża wiatrów dla Gminy Pniewy

Źródło: <https://www.meteoblue.com>

Lokalny klimat (topoklimat) jest kształtowany przede wszystkim przez roślinność, głębokość wód gruntowych oraz stopień urbanizacji danego obszaru:

- Lasy wpływają na łagodzenie ekstremów temperaturowych, redukują natężenie promieniowania słonecznego, zmniejszają siłę wiatru oraz wzbogacają powietrze w olejki eteryczne,
- W dolinach rzecznych i obniżeniach terenu dochodzi do zjawiska inwersji termicznej,
- Doliny i zagłębienia terenowe są miejscami, gdzie częściej tworzą się mgły i gromadzą zanieczyszczenia atmosferyczne,
- Obszary miejskie, z ich intensywną zabudową i ograniczoną ilością zieleni oraz cieków wodnych, wykazują wyższe temperatury w porównaniu do terenów wiejskich czy podmiejskich, na których zieleń jest bardziej rozpowszechniona⁷.

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024, z perspektywą na lata 2025-2028

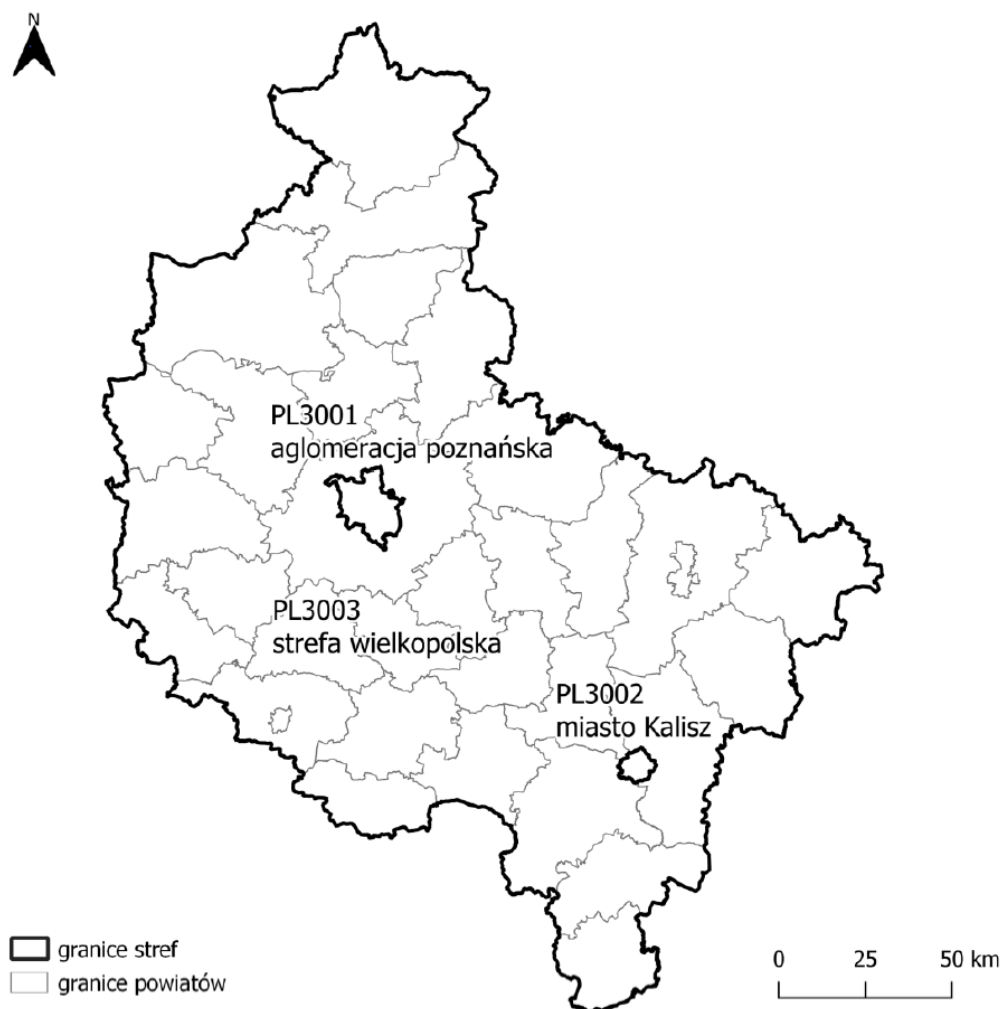

W analizie klimatu i jakości powietrza wykorzystano dane obejmujące całą gminę, z uwagi na brak szczegółowych danych dotyczących wyłącznie obszaru rewitalizacji.

Jakość powietrza

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi monitoring jakości powietrza na terenie województwa wielkopolskiego z podziałem na strefy. Gmina Pniewy znajduje się w strefie wielkopolskiej, której zasięg przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 12. Podział województwa wielkopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2023 rok

Źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023

Zgodnie z raportem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Departamentu Monitoringu Środowiska, Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Poznaniu „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023”, dla strefy wielkopolskiej stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu oznaczanego w pyle zawieszonym PM₁₀. Jakość powietrza w strefie wielkopolskiej na podstawie oceny GIOŚ w roku 2023 ilustruje poniższa tabela.

Tabela 4. Wyniki oceny jakości powietrza dla strefy wielkopolskiej za rok 2023 z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Strefa	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5 ²⁾
Strefa wielkopolska PL3003	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2 2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefy strefa aglomeracja poznańska, miasto Kalisz i strefa wielkopolska uzyskały klasę A Klasy jakości: klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego, klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy, klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu), klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).												

Źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023

Zgodnie z zasadami oceny rocznej, klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych daną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy, a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja niska oraz emisja przemysłowa, które różnią się źródłami i charakterem. **Emisja niska** pochodzi głównie z indywidualnych gospodarstw domowych, a także z małych lokalnych źródeł, takich jak piece domowe, kotłownie czy kominki. Zazwyczaj obejmuje to spalanie paliw stałych (węgiel, drewno) i paliw płynnych (olej opałowy) do celów ogrzewania, co prowadzi do emisji takich zanieczyszczeń jak pył zawieszony PM10 i PM2.5, tlenki azotu, tlenki siarki, węglowodory i inne zanieczyszczenia organiczne. Emisja niska ma znaczący wpływ na jakość powietrza, szczególnie w okresach zimowych, kiedy zwiększa się zapotrzebowanie na ogrzewanie. Wpływa to na powstawanie smogu, szczególnie w obszarach zurbanizowanych i gęsto zaludnionych. Do ograniczenia emisji niskiej stosuje się wymianę starych pieców na nowocześniejsze i bardziej ekologiczne, izolację budynków, promocję odnawialnych źródeł energii oraz edukację ekologiczną. Do głównych źródeł niskiej emisji na terenie Gminy Pniewy zaliczyć należy przede wszystkim niskosprawne kotły na węgiel i biomasę⁸.

Źródłem **emisji przemysłowej** są głównie duże zakłady przemysłowe, elektrownie, elektrociepłownie, rafinerie, fabryki i inne duże instalacje produkcyjne. Emitowane są głównie gazy cieplarniane (takie jak dwutlenek węgla), tlenki azotu, tlenki siarki, pyły, metale ciężkie i inne zanieczyszczenia przemysłowe. Emisja przemysłowa ma znaczący wpływ na globalne ocieplenie, kwaśne deszcze, zanieczyszczenie powietrza i środowiska

⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024, z perspektywą na lata 2025-2028

wodnego. Wymaga to stosowania technologii czystszej produkcji, filtrowania emisji, przestrzegania norm środowiskowych, inwestycji w technologie niskoemisyjne, a także promocji gospodarki obiegu zamkniętego i zrównoważonego rozwoju. W Gminie Pniewy zlokalizowane są duże przedsiębiorstwa takie jak: Karl Knauer Poland Sp. z o.o., Honda Logistics Center Central Europe Sp. z o.o., ABP Poland, Vaderstad Sp. z o.o., AVK Polska Sp. z o.o.

Emisja komunikacyjna powstaje przede wszystkim na drogach o dużym natężeniu ruchu kołowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny, powstająca z procesów spalania paliw w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. W związku z transportem kołowym do powietrza emitowane są głównie tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników, między innymi od: natężenia i płynności ruchu, konstrukcji silnika i jego stanu technicznego, zastosowania dopalaczy i filtrów, rodzaju paliwa, parametrów technicznych i stanu drogi.

Najbardziej zagrożone na emisję liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło zanieczyszczenia nie tylko powietrza, ale również gleby, a w konsekwencji również wód w skutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu.

Gmina i Miasto Pniewy narażona jest na zanieczyszczenia komunikacyjne ze względu na lokalizację na jej terenie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz rosnącą liczbę użytkowanych pojazdów kołowych. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe nr 24 (relacji Pniewy-Rudnica) i nr 92 (relacji Rzepin-Poznań). Sieć transportową Gminy uzupełniają również drogi wojewódzkie nr 187 i 116. Dodatkowo w odległości 20 km na południe od Pniew przebiega autostrada A2. Ze względu na duże natężenie ruchu są to miejsca największej emisji liniowej.

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej

Celem poprawy jakości powietrza, uchwałą Nr XXI/391/2020 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku przyjęty został Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954).

W ramach planowanych działań naprawczych skoncentrowano się przede wszystkim na ograniczaniu emisji powierzchniowej, będącej główną przyczyną przekroczeń poziomu docelowego w zakresie benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe zawieszonym PM10.

Wykaz planowanych działań naprawczych w strefie wielkopolskiej przedstawiono poniżej:

1. WpZOA Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej w gminach strefy wielkopolskiej;
2. WpDOT Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej;
3. WpIZE Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin;

4. WpKUA Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych;
5. WpTMB Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
6. WpMMU Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich;
7. WpZUZ Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej;
8. WpEEK Edukacja ekologiczna;
9. WpPZP Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

6.1.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Teren Gminy Pniewy jest osadzony w dorzeczu Warty, z systemem odprowadzania wód skierowanym na północ do samej Warty oraz na południe w kierunku systemu kanałów rzeki Obry. Infrastruktura hydrauliczna na tym obszarze jest skromna, głównie zdominowana przez strugi o charakterze epizodycznym, przynależące do obszarów zlewni rzek Oszczynicy, która zbiera wody z północnej strony (rozciągając się od linii Pniewy do Koszanowa), oraz rzeki Mogilnicy, która zajmuje się drenowaniem części południowej. Wody z części północno-wschodniej i północy gminy są kierowane do Warty przez mniejsze rzeki jak Ostroroga lub Szczawnica, podczas gdy wody z okolic Zamorza kierują się do Obry przez rzekę Czarną Wodę. Sieć ta pokrywa obszar stosunkowo równomiernie, z wyjątkiem kilku dużych obszarów pozbawionych zbiorników wodnych, w tym pagórkowatej wysokości między miejscowościami Konin a Koninek, jak i sandrowej równiny na północ od Jeziora Buszewskiego. Inicjatywy melioracyjne, mające na celu umożliwienie odpływu powierzchniowego, przekształciły hydroografię regionu, prostując i pogłębiając koryta rzek i strumieni.

Pniewy leżą w regionie, który charakteryzuje się znacznym wskaźnikiem zasobów wodnych, rozlokowanych w czterech głównych rynnach subglacialnych:

- rynna jezior: Pniewskiego i Lubocześnickiego, o orientacji północ-południe (NS), położona około 94-96.5 m n.p.m., płytka (wysokości względne rzędu 10-12 m), poprzez dolinę cieków i jezioro Zamorze połączona z granicznym jeziorem Lubosz Wielki,
- rynna jezior: Lubosińskiego Małego, Lubosińskiego Dużego i Buszewskiego – wyniesiona około 93 m n.p.m., również zorientowana południkowo i swym charakterem oraz głębokością zbliżona do wyżej wymienionej,
- rynna jezior: Zajęczkowskiego i Psarskiego (poprzez dolinę Oszczynicy połączona z Jeziorem Kikowskim; wyniesiona około 50-73 m n.p.m., o orientacji SE-NW, głęboka (deniwelacje rzędu 30 m), o stromych zboczach,
- rynna jeziora Orliczko; krótka, wyniesiona około 82-83 m n.p.m., o orientacji SW-NE i deniwelacjach dochodzących do 20 m. Obok znajduje się niewielkie Jezioro Skrzyńka.

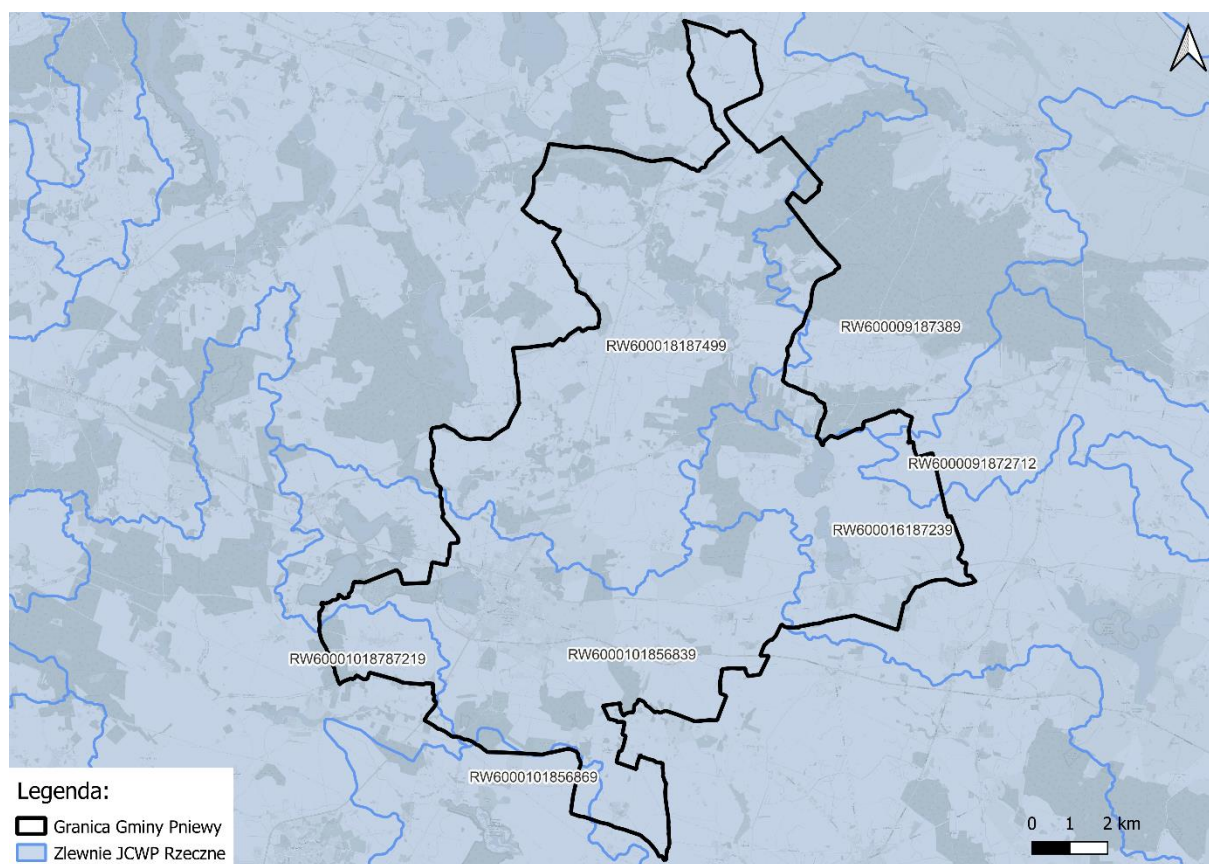

Obszary te są podzielone zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną i polskim prawem wodnym na jednolite części wód (JCW), obejmujące zarówno rzeki, jeziora, jak i wody podziemne. Na obszarze Gminy znajdują się następujące zlewnie jednolitych części wód:

Rzeczne:

- Sama do Kan. Lubosińskiego - RW600016187239
- Osiecznica (Oszczynica) - RW600018187499
- Kanał Otorowski - RW6000091872712
- Ostroroga - RW600009187389
- Czarna Woda do dopł. spod Chudobczyc - RW60001018787219
- Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej - RW6000101856839
- Mogilnica Zachodnia - RW6000101856869

Rysunek 13. Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzecznych na terenie Gminy Pniewy

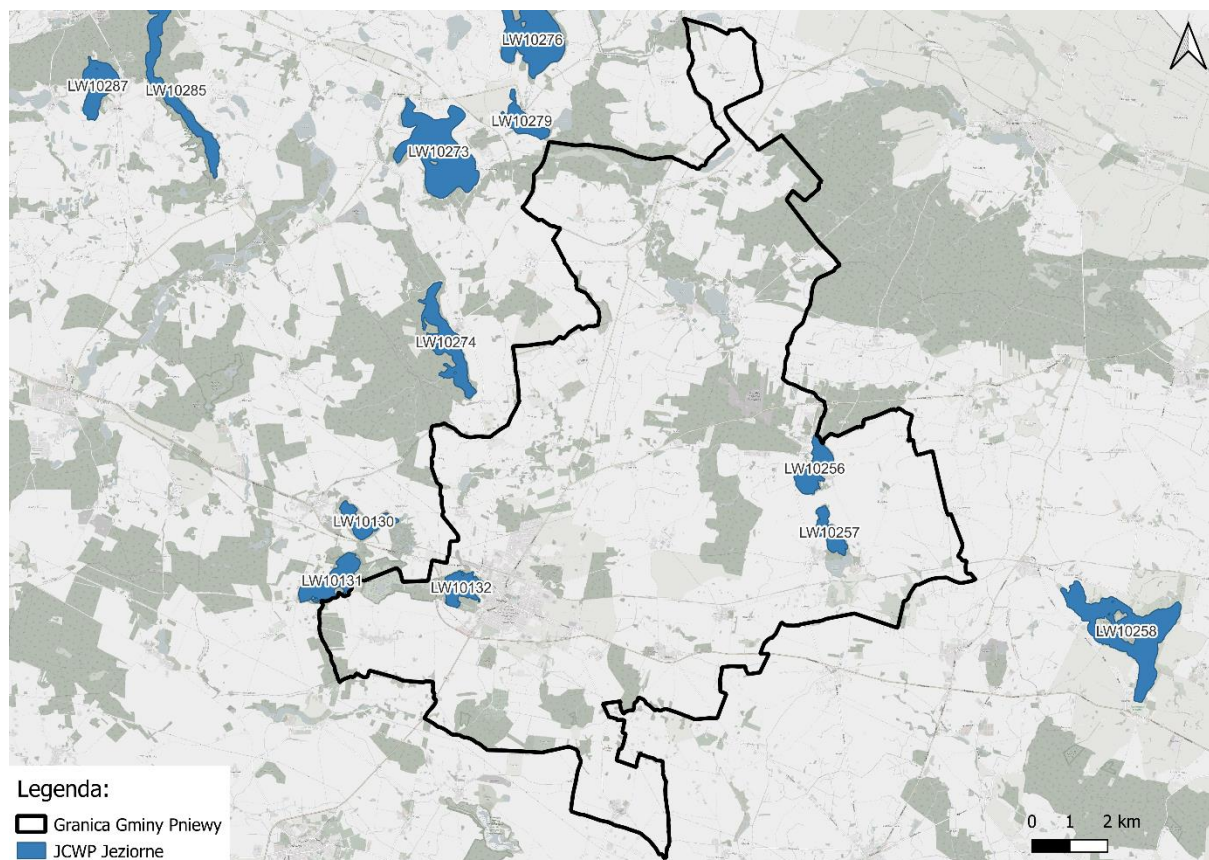
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na stronie <https://www.apgw.gov.pl/>

Jeziorne:

- Jezioro Pniewskie - LW10132
- Jezioro Buszewskie - LW10256
- Jezioro Lubosińskie Duże - LW10257

Rysunek 14. Jednolite Części Wód Powierzchniowych Jeziornych na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na stronie <https://www.apgw.gov.pl/>

Obszar rewitalizacji PNIĘWY-ZACHÓD zlokalizowany jest na terenie JCWP rzecznej: Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej - RW6000101856839 oraz w sąsiedztwie JCWP jeziornej: Jezioro Pniewskie - LW10132. Dla pełnego oglądu stanu środowiska w niniejszym rozdziale opisano wszystkie JCWP obejmujące swym zasięgiem Gminę Pniewy.

Charakterystykę JCWP, zgodnie z aktualizacją *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (Dz. U. z 2023 r. poz. 335) przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Pniewy

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Ocena stanu	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Rzeczne				
RW600016187239	Sama do Kan. Lubosińskiego	zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w)]	zagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Ocena stanu	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
			poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	
RW600018187499	Osiecznica (Oszczynica)	zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
RW6000091872712	Kanał Otorowski	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny	zagrożona
RW600009187389	Ostroroga	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, fosfor ogólny, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm), IO, MMI]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny	zagrożona
RW60001018787219	Czarna Woda do dopł. spod Chudobczyc	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest	zagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Ocena stanu	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
			monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złągodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	
RW6000101856839	Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej	zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny	zagrożona
RW6000101856869	Mogilnica Zachodnia	zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
Jeziorne				
LW10132	Jezioro Pniewskie	zły stan wód	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
LW10256	Jezioro Buszewskie	brak danych	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
LW10257	Jezioro Lubosińskie Duże	zły stan wód	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335)

Na podstawie oceny wykonanej w ramach Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, stan wszystkich JCWP rzecznych, których zlewnie znajdują się w granicach Gminy Pniewy, określono jako zły, i jednocześnie wszystkie JCWP rzeczne oceniono jako zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. W przypadku JCWP jeziornych tylko jedna nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Poniżej zestawiono w tabeli wyniki monitoringu prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) na podstawie „klasyfikacji wskaźników i grup wskaźnikowych w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022” i „klasyfikacji wskaźników i grup wskaźnikowych w jednolitych częściach wód powierzchniowych jezior za rok 2022” wraz z uzupełnieniem z monitoringu za okres 2016-2021.

Tabela 6. Wyniki monitoringu środowiskowego dla JCWP rzecznych oraz jeziornych z roku 2022

Kod i nazwa JCWP	Kod i nazwa PPK	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Stan / potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu jcwp
Rzeczne								
RW600016187239 Sama do Kan. Lubosińskiego	PL02S0501_0644 Sama - Jankowice	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
RW600018187499 Osiecznica (Oszczynica)	PL02S0501_3287 Osiecznica - Lutom	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
RW6000091872712 Kanał Otorowski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
RW600009187389 Ostroroga	PL02S0501_0842 Ostroroga - Biezdrowo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
RW60001018787219 Czarna Woda do dopł. spod Chudobczyc	PL02S0501_3080 Czarna Woda - Mokre Ogrody	4	>2	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
RW6000101856839 Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej	PL02S0501_0811 Mogilnica - Łagwy	4	>2	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
RW6000101856869 Mogilnica Zachodnia	PL02S0501_0815 Mogilnica Zachodnia - Troszczyń	4	>2	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Jeziorne								
LW10132 Jezioro Pniewskie	PL02S0502_0124 Jez. Pniewy - stan. 01	3	>2	b.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
LW10256 Jezioro Buszewskie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
LW10257 Jezioro Lubosińskie Północne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: na podstawie „Klasyfikacji wskaźników i grup wskaźnikowych w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022” oraz „Klasyfikacji wskaźników i grup wskaźnikowych w jednolitych częściach wód powierzchniowych jezior za rok 2022” udostępnionych przez GIOŚ na stronie <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/>

Tabela 7. Wyniki monitoringu środowiskowego dla JCWP rzecznych oraz jeziornych z okresu 2016-2021

Kod i nazwa JCWP	Kod i nazwa PPK	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Stan / potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
Rzeczne								
RW600016187239 Sama do Kan. Lubosińskiego	PL02S0501_0872 Sama - Kięczyn	4	>2	>2	4	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
RW600018187499 Osiecznica (Oszczynica)	PL02S0501_3287 Osiecznica - Łutom	3	>2	2	3	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
RW6000091872712 Kanał Otorowski	PL02S0501_3383 Kanał Otorowski - Brodziszewo	2	>2	1	3	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód
RW600009187389 Ostroroga	PL02S0501_0842 Ostroroga - Biezdrowo	5	>2	2	5	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
RW60001018787219 Czarna Woda do dopł. spod Chudobczyc	PL02S0501_3080 Czarna Woda - Mokre Ogrody	2	>2	b.d.	3	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
RW6000101856839 Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej	PL02S0501_1807 Mogilnica - Wojnowice	5	>2	2	5	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
RW6000101856869 Mogilnica Zachodnia	PL02S0501_0815 Mogilnica Zachodnia - Troszczyn	5	>2	2	5	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Jeziorne								
LW10132 Jezioro Pniewskie	PL02S0502_0124 Jez. Pniewy - stan. 01	3	>2	b.d.	3	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.	zły stan wód

Kod i nazwa JCWP	Kod i nazwa PPK	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Stan / potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
LW10256 Jezioro Buszewskie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
LW10257 Jezioro Lubosińskie Północne	PL02S0502_0122 Jez. Lubosińskie Północne - stan. 01	5	>2	b.d.	5	zły stan ekologiczny	b.d.	zły stan wód

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela” oraz „Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela” udostępnionych przez GIOŚ na stronie <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/>

Wody podziemne

W rejonie Gminy Pniewy występują słodkowodne zasoby wodne, sięgające do głębokości 200-300 metrów pod powierzchnią terenu. Wykorzystywane są przede wszystkim poziomy wodonośne z okresów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. W czwartorzędzie, wody znajdują się głównie w mniejszych dolinach oraz warstwach piasków i żwirów, oddzielonych od powierzchni przez warstwy glin. Wysokość lustra wody jest na ogół pod wpływem ciśnienia, a przepustowość terenu na większości obszaru nie przekracza 100 m²/dobę, osiągając lokalnie do 500 m²/dobę. Wody te zazwyczaj odpowiadają II klasie czystości.

W przypadku poziomu czwartorzędowego, wody charakteryzują się twardością, zawartością chlorków, siarczanów, azotanów, a także żelaza i manganu, co świadczy o ich zróżnicowanej jakości. Na terenie Gminy Pniewy użytkowane są przez indywidualne gospodarstwa oraz przez większe ujęcia wodne, których wydajność waha się od 10 do 70 m³/h.

Okolo 25% powierzchni gminy nie posiada dostępu do wód czwartorzędowych, gdzie alternatywą są warstwy wodonośne z okresu miocenu, oddzielone od czwartorzędu przez osady starsze. Te głębiej położone wody, na średniej głębokości 100-130 metrów, mają zróżnicowaną przepustowość i są związane z procesami geologicznymi miocenu. Ich charakterystyka obejmuje twardość ogólną, zawartość chlorków, siarczanów, azotanów, żelaza i manganu.

Różnorodność hydrogeologiczna obszaru Gminy Pniewy uwydatnia potrzebę ochrony zasobów wodnych przed potencjalnym zanieczyszczeniem. Odpływ ścieków, nielegalne wysypiska odpadów i możliwość przenikania zanieczyszczeń z powierzchni do wód podziemnych stanowią zagrożenie, które wymaga szczególnej uwagi. Wpływ na jakość

wód mają również działalności rolnicze, przemysłowe oraz komunalne, co podkreśla znaczenie zarządzania i ochrony środowiska wodnego w tym regionie⁹.

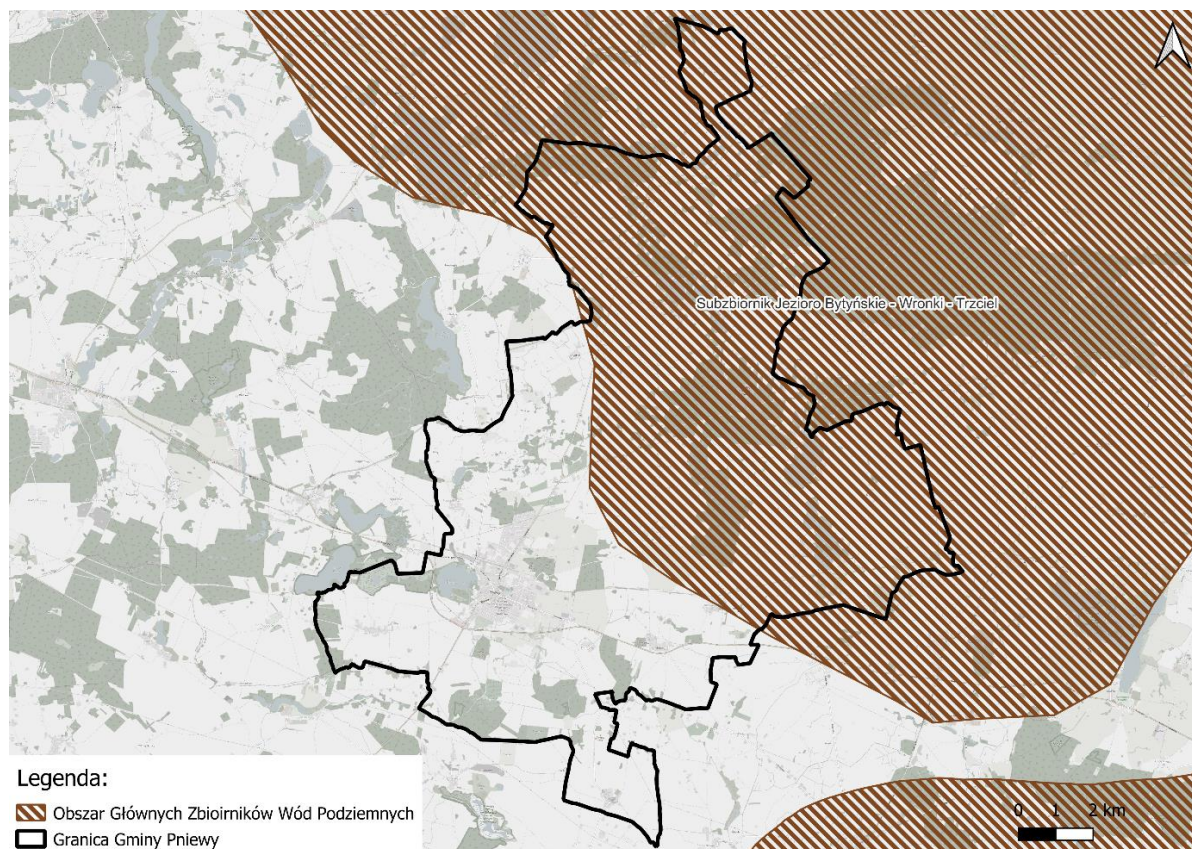
Teren Gminy Pniewy znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 146 o nazwie Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki - Trzciel. Zlokalizowany jest na pograniczu Kotliny Gorzowskiej i Pojezierza Poznańskiego, charakteryzuje się granicami ustalonymi w 2013 roku, które są traktowane jako tymczasowe ze względu na ograniczoną ilość szczegółowych badań hydrogeologicznych. Struktura geologiczna tego zbiornika opiera się na piaskach z okresu miocenu – zarówno górnego, jak i dolnego – głównie o drobnoziarnistej strukturze, które są przeplatane z mułami, iltami i pokładami węgla brunatnego. W obrębie zbiornika wyodrębnia się dwie główne warstwy wodonośne, osadzone w miocenie. Te warstwy, o grubości od 10 do 40 metrów i przewodnictwie wodnym do 240 m²/d, są głównie eksploatowane w zachodniej części zbiornika, gdzie parametry mogą być bardziej korzystne. Eksploatacja zbiornika koncentruje się na wykorzystaniu górnej warstwy, z przepływem wód kierującym się głównie od południa i północy ku dolinie Warty. Zasoby GZWP nr 146 są stosunkowo mało eksploatowane, co sprzyja zarówno obecnym, jak i potencjalnym użytkownikom. Dzięki niskiej wrażliwości zbiornika na zanieczyszczenie zasoby te są zaliczane do wód o dobrej jakości chemicznej, nadających się do spożycia po podstawowym uzdatnieniu. W całym obszarze zbiornika odnotowuje się podwyższone stężenia żelaza i manganu oraz sporadycznie jonu amonowego. Obszar GZWP nr 146 charakteryzuje się niskim poziomem urbanizacji i przemysłu, z dominacją terenów zielonych takich jak lasy, łąki i pola uprawne. Zabudowa miejska zajmuje zaledwie około 5% powierzchni, a brak jest większych aglomeracji miejskich czy zakładów przemysłowych. Czas przesączania wód w granicach zbiornika przekracza 100 lat, co świadczy o minimalnej podatności na zanieczyszczenia, nie wymagając wyznaczania specjalnych obszarów ochronnych¹⁰.

⁹ Opracowanie na zamówienie Ministra Środowiska. "Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000, Arkusz PNIEWY (431)", Warszawa 2005

¹⁰ Informator PSH „Główne Zbiorniki Wód Podziemnych”, PIG-PIB 2017 r.

Rysunek 15. Główny Zbiornik Wód Podziemnych na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez Państwowy Instytut Geologiczny - PIB na stronie <https://dm.pgi.gov.pl/>

Teren gminy znajduje się w obszarze jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

- GW600041 (JCWPd nr 41)
- GW600060 (JCWPd nr 60),
- GW600059 (JCWPd nr 59).

Obszar rewitalizacji PNIEWY-ZACHÓD zlokalizowany jest na terenie JCWPd GW600060 (JCWPd nr 60). Dla pełnego oglądu stanu środowiska w niniejszym rozdziale opisano wszystkie JCWPd obejmujące swoim zasięgiem Gminę Pniewy.

W tabeli poniżej przedstawiono charakterystykę JCWPd i ustalenia wynikające z obowiązującego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Tabela 8. Charakterystyka JCWPd na obszarze Gminy Pniewy

Kod JCWPd	Ocena stanu	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
GW600041	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	niezagrożona
GW600060	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	zagrożona ilościowo i chemicznie

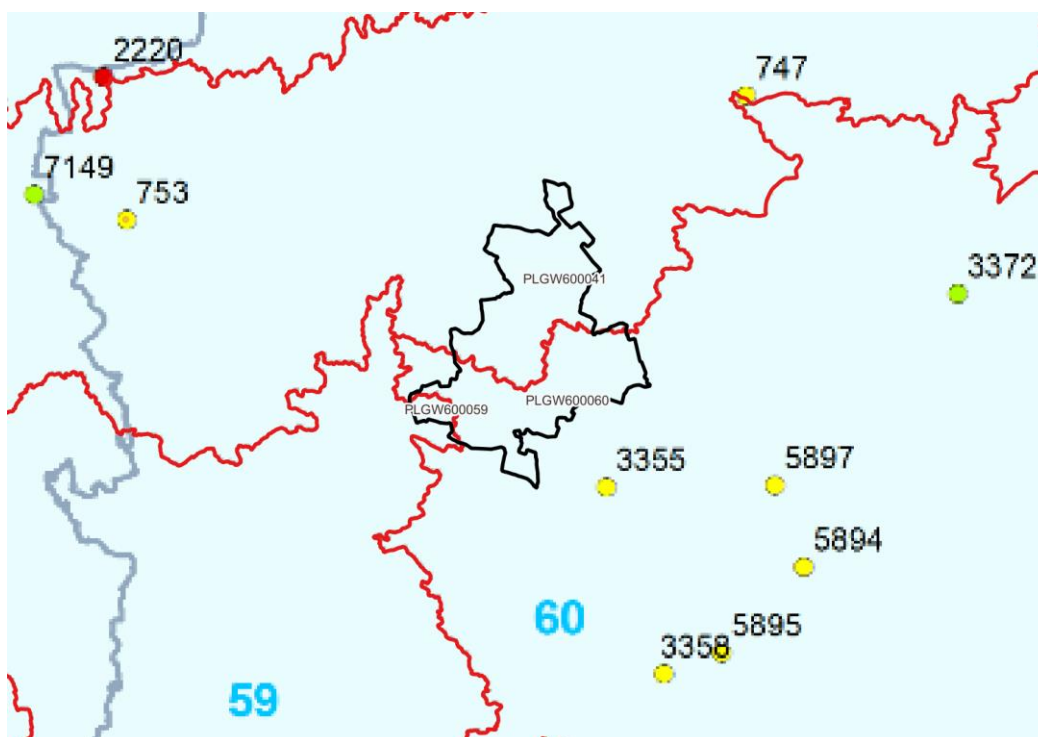
Kod JCWPd	Ocena stanu	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
GW600059	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	niezagrożona

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335)

Zgodnie z informacjami zawartymi w aktualizacji *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych na rozpatrywanym terenie określono jako dobry, a celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego. Dla dwóch analizowanych JCWPd stwierdzono brak ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych, natomiast dla JCWPd nr 60 stwierdzono ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych w zakresie zagrożenia ilościowego i chemicznego.

Poniżej zestawiono w tabeli klasyfikację wód podziemnych na podstawie monitoringu diagnostycznego i operacyjnego jakości wód podziemnych wg danych z 2022 i 2023 roku prowadzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ). Ponieważ jednak na terenie Gminy Pniewy nie ma żadnego punktu monitoringowego, na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto wyniki z najbliższych punktów pomiarowych.

Rysunek 16. Główny Zbiornik Wód Podziemnych na terenie Gminy Pniewy

Źródło: <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>

Tabela 9. Wyniki monitoringu środowiskowego dla JCWPd z 2022 i 2023 roku

Kod JCWPd	Numer punktu pomiarowego wg ID Monitoring	PUWG 1992 X PUWG 1992 Y	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Typ ośrodka wodonośnego	Użytkowanie terenu	Data poboru próbki	Klasa jakości 2022
GW600041	747	333227,563267981 540839,210640949	6,7	17,00- 21,00	porowy	1. Zabudowa miejska zwaarta	28.07.2022	III
GW600041	753	288683,326914595 531874,776773287	11,2	13,00- 15,00	porowy	4. Zabudowa wiejska	22.05.2022	III
GW600060	3355	323178,747335684 512587,491588919	45	59,90- 75,80	porowy	2. Zabudowa miejska luzna	06.07.2022	III
GW600060	3355	323178,747335684 512587,491588919	45	59,90- 75,80	porowy	2. Zabudowa miejska luzna	2023	III
GW600059	5509	298509,753541256 483946,701357759	7,6	10,00- 14,00	porowy	4. Zabudowa wiejska	30.05.2022	III

Źródło: wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych na podstawie monitoringu diagnostycznego i operacyjnego jakości wód podziemnych wg danych z 2022 i 2023 roku
(<https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html> i <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2023.html>)

Zaopatrzenie w wodę dla mieszkańców Gminy Pniewy zapewnia Pniewskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., realizujące swoje zadania poprzez eksploatację dwóch głównych Stacji Uzdatniania Wody: w Pniewach oraz w Nojewie. Obsługiwane przez te stacje obszary obejmują zarówno centrum gminy, jak i rozległe tereny wiejskie, z których każdy zasilany jest wodą o odpowiednio dostosowanej wydajności do lokalnych potrzeb.

Główna stacja w Pniewach dostarcza wodę o średniej wydajności 2400,0 m³/d z pięciu studni głębinowych:

- ST nr 2, głęb. - 52,0 m, Q_e = 27,3 m³/h,
- ST nr 3, głęb. - 49,5 m, Q_e = 38,15 m³/h,
- ST nr 4, głęb. - 41,0 m, Q_e = 12,2 m³/h,
- ST nr 5, głęb. - 29,0 m, Q_e = 14,3 m³/h,
- ST nr 6a, głęb. - 57,7 m, Q_e = 101,0 m³/h.

Z kolei stacja w Nojewie charakteryzuje się wydajnością 511,0 m³/d i korzysta z trzech studni:

- ST nr 1, głęb. - 84,8 m, Qe = 15 m³/h,
- ST nr 2, głęb. - 81,0 m, Qe = 18 m³/h,
- ST nr 3, głęb. - 152,0 m, Qe = 43 m³/h.

Zarówno dla SUW Pniewy jak i SUW Nojewo nie wyznaczono strefy ochrony pośredniej. Na obszarze nie występują problemy dotyczące dostarczania wody mieszkańcom¹¹.

Ponadto na terenie Gminy Pniewy istnieje wiele punktów poboru wód podziemnych eksploatowanych na potrzeby zaopatrzenia ludności oraz przemysł w wodę. Są to ujęcia głównie z utworów czwartorzędowych. Poniżej wymieniono część punktów poboru.

Tabela 10. Eksploatowane punkty poboru wód podziemnych na terenie Gminy Pniewy

Nazwa CBDH	Głębokość [m]	Rzędna [m n.p.m.]	Rok	Miejscowość	Typ obiektu	Stratygrafia na dnie
10062-RSP-WIEŚ-2	48	98.9	1976	Kikowo	Otwór	Czwartorzęd
4310115-GOSPODARSTWO WODNE 1/2021	38	Null	2021	Nojewo	Otwór	Neogen
4310015-RSP-1	43	90	1968	Kikowo	Otwór	Czwartorzęd
4310097-WODOCIĄG-2	81	77.2	1984	Nojewo	Otwór	Trzeciorzęd
4310120-WIEŚ-3A/2023	150	Null	2023	Nojewo	Otwór	Neogen
4310086-WIEŚ-3	157	81.3	1993	Nojewo	Otwór	Trzeciorzęd
4310004-ROL. SPÓŁ. HANDLOWO-USŁUGOWA-1	37.5	95	1964	Psarskie	Otwór	Czwartorzęd
4310044-OŚRODEK WYPOCZ.-SZKOLENIOWY-1	39	75	1972	Zajączkowo	Otwór	Czwartorzęd
4310102-KRUSZGEO - 2	9.2	101.8	2006	Zajączkowo	Otwór	Czwartorzęd
4310063-NADLEŚN-1	16	99.5	1977	Dęborzyce	Otwór	Czwartorzęd
4310107-FERMA DROBIU	32	99.1	2015	Dęborzyce	Otwór	Czwartorzęd
4310025-ROL. SPÓŁ. HAND.-USŁUGOWA-1	30	96.8	1970	Buszewo	Otwór	Czwartorzęd
4310058-RSP-1	34	99.2	1975	Buszewko	Otwór	Czwartorzęd
4310059-RSP-2	32	99.1	1975	Buszewko	Otwór	Czwartorzęd

¹¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024, z perspektywą na lata 2025-2028

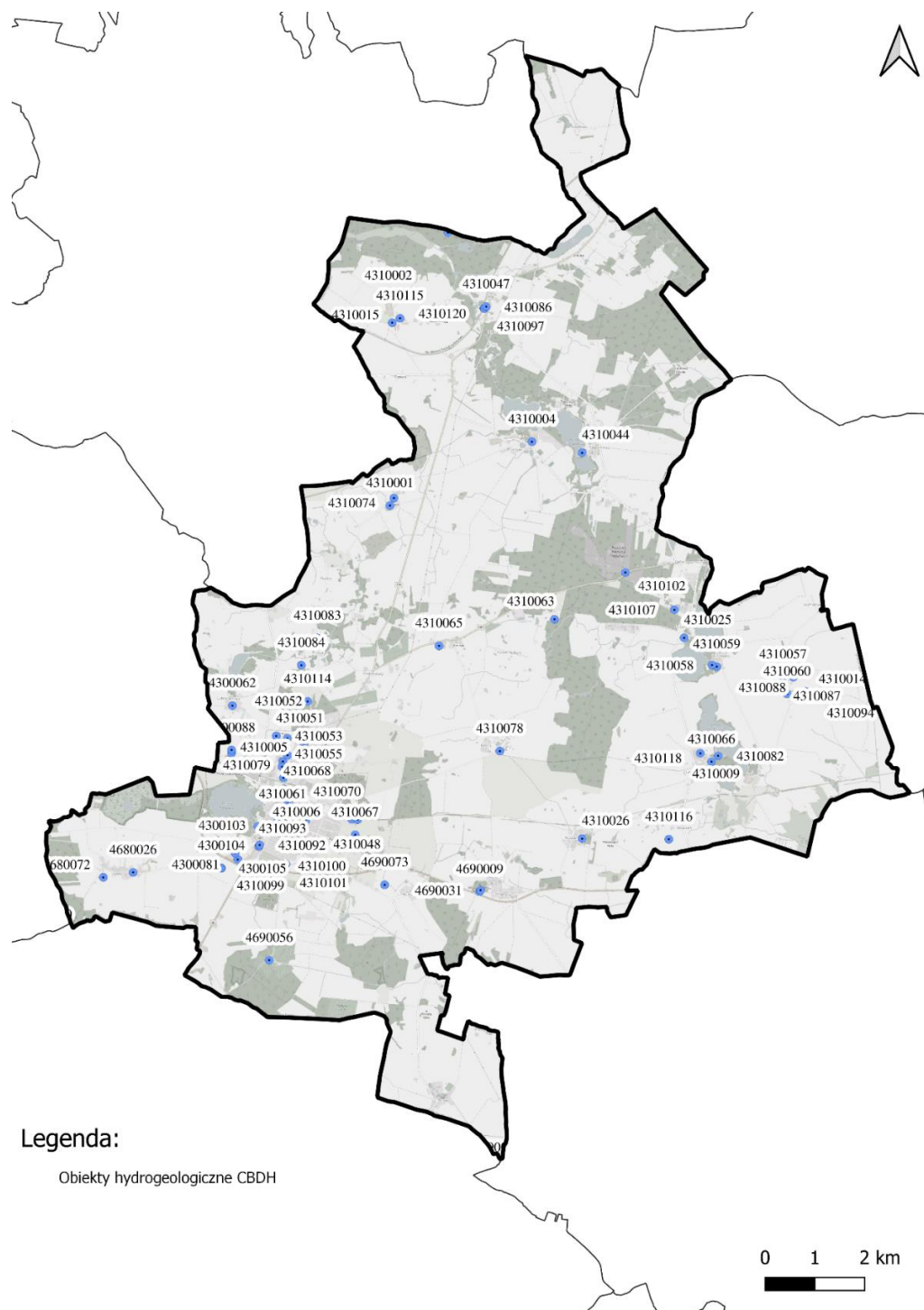

Nazwa CBDH	Głębokość [m]	Rzędna [m n.p.m.]	Rok	Miejscowość	Typ obiektu	Stratygrafia na dnie
4310078-RKS-GOSPODARSTWO-2	142	99.4	1989	Konin	Otwór	Trzeciorzęd
4310118-FERMA-S1/2022	23	Null	2022	Lubosina	Otwór	Czwartorzęd
4310066-RSP-1	27	98.1	1978	Lubosina	Otwór	Czwartorzęd
4310082-RSP-2	23	96.6	1992	Lubosina	Otwór	Czwartorzęd
4310116-NAWADNIANIE-S1/2022 (NR DZ.32/6)	188	Null	2022	Lubosina	Otwór	Neogen
4310026-RSP-1	44.5	98	1970	Koszanowo	Otwór	Czwartorzęd
4690009-PGR-1	70	100.1	1969	Chełmno	Otwór	Czwartorzęd
4690073-UJĘCIE PRYWATNE S1	66.5	Null	2017	Jakubowo	Otwór	Czwartorzęd
4310083-WIERTNIA	11	102.5	1992	Rudka	Otwór	Czwartorzęd
4310114-STUDNIA PRYWATNA 1/2021	45	Null	2021	Rudka	Otwór	Czwartorzęd
4310051-WODOCIĄG-2	56	102.6	1975	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4310072-PRZEDSIĘBIORSTWO-ROBÓT-INŻ-5	50	99.8	1981	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4310055-WODOCIĄG-4	50	100.3	1975	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4310079-WODOCIĄG-6A	59	98.7	1991	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4310061-OSIEDLE-1	34	97.8	1976	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4310046-ZAKŁAD GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ-1	32.5	96	1973	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4310048-TARTAK-1	43	98.5	1974	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4300013-ZAMEK-PGR-2	42	95	1964	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4300081-PGR-4	57	93.3	1980	Pniewy	Otwór	Czwartorzęd
4690056-SZKÓŁKA LEŚNA	16	94.5	1978	Dąbrowa	Otwór	Czwartorzęd

Źródło: Obiekty hydrogeologiczne CBDH udostępnione na mapach HydroGeoPortalu (<https://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>)

Rysunek 17. Punkty poboru wód podziemnych na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z HydroGeoPortalu

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.), do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi zalicza się obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi.

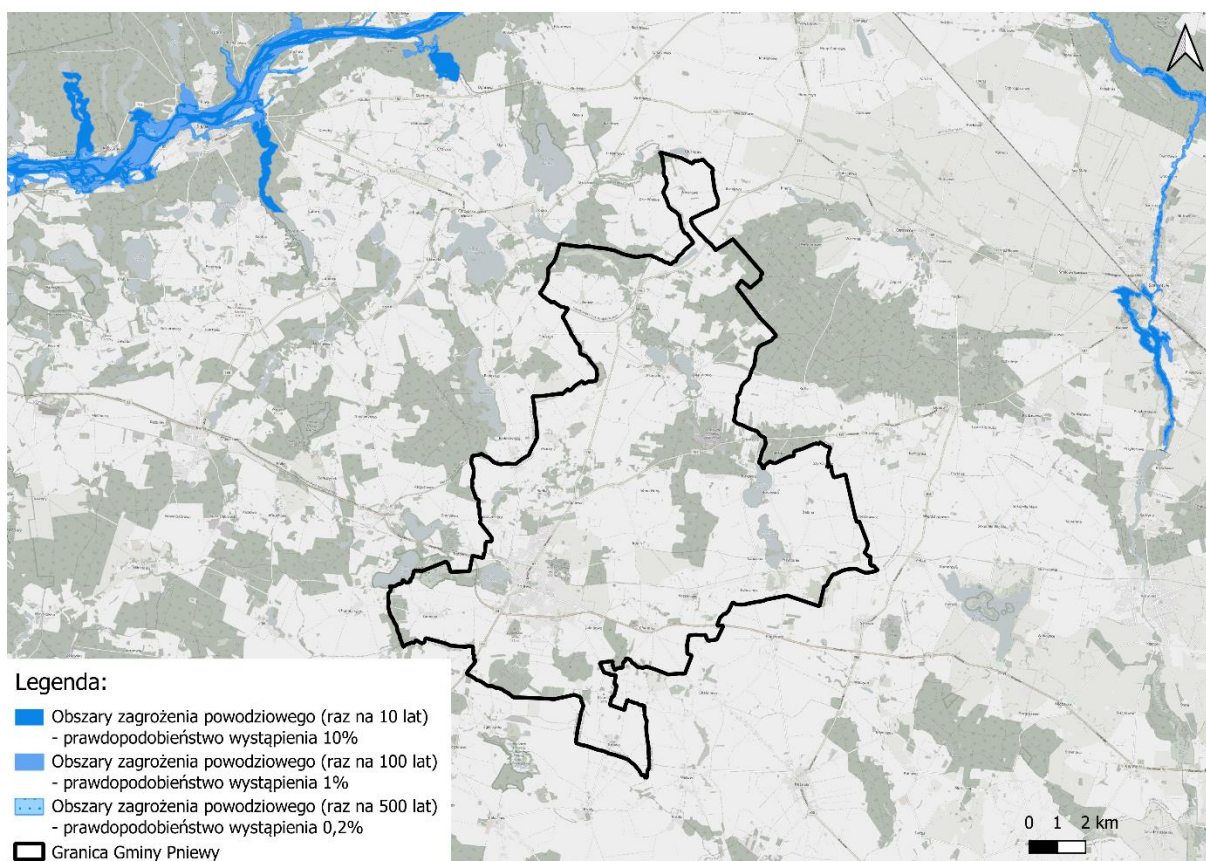

Za obszary szczególnego zagrożenia powodzią uznaje się:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

Teren Gminy Pniewy nie jest objęty mapami zagrożenia powodziowego opracowanymi w ramach Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK). Na terenie gminy nie wyznaczono obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat), obszarów z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi (10% - raz na 10 lat) ani obszarów w zasięgu zalewu wodą o prawdopodobieństwie 0,2% (raz na 500 lat). Na poniższej rycinie przedstawiono wycinek mapy zagrożenia powodziowego ISOK obejmujący obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz teren Gminy Pniewy.

Rysunek 18. Mapa zagrożenia powodziowego obejmująca obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na stronie www.dane.gov.pl

6.1.4. Ukształtowanie terenu, budowa geologiczna i zasoby kopalin

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski Jerzego Kondrackiego Gmina Pniewy leży na Niżu Środkowoeuropejskim i wchodzi w skład podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego. Cechą specyficzną tej podprowincji jest położenie w granicach zasięgu ostatniego zlodowacenia północnopolskiego fazy poznańsko-dobrzyńskiej, z czego wynikają konsekwencje geomorfologiczne, glebowe i hydrograficzne, znajdujące swoje odbicie w typach krajobrazu. Cały obszar gminy leży na terenie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie, w mezoregionach „Pojezierze Poznańskie” oraz częściowo „Wysoczyzna Grodziska”.

Region Gminy Pniewy usytuowany jest w obrębie synklinorium szczecińsko-łódzkiego, z geologią obejmującą skały paleozoiczne, mezozoiczne i kenozoiczne. Najgłębsze badania w rejonie, osiągające głębokość 3641 m, odkryły profil od czerwonego spągowca do kredy. Paleozoik reprezentowany jest przez piaskowce permu, z dolnego okresu o charakterze kontynentalnym, a z górnego – przez osady morskie jak sole czy dolomity. Trias charakteryzuje się osadami z mułowców, wapieni i piaskowców, podczas gdy okres jurajski przyniósł osady wapieni ilastych i margli. W kenozoiku, obszar ten pokryty jest głównie przez osady paleogenu i neogenu, z największą miąższością trzeciorzędu stwierdzoną na południe od Gnuszyna. Miocen prezentuje się przez osady piaszczyste i mułkowato-ilaste, z lokalnymi warstwami węgla brunatnego. Pliocen, choć sporadyczny, charakteryzuje się zielonym zabarwieniem osadu z glaukonitu, wskazującego na morską genezę. Czwartorzęd na tym obszarze składa się z osadów plejstocenu, związanych z trzema zlodowaceniami, pozostawiającymi różnorodne depozyty glin, piasków i żwirów. Holocen przyniósł ocieplenie i erozję, tworząc rozległe równiny torfowe i gytii jeziornej w dolinach i na rynnach jeziornych, podkreślając złożoność geologiczną i hydrologiczną Gminy Pniewy.

W granicach obszaru Gminy Pniewy zidentyfikowano siedem złóż kopalin pospolitych. Wśród nich złóż „Pniewy” zawiera surowce ilaste przeznaczone do produkcji ceramiki budowlanej, a pozostałe sześć złóż: „Zajączkowo I”, „Zajączkowo (zarejestrowane)”, „Zajączkowo”, „Zajączkowo II”, „Sękowo II” oraz „Sękowo” składają się z kruszywa naturalnego. Dodatkowo, złóż „Karmin” zostało wyeksploatowane i usunięte z rejestru.

Złoż surowców ilastych „Pniewy” występuje w czwartorzędowych glinach zwalowych o miąższości od 3,7 do 6,5 m, co czyni je cennym źródłem materiału do produkcji ceramiki. Złoż charakteryzuje się dobrą jakością surowca, z zawartością margla ziarnistego oraz optymalną zawartością wody zarobowej. Kopalina po wypaleniu przy temperaturze 900°C wykazuje odpowiednie parametry skurczliwości i wytrzymałości na ściskanie.

Złoża kruszywa naturalnego w regionie Pniewy są reprezentowane przez piaski czwartorzędowe, charakteryzujące się zróżnicowaną miąższością i dobrymi właściwościami, co sprawia, że znajdują one zastosowanie głównie w budownictwie i drogownictwie. Warto zaznaczyć, że złoża te są częściowo zawodnione, co wpływa na warunki ich eksploatacji.

Z punktu widzenia ochrony środowiska, złoża te zostały sklasyfikowane jako powszechne i łatwo dostępne. Złoż „Zajączkowo” uznano za konfliktowe ze względu na jego położenie

w obrębie terenów leśnych, natomiast pozostałe złoża zakwalifikowano jako małokonfliktowe, co oznacza możliwość ich eksploatacji z minimalnym wpływem na środowisko. Klasyfikacja ta została zatwierdzona przez Geologa Wojewódzkiego, co podkreśla zgodność działań górniczych z zasadami ochrony środowiska. Na obszarze arkusza Pniewy górnictwo i przetwórstwo kopalin obecnie prowadzone jest na niewielką skalę. Wydobywane kopaliny wykorzystywane są na potrzeby lokalnej ludności, a wielkość wydobycia zależna jest od bieżącego zapotrzebowania¹².

6.1.5. Powierzchnia ziemi i gleby

W analizie powierzchni ziemi i gleby wykorzystano dane obejmujące obszar całej gminy z uwagi na brak szczegółowych danych dotyczących wyłącznie obszaru rewitalizacji.

Litologia i morfologia terenu Gminy Pniewy determinują jej pokrywę glebową. Obszar ten charakteryzuje się średnimi warunkami glebowymi, gdzie gleby klasy IIIa-IVa zajmują ponad połowę gruntów rolnych, z przewagą gleb o wyższych bonitacjach. Dominują gleby brunatne, wyługowane, a miejscami czarne ziemie na podłożu glin i piasków gliniastych, należące do kompleksów pszenno dobrego i pszenno-żytniego. Duże skupiska takich gleb znajdują się w okolicach Konina i Koninka, pomiędzy Koszanowem a Lubosiną oraz w rejonie Dębiny, gdzie są one dopełniane przez gleby brunatne kompleksu pszenno wadliwego oraz gleby bielcowe kompleksu żytniego dobrego.

Gleby słabe, przede wszystkim napiaskowe (brunatne wyługowane) klasy IVb-VI, stanowią ponad 25% gruntów ornych, głównie w pobliżu dużych kompleksów leśnych. Na obszarach wilgotnych przeważają gleby z kompleksu zbożowo-pastewnego, zajmujące około 8.4% gruntów rolnych w południowej części gminy.

Gleby użytków zielonych różnią się jakością, od średnich po słabe, lokalizując się w dolinach rynien jeziornych i dolin cieków. Mimo ich ograniczonego udziału, mają one istotne znaczenie ekologiczne i retencyjne, zasługując na ochronę. Erozja wodna gleb stanowi zagrożenie w dolinach cieków, a erozja wietrzna jest problemem na terenach o małym lesistości. Na stan gleb wpływają również czynniki antropogeniczne, takie jak intensywne rolnictwo, zanieczyszczenie wynikające z transportu samochodowego, nielegalne składowanie odpadów, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba¹³.

Tabela 11. Wykaz powierzchni rodzajów gruntów i użytków rolnych w Gminie Pniewy w roku 2020

Rodzaj gruntów i użytków rolnych	Powierzchnia w roku 2020 [ha]
grunty ogółem	8 293,23
użytki rolne ogółem	7 750,75
użytki rolne w dobrej kulturze	7 725,79
pod zasiewami	6 955,18

¹² Opracowanie na zamówienie Ministra Środowiska. "Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000, Arkusz PNIEWY (431)", Warszawa 2005.

¹³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024, z perspektywą na lata 2025-2028

grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	49,23
uprawy trwałe	146,08
łąki trwałe	530,75
pastwiska trwałe	42,53
pozostałe użytki rolne	24,96
las i grunty leśne	210,05
pozostałe grunty	332,43

Źródło: opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl>)

Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska dostępnymi na stronie www.geoserwis.gdos.gov.pl, na terenie Gminy Pniewy nie stwierdzono występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

6.1.6. Klimat akustyczny

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54), są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Ze względu na źródło pochodzenia rozróżniamy różne rodzaje hałasu, takie jak hałas przemysłowy, komunikacyjny (w tym: drogowy, lotniczy, kolejowy) czy też komunalny. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (LAeq), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach i uzależniony są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. 2014 poz. 112 z późn. zm.). Charakteryzuje ono wymagane standardy poziomów hałasu dla poszczególnych rodzajów emitorów (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów działalności będących źródłami hałasu) z rozróżnieniem na sposób zagospodarowania i funkcje danego terenu. Do terenów podlegających ochronie zalicza się obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, tereny szpitali, szkół, domów opieki społecznej, uzdrowisk oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

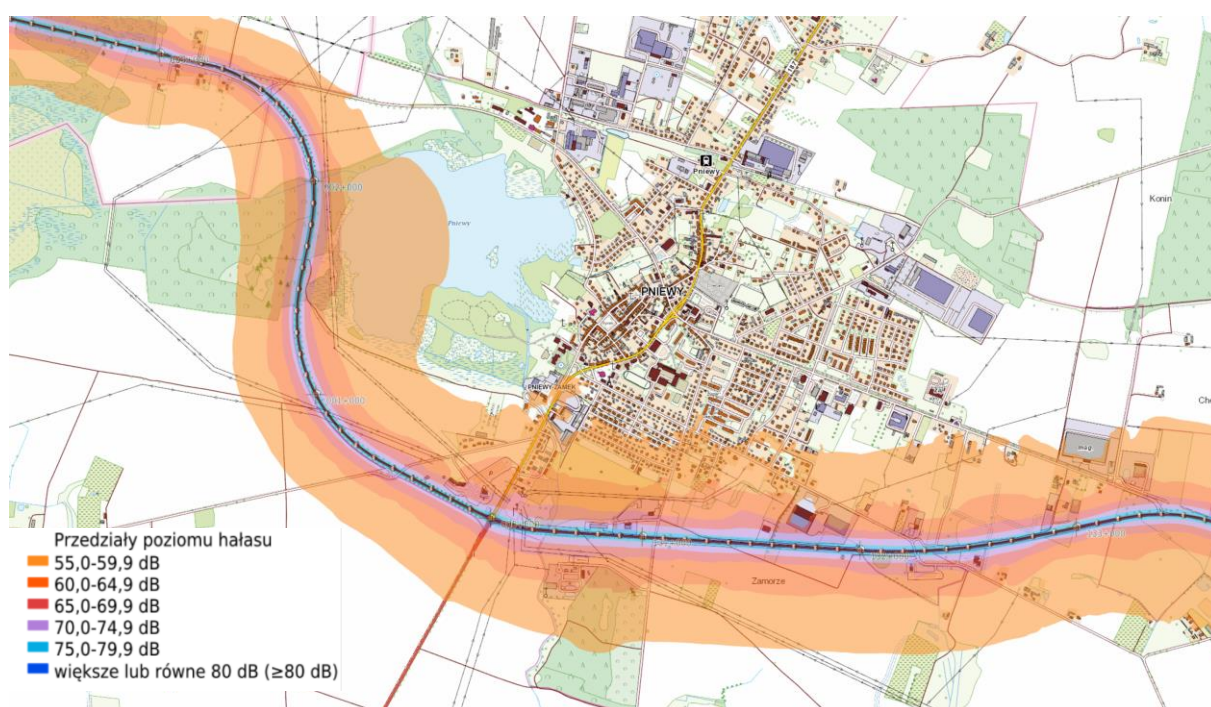
Hałas występujący na obszarach zabudowanych (w miastach i gminach) ma najczęściej charakter skumulowany z racji jednoczesnego występowania hałasu komunikacyjnego, przemysłowego i komunalnego. Hałas komunikacyjny związany jest przede wszystkim z głównymi szlakami drogowymi i kolejowymi. Układ komunikacyjny w gminie Pniewy tworzą połączenia znaczenia krajowego oraz lokalnego. Główną oś komunikacyjną gminy stanowią odcinki dwóch dróg krajowych (nr 24 i 92) oraz dwa odcinki dróg wojewódzkich (nr 116 i 187). Sieć uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne, które w odniesieniu do poziomu hałasu w gminie mają mniejsze znaczenie. Gmina nie posiada połączenia kolejowego, w związku z czym zagrożenie tym rodzajem hałasu nie występuje. Podobnie jest w przypadku hałasu lotniczego. Hałas przemysłowy ma marginalne i lokalne znaczenie – jest związany głównie z pracującymi wentylatorami czy klimatyzatorami.

Klimat akustyczny w gminie Pniewy kształtowany jest głównie przez hałas komunikacyjny oraz lokalnie może być również pochodzenia rolniczego – hałas wywoływany przez maszyny i urządzenia stosowane w gospodarstwach rolnych¹⁴.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad cyklicznie opracowuje mapy akustyczne dla dróg krajowych. W granicach gminy Pniewy mapowanie objęło zarówno drogę krajową nr 24 jak i 92. W ramach prac opracowano mapę imisyjną dla wskaźnika L_{DWN} oraz mapę terenów zagrożonych hałasem dla wskaźnika L_{DWN} . Pierwsza z nich to mapa obrazująca stan akustyczny środowiska wyrażony wskaźnikiem L_{DWN} w postaci barwnych stref, ilustrująca przedziały zakresu emisji. W przeciwieństwie do mapy emisyjnej, mapa ta uwzględnia w pełnym stopniu zróżnicowanie ukształtowania terenu, stan i sposób jego zagospodarowania oraz średnie, lokalne warunki meteorologiczne mające wpływ na rozprzestrzenianie się hałasu. Mapę przedstawiono poniżej.

Rysunek 19. Mapa imisyjna dla wskaźnika L_{DWN}

Źródło: geportal.gov.pl, dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad

Druga mapa prezentuje przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku dla wskaźnika L_{DWN} i jest wyrażona w postaci obszarów odpowiadających przedziałom przekroczeń. W gminie Pniewy są to niewielkie fragmenty działek w bezpośrednim sąsiedztwie drogi. W pozostałym obszarze nie dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024, z perspektywą na lata 2025-2028

Rysunek 20. Mapa terenów zagrożonych hałasem dla wskaźnika LDWN

Źródło: geportal.gov.pl, dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad

6.1.7. Zabytki i krajobraz kulturowy

Gmina Pniewy jest miejscem, w którym przeszłość harmonijnie splata się z teraźniejszością, tworząc niepowtarzalny krajobraz kulturowy. Wśród jej terenów wiejskich oraz miejskich rozsiępane są liczne zabytki architektoniczne, archeologiczne oraz elementy budownictwa i techniki, świadczące o bogatej historii regionu. Do najważniejszych obiektów cennych pod względem kulturowo-krajobrazowym należą poszczególne sołectwa.

W Dęborzycach-Buszewie znajduje się eklektyczny dwór z końca XIX wieku, otoczony parkiem krajobrazowym o powierzchni 4 ha, graniczącym z jeziorem Buszewskim. Jest to parterowa budowla z mieszkalnym poddaszem, zwieńczona wysoką wieżą i rozłaczającą się z werandy widokiem na jezioro. Natomiast w Lubosinie, nad brzegiem jeziora, usytuowany jest park krajobrazowy z przełomu XVIII i XIX wieku, w którym mieści się późnobarokowy-szachulcowy dwór z drugiej połowy XVIII wieku. Dwór ten, mimo iż obecnie zdewastowany, zachowuje unikalny charakter regionu. We wsi Nojewo odnaleźć można ślady średniowiecznych grodzisk oraz neogotycki kościół parafialny pw. św. Andrzeja Boboli z XIX wieku, który wraz z zabytkowym zespołem dworca kolejowego oraz czterech mostów kolejowych i wiaduktów. Psarskie zachwyca późnogotyckim kościołem pw. NMP Wniebowziętej zbudowany po 1462 r., którego wnętrzu zdobią gotyckie portale oraz późnobarokowe wyposażenie. Z kolei w Zajączkowie na brzegu jeziora wznosi się dwór

z XVIII wieku, otoczony parkiem, a na wyspie na Jeziorze Zajączkowski badania archeologiczne wykazały ślady grodu¹⁵.

Oprócz wyżej wymienionych, na terenie gminy Pniewy znajduje się wiele innych zabytków, takich jak kościoły, dwory, pałace, parki krajobrazowe oraz techniczne dzieła ludzkiej myśli, tworzące zróżnicowany i bogaty krajobraz kulturowy. Ta złożona mozaika kulturowa gminy Pniewy, będąca efektem działań różnych pokoleń, jest dziedzictwem, które wymaga nie tylko zachowania, ale i ciągłego odkrywania. Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmująca centralną część miasta Pniewy, podkreśla wartość historycznego układu urbanistycznego, który stanowi świadectwo rozwoju miasta od średniowiecza po czasy nowożytne. Każdy obiekt zabytkowy na terenie gminy, niezależnie od swojej formy i funkcji, jest częścią większej całości, która tworzy unikatową tożsamość tego miejsca. Ochrona zabytków i dbałość o krajobraz kulturowy są nie tylko obowiązkiem, ale również szansą na zachowanie unikalnego charakteru gminy Pniewy dla przyszłych pokoleń, a także na promocję regionu jako miejsca o wyjątkowych walorach historycznych i estetycznych.

Uchwałą Nr LXII/494/24 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 29 lutego 2024 r. przyjęty został *Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Pniewy na lata 2024-2027*. Program zakłada realizację następujących priorytetów:

- PRIORYTET I: Zarządzanie dziedzictwem kulturowym i ochrona krajobrazu kulturowego gminy Pniewy.
- PRIORYTET II: Promocja, edukacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego gminy Pniewy.

W dniu 27 marca 2023 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwalił Audyt Krajobrazowy Województwa Wielkopolskiego. Audyt krajobrazowy stanowi podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego poprzez uwzględnienie wniosków i rekomendacji w dokumentach planistycznych szczebla regionalnego i lokalnego. Zapisy audytu krajobrazowego mają także wzmocnić ochronę krajobrazu na obszarach objętych ochroną prawną. Jest to nowe narzędzie, które będzie miało bezpośredni wpływ na zarządzanie i gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem zasad ochrony krajobrazu.

Wskazania audytu co do kształtowania i ochrony krajobrazu będą uwzględniane w dokumentach planistycznych szczebla gminnego. W wyniku opracowania audytu mogą także zostać wychwycone niebędące zabytkami obiekty o ważnych wartościach estetycznych, emocjonalnych lub obiekty unikatowe, cenne dla jakości przestrzeni miejskiej, a także zagrożenia dla krajobrazów w postaci chaosu wizualnego.

Obszar opracowania obejmujący Gminę Pniewy nie jest położony w granicach krajobrazów priorytetowych określonych w „Audycie krajobrazowym województwa wielkopolskiego”, przyjętym uchwałą Nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa

¹⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pniewy, przyjęte uchwałą nr LVII/444/23 z dnia 22 czerwca 2023 r.

wielkopolskiego. Gmina Pniewy znajduje się w granicach 17 krajobrazów, które wyszczególniono poniżej.

Tabela 12. Krajobrazy występujące na terenie Gminy Pniewy

Kod Krajobrazu	Kod podtypu	Typ	Podtyp	Czy krajobraz jest priorytetowy
30-315.51-003	6d	wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości	NIE
30-315.51-004	3b	leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	NIE
30-315.51-007	3b	leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	NIE
30-315.51-061	3b	leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	NIE
30-315.51-016	3a	leśny	Z przewagą siedlisk borowych	NIE
30-315.51-017	1a	wód powierzchniowych	Jeziora	NIE
30-315.51-018	3a	leśny	Z przewagą siedlisk borowych	NIE
30-315.51-089	2b	bagiennie-łąkowe - głównie bezleśne	Z dominacją szuwarów i turzycowisk	NIE
30-315.51-066	9a	miejski	Miejscowości z zachowanym układem historycznym	NIE
30-315.51-023	3b	leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	NIE
30-315.51-024	3b	leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	NIE
30-315.51-026	3b	leśny	Z przewagą siedlisk lasowych	NIE
30-315.59-147	6d	wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości	NIE
30-315.59-073	6e	wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości	NIE
30-315.51-099	6c	wiejskie	Z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	NIE
30-315.51-044	6e	wiejskie	Z przewagą wielkoobszarowych pól	NIE

Kod Krajobrazu	Kod podtypu	Typ	Podtyp	Czy krajobraz jest priorytetowy
			lub łąk i pastwisk	
30-315.51-097	6d	wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości	NIE

Źródło: na podstawie „Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego”, przyjętym uchwałą Nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.

Obszar rewitalizacji PNIEWY-ZACHÓD znajduje się głównie w obrębie krajobrazu oznaczonego jako 30-315.51-066 - Miejscowości z zachowanym układem historycznym. Jest to krajobraz silnie przekształcony antropogenicznie.

6.1.8. Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska pola elektromagnetyczne definiowane są jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Źródłem promieniowania elektromagnetycznego jest każde urządzenie, w którym następuje przepływ prądu, w szczególności sieci energetyczne, w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe i telefony telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia radiowo-nawigacyjne, a także urządzenia elektryczne wykorzystywane w domu.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448). Obecnie obowiązujący minimalny poziom dopuszczalny, według ww. rozporządzenia, wynosi 28 V/m dla częstotliwości objętych monitoringiem (tj. 80 MHz - 40 GHz).

W analizie pól elektromagnetycznych wykorzystano dane obejmujące całą gminę, z uwagi na brak szczegółowych danych dotyczących wyłącznie obszaru rewitalizacji.

W Gminie Pniewy występują różnorodne źródła promieniowania niejonizującego i są to między innymi:

- Linie wysokiego napięcia o długości około 28 km, zapewniające dostawy energii elektrycznej na obszarze gminy;
- Średnionapięciowe linie elektryczne, zarówno napowietrzne, jak i kablowe, o łącznej długości ponad 160 km;
- Niskonapięciowe linie elektryczne rozciągające się na długości ponad 210 km;
- Infrastruktura telefonii komórkowej obejmująca sześć stacji przekątnikowych zlokalizowanych w różnych częściach gminy:
 - Pniewy, ul. Strzelecka (teren oczyszczalni ścieków),
 - Pniewy, ul. Wolności 2 (kościół pw. św. Jana Chrzciciela),
 - Pniewy, ul. Konińska 9,

- o Pniewy, ul. Konińska 26,
- o Pniewy, ul. Wroniecka 56,
- o Nojewo, działka nr ewid. 525.

Sieć energetyczna zarządzana przez Enea Operator sp. z o.o. znajduje się w satysfakcjonującym stanie technicznym, a jej utrzymanie i kontrola odbywają się regularnie zgodnie z obowiązującymi standardami i przepisami. Gmina posiada również 109 stacji transformatorowych, co zapewnia skuteczną dystrybucję energii elektrycznej na potrzeby mieszkańców i przedsiębiorstw.

Monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzony jest przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Do roku 2020 badania pól elektromagnetycznych realizowane były w trzyletnich cyklach pomiarowych. Od 2021 roku w zakresie monitoringu PEM obowiązuje nowe *rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2311)*. W ramach stałej sieci monitoringu wyznaczono punkty pomiarowe w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, z kolei w ramach monitoringu badawczego wyznaczony został jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

Mimo braku wyznaczonych punktów kontrolnych dla pomiaru pól elektromagnetycznych (PEM) w Gminie Pniewy, prowadzone są regularne badania przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w najbliższym punkcie kontrolnym znajdującym się w Grzebienisku (gmina Duszniki, powiat szamotulski) na drodze polnej. Badania w roku 2020 nie wykazały wartości przekraczających ustalone normy, co potwierdza, że poziomy promieniowania niejonizującego na terenie gminy pozostają w bezpiecznych granicach dla środowiska i zdrowia ludzi (wynik pomiaru wyniósł 0,35 V/m, natomiast przekroczenie poziomu dopuszczalnego występuje od 7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz).

Dodatkowo, przeprowadzona kontrola instalacji telekomunikacyjnej należącej do T-Mobile Polska S.A. wykazała przestrzeganie przez operatora obowiązujących wymagań dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi. Wyniki te świadczą o odpowiedzialnym podejściu zarówno operatorów sieci komórkowych, jak i dostawców energii elektrycznej do kwestii ochrony środowiska i zdrowia mieszkańców Gminy Pniewy¹⁶.

6.2. Zidentyfikowane problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Analiza informacji na temat Gminy Pniewy pozwoliła na zidentyfikowanie głównych problemów i zagrożeń, które wpływają na jakość poszczególnych komponentów środowiska w gminie i tym samym warunkują jakość życia mieszkańców. Opracowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033

¹⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024, z perspektywą na lata 2025-2028

poprzedzała szczegółowa diagnoza stanu istniejącego obejmująca również aspekty środowiskowe, a także warsztaty umożliwiające zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Główne zidentyfikowane w Programie problemy w zakresie ochrony środowiska w Gminie wymieniono poniżej:

- obecne budynki mieszkalne pokryte płytami azbestowocementowymi oraz materiały zawierające azbest na terenie gminy,
- przekroczenia stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10,
- duży problem z niską emisją, związaną z nieefektywnymi paleniskami domowymi, zwłaszcza w okresach zimowych,
- powstawanie dzikich wysypisk śmieci, głównie w zakresie materiałów poremontowych i porozbiórkowych w okolicach jeziora Pniewskiego,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- niedobór i dewastowanie pojemników na odpady w przestrzeniach publicznych,
- niski udział powierzchni biologicznie czynnej wśród miejskiej zabudowy.

Na podstawie opisu stanu środowiska zawartego w niniejszej Prognozie należy zwrócić uwagę przede wszystkim na problem przekroczeń poziomów dopuszczalnych w powietrzu dla benzo(a)pirenu, złą jakość wód powierzchniowych, zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, słabą jakość gleb, zagrożenie ponadnormatywnym hałasem z uwagi na przebiegające główne ciągi komunikacyjne: drogi krajowe nr 24 (relacji Pniewy-Rudnica) i nr 92 (relacji Rzepin-Poznań) oraz drogi wojewódzkie nr 187 i 116.

Aktualne problemy ochrony środowiska w gminie zostały również wskazane na etapie opracowywania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028. Na podstawie przeprowadzonych w Programie analiz SWOT zidentyfikowano najistotniejsze problemy ochrony środowiska w Gminie Pniewy. Problemy te, uzupełnione o dodatkowe wnioski z diagnozy stanu środowiska przeprowadzone na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 oraz niniejszej Prognozy, przytoczono poniżej wraz z odpowiadającymi na dane problemy celami operacyjnymi wyznaczonymi w ramach Programu.

Tabela 13. Główne problemy ochrony środowiska w Gminie Pniewy i powiązane z nimi cele wyznaczone w Programie

Obszar interwencji	Zidentyfikowany problem	Cel operacyjny
Ochrona klimatu i jakości powietrza	używanie paliw stałych (węgla i drewna) jako głównych surowców grzewczych	Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie
	brak pełnego zgazyfikowania gminy	
	zła jakość powietrza w wielkopolskiej strefie oceny jakości powietrza: B(a)P (ochrona zdrowia ludzi)	

Obszar interwencji	Zidentyfikowany problem	Cel operacyjny
Zagrożenia hałasem	przekroczenia poziomu hałasu w ciągu dróg krajowych	Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców
	rosnący udział transportu ciężarowego w strukturze ruchu pojazdów na badanych w ramach GPR odcinkach dróg	
Pola elektromagnetyczne	obecność nadajników telefonii komórkowej wytwarzających pole elektromagnetyczne	Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
Gospodarowanie wodami	zła jakość wód powierzchniowych (rzek i jezior)	Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
	duże zagrożenia suszą rolniczą	
Gospodarka wodno-ściekowa	duża liczba szamb	Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
	zużycie eksploatacyjne oczyszczalni ścieków w Pniewach	
Zasoby geologiczne	eksploatacja złóż na terenie gminy	Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
Gleby	raczej słaba jakość użytkowa gleb	Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
	zlokalizowane na obszarze gminy osuwiska	
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	powstawanie dzikich wysypisk śmieci	Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
	niska świadomość ekologiczna mieszkańców	

Obszar interwencji	Zidentyfikowany problem	Cel operacyjny
	niedobór i dewastowanie pojemników na odpady w przestrzeniach publicznych	Kierunek 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych
	obecność materiałów zawierających azbest na terenie Gminy	
Zasoby przyrodnicze	stosunkowo mała lesistość obszaru	Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców
	mały udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej	
	brak całościowej i aktualnej, inwentaryzacji przyrodniczej	
Zagrożenia poważnymi awariami	brak	Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Wizja Gminy Pniewy do roku 2033 będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację wyznaczonych w Programie celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Odpowiedź na wymienione potrzeby i problemy środowiskowe stanowią wskazane cele i kierunki działań, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.

6.3. Zagrożenia wynikające z braku realizacji projektowanego dokumentu

Nieprzystąpienie do realizacji projektowanego dokumentu rozwojowego dla Gminy Pniewy niewątpliwie przyczyniłoby się do utraty szans na znaczące przyspieszenie jej rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowego. Brak takiego działania oznaczałby pominięcie możliwości integracji lokalnych działań z szeroko zakrojoną polityką na poziomie regionalnym, krajowym, a nawet unijnym w zakresie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Odstąpienie od wdrożenia założeń projektu skutkować może przede wszystkim zahamowaniem wzrostu potencjału gospodarczego gminy oraz jej zdolności do adaptacji do zmieniających się warunków środowiskowych, w tym do zmian klimatu. W sytuacji coraz częstszych ekstremalnych zjawisk pogodowych, które stają się widocznym skutkiem zmian

klimatycznych, brak zintegrowanych działań adaptacyjnych może powodować wzrost wrażliwości gminy na te negatywne zjawiska. To z kolei przekładałoby się na zwiększone ryzyko dla bezpieczeństwa mieszkańców, infrastruktury komunalnej i gospodarki lokalnej.

Zaniechanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oznacza także brak możliwości wykorzystania potencjalnych terenów inwestycyjnych pod kątem gospodarczym, komunikacyjnym czy mieszkaniowym, co mogłoby przyczynić się do dalszego stagnowania gminy. Zachowanie obecnej funkcji tych przestrzeni nie pozwoli na pełne wykorzystanie ich potencjału, ograniczając tym samym możliwości rozwojowe Gminy Pniewy.

Ponadto, brak działań opartych na projektowanym dokumencie może spowodować, że gmina nie będzie w stanie skutecznie wdrażać działań na rzecz ochrony środowiska i poprawy jakości życia swoich mieszkańców. Długoterminowo może to prowadzić do degradacji środowiska naturalnego, pogorszenia stanu zdrowia mieszkańców oraz obniżenia ogólnego standardu życia.

W efekcie, brak realizacji projektowanego dokumentu rozwojowego dla Gminy Pniewy niesie za sobą poważne zagrożenia zarówno dla rozwoju gospodarczego, jak i dla ochrony środowiska oraz dobrostanu społeczności lokalnej. Stanowi to ważny argument za potrzebą aktywnego i świadomego działania w kierunku wdrożenia i realizacji założeń Programu, mających na celu wszechstronne wsparcie i promocję zrównoważonego rozwoju Gminy Pniewy.

Analiza zagadnień środowiskowych na terenie Gminy Pniewy ukazała szerokie spektrum wyzwań, które bez odpowiedniej strategii mogą wpłynąć negatywnie na otoczenie oraz jakość życia mieszkańców. Niezrealizowanie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 może prowadzić do następujących negatywnych konsekwencji dla środowiska i społeczności lokalnej:

- Ograniczenie zdolności gminy do wdrażania rozwiązań prowadzących do poprawy jakości powietrza, w tym zwiększania efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej;
- Ograniczenie zdolności gminy do zwalczania problemu dzikich wysypisk śmieci, który może prowadzić do degradacji krajobrazu oraz negatywnie wpływać na środowisko naturalne;
- Ograniczenie zdolności gminy do kształtowania świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, co przekładać się będzie na niską jakość segregacji odpadów i problem utrzymania czystości w przestrzeniach publicznych;
- Ograniczenie zdolności gminy do utrzymania ładu przestrzennego, dbałości o walory kulturowe i historyczne oraz obiekty zabytkowe;
- Ograniczenie zdolności gminy do realizacji działań na rzecz ochrony przed zmianami klimatu, w tym związane z zaniechaniem rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, brakiem zdolności do zwiększania retencyjności i trudnościami w przystosowaniu się do zjawiska suszy.

Niezrealizowanie przedsięwzięć określonych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 będzie oznaczało przede wszystkim utrzymywanie się istniejących

problemów środowiskowych oraz utratę szansy na ich skuteczną mitygację. Niepodjęcie działań rewitalizacyjnych odbije się nie tylko na jakości środowiska naturalnego, ale również na jakości życia mieszkańców, ograniczając potencjał gminy do przyciągania nowych inwestycji i zwiększania jej atrakcyjności turystycznej oraz mieszkalnej.

7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE

7.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 będzie przebiegała zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, będącego przedmiotem szczególnego zaangażowania Unii Europejskiej oraz zasadą leżącą u podstaw wszelkich polityk i działań Unii.

Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju zdefiniowała zrównoważony rozwój jako rozwój zaspokajający obecne potrzeby bez uszczerbku dla możliwości przyszłych pokoleń zaspokajania swych własnych potrzeb. Celem zrównoważonego rozwoju jest ciągła poprawa jakości życia zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń, a także zapewnienie możliwości utrzymania pełnej różnorodności form życia na Ziemi.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy zawiera opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Ich realizacja pozwoli na istotne zmniejszenie dysproporcji w zakresie jakości występującej infrastruktury gminnej i obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych w Gminie Pniewy, wprowadzenie ładu przestrzennego, a także skuteczną walkę z wykluczeniem społecznym, poprawę jakości życia mieszkańców i podniesienie bezpieczeństwa na obszarach zdegradowanych. Aspekty środowiskowe i problematyka dotycząca ochrony środowiska została ujęta w Programie poprzez planowaną realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych służących poprawie jakości zamieszkiwania w obszarze rewitalizacji.

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. pod nazwą „**Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030**” definiuje 17 celów zrównoważonego rozwoju, w tym cele w zakresie ochrony środowiska, takie jak:

- Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;
- Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony;
- Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczając pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.

Warto podkreślić, iż rewitalizacja w szczególny sposób wpisuje się w zasady zrównoważonego rozwoju. Zakłada bowiem wyprowadzenie ze stanu zdegradowanego wybranej przestrzeni gminy, a działania rewitalizacyjne koncentrują się zarówno na sferze społecznej, jak i przestrzennej.

Kolejnym dokumentem o charakterze międzynarodowym jest **Agenda 21** – program działań na rzecz rozwoju zrównoważonego w perspektywie XXI wieku. Najistotniejszą częścią dokumentu odnoszącą się do problematyki środowiskowej jest część II pt. „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody”, która to część składa się z 14 rozdziałów dotyczących potrzeby badań środowiska, zapobieganiu zagrożeniom, zwalczaniu negatywnych zjawisk w środowisku, ochronie zasobów środowiska, bezpiecznym gospodarkom itd.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast),
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi,
- powstrzymanie niszczenia lasów,
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich,
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania),
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy,
- edukacja ekologiczna.

Wśród ww. założeń, w kontekście Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, szczególne znaczenie mają działania w zakresie ochrony i wspomagania zdrowia człowieka, zrównoważonego rozwoju osiedli ludzkich, bezpiecznego gospodarowania odpadami, zachowania bioróżnorodności i edukacji ekologicznej.

Zaplanowane w ramach Programu działania wpłyną na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenie zużycia energii oraz rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, co przyczyni się do realizacji celów określonych m.in. w **pakiecie klimatyczno-energetycznym do 2030 r.**

Wyrazem dążenia do przeciwdziałania zmianom klimatu oraz degradacji środowiska jest tzw. **Zielony Ład**, czyli jedna z kluczowych polityk Unii Europejskiej. Europejski Zielony Ład zawiera plan działań umożliwiających bardziej efektywne wykorzystanie zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym, przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń.

Zakłada się, że do 2050 r. Europa stanie się kontynentem neutralnym dla klimatu. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało działań we wszystkich sektorach gospodarki, takich jak:

- inwestycje w technologie przyjazne dla środowiska,

- wspieranie innowacji przemysłowych,
- wprowadzanie czystszych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego,
- obniżenie emisyjności sektora energii,
- zapewnienie większej efektywności energetycznej budynków,
- współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy światowych norm środowiskowych.

Cele te wpisują się w cel 3. rewitalizacji wyznaczonym w Programie, tj.: *Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy*, w tym w szczególności w kierunku działań nr 3.1.: Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie. Gmina Pniewy będzie dążyć do zapewnienia mieszkańcom czystego i bezpiecznego środowiska przy jednoczesnym utrzymaniu ład przestrzennego.

7.2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym

Nadrzędnym aktem prawnym w Polsce jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**, przyjęta w 1997 roku. Dokument ten stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5), ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74).

16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła **Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej** (PEP2030), która jest jedną z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce, a także zarządzania rozwojem kraju. W systemie dokumentów strategicznych, PEP2030 stanowi doprecyzowanie zapisów **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, dlatego też główny cel PEP2030, tj. „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, został przeniesiony wprost z ww. Strategii. Cele horyzontalne PEP2030 to:

- Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;
- Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe PEP2030 sformułowano następująco:

- 1) Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- 2) Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;
- 3) Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Wszystkie z tych celów znajdują odzwierciedlenie w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033. Kierunki działań spójne z powyższymi

celami wykazano w ramach 3. celu rewitalizacji: *Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe* wizytówką Gminy Pniewy i następujących kierunków działań:

- 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie;
- 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców;
- 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców;
- 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych.

Najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju jest **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030** (KPZK 2030). Została opracowana zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.). Zgodnie z wymogami ustawowymi określono także wynikające z KPZK 2030 ustalenia i zalecenia dla przygotowywania planów zagospodarowania przestrzennego województw.

W dokumencie określono cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, w tym cel 4: *Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski*, odnoszący się do problematyki ochrony środowiska. Cel ten jest zbieżny z kierunkami działań wyznaczonymi w Programie, takimi jak: tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców (3.2.) oraz poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych (3.4.).

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Jest to pierwszy tego typu dokument w Polsce bezpośrednio dedykowany kwestii adaptacji do zmian klimatu. Opracowanie SPA 2020 wpisuje się w działania na rzecz osiągnięcia celu nadrzędnego Białej Księgi oraz Strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, jakim jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych, oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z nimi związanych.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Mają temu służyć następujące cele:

- Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.
- Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.
- Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.
- Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.
- Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
- Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Zwiększaniu adaptacji Gminy Pniewy do zmian klimatu służyć mają działania wskazane w Programie, takie jak: pielęgnacja istniejących elementów zielonej infrastruktury i rozwój systemu zieleni w gminie, przebudowa kanalizacji deszczowej, termomodernizacja budynków czy też montaż systemów bezpieczeństwa w celu zwiększenia efektywności w zakresie reagowania na skutki anomalii pogodowych takie jak pożary.

8. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, W TYM BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE

Realizacja działań zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 będzie skutkować oddziaływaniem na środowisko o charakterze pozytywnym i długotrwałym. Mając na uwadze rodzaj i skalę planowanych inwestycji, nie przewiduje się aby projekt Programu wyznaczał ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednakże, uwzględniając zakres rzeczowy planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących m.in. termomodernizację budynków, prace w obrębie drzewostanu parkowego, budowę kładki przez Jezioro Pniewskie, budowę parkingu, przebudowę ulic związaną z wymianą nawierzchni oraz modernizację i przebudowę sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej, nie można wykluczyć znaczącego oddziaływania w wyniku realizacji ww. działań na środowisko.

Jeśli tylko jest to możliwe, należy unikać występowania negatywnego oddziaływania, a w przypadku ich wystąpienia podejmować odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące, opisane w kolejnym rozdziale. Należy podkreślić, że realizacja postanowień dokumentu, przy przestrzeganiu przepisów szczegółowych i zastosowaniu rozwiązań chroniących środowisko, nie powinna spowodować zagrożeń dla środowiska ani ludzi.

Szczegółową ocenę wpływu działań na poszczególne elementy środowiska wykonano w formie tabelarycznej wraz z merytorycznym uzasadnieniem. Zadania zaplanowane w ramach Programu zostały przeanalizowane w aspekcie oddziaływania na następujące komponenty środowiska: obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszary Natura 2000, rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną, ludzi, klimat i powietrze, krajobraz, powierzchnię ziemi, wodę i zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Z uwagi na fakt, iż na obecnym etapie organ opracowujący projekt Programu nie posiada szczegółowych informacji na temat parametrów technicznych i rozwiązań technologicznych planowanych na obszarze rewitalizacji przedsięwzięć, przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko ma charakter prognostyczny, wskazując możliwe do wystąpienia oddziaływania i uwzględniając różne warianty realizacji przedsięwzięcia, w tym również te najbardziej niekorzystne dla środowiska.

8.1. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru i pozostałe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji Projekt ten ma na celu renowację i adaptację zabytkowych budynków edukacyjnych oraz rozwijanie nowoczesnej infrastruktury oświatowej w Gminie Pniewy. Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy. Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności. Lokalizacja: Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11.	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2 Przedszkole pozytywnego rozwoju Projekt ten ma na celu adaptację i modernizację budynków dla lepszego dostępu do opieki przedszkolnej. Moduł I: Prace modernizacyjne/adaptacyjne. Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw. Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23. Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a.	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3 Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Projekt ma na celu przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności. Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha. Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego. Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej. Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych. Lokalizacja: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach.	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4 Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Projekt obejmuje adaptację budynku starego komisariatu policji na mieszkania chronione oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24. Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku. Lokalizacja: Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24.	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Lokalizacja: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1.	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2 Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta” Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3 Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Lokalizacja: okolice jeziora Pniewskiego	Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4 Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego Lokalizacja: Obszar rewitalizacji	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5 Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach Lokalizacja: ul. Poznańska 13	Bezpośrednie oddziaływania: Brak oddziaływań bezpośrednich z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich z uwagi na charakter przedsięwzięcia i jego lokalizację w

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	oddaleniu od ustanowionych form ochrony przyrody. Najbliżej położonym obszarem chronionym jest Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zamorze Pniewskie (PLH300036) i zlokalizowane na jego terenie pomniki przyrody. Teren obszaru Natura 2000 oddzielony jest od obszaru rewitalizacji drogą krajową nr 24. Mając na uwadze powyższe, nie przewiduje się możliwości zakłócenia integralności tego obszaru.

8.2. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji Projekt ten ma na celu renowację i adaptację zabytkowych budynków edukacyjnych oraz rozwijanie nowoczesnej infrastruktury oświatowej w Gminie Pniewy. Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy. Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności. Lokalizacja: Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Przebudowa poddaszy i renowacja klatek schodowych może stanowić potencjalne zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble, jerzyki) oraz dla nietoperzy. Należy podkreślić, iż planowane działanie będzie miało charakter remontu istniejących obiektów i w znacznej mierze obejmować będzie wnętrza budynków, w związku z czym nie powinno generować istotnych negatywnych oddziaływań na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe:</u> Wymiana elewacji oraz adaptacja poddaszy mogą prowadzić do utraty miejsc, w których ptaki i nietoperze zakładają swoje gniazda i szukają schronienia. Szczególnie zagrożone są gatunki wykorzystujące szczeliny w budynkach (np. jerzyki) oraz nietoperze korzystające z poddaszy i szczelin dachowych. <u>Wtórne i skumulowane oddziaływania:</u> W dłuższej perspektywie lepsza infrastruktura edukacyjna i większe zaangażowanie społeczności w działania proekologiczne mogą prowadzić do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy. To z kolei

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	może skutkować lepszymi praktykami środowiskowymi, w tym m.in. w zakresie poszanowania przyrody.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2 Przedszkole pozytywnego rozwoju Projekt ten ma na celu adaptację i modernizację budynków dla lepszego dostępu do opieki przedszkolnej. Moduł I: Prace modernizacyjne/adaptacyjne. Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw. Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23. Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Remont obiektów budowlanych może stanowić potencjalne zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble, jerzyki) oraz dla nietoperzy. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Usunięcie nasadzeń potencjalnie trujących/toksycznych dla dzieci i uzupełnienie ich nasadzeniami bezpiecznymi wpłynie na skład gatunkowy roślin przestrzeni wokół budynku. Nowe nasadzenia roślinności mogą wpłynąć na wzrost różnorodności biologicznej. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe:</u> Remont i adaptacja pomieszczeń mogą prowadzić do utraty miejsc, w których ptaki i nietoperze zakładają swoje gniazda i szukają schronienia. Szczególnie zagrożone są gatunki wykorzystujące szczeliny w budynkach (np. jerzyki) oraz nietoperze korzystające z poddaszy i szczelin dachowych.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3 Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Projekt ma na celu przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności. Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha. Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego. Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Budowa kładki na jeziorze Pniewskim może stanowić potencjalne zagrożenie dla organizmów wodnych etapie budowy w wyniku prowadzonych prac realizacyjnych. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Pielęgnacja zieleni i wykonanie nowych nasadzeń wpłynie pozytywnie na kondycję terenów zielonych Parku Miejskiego i zwiększenie bioróżnorodności. Uzupełnienie nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej w obrębie Rynku Miejskiego będzie skutkować zwiększeniem udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych. Lokalizacja: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach.	Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Przebudowa obszaru Rynku obejmująca wprowadzenie nowych elementów błękitno-zielonej infrastruktury będzie sprzyjać pojawianiu się na tym terenie zwierząt, np. ptaków. Trwałe przekształcenie terenu pod realizację kładki pieszej przez jezioro, może spowodować utratę siedlisk dla roślin i zwierząt wodnych. Funkcjonowanie kładki przez jezioro Pniewskie i Borek może powodować płoszenie zwierząt przez mieszkańców i turystów korzystających z nowej infrastruktury. Zwiększona liczba osób przebywających w okolicy może także przyczynić się do hałasu i zanieczyszczenia światłem, co negatywnie wpłynie na lokalną faunę, zwłaszcza gatunki aktywne nocą. Budowa i remont węzłów sanitarnych pozytywnie wpłynie na jakość środowiska przyrodniczego.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4 Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Projekt obejmuje adaptację budynku starego komisariatu policji na mieszkania chronione oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24. Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku. Lokalizacja: Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Prace remontowe obiektu mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble, jerzyki) oraz dla nietoperzy. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Rewitalizacja podwórka, w tym utworzenie ogrodu sensorycznego i posadowienie domków dla owadów może przyczynić się do zwiększenia bioróżnorodności. <u>Długoterminowe:</u> Wymiana elewacji, docieplenie stropu dachowego i renowacja stolarki okienneo-drzwiowej mogą prowadzić do utraty miejsc, w których ptaki i nietoperze zakładają swoje gniazda i szukają schronienia. Szczególnie zagrożone są gatunki wykorzystujące szczeliny w budynkach (np. jerzyki) oraz nietoperze korzystające z poddaszy i szczelin dachowych.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Lokalizacja: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Prace termomodernizacyjne mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble, jerzyki) oraz dla nietoperzy. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Wprowadzenie rozwiązań z zakresu odnawialnych źródeł energii, takich jak panele fotowoltaiczne, może być niebezpieczne dla ornitofauny z uwagi na wysoką temperaturę w strefie przepływu energii słonecznej oraz możliwe kolizje z panelami, które odbijają nieboskłon lub imitują wodę. <u>Długoterminowe:</u> Prace obejmują ocieplenie budynków, remont elewacji oraz wymianę stolarki okienneo-drzwiowej. Wskutek tych działań może dojść do utraty siedlisk dla ptaków i nietoperzy, które znajdują schronienie w szczelinach budynków, pod dachówkami i na poddaszach czy w piwnicach.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2 Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta” Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Z uwagi na konieczność realizacji prac ziemnych i budowlanych związanych z realizacją parkingu, wystąpić może negatywne oddziaływanie na roślinność występującą w rejonie inwestycji, w tym na strefę korzeniową drzew. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe:</u> Przekształcenie terenu pod budowę parkingu buforowego, w tym wyrównanie i utwardzenie nawierzchni, spowoduje utratę naturalnych siedlisk dla roślin. Obszar, który wcześniej mógł być porośnięty trawą, krzewami czy drzewami, zostanie pokryty kostką brukową, co uniemożliwi dalszy rozwój naturalnej roślinności. Realizacja prac ziemnych, takich jak wyrównanie terenu i utwardzenie nawierzchni, może prowadzić do

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	uszkodzenia systemów korzeniowych pobliskich drzew. Drzewa mogą być osłabione, co zwiększa ryzyko ich obumierania lub przewrócenia w przyszłości. Wtórne: Przekształcenie powierzchni ziemi może wpłynąć na mikroklimat i lokalne warunki glebowe, co z kolei wpłynie na pozostałą roślinność w sąsiedztwie parkingu. Zmniejszenie powierzchni zieleni może prowadzić do obniżenia bioróżnorodności na tym obszarze.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3 Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci Lokalizacja: okolice jeziora Pniewskiego	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Identyfikacja i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci wpłynie pozytywnie na jakość środowiska, które pośrednio wpływa również na stan flory i fauny w obszarze rewitalizacji.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4 Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego Lokalizacja: Obszar rewitalizacji	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Monitoring miejski wpłynie na poprawę stanu obszaru rewitalizacji, którego jakość wpływa pośrednio również na stan flory i fauny na tym terenie.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5 Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach Lokalizacja: ul. Poznańska 13	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Prace remontowe obiektu mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jaskółki, wróble, jerzyki) oraz dla nietoperzy. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe:</u> Ocieplenie, remont elewacji, docieplenie stropu dachowego, izolacja fundamentów oraz wymiana stolarki okiennieo-drzwiowej

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	mogą prowadzić do zniszczenia miejsc, w których ptaki i nietoperze znajdują schronienie. Zabytkowe budynki często stanowią siedliska dla tych zwierząt ze względu na liczne szczeliny i puste przestrzenie.

8.3. Oddziaływanie na ludzi

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji Projekt ten ma na celu renowację i adaptację zabytkowych budynków edukacyjnych oraz rozwijanie nowoczesnej infrastruktury oświatowej w Gminie Pniewy. Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy. Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności. Lokalizacja: Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Etap realizacji przedsięwzięcia może wiązać się z oddziaływaniem na ludzi w postaci wzmożonej emisji hałasu w trakcie prowadzenia prac budowlanych. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny (ograniczony do miejsca realizacji inwestycji) i odwracalny. Pośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia skutkować będzie również emisją zanieczyszczeń do powietrza związaną z transportem materiałów budowlanych i prowadzonymi pracami, co wpłynie na jakość powietrza w rejonie inwestycji i przez co może pośrednio oddziaływać także na ludzi. <u>Długoterminowe:</u> Przedsięwzięcie ma na celu poprawę komfortu życia mieszkańców. Nie stwarza ono ram dla działań powodujących ryzyko dla zdrowia lub życia ludzi. <u>Wtórne i skumulowane:</u> W dłuższej perspektywie lepsza infrastruktura edukacyjna i większe zaangażowanie społeczności w działania proekologiczne mogą prowadzić do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2 Przedszkole pozytywnego rozwoju	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Etap realizacji przedsięwzięcia może wiązać się z oddziaływaniem na ludzi w postaci wzmożonej emisji hałasu w trakcie

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Projekt ten ma na celu adaptację i modernizację budynków dla lepszego dostępu do opieki przedszkolnej. Moduł I: Prace modernizacyjne/ adaptacyjne. Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw. Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23. Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a.	prowadzenia prac budowlanych. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny (ograniczony do miejsca realizacji inwestycji) i odwracalny. Pośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia skutkować będzie również emisją zanieczyszczeń do powietrza związaną z transportem materiałów budowlanych i prowadzonymi pracami, co wpłynie na jakość powietrza w rejonie inwestycji i przez co może pośrednio oddziaływać także na ludzi. <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Usunięcie nasadzeń potencjalnie trujących/ toksycznych dla dzieci wpłynie na bezpieczeństwo użytkowników placu zabaw.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3 Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Projekt ma na celu przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności. Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha. Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego. Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej. Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych. Lokalizacja: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Etap realizacji przedsięwzięcia może wiązać się z oddziaływaniem na ludzi w postaci wzmożonej emisji hałasu w trakcie prowadzenia prac budowlanych i remontowych, w tym w szczególności w zakresie wymiany nawierzchni drogowej. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny (ograniczony do miejsca realizacji inwestycji) i odwracalny. Pośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia skutkować będzie również emisją zanieczyszczeń do powietrza związaną z transportem materiałów budowlanych i prowadzonymi pracami, co wpłynie na jakość powietrza w rejonie inwestycji i przez co może pośrednio oddziaływać także na ludzi. <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Pielęgnacja zieleni i wykonanie nowych nasadzeń wpłynie na jakość powietrza i estetykę obszaru, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na samopoczucie i zdrowie mieszkańców.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	Nowa infrastruktura i szeroka oferta usług dla mieszkańców będzie miała pozytywny wpływ na jakość życia w Gminie.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4 Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Projekt obejmuje adaptację budynku starego komisariatu policji na mieszkania chronione oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24. Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku. Lokalizacja: Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Remont obiektu może wiązać się z oddziaływaniem na ludzi w postaci wzmożonej emisji hałasu w trakcie prowadzenia prac. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny (ograniczony do miejsca realizacji inwestycji) i odwracalny. Pośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia skutkować będzie również emisją zanieczyszczeń do powietrza związaną z transportem materiałów budowlanych i prowadzonymi pracami, co wpłynie na jakość powietrza w rejonie inwestycji i przez co może pośrednio oddziaływać także na ludzi. <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Rewitalizacja podwórka, w tym utworzenie ogrodu sensorycznego, będzie charakteryzować się pozytywnym wpływem na zdrowie fizyczne i psychiczne mieszkańców.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Lokalizacja: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Termomodernizacja budynków wiązać się z oddziaływaniem na ludzi w postaci wzmożonej emisji hałasu w trakcie prowadzenia prac. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny (ograniczony do miejsca realizacji inwestycji) i odwracalny. Pośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia skutkować będzie również emisją zanieczyszczeń do powietrza związaną z transportem materiałów budowlanych i prowadzonymi pracami, co wpłynie na jakość powietrza w rejonie inwestycji i przez co może pośrednio oddziaływać także na ludzi. <u>Długoterminowe, wtórne:</u>

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	Wprowadzenie rozwiązań z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków będą pozytywnie wpływać na jakość powietrza w Gminie, co w dłuższej perspektywie będzie miało również wpływ na zdrowie ludzi.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2 Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta” Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Z uwagi na konieczność realizacji prac ziemnych i budowlanych związanych z realizacją parkingu i przebudową ulic, wystąpić może negatywne oddziaływanie na ludzi w postaci wzmożonej emisji hałasu w trakcie prowadzenia prac. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny (ograniczony do miejsca realizacji inwestycji) i odwracalny. Pośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia skutkować będzie również emisją zanieczyszczeń do powietrza związaną z transportem materiałów budowlanych i prowadzonymi pracami, co wpłynie na jakość powietrza w rejonie inwestycji i przez co może pośrednio oddziaływać także na ludzi. <u>Długoterminowe, wtórne, stałe:</u> Przeprowadzone prace w sposób znaczący wpłyną na bezpieczeństwo pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu drogowego i pozwolą ograniczyć emisję liniową.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3 Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci Lokalizacja: okolice jeziora Pniewskiego	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Identyfikacja i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci wpłynie pozytywnie na jakość środowiska, które pośrednio wpływa również na jakość życia mieszkańców Gminy. Fotopułapki umożliwią walkę z problemem dzikich wysypisk i poniesienie konsekwencji przez osoby zanieczyszczające środowisko.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4 Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego Lokalizacja: Obszar rewitalizacji	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: <u>Długoterminowe, wtórne:</u> Monitoring miejski wpłynie na poprawę stanu obszaru rewitalizacji i tym samym bezpieczeństwa mieszkańców.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5 Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach Lokalizacja: ul. Poznańska 13	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Prace remontowe obiektu mogą wiązać się z oddziaływaniem na ludzi w postaci wzmożonej emisji hałasu w trakcie prowadzenia prac. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny (ograniczony do miejsca realizacji inwestycji) i odwracalny. Pośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia skutkować będzie również emisją zanieczyszczeń do powietrza związaną z transportem materiałów budowlanych i prowadzonymi pracami, co wpłynie na jakość powietrza w rejonie inwestycji i przez co może pośrednio oddziaływać także na ludzi.

8.4. Oddziaływanie na klimat i powietrze

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji Projekt ten ma na celu renowację i adaptację zabytkowych budynków edukacyjnych oraz rozwijanie nowoczesnej infrastruktury oświatowej w Gminie Pniewy. Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> W trakcie prac budowlanych i renowacyjnych może dojść do wzmożonej emisji pyłów i zanieczyszczeń gazowych do powietrza, co wynika z procesów rozbiórki, transportu materiałów oraz samej budowy. Ruch pojazdów budowlanych oraz prace ziemne mogą prowadzić do zwiększenia emisji spalin i pyłu zawieszonego. Pośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Po zakończeniu prac remontowych i modernizacyjnych lepsza izolacja termiczna

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności. Lokalizacja: Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11.	budynków (wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz remont pomieszczeń) przyczyni się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla dzięki redukcji zużycia energii na ogrzewanie. <u>Wtórne i skumulowane:</u> Długofalowo, lepsza infrastruktura edukacyjna i większe zaangażowanie społeczności w działania proekologiczne mogą prowadzić do trwałej poprawy jakości powietrza i zmniejszenia negatywnego wpływu na klimat. Edukacja w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, które będą promowane w nowo zmodernizowanych placówkach, mogą prowadzić do wzrostu świadomości ekologicznej w społeczności lokalnej. To z kolei może skutkować lepszymi praktykami środowiskowymi na poziomie indywidualnym i zbiorowym.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2 Przedszkole pozytywnego rozwoju Projekt ten ma na celu adaptację i modernizację budynków dla lepszego dostępu do opieki przedszkolnej. Moduł I: Prace modernizacyjne/ adaptacyjne. Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw. Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23. Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> W trakcie prac modernizacyjnych i adaptacyjnych może dojść do wzmożonej emisji pyłów i zanieczyszczeń gazowych do powietrza, co jest charakterystycznym oddziaływaniem dla etapu budowy. Pośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Po zakończeniu prac lepsza izolacja termiczna budynków (wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz remont pomieszczeń) przyczyni się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla dzięki redukcji zużycia energii na ogrzewanie.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3 Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Projekt ma na celu przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Emisje gazowe i pyłowe związane z pracami budowlanymi mogą tymczasowo pogorszyć jakość powietrza, jednakże będą to oddziaływania odwracalne o zasięgu lokalnym. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia będzie skutkować zabezpieczeniem gminy przed skutkami

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha. Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego. Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej. Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych. Lokalizacja: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach.	zmian klimatu, m.in. poprzez zwiększanie retencji wody i udziału zieleni w przestrzeni miejskiej, a także modernizację w zakresie kanalizacji deszczowej. Wprowadzenie zieleni miejskiej może przyczynić się do poprawy mikroklimatu, absorpcji CO₂ i zmniejszenia efektu miejskiej wyspy ciepła. Pośrednie oddziaływania: <u>Wtórne i skumulowane:</u> Oczekuje się pozytywnego wpływu zadania na jakość powietrza i klimat w skali lokalnej, w tym na kształtowanie się warunków termicznych, anemometrycznych i wilgotnościowych.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4 Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Projekt obejmuje adaptację budynku starego komisariatu policji na mieszkania chronione oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24. Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku. Lokalizacja: Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> W trakcie prac remontowych może dojść do wzmożonej emisji pyłów i zanieczyszczeń gazowych do powietrza, co jest charakterystycznym oddziaływaniem dla etapu budowy. Pośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Po zakończeniu prac lepsza izolacja termiczna budynku (docieplenie dachu i elewacji, izolacja fundamentów, wymiana lub renowacja stolarki okienneo-drzwiowej) przyczyni się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla dzięki redukcji zużycia energii na ogrzewanie.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Lokalizacja: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1.	Bezpośrednie oddziaływania: Etap realizacji przedsięwzięcia może powodować okresowy wzrost poziomów zanieczyszczeń w powietrzu w wyniku prowadzonych prac budowlanych i transportu materiałów. Pośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Poprawa efektywności energetycznej budynków prowadzi do zmniejszenia zużycia energii, co przekłada się na ograniczenie

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną dla potrzeb ogrzewania i co za tym idzie – ograniczenie niskiej emisji. <u>Wtórne i skumulowane:</u> Zmniejszenie zapotrzebowania na energię może wpłynąć na obniżenie ogólnej emisji szkodliwych substancji z elektrowni i ciepłowni zaopatrujących region.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2 Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta” Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Emisje gazowe i pyłowe związane z rozbudową i przebudową infrastruktury drogowej mogą tymczasowo pogorszyć jakość powietrza. Pośrednie oddziaływania: <u>Wtórne i skumulowane:</u> W wyniku realizacji zadania można spodziewać się poprawy jakości powietrza dzięki upłynnieniu i optymalizacji ruchu samochodowego, co będzie wpływać na ograniczenie emisji liniowej.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3 Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci Lokalizacja: okolice jeziora Pniewskiego	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4 Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego Lokalizacja: Obszar rewitalizacji	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5 Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach Lokalizacja: ul. Poznańska 13	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> W trakcie renowacji obiektu może dojść do wzmożonej emisji pyłów i zanieczyszczeń gazowych do powietrza, co jest charakterystycznym oddziaływaniem dla etapu budowy. Pośrednie oddziaływania:

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	<u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Po zakończeniu prac lepsza izolacja termiczna budynku (docieplenie dachu i elewacji, izolacja fundamentów, wymiana lub renowacja stolarki okienneo-drzwiowej) przyczyni się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla dzięki redukcji zużycia energii na ogrzewanie.

8.5. Oddziaływanie na krajobraz, powierzchnię ziemi, wodę i zasoby naturalne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji Projekt ten ma na celu renowację i adaptację zabytkowych budynków edukacyjnych oraz rozwijanie nowoczesnej infrastruktury oświatowej w Gminie Pniewy. Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy. Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności. Lokalizacja: Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Przewiduje się możliwość wystąpienia tymczasowych zakłóceń w krajobrazie oraz zajęcia terenu wokół obiektów szkolnych podczas prowadzenia prac budowlanych. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Modernizacja i renowacja zabytkowych obiektów szkolnych przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej. Nie przewiduje się oddziaływań na powierzchnię ziemi, wody i zasoby naturalne z uwagi na charakter inwestycji (remont istniejących obiektów). Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ inwestycja dotyczy wyłącznie renowacji budynku już istniejącego, co pozostaje bez wpływu na stan wód.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2 Przedszkole pozytywnego rozwoju Projekt ten ma na celu adaptację i modernizację budynków dla lepszego dostępu do opieki przedszkolnej.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Przewiduje się możliwość wystąpienia tymczasowych zakłóceń w krajobrazie oraz zajęcia terenu podczas prowadzenia prac budowlanych.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Moduł I: Prace modernizacyjne/adaptacyjne. Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw. Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23. Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a.	<u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Stworzenie nowych terenów zielonych i miejsc zabaw oraz wyposażenie przestrzeni wokół budynku w obiekty małej architektury wpłynie na powierzchnię ziemi i krajobraz. Należy jednak podkreślić, że oddziaływanie to będzie nieznaczne z uwagi na realizację przedsięwzięcia na terenie z dużym stopniem przekształconym i zagospodarowanym. Pośrednie oddziaływania: <u>Wtórne:</u> Większa efektywność energetyczna budynku po modernizacji będzie skutkować zmniejszeniem jego zapotrzebowania na paliwa celem ogrzewania. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ inwestycja dotyczy wyłącznie renowacji budynku już istniejącego, co pozostaje bez wpływu na stan wód.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3 Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Projekt ma na celu przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności. Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha. Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego. Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej. Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych. Lokalizacja: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Przewiduje się możliwość wystąpienia tymczasowych zakłóceń w krajobrazie oraz zajęcia terenu podczas prowadzenia prac budowlanych. Budowa kładki na jeziorze Pniewskim może stanowić potencjalne zagrożenie dla jakości wód etapie budowy w wyniku prowadzonych prac realizacyjnych. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Rewitalizacja Parku Miejskiego wpłynie pozytywnie na stan krajobrazu w jego rejonie w wyniku uporządkowania terenu i będzie skutkować zwiększeniem retencji wodnej dzięki nowym nasadzeniom. Budowa kładki na jeziorze Pniewskim oraz realizacja inwestycji drogowych połączona z budową parkingu buforowego stanowić będzie urozmaicenie krajobrazu. Oddziaływanie związane będzie z innym zagospodarowaniem terenu, polegając na zmianie ukształtowania terenu i

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach.	lokalizacji nowych elementów infrastruktury miejskiej. Prace w obrębie Rynku Miejskiego wpłyną na poprawę zarządzania zasobami wodnymi dzięki nowej infrastrukturze deszczowej i spowodują zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, co w sposób bezpośredni wpłynie na powierzchnię ziemi. Pośrednie oddziaływania: Funkcjonowanie kładki przez jezioro Pniewskie i Borek może powodować wzrost zanieczyszczenia odpadami pozostawionymi przez ludzi. Dodatkowo, intensywne użytkowanie kładki może prowadzić do erozji brzegów jeziora w okolicach wejść na kładkę, co może wpłynąć na stabilność brzegów i miejscowe pogorszenie jakości wód. Ponadto, ewentualne użycie nieodpowiednich materiałów budowlanych i chemikaliów podczas konstrukcji kładki może prowadzić do zanieczyszczenia wody, co z kolei mogłoby negatywnie wpłynąć na ekosystem jeziora. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ nie będzie istotnym źródłem presji zagrażających jakości i ilości wód, co pozostaje bez wpływu na stan JCW.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4 Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Projekt obejmuje adaptację budynku starego komisariatu policji na mieszkania chronione oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24. Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Przewiduje się możliwość wystąpienia tymczasowych zakłóceń w krajobrazie oraz zajęcia terenu podczas prowadzenia prac budowlanych. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Rewitalizacja obiektu i terenu wokół budynku, w tym utworzenie ogrodu sensorycznego, przyczyni się do poprawy estetyki miejsca. Dzięki nowym rozwiązaniom infrastrukturalnym i nasadzeniom zieleni można spodziewać się zwiększenia retencji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Lokalizacja: Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24.	wodnej i poprawy w zakresie gospodarowania wodami opadowymi. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ inwestycja dotyczy wyłącznie istniejącego obiektu i nie będzie istotnym źródłem presji zagrażających jakości i ilości wód, co pozostaje bez wpływu na stan JCW.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Lokalizacja: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Przewiduje się możliwość wystąpienia tymczasowych zakłóceń w krajobrazie oraz zajęcia terenu wokół obiektów podczas prowadzenia prac budowlanych. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Termomodernizacja budynków przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej. Nie przewiduje się oddziaływania na powierzchnię ziemi, wody i zasoby naturalne z uwagi na charakter inwestycji (remont istniejących obiektów). Pośrednie oddziaływania: <u>Wtórne:</u> Większa efektywność energetyczna budynków po modernizacji będzie skutkować zmniejszeniem ich zapotrzebowania na paliwa celem ogrzewania. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ inwestycja dotyczy wyłącznie renowacji istniejących obiektów, co pozostaje bez wpływu na stan wód.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Krótkoterminowe i chwilowe:</u> Podczas prac budowlanych może wystąpić tymczasowe zakłócenie istniejącego

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta” Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska	krajobrazu oraz zajęcie terenu pod skład materiałów i zaplecze budowy. <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> W wyniku realizacji parkingu nastąpi przekształcenie powierzchni ziemi i zmiana sposobu zagospodarowania terenu, W wyniku realizacji przedsięwzięcia nastąpi poprawa estetyki i funkcjonalności obszaru rewitalizacji. Pośrednie oddziaływania: W wyniku utwardzenia parkingu buforowego kostką brukową dojdzie do częściowego uszczelnienia gruntu co negatywnie wpłynie na stosunki wodne tego terenu, woda z opadów nie będzie mogła swobodnie filtrować gruntu, zwiększy się spływ powierzchniowy. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ nie będzie istotnym źródłem presji zagrażających jakości i ilości wód, co pozostaje bez wpływu na stan JCW.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3 Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci Lokalizacja: okolice jeziora Pniewskiego	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich z uwagi na niewielkie wymiary urządzeń. Montaż i funkcjonowanie fotopułapek będzie odbywać się w sposób neutralny dla środowiska. Pośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe, wtórne:</u> Identyfikacja i likwidacja nielegalnych składowisk odpadów wpłynie na estetykę krajobrazu oraz jakość środowiska gruntowo-wodnego. Montaż fotopułapek stanowi działanie prewencyjne w zakresie powstawania nowych dzikich wysypisk odpadów. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ nie będzie istotnym źródłem presji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	zagrożających jakości i ilości wód, co pozostaje bez wpływu na stan JCW.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4 Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego Lokalizacja: Obszar rewitalizacji	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: Średnioterminowe i długoterminowe, wtórne: Pośrednim oddziaływaniem będącym skutkiem rozbudowy systemu monitoringu będzie zapobieganie aktom wandalizmu i tym samym utrzymanie estetyki monitorowanych miejsc. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ nie będzie istotnym źródłem presji zagrożających jakości i ilości wód, co pozostaje bez wpływu na stan JCW.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5 Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach Lokalizacja: ul. Poznańska 13	Bezpośrednie oddziaływania: Krótkoterminowe i chwilowe: Przewiduje się możliwość wystąpienia tymczasowych zakłóceń w krajobrazie oraz zajęcia terenu wokół obiektu podczas prowadzenia prac budowlanych. Średnioterminowe i długoterminowe: Modernizacja i renowacja zabytkowego obiektu przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej. Nie przewiduje się oddziaływań na powierzchnię ziemi, wody i zasoby naturalne z uwagi na charakter inwestycji (remont istniejących obiektów). Wtórne: Większa efektywność energetyczna budynku po modernizacji będzie skutkować zmniejszeniem jego zapotrzebowania na paliwa celem ogrzewania. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ inwestycja dotyczy wyłącznie renowacji budynku już istniejącego, co pozostaje bez wpływu na stan wód.

8.6. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji Projekt ten ma na celu renowację i adaptację zabytkowych budynków edukacyjnych oraz rozwijanie nowoczesnej infrastruktury oświatowej w Gminie Pniewy. Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy. Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności. Lokalizacja: Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Działania konserwatorskie przyczynią się do ochrony i długoterminowej ochrony zabytkowych budynków przed degradacją. Istnieje ryzyko potencjalnego uszkodzenia zabytkowych elementów obiektów podczas prac remontowych i adaptacyjnych, jeżeli nie zostaną przeprowadzone z należytą starannością. Pośrednie oddziaływania: <u>Wtórne i skumulowane oddziaływania:</u> Prace budowlane i remontowe będą przeprowadzane z poszanowaniem historycznej wartości obiektów, co przyczyni się do zachowania i podkreślenia charakteru kulturowego Gminy Pniewy.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2 Przedszkole pozytywnego rozwoju Projekt ten ma na celu adaptację i modernizację budynków dla lepszego dostępu do opieki przedszkolnej. Moduł I: Prace modernizacyjne/adaptacyjne. Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw. Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23. Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia będzie skutkować poprawą stanu obiektu i towarzyszącej mu infrastruktury. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3 Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Projekt ma na celu przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia będzie skutkować poprawą stanu infrastruktury miejskiej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności. Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha. Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego. Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej. Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych. Lokalizacja: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach.	Pośrednie oddziaływania: <u>Wtórne i skumulowane oddziaływania:</u> Prace budowlane będą przeprowadzane z poszanowaniem historycznej wartości, co przyczyni się do zachowania i podkreślenia charakteru kulturowego Gminy Pniewy. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i edukacyjnej regionu poprzez dostęp do odnowionych obiektów może skutkować zwiększonym oddziaływaniem na infrastrukturę miejską.
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4 Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Projekt obejmuje adaptację budynku starego komisariatu policji na mieszkania chronione oraz prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24. Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku. Lokalizacja: Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Renowacja budynku przyczyni się do jego długotrwałej ochrony i podkreślenia historycznego charakteru miasta. Realizacja przedsięwzięcia będzie skutkować poprawą stanu obiektu i towarzyszącej mu infrastruktury. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Lokalizacja: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1.	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia będzie skutkować poprawą stanu obiektów i towarzyszącej im infrastruktury.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	Pośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Głęboka termomodernizacja skutkować będzie odnowieniem elementów budynków, dzięki czemu w dłuższej perspektywie nie przewiduje się wystąpienia awaryjnych sytuacji wymagających naprawy i ingerencji w modernizowane obiekty.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2 Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta” Lokalizacja: Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Realizacja przedsięwzięcia będzie skutkować poprawą stanu infrastruktury miejskiej. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3 Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci Lokalizacja: okolice jeziora Pniewskiego	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań pośrednich.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4 Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego Lokalizacja: Obszar rewitalizacji	Bezpośrednie oddziaływania: Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań bezpośrednich. Pośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe, wtórne:</u> Pośrednim oddziaływaniem będącym skutkiem rozbudowy systemu monitoringu będzie zapobieganie aktom wandalizmu i tym samym utrzymanie infrastruktury miejskiej w dobrym stanie.
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5 Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach Lokalizacja: ul. Poznańska 13	Bezpośrednie oddziaływania: <u>Średnioterminowe i długoterminowe:</u> Działania konserwatorskie przyczynią się do ochrony i długoterminowej ochrony zabytkowego budynku przed degradacją. Istnieje ryzyko potencjalnego uszkodzenia zabytkowych elementów obiektu podczas prac remontowych i adaptacyjnych, jeżeli

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Opis potencjalnych oddziaływań
	nie zostaną przeprowadzone z należytą starannością.

8.7. Wzajemne oddziaływanie między poszczególnymi elementami środowiska i oddziaływanie skumulowane

Poszczególne elementy środowiska przyrodniczego są ze sobą powiązane i tworzą integralną całość, dlatego też negatywny wpływ na jeden z czynników może przejawiać się pogorszeniem stanu całego ekosystemu. Ponadto, wzajemne wzmacnianie występujących oddziaływań w danym środowisku powoduje, że łączny efekt jest większy od sumy efektów ich działania oddzielnego (tzw. działanie synergiczne).

W oparciu o przedstawiony opis środowiska i analizę oddziaływań można stwierdzić, że przy zastosowaniu przedstawionych rozwiązań minimalizujących oddziaływanie planowanych działań na środowisko nie wystąpią wzajemne negatywne oddziaływania pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska.

Ryzyko skumulowanych oddziaływań na środowisko może być związane z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania skumulowanego uzależniona jest przede wszystkim od lokalizacji danej inwestycji oraz jej charakteru i parametrów, a także od lokalizacji istniejących już obiektów w sąsiedztwie. Ponadto, jest to również kwestia zależna od harmonogramu prowadzonych robót, która na obecnym etapie jest trudna do zidentyfikowania.

Potencjalnie największe ryzyko oddziaływań skumulowanych należy postrzegać w realizacji osobnych przedsięwzięć infrastrukturalnych/inwestycyjnych w tym samym czasie i/lub miejscu, co może spowodować przekroczenie norm środowiskowych.

Działania przewidziane w projekcie Programu ukierunkowane są na eliminację negatywnych zjawisk w różnych sferach funkcjonalnych Gminy Pniewy, zarówno w aspekcie społecznym, przestrzennym, gospodarczym, technicznym jak i środowiskowym. Różnorodny charakter zadań minimalizuje możliwość kumulacji oddziaływań. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych w analizowanym przypadku jest bardzo niskie, co wynika z różnej lokalizacji, a także skali i zakresu planowanych do realizacji przedsięwzięć (przeważają działania o charakterze modernizacyjnym).

Skumulowane oddziaływania generowane przez różnorodne przedsięwzięcia mogą odnosić się do poszczególnych komponentów środowiska i wyrażać się w pozytywnych lub negatywnych skutkach dla środowiska.

Do kumulacji oddziaływań przedsięwzięć może dochodzić przede wszystkim na etapie realizacji w zakresie emisji do powietrza i emisji hałasu. Oddziaływania te dotyczą głównie nowych inwestycji drogowych. Działania inwestycyjne przewidziane w analizowanym dokumencie zlokalizowane będą w różnych częściach obszaru rewitalizacji i na obecnym etapie nie jest znana dokładny oraz termin realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Przyjmując, że przedsięwzięcia będą realizowane w jednym czasie, nie przewiduje się, aby

ich oddziaływania mogły się kumulować. Zasięg oddziaływania przedsięwzięć zaplanowanych w projekcie Programu będzie lokalny, wobec czego nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania skumulowanego, które mogłoby pogorszyć stan środowiska.

Działania przewidziane w Programie mogą generować długotrwałe pozytywne skumulowane oddziaływania na środowisko. Podjęcie działań wpływających na poprawę stanu danego elementu środowiska będzie pośrednio wpływała na poprawę innych komponentów środowiskowych.

Stały rozwój Gminy Pniewy, niezależnie od przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji, będzie skutkować realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych i w konsekwencji może spowodować wzrost zapotrzebowania na korzystanie z zasobów środowiska. Jest to jednak nieunikniony skutek funkcjonowania jednostek osadniczych, który może być kontrolowany przez organy administracji udzielające pozwoleń na realizację przedsięwzięć i na korzystanie ze środowiska w takim zakresie, aby nie powodowały one negatywnych skutków dla środowiska.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Mając na względzie możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, zaproponowano rozwiązania mające na celu ich zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą. Działania te mogą być konieczne przede wszystkim przy realizacji przedsięwzięć wymagających prowadzenia prac budowlanych i ziemnych. Należy pamiętać, że działania zaproponowane w analizowanym Programie w założeniu mają przyczynić się do poprawy stanu środowiska oraz wiązać się z poprawą warunków życia i zdrowia ludzi.

Negatywne oddziaływanie związane jest głównie z prowadzeniem prac na etapie realizacji przedsięwzięć budowlanych. Proces budowy wiąże się zazwyczaj z krótkotrwałym nasileniem emisji zanieczyszczeń do powietrza i wzrostem poziomu hałasu, a także z zagrożeniem przedostania się niebezpiecznych substancji (takich jak paliwa, oleje, smary itp.) do gruntu. Głównie są to emisje mające miejsce podczas pracy maszyn i urządzeń wykonujących roboty ziemne i transportujących materiały. Uciążliwości te mogą występować lokalnie, są krótkotrwałe i odwracalne. Tego typu oddziaływania są możliwe do wystąpienia w przypadku niemalże każdej inwestycji, ale biorąc pod uwagę przejściowość prac budowlanych należy uznać, że etap ten zwykle nie powoduje trwałych negatywnych zmian w środowisku.

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy *Prawo ochrony środowiska* zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy, wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

W związku z powyższym należy zaplanować i podejmować działania minimalizujące negatywne oddziaływania na etapie budowy, przede wszystkim poprzez odpowiednią organizację prac. Ogólne działania w tym zakresie w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska przedstawiono poniżej.

Tabela 14. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją założeń Programu

Komponent środowiska	Rozwiązania chroniące środowisko
Fauna i flora, różnorodność biologiczna, obszary chronione	• Zachowanie istniejących terenów zielonych i drzew w maksymalnym możliwym zakresie; • Zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej i wprowadzenie dodatkowych nasadzeń drzew i krzewów; • Planowanie i realizacja nasadzeń kompensacyjnych pod nadzorem przyrodniczym, w uzgodnieniu z właściwym organem administracji; • Niestosowanie gatunków roślin obcego pochodzenia; • Prowadzenie ewentualnych prac związanych z wycinką drzew poza okresem lęgowym ptaków; • Zabezpieczenie drzew w bezpośrednim sąsiedztwie prac przed uszkodzeniami mechanicznymi, przesuszeniem i przemarznięciem korzeni, a także przed zagęszczeniem gleby w strefie korzeniowej oraz zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie (np. z wapnem i cementem); • Uwzględnienie sezonu lęgowego ptaków i hibernacji nietoperzy przy planowaniu prac termomodernizacyjnych w celu ustalenia odpowiedniego terminu prowadzenia tych robót; • Przeprowadzenie inwentaryzacji budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy przed podjęciem prac termomodernizacyjnych; • Zapewnienie alternatywnego schronienia równoważącego ewentualny ubytek miejsc w wyniku termomodernizacji; • Umożliwienie ptakom gniazdowania np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd; • Stosowanie paneli fotowoltaicznych z powłoką antyrefleksyjną, która eliminuje efekt tafla wody, co może być szczególnie niebezpieczne dla ptaków; • Zapewnienie nadzoru przyrodniczego na etapie prac budowlanych w przypadku identyfikacji cennych przyrodniczo siedlisk lub gatunków roślin, zwierząt czy grzybów;

Komponent środowiska	Rozwiązania chroniące środowisko
	- Przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony gatunkowej (w tym przede wszystkim niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia) określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), a także określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.). - W zakresie minimalizacji oddziaływania projektowanej kładki przez Jezioro Pniewskie: - Zaprojektowanie trasy kładki w taki sposób, aby zminimalizować ingerencję w naturalne siedliska roślin i zwierząt oraz unikać obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej i siedlisk kluczowych dla lokalnej fauny i flory; - Zastosowanie podczas budowy tymczasowych barier ochronnych wokół miejsca budowy, aby zapobiec przedostawaniu się zanieczyszczeń do wody; - Stosowanie materiałów budowlanych przyjaznych dla środowiska, które nie emitują szkodliwych substancji; - Przeprowadzenie prac budowlanych w okresach, które nie będą zakłócać cyklu życia lokalnej fauny, np. unikanie okresu lęgowego ptaków; - Zainstalowanie koszy na śmieci w strategicznych miejscach wzdłuż kładki i regularne ich opróżnianie; - Wzmocnienie brzegów jeziora w miejscach wejść na kładkę przy użyciu naturalnych materiałów, takich jak kamienie czy roślinność wodna, aby zapobiec erozji; - Zaprojektowanie kładki w sposób umożliwiający naturalny przepływ wody niezakłócający hydrodynamiki jeziora oraz umożliwiający swobodny ruch fauny wodnej pod kładką.
Ludzie	- Wprowadzenie ścisłego harmonogramu prac budowlanych; - Prowadzenie prac budowlanych, szczególnie tych najbardziej uciążliwych akustycznie i zlokalizowanych

Komponent środowiska	Rozwiązania chroniące środowisko
	w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, wyłącznie w porze dnia; Wyłączanie silników maszyn i urządzeń w czasie przerw i niezwłocznie po zakończeniu ich pracy.
Powietrze i klimat	- Wykorzystywanie farb i materiałów budowlanych o niskiej zawartości lotnych związków organicznych; - Zabezpieczenie sypkich materiałów budowlanych oraz utrzymywanie obszaru budowy w czystości w celu ograniczenia pylenia; - Ograniczenie pracy silników maszyn budowlanych na biegu jałowym.
Powierzchnia ziemi, woda	- Ograniczenie przekształcenia powierzchni ziemi do niezbędnego minimum, tak aby w jak najmniejszym stopniu ingerować w istniejące środowisko naturalne; - Organizacja placu budowy oraz składu materiałów budowlanych i odpadów na terenie utwardzonym, odizolowanym od powierzchni gruntu; - Parkowanie maszyn budowlanych na terenie utwardzonym i zabezpieczonym przed ewentualnym wpływem substancji ropopochodnych do środowiska gruntowo-wodnego; - Zaopatrzenie placu budowy w sorbenty służące do neutralizacji potencjalnych wycieków substancji ropopochodnych do środowiska gruntowo-wodnego; - Wykorzystanie kontenerów na odpady segregowane, aby zminimalizować ilość odpadów trafiających na składowisko; - Wprowadzenie planu zarządzania odpadami na budowie, w tym recyklingu i ponownego użycia materiałów; - Zabezpieczenie terenu prac przed przenikaniem zanieczyszczeń emitowanych w trakcie prowadzenia prac do wód w związku z realizacją kładki nad Jeziorem Pniewskim.
Krajobraz	- Waloryzacja terenu pod kątem potencjalnego oddziaływania na krajobraz przed przystąpieniem do wyboru ostatecznych parametrów inwestycji; - Uwzględnianie wyników audytu krajobrazowego w planowaniu i realizacji przedsięwzięć.
Zabytki, dobra materialne	Uzgodnienie wszelkich prac na obiektach objętych nadzorem konserwatorskim z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

Komponent środowiska	Rozwiązania chroniące środowisko
	• Niezwłoczne zawiadomienie właściwych organów w sytuacji odnalezienia podczas prac budowlanych przedmiotu mogącego być zabytkiem; • Prowadzenie prac z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wszystkie prace infrastrukturalne będą zaplanowane tak, aby ich zakres zawierał rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą ewentualnych negatywnych oddziaływań występujących na etapie robót budowlanych. Zaplanowane zadania cechuje uwzględnianie aspektów środowiskowych, a inwestycje będą realizowane przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku.

10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM WYBORU I OPISEM METOD ICH OCENY LUB WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Przez pojęcie rozwiązania alternatywnego można rozumieć opcję różnego sposobu podejmowania planowanych działań. Dla przedsięwzięć inwestycyjnych można rozważać wariant lokalizacyjny, technologiczny czy organizacyjny, a także wariant polegający na odstąpieniu od realizacji przedsięwzięcia. Analiza alternatywnych rozwiązań może być zatem prowadzona w odniesieniu do:

- alternatywnych sposobów osiągania celów,
- alternatywnych lokalizacji dla zamierzeń niezbędnych dla osiągania celów,
- alternatywnej skali przedsięwzięcia i sposobów jego realizacji oraz eksploatacji.

Możliwości analityczne w powyższych kwestiach są determinowane stopniem szczegółowości dokumentu poddawanego ocenie. Jeżeli w analizowanym dokumencie nie określa się precyzyjnie wykazu i charakterystyki przewidywanych do realizacji projektów, to analiza alternatyw sprowadzać się może jedynie do przeglądu planowanych kierunków działań oraz instrumentów realizacyjnych w kontekście ich skutków środowiskowych. Nie znając szczegółów dotyczących realizacji danej inwestycji, takich jak lokalizacja, skala, rozwiązania technologiczne itp. nie jest możliwe dokładne rozpoznanie wszelkich oddziaływań na środowisko, a tym samym wyznaczenie konkretnych rozwiązań alternatywnych.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 jest dokumentem, który wskazuje optymalny zestaw działań mających na celu przede wszystkim aktywizację społeczną i rewitalizację przestrzenno-funkcjonalną w wyznaczonym obszarze rewitalizacji gminy. Analiza opisu poszczególnych przedsięwzięć pozwala na stwierdzenie, iż jest to dokument o pewnym stopniu ogólności. Możliwe jest przy tym wskazanie przede wszystkim skali przedsięwzięcia i jego lokalizacji, brak jest natomiast szczegółów technicznych dotyczących technologii realizacji danej inwestycji i jej charakterystycznych parametrów technicznych.

Strategiczny charakter omawianego dokumentu nie pozwala na skonkretyzowane i precyzyjne określenie działań alternatywnych dla jego celów strategicznych. Program sam w sobie również nie przedstawia alternatywnych propozycji.

Analiza alternatyw jest de facto prowadzona na etapie opracowywania projektów inwestycyjnych, studiów wykonalności i postępowań administracyjnych, w ramach których prowadzi się analizę zgodności z przepisami (m.in. z zakresu ochrony środowiska podczas procedury uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach).

Mając na uwadze stopień szczegółowości Programu oraz wyniki analizy potencjalnych oddziaływań realizacji założeń projektowanego dokumentu należy stwierdzić, że propozycje działań ujęte w Programie wydają się być optymalnymi rozwiązaniami, zmierzającymi do poprawy stanu środowiska. Rozwiązania alternatywne powinny być rozważane na dalszym etapie, w momencie uszczegóławiania zakresu poszczególnych

zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji danego zadania czy wyboru technologii.

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033. Prognoza stanowi dokument przygotowany dla potrzeb przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która ma na celu analizę środowiskowych skutków wdrożenia ustaleń Programu. Prognoza została opracowywana na podstawie obowiązujących przepisów prawa z uwzględnieniem obowiązujących dokumentów strategicznych gminy i ogólnodostępnych danych.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego celem jest diagnoza zagadnień społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i infrastrukturalnych wraz ze wskazaniem obszarów kryzysowych w Gminie Pniewy i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Jako obszar rewitalizacji w Gminie Pniewy wyznaczono jednostkę analityczną PNIEWY-ZACHÓD, obejmującą centralną i zachodnią część Miasta Pniewy, która odgrywa z punktu widzenia rozwoju lokalnego kluczową rolę.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji pozwoliła na zbadanie występujących zjawisk kryzysowych i wskazanie ich przyczyny, a także zidentyfikowanie lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji określa wizję obszaru rewitalizacji w 2033 roku, a także cele i kierunki działań niezbędne do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji obszaru.

W Programie zaplanowano szereg działań, na który składają się cztery podstawowe projekty zintegrowane (PZ):

- PZ nr 1: W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji;
- PZ nr 2: Przedszkole pozytywnego rozwoju;
- PZ nr 3: Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!
- PZ nr 4: Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione;

oraz pięć projektów uzupełniających (PU):

- PU nr 1: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- PU nr 2: Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”;
- PU nr 3: Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci;
- PU nr 4: Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego;
- PU nr 5: Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach.

W niniejszej Prognozie przeanalizowano wpływ zadań wyznaczonych w projekcie Programu na następujące elementy środowiska:

- obszary chronione, w tym obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,

- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,

a także na wzajemne i skumulowane oddziaływania poszczególnych komponentów środowiska.

W ocenie wpływu zaplanowanych działań na poszczególne komponenty środowiska uwzględniono różnorodny charakter oddziaływań, tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe, a także pozytywne oraz negatywne. Stopień szczegółowości przeprowadzonych w Prognozie analiz oddziaływań na środowisko odpowiada szczegółowości zapisów dokumentu jakim jest Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.

Zaproponowane działania będą charakteryzować się zbliżonym rodzajem i skalą oddziaływań z uwagi na spójny charakter przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie z planowanych działań będą cechować się pozytywnym długotrwałym oddziaływaniem na środowisko. Negatywne oddziaływanie przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Programu może dotyczyć przede wszystkim zadań inwestycyjnych wymagających przeprowadzenia prac budowlanych i będzie występowało w fazie realizacji tych przedsięwzięć. Etap budowy związany będzie z podwyższonymi emisjami gazowymi i pyłowymi, a także podwyższonym poziomem hałasu, co wynika głównie z wykorzystania ciężkiego sprzętu budowlanego. Ponadto, na tym etapie prac zagrożone mogą być gleby czy wody gruntowe.

Obszar rewitalizacji, na którym zaplanowano poszczególne przedsięwzięcia, nie jest objęty formami ochrony przyrody i nie należy do terenów cennych przyrodniczo, w związku z czym nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na obszary chronione zlokalizowane w obrębie gminy.

Oddziaływanie na faunę i florę może mieć miejsce szczególnie podczas realizacji prac remontowych i modernizacyjnych budynków, rewitalizacji parku oraz budowy kładki i parkingu. Może to być zarówno bezpośrednie zagrożenie jak i oddziaływanie pośrednie, np. w postaci przekształcania lub niszczenia siedlisk.

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą miały pozytywne skutki na ludzi w dłuższej perspektywie czasowej. Jedynie etap realizacji inwestycji może być uciążliwy w związku z lokalną emisją zanieczyszczeń do powietrza i hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie odwracalne i krótkotrwałe.

Podobnie w przypadku oddziaływania na klimat i jakość powietrza przewiduje się długoterminowe pozytywne oddziaływanie, co wynikać będzie m.in. z redukcji zużycia energii w celach grzewczych. Możliwe jest jednak tymczasowe lokalne pogorszenie

jakości powietrza związane z planowanymi pracami budowlanymi.

Mając na względzie rodzaj i skalę planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się istotnego oddziaływania na krajobraz gminy.

Przewidywane oddziaływania związane z realizacją niektórych inwestycji będą polegać również na przekształceniu powierzchni ziemi i na zmianie ukształtowania terenu oraz lokalizacji nowych elementów infrastruktury miejskiej.

Realizacja przedsięwzięć nie przyczyni się do nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, ponieważ w większości dotyczą one renowacji istniejących obiektów i nie będą źródłem istotnych presji, co pozostaje bez wpływu na stan wód.

Realizacja przedsięwzięć będzie skutkować poprawą stanu rewitalizowanych obiektów i towarzyszącej im infrastruktury, w związku z czym będzie pozytywnie wpływać na stan dóbr materialnych gminy. Prace budowlane i remontowe będą prowadzone z poszanowaniem historycznej wartości obiektów, co przyczyni się do zachowania i podkreślenia charakteru kulturowego Gminy Pniewy.

Należy jednak podkreślić, że na obecnym etapie, a także mając na uwadze stopień szczegółowości dokumentu jakim jest Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, nie jest możliwe dokładne wskazanie wszystkich możliwych oddziaływań poszczególnych przedsięwzięć na środowisko.

Dla inwestycji, które w największym stopniu mogą ingerować w środowisko wyznaczono dodatkowe działania, które pozwolą zminimalizować potencjalne negatywne oddziaływania. Wskazane rozwiązania mają na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem wdrażania Programu. Z uwagi na charakter przewidywanych możliwych oddziaływań na środowisko zaproponowano przede wszystkim rozwiązania polegające na minimalizację oddziaływań na etapie prowadzenia prac przy realizacji inwestycji.

Niepodejmowanie działań zaproponowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji prowadzić będzie do pogłębiania negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Podsumowując przedstawioną ocenę oddziaływań projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 należy podkreślić, że zaproponowane działania są inwestycjami ograniczającymi negatywny wpływ na środowisko, wiążącymi się z poprawą warunków życia i zdrowia ludzi, a ich oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska są nieznaczne i niewspółmierne do korzyści wynikających z ich przeprowadzenia.

Celem weryfikacji skutków realizacji założeń analizowanego dokumentu zaproponowano monitoring cząstkowy przeprowadzany raz w roku oraz końcową ewaluację założeń Programu.

12. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

12.1. Publikacje i akty prawne

- 1) Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Pniewy na lata 2024-2027
- 2) Komisja Europejska, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final
- 3) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- 4) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- 5) Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej
- 6) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335)
- 7) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+
- 8) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021 – 2024 z perspektywą na lata 2025-2028
- 9) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szamotulskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.
- 10) Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033
- 11) Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030
- 12) Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ
- 13) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. 2014 poz. 112 z późn. zm.)
- 14) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448)
- 15) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 z późn. zm.)
- 16) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- 17) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szamotulskim na lata 2021-2035
- 18) Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2016-2023
- 19) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- 20) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030
- 21) Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku
- 22) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
- 23) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy przyjęte uchwałą Nr LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r.

- 24) Uchwała Nr XXI/391/2020 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku - Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954)
- 25) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.)
- 26) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.)
- 27) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.)
- 28) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54)
- 29) Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278)
- 30) Zarządzenie nr 14/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 5 października 2009 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Las Grądowy nad Mogilnicą”.

12.2. Źródła internetowe

- 1) Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska: <https://crfop.gdos.gov.pl> (dostęp dnia 11.04.2024 r.)
- 2) Lasy Państwowe – rezerwaty przyrody: <https://pniewy.poznan.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody> (dostęp dnia 11.04.2024 r.)
- 3) Lasy Państwowe – ochrona gatunkowa: <https://pniewy.poznan.lasy.gov.pl/ochrona-gatunkowa> (dostęp dnia: 11.04.2024 r.)
- 4) Mapa korytarzy ekologicznych: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp dnia 11.04.2024 r.)
- 5) Klimat modelowy: <https://www.meteoblue.com> (dostęp dnia: 12.04.2024 r.)
- 6) Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie IIAPGW: <https://www.apgw.gov.pl/> (dostęp dnia 12.04.2024 r.)
- 7) Państwowy Instytut Geologiczny – PIB: <https://dm.pgi.gov.pl/> (dostęp dnia 09.04.2024r.)
- 8) HydroGeoPortal: <https://epsh.pgi.gov.pl/epsh/> (dostęp dnia: 09.04.2024 r.)
- 9) Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl>) (dostęp dnia: 08.04.2024 r.)
- 10) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska: www.geoserwis.gdos.gov.pl, (dostęp dnia: 16.04.2024 r.)
- 11) Mapy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad www.geportal.gov.pl
- 12) Portal jakości wód powierzchniowych: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/> (dostęp dnia: 30.05.2024 r.)

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że:

- ☒ ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w zakresie:
 - a) nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych,
 - b) nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi,
 - c) nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska,
 - d) nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych.
- ☒ ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie i posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko lub byłam co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Tokarska Marta

(podpis autora prognozy oddziaływania na środowisko, a w przypadku zespołu autorów - kierującego tym zespołem)

Niniejsze oświadczenie stanowi załącznik do Prognozy oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033.

Uzasadnienie

Zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej realizacja w zakresie właściwości stanowią zadania własne gminy.

Uchwała ma na celu przyjęcie do realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 po zmianach.

Gminny Program Rewitalizacji stanowi narzędzie do ubiegania się o fundusze zewnętrzne na działania rewitalizacyjne. Zmiana obowiązującego Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 wynika z konieczności dostosowania dokumentu do wymagań Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym przekazanych w trybie procedowania wpisu do „Wykazu programów rewitalizacji województwa wielkopolskiego”, co zapewni możliwość ubiegania się o środki finansowe w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027.

Zgodnie z przekazanymi przez Urząd Marszałkowski uwagami, pozwoli to na sprawne procedowanie wniosków o dofinansowanie tych projektów GPR, dla których planowane jest pozyskanie wsparcia UE z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski w latach 2021-2027.

Powyższe zmiany nie zmieniają istoty przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym nazwy i zakresu realizowanych zadań, podmiotów je realizujących, lokalizacji, szacowanej wartości, prognozowanych rezultatów wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opisu działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411), a także nie wprowadzają zmian w zakresie specjalnej strefy rewitalizacji. Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji nie wymaga zatem ponownego uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych.

Podjęcie uchwały nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu Gminy Pniewy w 2024r.

Przedkłada: Burmistrz Jarosław Szurka

Zatwierdził: Burmistrz Jarosław Szurka

Sporządził: Kierownik Aleksandra Gularek

Radca Prawny: Roman Hojan